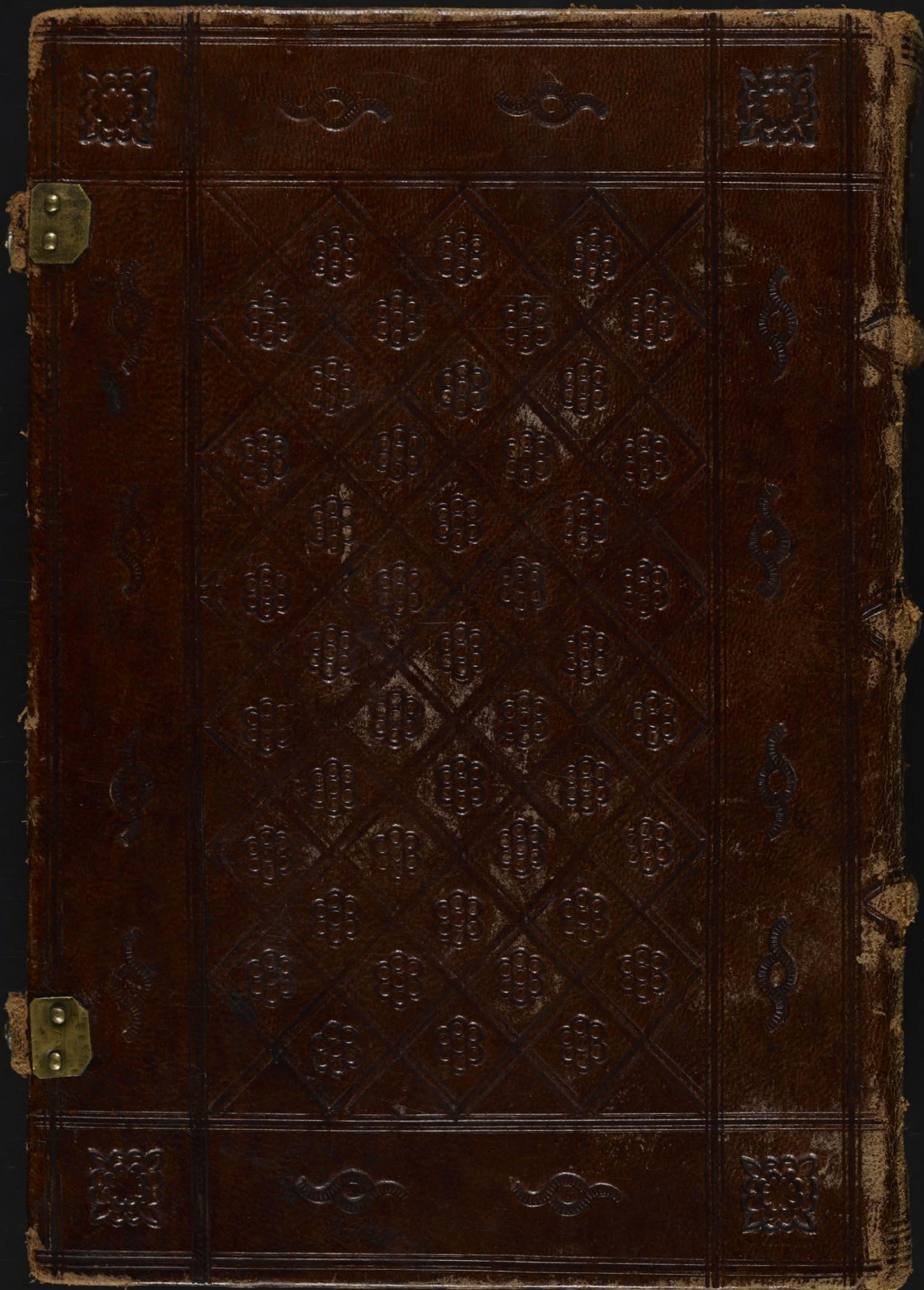

Geschenk des Landrabbiners Dr. M. Dessauer in Meiningen

Inhalt: יסוד עולם von Isak Israeli

II. und III. Buch

Der Anfang des II. Buches fehlt.

In der Edition Berlin entspricht:

Col. 18 b, Z. 11 von u. bis Col. 70 a

In Cap. VI des II. Buches (nach 8 b der Hdschr.) fehlt ein Blatt (Col 20 a, Z. 6 – 21 b, Z. 19 v. u.)

Die Eintheilung der Capitel des III. Buches ist eine andere als in der Ausgabe: Cap. VII – XVI der Handschr. = C. VIII – XIX der Ausgabe

Cap. VI der Hdschr. = VI + VII der Ausgabe

W. B.

והשמים הם התופשים את הארץ ומקיפים אותה מכל רוחותיה כלומר מלמעלה ולמטה
ומלפנים ומאחור ומימין ומשמאל כגלגלים סביב ונקראו [illegible] שמים [illegible]
והיא נחה ושוקטת בגבוליה שהיא אמצעית הכל [illegible]
[illegible] על [illegible] כל [illegible] לגלגל [illegible] השמים [illegible] השמים
הם [illegible] בלשון [illegible] הגלגלים [illegible]
היא [illegible] להם [illegible] כל [illegible] [illegible]
[illegible] כל [illegible] שהשמים [illegible]
[illegible] הם [illegible] שהיא [illegible] הם [illegible] כל [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] יש [illegible] כל [illegible] הם [illegible] שאין [illegible]
[illegible] הוא [illegible] [illegible] הגלגל [illegible] הוא [illegible]
הכל [illegible] לשם [illegible] שהיא [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] כי הוא [illegible] [illegible]
[illegible] השמים [illegible]
[illegible] העולם [illegible] [illegible] כל [illegible] אחר [illegible] לא [illegible]
לא [illegible] הוא [illegible] [illegible]
את כל אשר עשה והנה טוב מאד [illegible] שהוא [illegible] עשה את הכל [illegible] על [illegible]
[illegible] בבראשית רבה [illegible] העולם [illegible]
[illegible] את הכל [illegible] יפה [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] הוא [illegible] [illegible] כי [illegible] והנה טוב מאד [illegible]
[illegible] העולם הם [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] את [illegible] בהם [illegible]
[illegible] [illegible] כי [illegible] כל [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] והוא יש [illegible]
[illegible] [illegible] הוא [illegible]
הוא [illegible] העולם [illegible] היא [illegible] [illegible]
[illegible] הוא [illegible] [illegible] והשמים הם [illegible]
[illegible] הגלגלים [illegible] [illegible]
[illegible] והירח והכוכבים [illegible] אחר [illegible] [illegible] את
[illegible] כי הוא [illegible] הגלגלים [illegible] הם [illegible]
[illegible] אחד [illegible] והירח והכוכבים [illegible] כי הוא [illegible]
[illegible] הגלגלים הוא [illegible] שהם [illegible] [illegible] את [illegible]
[illegible] על הארץ [illegible] כל אחד [illegible] הוא [illegible]
[illegible] הוא [illegible] [illegible]
[illegible] אחד [illegible] הוא [illegible] על [illegible] [illegible]
[illegible] להם [illegible] ולהם [illegible] [illegible]
[illegible] אחר [illegible] [illegible] ולהם [illegible]
[illegible] כל אחד ואחד להם הוא [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] הוא [illegible] [illegible]
[illegible] כל אחד ואחד להכוכבים והשמש והירח [illegible]
[illegible] [illegible] הוא כל אחד להם [illegible] [illegible]

עוד: הגלגל [illegible] שהם מתארים לפי סבוב הכוכבים ולפי תנועתם בקדמה [illegible]
[illegible] כמו לבנין [illegible] אין זה אלא על ידי תנועת הגלגלים הנשואים אותם [illegible]
[illegible] הסבוב [illegible] כוכבים הנשואים במקום [illegible]
[illegible] והגלגל לרבע הגלגלים ומחבריהם על דרך [illegible] יש גלגלים [illegible]
[illegible] את הארץ [illegible] שהארץ אינה [illegible] שום אחד מהם אלא כל אחד ואחד
[illegible] הוא [illegible] הראשון [illegible] אחר גלגל שמקיף את הארץ הוא הגלגל
הנושא אותו [illegible] והוא תשובת [illegible] והגלגל [illegible] נקרא גלגל ההקפה
[illegible] הוא [illegible] שעבין [illegible] שהגלגל [illegible] הוא הכוכב
[illegible] שיהיה [illegible] על [illegible] הולך ונוסע [illegible] סבוב [illegible] גלגל ההקפה [illegible]
[illegible] שהוא הגלגל [illegible] הנושא גלגל ההקפה [illegible] גלגל ההקפה [illegible] את העולם
[illegible] הוא גלגל ההקפה גם הוא [illegible] על [illegible] שהוא [illegible] הולך
[illegible] סבוב [illegible] על [illegible] הכוכב [illegible] הולך ונוסע [illegible]
[illegible] שיהיה [illegible] הכוכב ההוא [illegible] יותר [illegible] ההם [illegible] שיש
שיתבאר כל זה [illegible] ויש גלגלים [illegible] את הארץ [illegible] אבל אין שום
אחד מהם [illegible] סבוב [illegible] סבוב [illegible] אחר שהוא [illegible] הארץ [illegible]
[illegible] אחר [illegible] לבד אחר [illegible] הוא נקרא כל אחד מהם בשם הגלגל [illegible]
[illegible] הוא [illegible] ויש שהכוכב [illegible] בן [illegible]
[illegible] בן סבוב [illegible] ההוא [illegible] בן את העולם [illegible] גלגל השמש [illegible]
[illegible] גלגל [illegible] ומחבריהם [illegible] שיתבאר זה [illegible] הוא [illegible]
[illegible] הגלגלים האלה [illegible] יש [illegible] הכוכב הוא [illegible] גלגל
[illegible] את העולם [illegible] סבוב [illegible] אלא סבוב
[illegible] העולם [illegible] גלגל הירח [illegible] שיתבאר כל [illegible]
[illegible] ויש גלגלים אחרים [illegible] מהם הוא [illegible]
סבוב [illegible] שהוא [illegible] העולם [illegible]
[illegible] הארץ [illegible] והגלגלים [illegible]
[illegible] נסמך [illegible] ומחבריהם [illegible]
[illegible] שאמר הגלגל הראשון [illegible] הוא גלגל הירח
והוא [illegible] והגלגל השני [illegible] הוא גלגל הכוכב [illegible]
ואחרים [illegible] כוכב [illegible] והגלגל השלישי הוא שבו הכוכב [illegible] והגלגל
[illegible] היא [illegible] השמש והגלגל החמישי הוא שבו כוכב מאדים והגלגל הששי
הוא שבו כוכב צדק והגלגל השביעי הוא [illegible] כוכב שבתי הרי ז' כוכבים [illegible] גלגל
[illegible] שבתי צדק מאדים חמה
[illegible] לבנה וזה [illegible] הוא [illegible]
[illegible] והגלגלים [illegible] הכוכבים האלה [illegible]
[illegible] וזה [illegible] הוא [illegible]
[illegible] וזה הוא [illegible]
[illegible] והוא [illegible] ומחבריהם הוא [illegible]
[illegible] הגלגל הירח [illegible]
[illegible] הגלגל [illegible] יום [illegible] וגלגל שבתי הוא [illegible]
[illegible] סבוב [illegible]
[illegible] שנה [illegible] יום וגלגל צדק ישלים [illegible] שנה [illegible] יום
וגלגל מאדים ישלים [illegible] שנה [illegible] יום וגלגל [illegible] ישלים [illegible] בשנה [illegible]

אחד ... ומספר ימיו לפי החשבון הזה ההוא שלש מאות וחמשה וששים ורביע
וגלגל שני כן גלגל מסב ישלים הקפתו בכדי שנה אחת על דרך קירוב. ובקרוב ז' הגלגלים
הגדולים האלה רצה לומר בחלל עביים הם נבוכים שני מיני הגלגלים האחרים שזכרנו
לגדולה כמו שאודיעך עתה זה ולענין הפירות הזאת וסבובותיה לשני המאורות
בימים ... אבל הענין שאר כוכבי לכת ותנועת גלגליהם ומרוצתם ושאר ענייניהם
אין רצוני לדבר בו בספר הזה מפני שאינו צריך שום טובה ולא תועלת מחכמי
יסודי העבור ונסמכין שהוא זה תכלית הכוונה בחבור הזה. והגלגל השמיני [illegible]
הגלגלים שאמרנו הוא מקיף לגלגל שבתי ונסמך לו ובו הם נבוכים שאר כוכבי
רקיע שאין להם מספר ידוע. והחכמים יקראו אותם הכוכבים הנחים או השוטים או
העומדים ויש שקראו אותם הכוכבים המיושבים. וזה לפי שמעולם ישבו על מושבם
ושמרו את משמרת מערכתם זה עם זה ולא נתרחק זה מזה ולא קרב זה אל זה. ומצאו
חכמי התכונה בהסכמה מהם רצו לחלק שטח עקלימונות הגלגל השמיני במחשבתם
לשנים עשר חלקים שוה זה לזה ונקראו
נקראת הגלגל הזה גלגל המזלות
גדולות שעברו על חשבון מידין
מם זו והכין לעולם חשבון זה
והתנועה הגדולה המוסרת על
בן מזרח למערב והיא שקוראים
נכל אחד ואחד מהמזלות לשני
המספר הזה חגורת המזלות
המזלות כלו הוא חגור בה על
הזמן בחלקות כאזור שש מעלות
נשמה שוה א' לו מכל צד ואחד

לכל חלק מהם מזל ולמטה זה הוא
והחילוק האמור היה לו כמו מעלות
העגולה לשלא נשוו במקומות זו
השנים עשרה ויגע שוה זו לזו ב
אמיתת הגלגל השמיני הזה החיצון
שקטנה הם חשבון וחלקת אותו
חיצון היא שאמרו אותה בכל יום
וזה לפי שהגלגל הזה נאחר ואחר
מתנין נקראו התנועה לפי המחשבה
האמורות שעמדו על נשבה לכל
מהם היא ל' מעלות בלוח שכך

הוא הקף החגורה הזאת לעוברים בשם גלגל המזלות וסדר המערכת השנים עשר האלו
הוא סדור מקדם למערב לפי דרך על הסדר הזה בשמותם. טלה. שור. תאומים.
סרטן. אריה. בתולה. מאזנים. עקרב. קשת. גדי. דלי. דגים. ונקבו משמות האלה לפי
שכל מזל מהם הוא נראה ברקיע כמחברת הכוכבים המיושבים הנמצאים בו כמו צורות
הצורה ההיא. ולא החכמים מסכימה אותם להם רק לשום ראש מזל טלה נקרא אותה
ראש המזלות כלו שהיו יתחילו למנותם על הסדר האמור. ועתה אודיעך לדבא

לדבר גלגל המזלות ולענין העברת
בכוכבים מה שיספיק לפי כוונת הספר
הספר והוא לכל היות התנועה [illegible]
מחלקת לכל מזלות על שש העגל
העגולות הן שאלות המוסרות על
נשבה. והנה יש לך להבין ולשום
לבך לענין התנועה הזאת [illegible]
ולהבין ממנה ומקום שיהיה לה
ולהגיה ברקיע בכל עת ועת וזה
לפי שמהלכה על אחד משני המאורות
ושאר ימות השמים [illegible] הם נערכות
ועוד כי השמש היא החמה [illegible]
ומהלכת [illegible] קריבה לא בסדר [illegible]
כפי מה שיתבאר להלן ונעבה הדי

[illegible]

ידוע כי העגולה הנקודית שתזוז שטח התנועה בשטח נקודות הגלגל הישר ...
...שבקרוב אוריינט את שמתו וקראו לשם תנועת הגלגלים הראשון וכולם בשטח אחד
בשמיו וסבב מרכז אחד שהוא מרכז העגולה הן תזוזת ומעלה חמישית המונה יקראו
אחת מהם לפי כן נשם גלגל המזלות. ולמבוכי יקראו אותו בשם הגלגל החמישי בגלגל
המזלות. ונעבר אני יודע כי הגלגל השמיני הוא מתגלגל על ציר מנקודות רחב מבי
מזרח למערב בשלושים שנו מעלה אחת בכל ק׳ שנה עד שישלם לשם הקפה
אחת לפי הרבב הזאת על סדר המזלות כמו ששה אלף ושלשים אלף שנה. אבל האחרונים
האחרונים מחכמי התכונה שעברו אחר בשלמיוס לא הורו לו כזה ומצאו באופנים
הנושים והראו כי פעם הוא מתגלגל הגלגל הזה כלפי מזרח ופעם אחרת הוא חוזר
ומתגלגל כלפי מערב. כפי מה שיתבאר דין זה ונאספין בפרק מיוחד לו מהמאמר
הזה. אבל עתה אני יודע כי עוד היא נראית לכל אחד מהגלגלים האלה מהירות
אחרת שבגללה כלפי מערב שהיא נראית על מרכז אחת כמו כפי מה שיתבאר.
עוד שהוא נראית לכל אחד ואחר הגלגל שכנגד סובבו לפי המערב הכל וגם לגלגל
השמיני למערב בשלשים שני למהלך האחת מזה כלפי מזרח ועל סדר סדר המזלות
וזו היא מהירות המשתנית שאמרתי כל הנראות להם על פי תנועת הגלגלים העשויים
אותה ונכנסים בהם והשטף היא מהירות הרקיע בהם כלפי המערב ושלא על סדר
המזלות. וזאת המהירות היא מבריח להם כל שאינה נראית לגלגל סובב לכל
השמיני לא על ידי גלגל אחר תנין מהם שתופס אותם ומניעם הוא המניע אותם
ונוסע בם במהירות רבה ובעבור שהוא משלים כמעט סיבוב הקפה אחת בכל יום
ויום לילו בשלמיון שיתבאר זה בעבור להבא. והגלגל הזה המניע אותם והנוסע
כם כלפי המערב כמו שאמרתי הוא הגלגל התשיעי שהוא הגדול והעליון שבכל
הגלגלים. ולפי רבני הוא שקראו החכמים בכבוד זכרונם שמי השמים כמו הן לה׳ אלהיך
השמים ושמי השמים וכמ׳ השמים ושמי השמים לא יכלכלוך וכמ׳ הללוהו שמי השמים
ועוד כמ׳ אתה עשית את השמים ושמי השמים וכל צבאם. והוא הנק׳ עכבות ואינו
כמו זה כי נבראת לרבב הכל אין אלא כן הנביאים הראשונים ואחרים יקראו אותו
הגלגל המלך. וזה לפני שאין בו מכוכבים ולפיכך אין בו אלא השכל הוא שמניעו
עליון כמו שיתבאר. ועוד הוא נקר׳ גלגל היומי וזה לפי שעל פיו יהיה היום והלילה וכן
לפי שהוא מקיף את העולם כלו פעם אחת בכל יום ונספר הזה אחרי הגלגל העליון
ואין למקפר בשמים אחר שיהיה העליון ממנו והוא מתגלגל תמיד ממזרח למערב
במהירות רבה ובעבור סבב מרכזו שהוא מרכז הארץ והוא כמו כן מרכז המזלות ונק׳
מרכז העולם והוא נסמך במהירות ואף על שהן נשבן שאחד מהם הוא קטב בנינה
שהם העגולה והשני בנינה ימין והם נשבי העגולה וכן הנמשך בחלק המערב לנשם
ונעבר על מרכז יקרא בריח העגולה. ובעבור השמים יאמר כי הוא כמין נחש
בריח שאין כל המה׳ באוסות במחו שמים שפרה חוללה ידו נחש בריח. והגלגל
הזה במחו הגדול שנבנו ותור הוא נתן מזון את כל הגלגלים והשמש והירח
והכוכבים כי יבואו השמים ומבריח אותם להסבם עם בהירות סבי להקיף את
העולם ולהשתחוות עבדו לפני יוצרם בכל יום כמשפט החוד ויבואו השמים לך משתחוים.
ויעלן אמ׳ הפייט סובב הכל כאלין במין להשתחוות בראים עבדו בחן. ואולם
כי עברו יוצר אותן כי שם עגל אין השמים. ובעבור אוריינט לרוץ המהירה הזאת
ונשלמה לה שיספיק. ועתה אני יודע כי שטח ממלכיותיו גלגל הירח הוא נקר׳ רקיע
שעליו אמ׳ הכת׳ יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. ושמים נראין
שמים של נסיבה לרקיע שמים ונק נקר׳ רקיע השמים של וימן אותם אלהים ברקיע.

השמים כי המל' מדבר עם המון העם המושכם לפי הנראה להם כי השמש והירח והכוכ'
בו הם נטועים · ואעפ שאמ' יהי המאור נראה לחכמים כי גלגלים זה למעלה מזה
הם נטועים לא רצה המל' להכניס עצמו במחלוקת זו אלא דבר בהם לפי הנראה לכל
להם ואמ' ויתן אותם אלהים ברקיע השמים ואעפ שענין זה אינו על כך מובן ג
הספר אינו מבואר אותו ואמ' כי המפרשים כולם טעו בפירוש מהם בפירוש פסו' יהי רקיע
בתוך המים ואמרו בה דברים אשר לא כן ושעלים שאין להם שחר האחד יאמר כי
הרקיע הזה הוא קבוע בתוך האויר שבין מאויר העולם וחשב כי יש בזה סוד גדול
שלא רצה לגלותו ואחר אמר יהי רקיע הוא המוחש הזה לתחלה שמראה לאין
אמר שיהיה רקיע לפיכך כאהל בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים · ואחרים זהות
אמרו יהי רקיע הוא החסד והוא סוד מן הספירות וכל הדברים קבלי' באלה · והחכם
להם אמר' ולא נכבד דבר המורה שנשתתף השמים עם נשמת ידידי אוניינוס כי כאשר
המקוק האויר על הארץ ייבש מהארץ מתפך הלהט ונעשה הרקיע · והגאון יאמ' כי
הרקיע הזה הוא גוף בלתי חוק נעשה מהמים וכי הוא קבוע מפריד בתוך אויר
העולם וכי מים אש למעלה הם נטועים עליו ומים אחרים למטה לא שכבו אותם
אינם מתנשאים כם · ואחרים נמשכו אחריו ומוסיפין הבל הבלים על דבריו · ונענה הי'
יודע כי כל זה הבל · והאמת בזה הוא מה שאמרתי כי הרקיע שעליו נאמר ויעש אלהי'
את הרקיע הוא שטח שקריאתו לבנה וכולו ויעש בתוך הוא לשון הכנה כמו
ויעש לו פרכה וכרובים וכל מים האמורים בזאת הפרשה אינם מים ממש כמו שחושב
הגאון ומחבריו אלא שם כנוי הוא לסוד שכולל שמים וצבאם והיסודות המורכבות וכל
ההוה מהם והם הגוף המוחש כמו שירמוז שעניין התקריתו וכל הקורא על שקרא
המל' היסוד הזה מים כי על זה אמר' במקום אחד ומיני יהוה ישגו ונעור הוא ג
השם הנאמר בבני על דברים אחרים כמו הנה מים עולים לפניו · הנה לכנה שלגבה
את מי הנהר הגדול והעצום את מלך אשור וכל המים הנזכרים ובענין אחר נאמר
הוי כל צמא לכו למים · שתה מים מבורך · אותי עזבו מקור מים חיים · וכל הנב'
הנביאים האלה שכולם היסוד הזה אין עצם אחר כמו שחשבו המפרשים כאומרים
שהכל מעניין אחד ואין שום חילוף בין העולמים לתחתונים שלא בגדרים ולא בעצם
וכל זה כאשר הפרשה הזאת למדריך שזה שעולה על המבין שהכל הוא עצם אחד
לפני הגוף שכולל אין כן אלא השמים וצבאם הוא עצם אחד והתחתונים עצם אחר
וכן שהם מוכרחים להם מחולקים ונבדלים כמו שכל בעולם ונשואים ·
והעליונים הם נכם נשארים חיים ונצחיים ועומדים על מכון שלוחים מן העולם ונבר'
העולם · והתחתונים הם גופים חליים ונפסדים ומתים · ורקיע השמים כל שטח עגו'
שקריאתו גלגל הלבנה הוא המבדיל בין המון גלגלי השמים וצבאם והם המים
אשר מעל לו · ובין כל ההווים והנפסדים והם המים אשר מתחת לרקיע · וחילוק יש
בין שאמ' המל' מעל לרקיע ובין שלו אמר על הרקיע · כי אלו אמר המים אשר על
הרקיע היינו אומר' כי הרקיע הזה הוא גוף ועליו גוף אחר והוא המל' מים ועכשי'
שאמ' מעל ולא אמ' על נאמר שהוא שטח ומן למעלה הם מים עליונים והם
השמים וצבאם ולמטה לו הם המים התחתונים והם פרטי העולם התחתון · ודברי האומ'
על המים האמור במדרש הנאמ' כי פה מים למים אין לא שיגנון · ועל כזה היה אומ'
ר' עקיבא לגבור בתלמידיו ואמ' להם כשאתם מגיעים אצל אבני שיש טהור אל תאמ'
מים מים שכבר כתי' דובר שקרים לא יכון לנגד עיני כלומ' אל תחשבו שזה הנאמר
על הרקיע שנעשה ביום שני והוא המבדיל בין המים העליונים למים התחתונים הם
מים ממש אלא שם כנוי הוא כמו שאמרתי · ולמדריך תבונה אמרו מה יכון לעשה

בר' יהושע שהיה עומד על גב מעלה בהר הבית וראהו בן זומא ולא עמד לפניו
אמר לו מאין ולאין בן זומא אמר לו צופה הייתי ואין בין מים עליונים למים
התחתונים אלא שלש אצבעות שנ' ורוח אלהים מרחפת על פני המים כיונה זו שמרחפת
על גבי בניה ואינה נוגעת אמ' להם ר' יהושע לתלמידיו עדין בן זומא מבחוץ
ופי' ורוח אלהים מרחפת על פני המים אימת כתי' ביום ראשון והבדלה ביום
שני הוא דכתי' ויהי מבדיל בין מים למים · וכמה אמ' רב אחא בר יעקב כמלא
נימא · הרי נראה מדברי ר' יהושע שהמים האמורים בבראשית ויהי רקיע אינן מעין
אותם של יום ראשון וחשב בן זומא על שם שחשב כי שום נגוב יש לרקיע
ואינו כן אלא שטח מבדיל הוא · ולפי' שנתן רב אחא כמלא נימא שאין לך פחות
פחות ממנו · ומשכל שלא השכיל בן זומא היה מרעיש את העולם על נעשה
את הרקיע ועוד ההרעשה הוא שהיה כמה והתאו במחשבתו ולא ירדו אף זה
צנה הוא זה ששואה ביום שני להבדיל בין מים העליונים למים התחתונים · ושהיה
מחשב כדברי הנביאים ולא היה מוצא אותם כמו דמי כזה היה קשה ומתבהל ·
והאמת בזה הוא שאמרתי תחלה כי כל מים שנאמ' בזמן הפרשה אינם מים מ'
ממש אלא שם כנוי הוא לגוף שמלא העליונים והתחתונים לרקיע השמים · והוא
שטח עקמימות גלגל הלבנה שתקבה קראו שמים הוא מבדיל בין נגעים השמים
וכל צבאם שהם המים העליונים שמבדיל לבין גופי השפלה המים והמתאחדים
שהם המים התחתונים שתחתיו · ועתה אשוב לענין הפרק ואומר כי העגולה
הגדולה הקטנה באמצע עקמימות הגלגל העליון עוברת ממזרח למערב ·
וקטנה היא קשתה היא שקוראים אותה בכל ימים ממחברת הוא גלגל המישור וחק'
וחמשי הקטנה יקראו אותה גלגל המשוה היום ולפי זה משתגלגל החמה עליה וזה
יהיה בימי תקופת תשרי ובימי תקופת ניסן או יצא היום בכל ימים להיות שוה ללילה
הסמוך לו כפי מה שיתבאר הטעם להבא · והעגולות הקטנות שהם עד שם
הן מקבילות לזה כן שאקרא אותן גלגלים או גלגלי הסיבה · ואחרים יקראו אותן
עגולות הזמנים · וגם העגולות המקבילות בשטחיהן זו לזו וכבר הודעתיך את שעליו
נדרך הדיני ברקיע וסבבותיהן ואמרתי כי גלגל יחנה הוא חמש גלגלים תמיד כל נגוה
ונגוה' הגון לה מעקמימות הגלגל העליון ומעקמים הזמנים יש לקיבוע המחשבה זאת ב
אמנם חיי היום ועגולת קו המשוה שסבה ירצה מאין מבחין זה לזה · וגלגל
המישור ועוד מוסיף לקח בזה להבא · ודע כי החכמים בחנו במחקרים על עניים
הגלגל העליון הזה ולמען שאורך בריחו שהוא בסיח העגלה הוא יותר ממהלך י"ר
אלף שנה לפי המהלך הבינוני לאדם שהוא ל' מילין בכל יום ועתה יבא וחשוב מן
מספר מילי אורך הבריח הזה ומספר המילין שיש בהקף גלגל המישור ותמצא כך
תשעינים חלק הגלגל העליון · ונעבור הדר החוצה שמגלגלות אותו תמיד כמו הפרה'
הרוחה העגורה שאמרת שאם תחשוב כה תראה כי היא יותר ממהלך אלף וחמש
מאות שנה הוא מתנהג כל עורך ועגולת גלגל המישור בשנה אחד ויש לך לחשוב
שאין אנו משיגים מהגלגל הזה אלא שטח עקמימותו בלבד · ואין להראות ולהמשיך
במחשבה כמה הוא עביו או כמנין שטח גבנונותו · ומה יש חוצה לו הוא · ואין
כח בלבב אדם להשיג ועל כזה והדומה לו הזהרו רז"ל ואמרו במופלא ממך אל
תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור במה שהורשית התבונן ואין לך עסק בנסתרות · וכתי'
כי שאל נא לימים הראשונים אשר היו לפניך למן היום אשר ברא ה' אדם על הארץ
ולמקצה השמים ועד קצה השמים אתה שואל מכאן ואילך אין לך רשות · והא
אמ' רב אחא בר יעקב עוד רקיע אחד יש למעלה מראשי החיות שנ' ודמות

על ראשי החיות רקיע. כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה. עד כאן יש לך רשו'
לדבר מכאן ואילך אין לך רשות. ונעשה אמרת רז"ל על הפסוק מה למעלה מה
למטה מה לפנים ומה לאחור. ואני לא של עבר. והחכם באמר באומות השכלים
שאין שום צד ונטיה ואין שום פנים פנוי ולא מלא ולא שום מקום ולא המקומות
ולא שיעור מחוץ הגלגל העליון אבל הוכיח באומות הם שאין לו חוץ כלל וזה דבר
מופלא שאין העולם יכול לעבור נגלין. ודע כי ימין העולם נקר' מזרח והוא לבד
ימינך כשאתה פניך מקבלים פני מזרח ושמאל העולם יהיה אז לצד שמאלך ותבין
יתבון. פרק שני בבאור סדר היסודות הארבעה ושני התנועות הארץ
והראיות היבשה ושעמו רוב כי ד' הגלגלים הגדולים שאמרת כולם
הם סמוכים ורחוקים זה לזה ר"ל שאין שום ריוח ולא פנים פנוי כלל ביניהם אבל כל
עליון מהם הוא פונה בשטח עקמימות ונוגע בשטח גבנונית התחתון הסמוך לו וכן ג'
הוא' שטח עקמימות גלגל הירח לגבי על גבנונית גלגל האש והיה מהן הטבע
המוחלט להיות כן לשפע גלגל האש עם גלגל האויר וגלגל האויר גם הוא עם המ'
המים היסודיים ושיהיה כן לשפע המים הכם עם מיר הארץ עד שתהיה הארץ לפי
המחשבה הזאת רמסה כולים כולה והם חופפים ומקיפים אותה מכל עבריה עד
שיהיה אפי' נקודה אחת מלפנה מגולה לאויר העולם כמו שכן היה הדבר ביום ראשון
ושני של ימים כמו המבואר בפשט הכת' שנ' והארץ היתה תהו ובהו וכו' והדבר החוזב
ואינו מקום כמו הדמיון לו כולן יאמרו כי הוא תהו ובהו כמו שנ' ראיתי את הארץ
והנה תהו ובהו. ובימים השלשי של יצירה לפי הפשט הפסוק יקוו המים אל מקום אחד בראשית
שאין כמהו מים ונעשר במים נקוו כלונס אחד ונעשו ונעבו מלנר בים אוקיינוס
כמו' כנס כנד מי הים ונגלה חיני במיר הארץ על ידי כן ונראית היבשה שהמקו' ההוא
ארץ על דרך פרט הרי ששטח היבשה הוא גבנוני כמו תחת מימי נעלה הם מעברים
הלופתים השונים וכן הרין בגלילי אוקיינוס' הסמוכים לארץ מחקיה לפי מחשבותינו
אחרות מעגלה שהם בעיים כמולי וכמו שהוא האויר מוקף את היבשה מלמעלה כך
הוא החלק השני למטה מוקף את מי אוקיינוס מקוף סביב להם ולעבר עליהם וכלו'
היה כרצון הא' ובכוונת לפי הנהגת העולם ותוכנו. כי האמונה לא למנוע כהן הארץ
בבראשית אלא להיות ארץ נושבת כדכת' יוצר הארץ ועושה הוא כוננה לא תהו בראה
לשבת יצרה הוציא השמים ונשבו ומינו אילנות וגבריח גבוה ונמוכה כמליח וזה
לנוגע בה ומחייתם כדי להעבירים על בריאתם ולגבורתם לדי היותם. והכל להנאת
העולם ולמספר כי כבוד ליצור ירן כמו שנ' אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי
כלומ' שתכלית הכוונה בעשיית הארץ היתה האדם כי תחלת המחשבה כמו שנ' הוא
המעשה לבסוף ולפי מעשה בראשית במחשבה. ואמר לזה נכתוב כלל כלה שאמר
כבר חנוך והוציא הארץ דשא וגלגל משכב וכו' וכל שיח השדה וכו' ובגלגל שכבר
מלבד שיצאו רשאים ונעבירו על פתח הקרקע ולא יצמחו עד שבא אדם וכוי רחז"ל
רחמים וירדו עליהם גשמים ויצמחו להביא שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים.
ולהאדם נקרא סגולה ישראל סגולה וכמו האדם המעולה כמו שנ' והייתם לי סגולה
מכל העמים. וכו' וכך כמו. להיות לו לעם סגולה וכו' ואמרו אנחנו מן העמי
להיות לו. וישראל לרוב לא להתעשר מכירה של תורה ולשון עליה שכר שאין לך
ויעבר שנ' מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. הא למדת שהעולם לא נברא אלא
בזכות התורה. אמרו בבראשית רבה בשם ר' בניא כל העולם ומלואו לא נברא אלא
בזכות התורה. שנ' ה' בחכמה יסד ארץ. ואומרים לשם מתחכם שבשמים היה שורה
שנ' לה לכל. ונעשה כמו והכל כמו שאמר והקבון כמו שסדרתי למעלה כמו הכ'

[illegible]
[illegible]
[illegible] והמים [illegible]
נסים והולכים ונעדרים היה מרוץ הטבע מסותלא לבריות משתקפים על כל שטח
שטח חופפים ולמסים אותה מכל עבר באופן שכן היה הדין בה ביום ראשון
ושני שלבריאה ונראה לי שיהיה הדבר המשונה הזה והוראיתו מיטבע זה עד שנקוו
המים לעבר אחד ונעדרין בהם אוקיינוס ונעשו לשם כלו נד ונתגלה חצי הארץ לאויר
על ידי כן ונראית היבשה ולכן רצון הא' ומאמרו שנעדרו המים ונחרו למקום אחד
כן ים אחר שהוא הים הגדול ונראית למים מה שנאמר לא היה מראה לשם בראה
ועוד יש לנו לומ' כי כן כמו שהארץ היא כדורית כן שאמרתי היה מרוץ הטבע
הלוחש בחלק הראשון לשטח מבך יבשה להיות מעגל שוה עד מאוד כשגלגל
משפטי חלקי לגלגל הכדור שכלם הם בשטח שוים ודומים זה לזה כעגולה ונראה לי
שינוי החלק הזה לסדור הארץ הנק' יבשה והוראיתו מיטבע זה המשונה ונעשה
להיות בין הרים ובקעות ונחלים ובקעות ועמקים וגבעות אלא רצון כי שאמרו
והיה הכל כפי חסדו ומפני שלמות הטובה הראויה לו הוא לבדו שלא היה לטבע
בתחילה שום כח ולא שום מעבר לפני רצון הא' ית' ומאמרו · ואני אומ' שכבר היה
הדין בכל האומות והמינים ששמעו למים על ידי הנביאים והחסידים הראשונים
ז"ל שכל אחד ואחד מהם נראה לו הטבע כנגד המים מפני רצון ה' ומאמרו ·
אמרו בבראשית רבא אמ' ר' יוחנן תנאים התנה הקב"ה עם הים שיהא נקרע לפני
ישראל הה"ד וישב הים לפנות בקר לאיתנו לתנאים שהתנה הקב"ה עמו אמ' ר' ירמיה
לא עם הים בלבד התנה הקב"ה אלא עם כל שנברא בששת ימי בראשית שנ' אני
ידי נטו שמים וכל צבאם צויתי · צויתי את הים שיהיה נקרע לפני ישראל צויתי
את השמש והירח שיעמדו ליהושע · אמר ר' [illegible] בתחילת בריאתו של עולם גזר
ואמר יקוו המים ונראה כאלו איך השנוי התמיד הזה בין נראות הים לפני ישראל
לבין מאמר יקוו המים אמור מעתה שהטבע הוא אחר לעברי הא' ומשתקיו [illegible]
ויורץ מעבר לפניו ושיעבור כן יהיה ויתן מקום כמו של הים ראה וינס הירדן
יסוב לאחור ומשירת כלל ים ונד על ציר וישוב לאיתנו מסך וישב הים לפנות
בקר לאיתנו · ומה כי לא בחוקים לבד הוא שלא היה לטבע מעבר לפני רצון
הא' ומאמרו אלא גם [illegible] בתחילת בריאתו הוא שמך אומר
בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם כלומ' שכלם לפי רצונו וחפצו נעשו ·
ולא לפי הטבע כמו שחשבו הפילוסופים לחכמי האומות · וזה כי י"ל מאחר שגלגל
הגלגל הוא משונה ולפי נמצא שיהיה כדורי וכל חלקיו לפי זה הם דומים ושוים
בטבעיהם זה לזה כל שחלק משפטי האחד מהם צריך שיהיה כמשפט השאר אי
זה טבע והוא זה שגרם להיות הכוכב הזה קבוע או כוכב זה קבוע בחלק הזה מן
הגלגל ולא בשאר כלומ' מפני זה ונה החלק הזה מלך בכוכב והחלק האחר בכוכב
יותר משאר חלקיו הנאיל וכלם הם דומים זה לזה בטבעם · ועוד אי זה טבע
הוא שגרם להיות הכוכב הזה קבוע וקבוע בגלגל הזה ולא בגלגלי משאר הגלגלים
ולמה היה הגלגל הזה או הכוכב הזה או העגולה של בריאה הזאת שהוא עליה
ולא בריאה אחרת ולמה יותר גדולה או יותר קטנה ממנה וכן אי זה טבע גרם
שיהא מרובע גלגל זה לעבר זה ולא לעבר האחר שכבר ולמה היה מרובע
הכל ממזרח למערב ולא ממערב למזרח או לא מצפון לדרום או מדרום לצפון //

וכמה שגבהים יש כאן שגבהו כמו אלו שאין לחשבם בהם שום ערך ולא שום שעור לגבי כ
כאמרו ראיון גדול הגבה ורב הגבהות · וכבחינתו הוא שכנה ואמר לתיות הכל כפי חק
חפצו ורצונו ומפני הגבה העגלה ושוכבת כמו שאמרנו דין הענין לא אינו לא הענין לו ·
הנה מבחינה לכן חלון אחר מחלוני החכמה העליונה מלון משנה ונראה אם לפי ונכון
כי שאמר והיה העולם ונמשך ונגזר החכם וחלק למחוזין שכמן הוא מהלך אנשי יתגרים
על כן היושר והמשפט כפי מה שלא היתר הים מעולם על חכון לשפט והכמני כל
זה והמרכזי כל הרכב ואם אין לשונו הספר לפי שראיתי כי הוא מחוייב טובה ותועלת
גדולה בתוך הדת ונשרש האמונה · ועתה אשוב להשלים ענין הפרק ואומר כי הנה
עלה בדעת ונבאר כי כבאמרו יון המים חלק כמו הארץ לשני חלקים האחד מעולה
לגוי והוא היבשה והשני קראו ארץ כמו שאמרנו ובחלק היודע מהם הוא מקום
הישוב כמו שיתבאר בתוך שאמרו זה וחלקו השני הוא מכוסה במים היסודיים של
טבע כמו שאמור מעבר כי שפת הים הגדול היא גבול היבשה סבב והיא עגולה
גדולה נראית במחשבה על גב כדור הארץ שגבהה מרוחק של עגולה להגביה
להעבר להגבהו ועד לגבהו · ושטח העגלה הנזכרת הזאת משתחשבת אותו כמו
ונעבר על מרכז הארץ ומחלק אותה במחשבה לשני חלקים יאמר שיראה שטח להפריש
לפי שהוא מבדיל במחשבה ומפריש בין חלקי כדור הארץ העליון הנק' יבשה לבין
חלקו השני השטוע במים · ועתה ראה כי הארץ אומנם שהיא לבושה מכל והמים היסודיים
הם לבנים עליה ומכסה בהם כמו שאמרנו כי כשניהם אומנם לשני כדי
אבל הכרים עליה ישוב ונאמר כי כמו שהוא חיצוני ההוא השטוע בים גבוה לבושה
מכל סבון כמו מעלה כפי המחשבה הזאת עמה על המים היסודיים ההם שבהם
עניינם כי הם לבושה מעשה מכל ומהארץ נקראה היא אין לפי המחשבה זאת רקן
רקיעה עמסה על המים ההם והם למעונם לתפיה והוא לך מתוך עמן ואמרי כמאן
להיות הארץ על המים ולכן אחר שאמר כי היא על המים יסדה ״

פרק שלישי בבאמר אי זה הוא קצוות הישוב מהיבשה וכמה היא אורך ארכו
ואורך רחבו ובמאמר שלו אורך האורך ורוחב שישנו בתחלה כדי
לבאר אבל היבשה הזאת שעגולה אחת כלה היא רחוק העגולה הזוית שאמרנו
כשעמר כי היא גבול היבשה סביב סביב ונאיים על שטחה שהיא שטח המפריש הזה
האופקי ונעבר על זו היבשה שני חצאי עגולות גדולות נחצבות כמו נעמוד זה על זה
ועל השטח המפריש האחד מהם הוא חצי עגולה אמצע היומם לקורות שבאמצע
רוח מזרח ועובר על גב היבשה עד קורות ב׳ שבאמצע רוח מערב · וחצי העגולה
השני יקרא קו האורך לפי שהוא נמשך על אורך הישוב ונראה אבל לרחק כמו שית
שיתבאר זה בקרוב · ועבר הוא נקרא הקו השוה וזה לפי שעגולות המזרחיות הנקובות
באורך הישוב על קו השוה היא שבהם למהר הוא כל יומם וליל׳ם מילי השנה שוה
מרקי למולה הסימן כמו שיתבאר הענין הזה ושעבוד כראוי אמר להלאמר הזה
והחצי העגולה האחרת הוא נקרא רוחב להקיפה השוה לקורות ד׳ שבקצה לרום ועד
לקצה קורות ג׳ שבקצה הצפון ונקראו קו המחב זה לפי שהולך לרוחב מרחב הישוב
כמו שיתבאר בקרוב ונמצאו שני חצאי העגולות האלו נחצבים זה לזה ותולים זה את
זה לחצאין על קורות ט׳ מהם הנקודה באמצע היבשה ובעורה הזאת קראו בכל
ספרים המסבר הזה · שבור הארץ · והרכה יש לך לשום לב לקיום הזה להישוב ולהסתכל
כי ענין גדול יש לנגדו בספר הזה כמו שיתבאר בקיומו והעגולה שהיא טבור שבור
הארץ והיא הנקודה באמצעות חצי כדור הארץ החיצון המכוסה בים אצלנו אומנם שבור
הים לפי שהיא נקודה באמצעותו של חצי היבשה לפי זה הענין קו השוה וכן מ

כפי שיעור הארץ למרובעה רבעים שנים שאחד מהם הוא מזרח צפוני ונפלו
צפוני מערבי ובתוך יושב משני הרבעים האלה בלבד הוא הישוב. מפרש לרוחב
רוב החכמים כפי שיתבאר בעזרה.
הרביע השלישי הוא מערבי דרומי
דרומי ונסלוק מן מזרחי דרומי ו
ואין בשני הרבעים האלה שום
ישוב לדעת רוב החכמים ונראה
איך הוא כל אחד מכל הרבעים
האלה מוגבל מן רבעי עגולה מן
העולם שיגיע לך להבין אותם
מחולה הוא היבשה נחלק כאורך רביע
לשני חצאין האחד הוא צפוני
וכן הוא הישוב מפרש כפי שא'
שאמרנו וכמו שיתבאר בעזרה
והחלק השני הוא דרומי ואין בו
ישוב. וכן היא נחלקת כפי קו
הרוחב לשני חצאין האחד מזרחי
והשני מערבי. ואחר שנתבאר זה
הנה יורה עצמה כי רוב החכמים
החוקרים הסכימו פה אחד ואמרו שאין הישוב מפרש לא בתוך רביע אחד היבשה
הצפוני הזה ושאר היבשה הוא מכוסה ושולטין עליה מים ונקרא הים הגדול כמו שנתבאר
הענין הזה ושעברו בספר צורת הארץ מספריהם ואמרו עוד כי החוקרים על פי עיון
עיני לעיון הלבנה כמו שאמרנו ועל פי זה להבא הגבול להם והראו שהישוב מגבול
צפון הוא מפרש כאורך כל המזרח שממנה למזרח עד זיוה למערב. לפי כל הקף
מעגל שמשפט הים הגדול המזרחי עד שפת המערבית וכן ברוחב אין מפרש
שלא כדי ששים ושש מעלות כלבד לרוחב מן הרוחב הולך ונמשך מן השוה ולהלן
לפאת צפון. והעשרים וארבע מעלות הנשארות בין רביע צפון אמרו שאין בהם שום
ישוב מפני חוזק הקור הנמצא להם ... מפני החום ...
ואמרו כל בעלי החום כמו שיתבאר. ונראה לרוחב הישוב שמגבולו למערב ואורך הים
הישוב לפי שהוא גבול במזרח למזרחו השני שלשים למען הנה לפי כן נכתב הישוב.
וכרי למרחוק בינתה הזאת קרוב הישוב ונבלון זה למזרחית השני ומגמין לעשר
שני הצפון ואמריש מדינה מעוררת והלאה לפאת צפון ומערבה עשר ט"ל כבר השישים
ושש מעלות שכן רוחב הישוב כמו שאמרנו ואנים שלבן היבשה ואנעבור מזנה מזרח
ועד זיוה מערב. חיים עגולה זלה שמעגלה זכות המוגבל לן עשב. שהוא מן השוה
ואומר כי הנה רואה מבעבר ט"ז השוה לפי החיבוב הזאת הוא גבול הישוב כפאת
דרום לדעת רוב החכמים כמו שאמרנו ועשר זלה מהיבשה לישב הכל הוא גבול מן
בפאת צפון. ועשר ע"ן משפת הים המזרחית היא גבול בפאת מזרח. ועשר ל"ן משפת
הים המערבית השוה לעשר ע"ן היא גבול בפאת מערב. נליגא הישוב לפי הלחשבה
הזאת כי הוא דומה לריבועה מזוחה עלין חיים היבשה הצפון אורכה הוא נמשך
ממזרח למערב ורוחבה מדרום לצפון כפי מה שאמרנו והוא כמו שש אבהן
להיבשה. הנה נרצה מן הישוב להיבשה ונרצה מאורך ולמען ורבלן. ואחר
שידענו על זה. כריתות עד לא נבחנה מתם עד שישבה בנבנה ולרוחב ...

שכלם וליתאו כי אורך היישוב המגיע על קו השוה שהוא כנגן ג׳ מעלה להיצורה
הוא כדי יב׳ אלף מילין שהם מהלך אורכו מאתים ימים ולפי חשבון שהוא כנגן ג׳ מעלה
להיצורה הוא כשיעור כדי מהלך ג׳ ימים ויהיה אורך היישוב כפי השבון הזה שעם
שבעים ושמונה מעלות ושמונה עשר מילין וכן בספרים לפי הכתוב בחשבון האחר
ושלושה כרוב קנה הכל לשערכן ולבאר ולפיכם אין כל לזה שירת ניכל לרחוב
ראשי השלים ובגדים ומחוקים לפרדן המחין כמו שאמרנו בזמן הזה במאמר הבא
והם רצו לחלק היישוב לארכו בשבעה מקומות כלשונות מזה מזרח ועד מערב
מובב עריהם ואנשים מזלם עד שיהיו הימלים השמים כלה בתוך היישוב לכוון כל
ועל כאו כלם נקבה השוין וכנגד ויתכן מתחב כל מדינה ומדינה שירת כלומר מזה
מזרחה לקו השוה עד ימין וזה על הדרך שאמרנו בזמנים אחרים ועל ידי כן הסדר
כאשר זה מזלם היה נבחנה כל מדינה ומדינה להם עד שאמרנו על דרך כי יתישבו
עד הירכ נכלל ואורך אפריקא וכדי מדינות עד הם נבחנות באקלים הראשון
ומצרים וכדה מדינות עד הם נבחנות באקלים השלישי ומדינות שישלה וכלה מדינות
אחרונות וספרד ועם אי לנגליא וסרדינא הם נבחנות באקלים החמישי וכן עשו משאר
מקומות היישוב ונשאר כדי להתאמר שבין אורך המדינות ומחוץ והצורה בשוה
כנגן הראשונה ובאמונתיה ומיוסד על דרך מה שכמו ימשלם להיישוב כלן היא
עומד ג׳ להצורה וכאשר כבל לזה היא עומד ע׳ ומים שישלה עומד ס׳ ומגיע על
שלשת המקומות האלה ומעבור על קו השוה שלשת המשני שמעלות ביעת מן בלבד
וזה לזה ולקו השוה כמשכים לקצה מערב ועד קצה מזרח והם ג׳ שמי זמנן שוף
להצורה והזונים האלה ומחיהם יזמינו ג׳ המזרח וזה לפי שיהם לקרין בשן אורך המדינה
כלן שיתבאר ברחב ונשאר ומגיע על שלשת המזונות האלה ומעבורי שלש בשעון
שהצולם ברוב הזונות כמו כן שלג׳ האורך הזה ונעל קו השוה והזונים האלה
ומחיהם יראו ג׳ המחב לפי שלהם לקרין בשן רחב המדינה כמו שיתבאר ומגיע
ונצטרך לפי שלש המדינות האלה שנורה הם נבחנות מחוץ המערב להיישוב למערך
יאור כלומר שאורך יתישבו
הוא כנגן בשן ס׳ להצורה
והחוזרים בזה ולאיתן ג׳
מעלה שיים ושש מעלות
ולפיכך וזה מזרח יתישבו
קצה היישוב כנגד המערב
ונשאר ג׳ להצורה הוא
אורך כבל והחוזרים מזה
מיצאו פ׳ מעלות וכנגן בשן
ס׳ מעם אורך שלשיה
והם מיצאו מזה כח׳ מעלות
וכן כן אורך כל רחב ית׳
ירושלם הוא כנגן בשן ש״ה
להצורה והחוזרים מיצאו
מזה לג׳ מעלות וכדי
זה היא יתישבו לצורה
לקו השוה לצורך יכוון
ובשן יט׳ הוא רחב כבל
ומרחקן ל׳ מעלות וכנגן

[illegible]

ישר. ופס הוא רוחב שלשים ושלש והרחק ל׳ מעלות וכל זה כלל ואמרו שאורך המדינה
הוא מרחק מקצה הישוב בפאת מערב. ורוחב המדינה הוא מרחק קו השוה לפאת
צפון. ואמנם כי החכמים מנו על הדרך שאמרנו מקום אחד ויתנו אורך המדינה
שרצו וזה רחוק ונכתב הכל כלות שערך כאן שתראה אותם סדר במאמר הלוח
המספר הזה. ונשוב ונאמר כי המדינות המתייחסות מצד אורך ורוחב הן על ג׳ אלו
אופני. יש כלה מהם שאורך הוא שוה זה לזה. והן הנמצאות על קו אחד מעגלי
קוי הרוחב ויאמר עליהם לפי כן כי הם המשתתפות באורך. ויש כלה מן המדינות
אחרות שמשתתפות ברוחב והן הנמצאות על קו אחד מעגלי קוי האורך. ויש כל
מדינות אחרות שאינן משתתפות לא בזה ולא בזה לא באורך ולא ברוחב. והן המדינות
שאינן נמצאות לא על קו אחד מעגלי קוי האורך והם כמו שלא המדינות הנקרא
לגבולה. וכן הוא הדין בכל מדינות העולם ולפי זה יוכל שתהיה המדינה האחת
בגבוה מזרחית למדינה אחת ומערבית למדינה אחרת כמו ירושלם שהיא מזרחית
לטליטלה ומערבית לבבל. וכן הוא יוכל להיות המדינה האחת צפונית למדינה
אחת ודרומית למדינה אחרת כמו בבל שהיא צפונית לירושלם ודרומית לטליטלה
ובאמת אומר שירושלם היא מערבית לבבל וכן היא מזרחית ודרומית לטליטלה
והנה טליטלה היא מערבית וצפונית לשתיהן וכל מדינות העולם הן מערביות אצל
המקומות שבקצה מזרח וכן המזרחיות אצל המקומות שבקצה מערב. וכן הוא
כולן צפוניות אצל המקומות הנמצאים על קו השוה ודרומיות אצל המקומות שבקצה
צפון ויאמר כל לשון לב למזרח המזרח ולמערב המערב שבין המדינות ולרוחב
מהם המדינה ההיא [illegible] וזה כמו הלק מעלות וחמשה שבין אורך ירושלם לבין
אורך טליטלה שכבר זה היא טליטלה משוכה למערב יותר מירושלם וכמו כן
השמונה מעלות שעודף רוחב טליטלה על רוחב ירושלם שכבר זה היא טליטלה
משוכה לצפון יותר מירושלם וזה כפי השתנות מדינות העולם זו מזו במדינות האלה
כך הוא משתנה בהם דין חילוף ימי השנה ולבנות זה מזה ברוחב ואם ברוחב
חילוף נוסף ושאר עניניה כמו שיתבאר דין כל זה ובהבנה בפרקים הראוי לו מן
המאמר הזה. ואחר שנתבאר כל זה ולכך יש מהן החכמים שאומרים כי עוד יש
ישוב מתפשט מקו השוה ולמטה בפאת דרום כמו י״ו מעלות ברוחב ושאר החכמים הם
חולקים עליהם ומכחישים אותם בזה ואומרים שזה אין אפשר [illegible] החרישות
שיהיה שם מקום שהחמה עושה [illegible] ואין [illegible]
ולא [illegible] ואין היא מתחלפת לעולם [illegible] הקבוע [illegible] הראש
[illegible] או קרוב [illegible] קיימת להאמונה [illegible]
הנימוס הזה הביאנו לה עד לשם מן האמונה [illegible] שאמרנו הוא
סיבה [illegible] שיהיו האנשים [illegible] לשם [illegible] שהוא שורף
[illegible] לשם ולא יוכל [illegible] להיות שם שום חי ולא צמח ולא [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

מציאה להקפת ס' המורכה בכל מקומה ומקצתה אין הענין אין מפני כן בזמן ה״ל
בזמן ההוא ולשהיא מתקרבת לנקודת ראשית הגשמים בזמן ה״ל יהיה המהלך הנה היא
אין כמו שהוא לגבולות הם עליה ומרוחקת בה מהאמצע ולפי שלא יעבר היום אין ש
מאד מעט בזמן ושל רוחב כלל אמנם כי לשם ה״ל לעבר זה השוה והולך בזמן רחם
שהיא החלה מתקרבת להם מגשמת כריום היא מתקרבת להם לגמרי כלומר לשטח
הסבוס ונשהיא מרחקת להם מגשמת בזמן היא מרחקת להם מאד כן לגמרי כלומר
לשטח הסבוס · אבל בזמן ה״ל בזמנת ימצא היא כן שלא כשהיא מרחקת מאד לפי יהיה
האחר היא מתקרבת מאד לפי האחר היא מתקרבת שלא לפי השוה ונמה יתבאר
המנוס מעליו בעלות המלה והוא בדיוק הגשמים עד שנדל לגמרא ולהשלמתם ·
והנער אמרו שאין ישוב כחום הוא שמתגלה לא נראה אדם ולא שמים עליו
אבל מהם ·

פרק רביעי

בתכונת האופק ואופן חיי היום והלילה ומרחב מהשוהם זה · חיי היום וגבלוהן בשטח לבנה מקום לקום ·

כבר נתבאר מקום שעמד לתכונת האופק ואופן חיי היום והלילה ובזמן אותו
לכל כנה ואמרו כי אופק לומר הוא לאמר אמר מקום הארץ אין משוכף כן עש
ולכן משאר הקווים ולכן כי אופק כולל כלו שהוא בעולם הוא שטח העגולה
הגדולה המבדלת והמלאה בחלק העולה רחב כף רגלו שאומר עליו ומרכזו לפי
כן הוא רחב רחב כף רגלו ולשם היא עגולת האופק הנה הולכת ונמשכת עד לגבול
לנקודות הרקיע וחוצה לשם עגולה גדולה אין שומרת מרוחקת לנקודות לרקיע
למרכזו ועד לבוחנו · והעגולה הזאת האופק קראו זה האופק כלו שעשתה הוא
האופק שעבר שהוא כלו לשטח מלוח ומרובע של חיי הרקיע שמחלק כדי לבסוף
ולהסתיר מהם ולפני זה קראו האופק גבול המחברים אותו המקרים כלומר שהוא
מפריש ומבדיל בין חצי השמים שלמעלה לבין חציים האחר הנקרא מתחת וכלו
כן הולכים לשם כי עגולת האופק היא חולקת כל אחד מהגלגלים לשני חצאים האחד
היא נראית למעלה ונקרא קשת היום והשנית היא נסתרת מתחתון ונקרא קשת הלילה
וזה לאחר שידעת מקום הגלגלים ונעגלים ולילם ועניה הני יודע כי קו הישר ה׳
המגיע מחשבה בין מרכז האופק האמור ובין הנקודה מהרקיע שבה מהזוהר
נקרא קו הזוית והוא נצב לפי כן על שטח האופק כלו עמוד והנקודה שכנגד עולת
הקוקד נקראת כקיע ושכנגדה נקרא נקודה נגד הרגל · וידוע הוא ששני הזוהרות
העגולות האלו הן נטב האופק ומן הנגיע בינם מחשבה לכמו שם זה הזוית הנוא
עובר על מרכז הארץ · ודע שכל אחת ואחת מהמן העגולות הגדולות העוברות על
שני האופק הן נקראו לפי כן כלו עמוד על שטחו נקראו עגולות הגובה וזה
לפי שבהן היא נלקחת גובה השמש והירח וכל הכוכבים כבל עת ועת ורוחק
ממן על אופק מגובה ההוא ואחרים קראו אותן העגולות הנבחנות וזה לפי שהן
עוברות על נקודת נגד הזוהר ונקודת נגד הרגלים · ואם הקטן נראה שעגולת אופק
חיי היום היא אחת מהן · ונשוב ראה איך הוא זה האופק האמור רואה בראשית
לחוג הולך ונסבב מרוח לצפון לדרום ולמזרח ובאו זה שני השמים ושלבהם הם
קטרים כן ורבועים עם זה שני הארץ לפי הנראה · ויש אומרים כי זה הוא זה זמן שרציף
את העולם שאמרו רז״ל וסגולה זו האופק הוא כי מפאת מזרחו את רואים אם כי
השמש והירח ואחר אחר מהכוכבים עולותם ונראתם יום ויום ושלבם כדי לבוא ולבא
בכניעה שמשנה כלו שמפאת מערבו את רואים שנעשם יום ויום ובאים כדי לבוא
כחרם ולבוא ברקיע שמרחק עד שיצבון זה המזרח ויצרחו ויעלו להם שעה

...ר אחד פעם כל ימי עולם · ועוד יש לעגולת האופק סגולה שנית והיא שאין ל
...ים שום אופק ולא שום עגולה גדולה אחרת שהיא עוברת כלה וחלקי ואף והשאר
אין אנו רואים משום אחת מהם לא חציה כלבד וחציה השנית הוא נסתר מתחת האופק
לעולם ורצה שאין שום אופק בישובות המעולים שהוא חולק שום אחד מגלגלים שוה לכ
קשת היום ולקשת לילה שאין שוה וחלק כמו שיתבאר עוד זה ומשפטיו וכל הדומיי
להם כפרק מיוחד לו מהמאמר הזה כולה · ואשוב עתה לבאר כמו כן ולהודיע שגם
אופק חצי היום נעברו ונקבצו ואומר כי הוא העגולה הגדולה החונה מגבירות
הקוטב שנמשכת על שני העולם ועל שני האופק ולפיכך הוא נקרא משתוה מכון
עובר על שטח האופק ועל שטח גלגל המישור ועל שטח כל אחד מהגלגלים
וחולק כל אחת מהם וגם אחת ואחת מקשתי היום ומקשתי הלילה לשני חצאין אחד
מזרחי ואחד מערבי · ועוד אומר כי מגיעת השמש בכל יום ויום לחצות על אופק
חצי היום מלמעלה כי אז הוא חצות ועד חצות היום בישוב ההוא ומפני זה הוא
נקרא אופק חצי היום · ועל המישור הזה משיגו אין [illegible] התחיה בכל הלילה [illegible]
ולילה בקיום שמתחת אז הוא עד חצות הלילה בישוב ההוא · וגם תבין [illegible]
שאפשרי הוא ויכול להיות אופק חצי היום אחד משותף לכמה ישובות מובר על
קטבי אופקיהם והם הישובות המשותפים באורכם שסבר יתבאר · ואי אפשר שיהיה
אופק אחד משותף לשני ישובות וגם לבקר כמו שיתבאר ועתה נלמוד מזה שאפשר
ונמצא להיותם כי כבר אחת הוא חל [illegible] חצות כל יום ויום מימי עולם [illegible]
חצות כל לילה ולילה בישובות האלה המשותפים באורכם ואם כן כך ונראה החמה
בכל יום ושיגיעו בהם אבל משפט אחר יש לו כפי מה שיתבאר זה ונשארו בישובים ל
הראוי לו מן המאמר הזה · וגם תבין מזה שאין לאופק חצי היום ולא לאופק
שום תנועה ולא גלגל כרסומה הקודמת אלא כל אחד ואחד משניהם הוא שוקט ל
ונח ונשאר על מקומו לעולם לשינוי משלימת [illegible] ואחר שנתבאר כל זה אשוב
להשלים כל ענייני הפרק ואומר כי לפי שתוף ענייני חכמת התכונה ויסודותיה הם
קרובים ליתר הענין במאמר הכלים המיוחדים לכך כמו שאמרנו [illegible] בישובות
מהספר הזה והיה [illegible] בזה ומשפט הענין כן להיות שטח [illegible] משטח אופק
חצי היום של [illegible] שכן יהיה הענין לפיכך [illegible] להם מעלת הענין לחכמי
התכונה ונשתרבב כל אחד להם לקראת בישובו ולהבין זו חצי היום לשם והוא קו
הישר החונה בשטח האופק ונעבר על מרכזו מיכוון לדרום שכן הוא משותף
שטח האופק ההוא עם שטח אופק חצי היום לשם וזה כי לעניין ההוא [illegible]
המאמר הזה עוד [illegible] להעמיד [illegible] שטח פני כל הענין כמו שאמרנו [illegible]
מזה בפרק אחרי זה [illegible] בישובך אם [illegible] לראות אותו · [illegible]
ואמת שתהיה כך · קח לבנה של שיש או של נחשת או של ברזל ושוה פני שטחה
האחד ונרמוז אותו [illegible] היטב עד שתדע כן ונקרא זה הוא שטח ישר שוה
עד מאוד בנושא כלומר בלא שום עקום ובלא שום עקול ותחוג בו עגולה גדולה כפי
זו מה שתרצה ונקודה היא העגולה החונה בעגולה הוא סביב נקודה ה והם לך
עמוד קטן מנחשת או ברזל וצריך שיהיה עשוי כמין משופע עגול ושיהיה ראש
כחוט [illegible] חצי אסון העגולה ונקודה בו כמרכז ה ראשו [illegible] למעלה
ותקע לבנה [illegible] ושוה [illegible] ועשה שיהיה מיושב על שטח העגולה כמו ל
עמוד כלומר בלא שום נטייה לא לכאן ולא לכאן וצריך שתהיה הלבנה

הואר ובגונה כמקום מסביב מעגלה לפי אמרך ושקול נסון כבון ברזל עד שיהיו
כמו שטח הישר ההוא שיקיף בגובה מכון אמרך כלומר בלא שום הטייה לא ל
לצפון ולא לדרום ולא בין הלבנה לבין כדי שלא יהיו ולא נוטים למערב
זה האמור ונשיהיה לך כל זה נעריך ונותן כמו שאמרת עמוד באמצע יום

אבל והמיוסר על עניין אמיתי יבין עד לא אמנם השנה והחלק מהיום שבו יחול
יגע הנקודה ההיא לא יוכל הלמדין ההוא להכיר על פי הכלי הזה שלא על פי
כלי אחר מתוקן כמו שאפרשהו בפרק הבא ואולם כאשר היתה חקירת חשבוני ב
התקופה עד שיודע שם החשבון נכונות את מהות וכן החלק נלרח אחת אחת
מהתקופות ״

פרק חמישי

בעשיית הכוכב ועיגלה בחלקיה מגלגל המישור
לצפון ולדרום ובאמור איך ידעו החוזרים על פי החשבון וכן
נכונות מהות קשת הנטייה הזאת ובאור דרך תיקון הטעות הפרטית שבהחשבון
על דרך כלל · כבר הודעתיך בשעבר שעניין תנועת הכוכב ונטייה ואמרתי כי
בשטחה הוא סובב מרכז החלה קריר לא יסור ממנו ונכון כן הודעתיך שעניין
גלגל המישור והכן גלגלי הלסימה שמשני צדין נטועים ״ ונעה הני יודע שאף
שנטבב גלגל המזלות שהם נטועים נטבב התנועה אינם מכוונים כמו נטבי העגולה
שהם נטועים נטבי גלגל המישור לא רחוקים הם ונגולים זה מזה במדי כ״ד מעלות
מתוך מיעוט מחלקי האופן ההוא מאותו המקום הנעבר על ארבעתם עד
שיהיה לפי זה גלגל המישור והתנועה חוצים בנקודות הגלגל העליון בחלקים
זה עם זה בחצאין ונקשרים לשם זה עם זה שני הנקודות מהתנועה מן כנגד זו
לזו האחת מהן היא ראש מזל טלה מכונה והשנית היא ראש מזל מאזנים
שהיא מנגדה ויהיו לפי זה ששת מזלות שמראש מזל טלה על הסדר ועד סוף
מזל בתולה נטויים בחלקיהם מגלגל המישור לצד צפון העולם · ויהיו ששת ה
המזלות הנשארים שמראש מאזנים עד סוף מזל דגים נטויים כולם בחלקיהם
לצד דרום · ותהיה קשת נטייתם ואם לפי זה האחת של צפון עולה בראש ה
מזל סרטן · והשנית של צד דרום עולה בראש מזל גדי וכדי להראותך הענין
הנה לעיניך הנה חוצי הצורה הזאת שהעגולה אגב״ד מכונה היא לעוף
התנועה החוצה ברקיע מבחינות גלגל העליון ועגולת מטבב היא מה שם
גלגל המישור החוצה לשם והנה הוא חותך את התנועה ונקשר עמה בנקודת א׳
מכונה שהוא ראש מזל טלה ועל נקודת ב׳ שהוא ראש מזל מאזנים ואם אחוז
על נקודת ז׳ מהתנועה שהוא נטב העולם ועל נקודת ח׳ מכונה שהוא נטב גלגל
המזלות ואעבור אופן זה כל קו החותך את התנועה על נקודת ג׳ בצפון

ועל נקודת ד׳ בדרום יהיה נקודת ג׳ היא
ראש מזל סרטן ונקודת ד׳ שכנגדה היא ב
ראש מזל גדי׳ והנה הוא האופן בזה נחבר
עם גלגל המישור על נקודות ט׳ מהם של
שתיהם ראש סרטן ועל נקודת שכנגדה של
שתיהם ראש גדי ותהיה קשת ג״ט לפי זה
השוה לקשת ז״ח וגם לקשת ד״כ היא קשת
נטיית התנועה לצפון מגלגל המישור ותהיה
קשת ד״כ מהאופן היא קשת נטייה לצד
דרום ועל המיבה הנה תהיה נטיית כל חלק
וחלק מהתנועה מגלגל המישור אם לצפון
אם הוא מהמזלות הצפוניים או לדרום אם
הוא מהמזלות הדרומיים היא קשת ההיא הנטויה מהאופן מה היום המפרשת בין
נקודת החלק ההוא לבין גלגל המישור וכמו שהיא התנועה נקשרת עם גלגל המישור

אותו בלוח [illegible] שקראוה אותו [illegible] [illegible] [illegible]
ונקרא שדין חלק [illegible] גלגל המזלות [illegible] [illegible]
כל שעיים ראש [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
בן שוות [illegible] הדין בכל כוכב [illegible] [illegible] [illegible]
שצריך מראש [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ואול [illegible] המשולשים [illegible] [illegible] [illegible]
הי [illegible] ושנים זה [illegible] [illegible] [illegible]
זה על כנין · **פרק שני** בביאור דין ההילוך שיש בין החכמים הראשונים
והאחרונים · [illegible] גלגל המזלות ונסיעת הכוכבים ·

וביאור דין ההילוך והפירוש שיש בין החכמה הנמצאה [illegible] הגלגל העליון לבנה
[illegible] [illegible] גלגל המזלות [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] כי [illegible] יש בין החכמים הראשונים [illegible] ובין האחרונים
[illegible] גלגל המזלות [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] כי [illegible] יש גלגל [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] החכמים
[illegible] הראשון [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] כי הדין הראשון [illegible] גלגל המזלות [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] מאות שנה והחכמים
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] כי [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
כי גלגל המזלות הוא [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] מאה שנה ואחרי [illegible]
[illegible] [illegible] מאות שנה [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] הגלגל הזה [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] מאה שנה [illegible] אנשים [illegible] השכל [illegible] כי
גלגל הזה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] הגלגל הזה [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ואחרי [illegible] החכמים [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] שיש בין הראשונים והאחרונים [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] המזלות [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] יש גלגל המזלות [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] המזלות [illegible] [illegible] [illegible]

הכוכבים כלם אחור ושלא על סדר המזלות וזה בהתייחסם לגלגל המישור כמו השמש
לעגול בהעתק הלוך לפרקים מזרח מערב כמו שיתבאר הענין הזה ונעשהו
בזמנו. ונאמר עתה מקומה לתיקון עגל האמתיים האלה לסברת זו ואמרת שזה הוא
להבין גלגל הגלגל הזה ונעשהו במכבין לפי האמת שאיה כלון הגרמנים הם בהיותם
עוגם שאבאדי ואוריא ענין סברת זו ושרי ההמנה שאמרתי כי היא נוטה אותה איתו
בתילה ואומר כי הפרש יחיה גדלים בין תנועת המזלות בשתשוב. אותה ומגעה
בתנועות הגלגל העליון תחלה לשם ונקשרת עניו בתנועת ראש מזל טלה ומנעת ראש
מזל מאזנים לפינה נשר שאין עוד לעולם לכן שתשוב אותה תנועה על גב גלגל
המזלות בתנועה עליון והנוה בה מטלטלת שאין לבו כן ומקבלת בחלקיה כמו ונבדר
לה שהוא מקבלת נעשה במכבין. ואעפ שאין התנועות הללו כן סדורות וזו לזו חן
תנועות בשוח אחר סבב לכן אחר המפרש התגלגל הזה שאמרתי יש בגלגלים כל כי
אותה הנטויה בגלגל העליון נשורה בגלגל המישור כמו שאמרתי היא עתה בהתייחסה
לגלגל המישור כלומר שאין לה שום תנועה ולא בגלגל לא למזרח ולא למערב לא היא
עומדת על מקומה לשמור משמרתה והמקום והיחס שיש לה ולחלקיה עמו ועם כל
אחד ואחד מהגלגלים שמשם יצא לא תחליף ולא תמיר אותו לעולם ועל ידי זה
הוא כל אחד מחלקיה הסדרים בה רצון לעולם ונשאר עם גלגל ישר לא יחליף
לגבר כמו כן לא עליו הוא סובב מתוך ההוא הנקשר עמו הולך ומתגלגל על ידי
שנים על כי מרעת הגלגל העליון העליונה שאמרת בשעבר ונעשית בה החלק
ההוא שהמזלות האלה ונראה מגלגל המישור כן לנסון אם הם מהמזלות הצפוניים
אם דרומיים אם הוא מהמזלות היא לבו כן כמו שאמר גלגל ההוא ונראה מגלגל
המישור והשכל זה אם נראה החנוכים הזאת כמו התנועה הנטויה וכן מזלותיה
הסדרים בה אזרח אותם מזלות נבועים והתנועה השנית שקראתי כל המרכזה על
גב גלגל המזלות כמו זה שאמרתי אין דינה כן עם גלגל המישור והגלגלים הנזכר והרא
מטלטל עם גלגל המזלות מתייחסים חלקיה הסדורים בה כמו שהוא מקבל במכבין
ומתגלגל עליהם וזה אין התנועה השנית הזאת ולא חלק מחלקיה עוברים על הקו
אחר לעולם ולא שומרים שום מיצב אם יחס שיהיה להם עם גלגל המישור ונלכן
ועם לא עם חלקי המזלות הנזכרים לא מיוחדים הם ומתהפכים אותם כמו לפי כמו
מה שיתבאר. כלומר שמראש מזל טלה מהמזלות המתגלגלים האלה אין לעולם דומן
ונשאר בגלגל המישור ולא עומד לסון נתון ולא עם ראש מזל טלה מהמזלות
הנבונים אלא מתגלגל הוא ועל מלך הולך ולפעמים פעם נכחו ומאחר הוא
הולך ומתקרב אליו ופעם כלפי צפון ופעם כלפי דרום לפי סברת אלה המחושבים
וכן הוא לפי זה פעם יכנס לגלגל המישור ופעם הוא יוצא לו מה שאין כן
ראש מזל טלה מהמזלות הנבונים לא לעולם אין יכנס מגלגל המישור ולא יוצא.
ולא מזרחי לו ולא מערבי הנזכר והוא רצון עמו ונשאר כן נשר שאינו עוד לעולם
כמו שיסבב והנעד על המתגלגלות התנועה השנית וחלקיה כמו שאמרת הוא כי
שהרי בכאן זה הוא ראש מזל טלה מהם עובר יכנס לגלגל המישור לסון עם
סוף המעלה העשירית ממזל טלה מהמזלות הנבונים כמו שראש מזל טלה הן
הנבוע הוא נראה עתה לפי כן לסון עם כמו סוף המעלה העשירית ממזלות קנים
שהמזלות המתגלגלים. והיום כמו שלשה מאות וחמשים שנה זכרים ומיום זה לפי
שיעורים הקודמים שהיו קודם ההוא היו שעהם כל ראש מזל טלה כמו כמו נן
נבואים אז נכונים על גלגל המישור וכן היה ראש מזל מאזנים ושאר ראשי המזלות

וחלקיהם מהמולדות המקריים עניר כמו כמה אחד ששמו. כאשר להמולדות האמצעיים ·
ולא היה אז לפי זה שום הפרש ולא תולין בחשבון ימים המסכים ולחשבם להמולדות רק שבועות.
אמנם לפי המולדות אז לאמון וכו' כי המולדות הסתריים בתקופה השנה הזאת המקריות אורך
אותם מולדות מקריים והם לפי המולד המולדות האמצעיים בגלל הדבורה שלהם בהם ידוע
המולדות כי התקופה הנכונה בעניינות הגלגל העליון הנשוה לשם עם גלגל המישור כמו
שאמרנו אינה אלא כמו חשבון אז בקבוצה שנאמר התקופה המקריות לשם · ונסמכה התקופה
המקריות היא כי בהתייחס אליה ולא כאמיתות הנכונה יאמר כי מקום מה כוכב פלוני ופלוני
להמזלות הוא מזל פלוני מגזל פלוני ואליה הם לעשותם הדברי שלים החזיונים בכוכבי
לכן כבר עם ועם ולהיות הדרך היא אז כתבתי ז' מכוכבי לכת אילה והם עושים לפי
לפעמים אותם ובכל אליונים משפטי גזרות המשכים שאין לו שום עטן עליהם כמו
וסמכות התקופה הנכונה והגלגליה הסתריים כה היא שליה הם נחשבים מרכז שנת החמה
והתקופה כמו שיתבאר המגן הזה ונשגבו כדמיון אחר לזה הספר מכה ונמצא כי
בהגיע מרכז החמה גל כי לסיבתה המולדות שנותר תקופה לחמת נחמ ראש ·
מזל טלה לפי שהוא ראש המולדות אז יגיע היום בכל הרגלות הארץ להיות שוה
ביריחת הלבנה הספוק לו מחר שהיה הלבנה ... היום בגלות האגלים כמו
שיתבאר השנה כמו מאחר · והרגע הזה לולי השנה הוא שבגלל חמת התקופה יקראו
אותו ... השוה והאר הקיץ · ובגלל חבות העבור יקראו אותו תקופת ניסן וזה
לפי שבוב השנה היא התקופה הזאת נופלת בחודש ניסן כמו שיתבאר ואז הוא סוף
ימי הקור ומתחיל זמן הקיץ · ובהגיע מרכז החמה לחמת נחמ ראש מזל סרטן ...
המולדות הנכונים אז יגיע היום מכל ימים להאגלים להיות ... והלבנה ...
... והרגע הזה יקראו אותו בגלל חמת התקופה היתוף החום · וזה לפי שאז ...
התקופה החמה ... וחשוב להגיע ... וכגלל חלופת העבור ...
יקראו אותו תקופת תמוז וזה לפי שרוב השנה היא התקופה הזאת נופלת בחודש תמוז
ואז הוא סוף ימי הקיץ ומתחיל זמן החום · ובהגיע מרכז החמה לחמת נחמ ראש מזל
מאזנים ... אז יגיע הלבנה בכל ... להיות שוה ... הספוק לו אחר שהיה ...
לבן ... והרגע הזה יקראו אותו ... השוואת החורף ובגלל חלופת
העבור יקראו אותו הרגע הזה תקופת תשרי וזה לפי שרוב השנים היא התקופה הזאת
נופלת בחודש תשרי ואז הוא סוף ימי החום ומתחיל ימי החורף · ובהגיע מרכז החמה
לחמת נחמ ראש מזל גדי ... הנכונים אז ... התקופה החלה ... ונסיב את
פנה להגיע אל ... ואז הוא סוף ימי החורף ומתחיל זמן הקור והמכסים יקראו
הרגע הזה היתוף הקור · ובגלל חלופת העבור יקראו אותו תקופת טבת וזה לפי
שרוב השנים היא התקופה הזאת נופלת בחודש טבת · ונאמר יש בתקופה הנכונה
ולגלגליה הסתריים כה סגולה ... והיא כי בהתייחס אליה ולא למקריות הוא
שנאמר כי ... חלק פלוני מהמולדות הוא כך מעלות וחלקים ובהתייחס אליה נאמר
כי מזל פלוני או חלק פלוני הוא יעבור בכך מעלות וחלקים · ונאמר ...
... בפרק מיוחד לו · ובהתייחס אליה כמו כן נאמר כי ... חלק פלוני ממזל פלוני
... היום ... פלוני הוא כך וכך מעלות וחלקים וכן הוא הדין בכל ...
... ועלה עליהם וכו' ... וכל זה ... ואז
ואומר כי לתקופה הנכונה הזאת ולגלגליה הנכונים כה ולא ולמקריים ... כי
כוונתי לכאן ואילך בכל שאומר בספר הזה תקופה סתם או תקופת המולדות ... מזל
פלוני או מולדות סתם וכו' ... שלה ... הוא שאקרא אותו ראש המולדות ...

הגלגל הגבוה על הסדר כשלמה · וכן איחס קוטר דמות השמש והירח להגלגל
ואף מרנה אמת וזה כדי לברר ולהסיר את הספק מלבנו כי באמת בשכל החילוף האמת
שיש בין שני התנועות האלו וחלקיהם בא הדיבוש והמחלוקת שיש בחשבון דמות הכוכבים·
ומחשבו להגלגלים לכל עבודת שיחשבו לה מן אורם סוף ויאמרו שדמות כוכב כלו
בגבולו הוא כמו כלו כלו בינו כלו ולא יתפרו להם מחולה ויאמרו אם בהתייחס
לגלגלים המקיפים היא מתנועעת או קבועים · ולהסכים יאמר לכל מחשב לדמות הכוכב
שירצה וישכיל לעניין ההפרש מה האומר שיש בין שני מיני הגלגלים האלה ונגלה אמת
רעיון ויאמר למי זה מהם הוא מייחס חשבונו אם לקבועים או לגלגלים וכזה
יתיר הספקות ויסיר את השגיאות מלבנו · והא לך לגלגלים הכל וערך שני התנועות
האלו סבובם זו לזו תנועות סבב מרכז ה׳ שהתחלתנו מהם היא קבועה · ונקודת א׳ היא
מינה היא ראש טלה התקופה ראש הגלגל והיא נקודת הקיץ שהיא לחנה למרכז הפלך
בתנועת התקופה ניסן ונקודת ג׳ מינה היא ראש טלה סרטן שנקודה הוא מתנה למרכז החמה
חונה בתנועת התקופה תמוז ונקודת ב׳ מינה הוא ראש טלה לראשונים שהיא נקודת השוואת
החורף שנקודה הוא מרכז החמה חונה בתנועת התקופה תשרי ונקודת ד׳ מינה היא ראש
טלה גדי שנקודה הנה לחנה מרכז החמה בתנועת התקופה טבת · ולפטן אהב להיקרה
הנה שם הם משתתפים בשתיהם כלל המישור הנקבע והחמה התמונה להיקרה
היא כלות החמה המזלות כמו לעבור בגלגל זה · ונקודת ט׳ מינה היא ראש טלה
טלה המזלות ונקודת שמנה הוא ראש טלה לראשונים המזלות והענין כזה כמו של
שאמרנו למעלה הוא כי האחרונים האחרונים העת ונראה כי היום כמו שנה ראשון
וחמישים שנה כלום כבר עשרים שנה להתמונה המבוכה לאלף החמישי ליצירה

היום עומדת נקודת ט׳ זו לנקודת נקודת
נקודת א׳ ונקודת ל׳ לפי כן לנקודת נקודת
נקודת ב׳ ולא עבר עבר בגלגל זה
נקודת ט׳ ונקודת ל׳ הגלגל על ידי לפטן
להט שהנקודה אותן בכבודות רסה כלפי
פניו עבר שכן בראות עתה חוזרת מן
לנקודת א׳ ולנקודת ב׳ כמו שאר ראש
מזלות על סדר המזלות וזה יהיה על
ידי התנועה כלל הגלגל ונסיעתו
בכנפכן לאן ועבר עתה כלפי פנים
כבר זה · ואחר שהבנת כל זה אמת
אבחין עתה לברר ולהודיע לך ג
התנועה הזאת לפי דעת האחרונים

שאמרת ואמרו ואוריב כרו ק׳ סדר התמונה שעריה אותה לפי דבריהם ואמרתי הם
התנחו באותם השונים והראו שדעת התנועה כלל הגלגל ונסיעתו בכנפכן הם
אינה כלפי פנים לעולם כמו שחשבו בעלמיים וחבירי לא פעם היא כלפי פנים ופעם
היא כלפי אחור כמו שאמרתי למעלה · וכי כידי בעלמיים וזה דעתם לכן היה סדר
התנועה הזאת כלפי פנים אבל כנגד הראשון שהיה זורם לכן היתה התנועה הזאת
כלפי פנים אחור · ונראה כי זה יתכן להיות עתה על כי אחד אחת משלש התנועות
את אומר עתה סדר האחת להם בצורה השטח הזאת שהיא כמו הראשונה וכן
ובאותיותיה לא שאשים עתה בצורה הזאת כי נקודה זינה מאד יש חלוקה במשך

כל החשבונות והתקונים שאיצטרך להם בזמן ובמקומם לפי המזלות הקבועים שלמעלה
הם עומדים על מקומם לשבות משמרתם והתקון והיחס הצריכים להם כמעט עם גלגל
המישור וגלגל המסיבה כמו מה שיוסבר״ ונשתדל זה כדי להסיר הספק והטעות מעלי
כי אמרתי שלא יבוא שום מחשב וימצא חילוף עקר בין מקום השמש והירח המקוני׳
לשום עת יתעה על פי חשבון שאשר עשיתי לפר לבם בספר הזה וכן כוונים כי
המקומות להם לשנות היה על פי חשבון אחד מאשר החשבונות שיסמו להם אנשים
אחרים לפי המזלות המתוקנים ויעלה על לבו לבלי כן ויאמר שחשבונות הספר הזה
אינם מיוסדים על עקר אמיתי נכון · ובעבור זה הוא מה שהקדמתי ואמרתי כי לגלגל
הקבועים מתנקדימות הגלגל התשיעי ולא לאחרים האומרים המתוקנים כולו היציאות
אנו מייחסים מקום השמש והירח למזלות בכל שמחשוב להם בספר הזה · ונבאר כדי
להשכים עניין הפרק אחד היתה הזאת שעגולת אגבד מלמה החויה סובב
מרכז ה׳ שהוא מרכז גלגל המזלות היא גליות החגורה הנקטעה ונקודת א׳ מלמה
היא נקודת השוואת הזמן ונקודת ג׳ היא נקודת היפוך החום ונקודת ב׳ השוואת
המנוח ונקודת ד׳ היא היפוך הקור ואומר כי שעם מה שהתבאר למעלה ואמרתי
כי בשטח החגורה הוא מרכז העולה סביב
סבב ומקיף הוא שעל ידי מוצק
גלגל החמה שהיא קבועה כן ונשיעה כה
נבח חלקי המזלות על הסדר כמו מה שאמר
שאמרתי העניין הזה ולשפטין כמקום אחר
הוא מרכז גוף החמה חוץ מחשבה כמ׳
בשטח החגורה שעולה ולא וסאלן היא מ
שגולגל וחשב החגורה סבב נקודת ה׳ שגם
בשטח החגורה והעגולה הזאת היא
שאוקרא אותה בספר הזה לכון ואמר
לסבב החמה הנאיל ומגל הזמן ונסבב
מרכזו הוא מרכז החמה סובב מאיד
ומקיף בשטח החגורה הולך כן ליום אחד
ונעבר נבח חלקי המזלות כמו על תקונם ·
והקו הישר היוצא במחשבה ממרכז המזלות ועובר במרכז החמה מאיד ונמשך עד
גלגל המזלות הסמוכים בחגורה כדי להורות על מקום החמה האמיתי בכל יתמה ולהורות
נבח אי זה חלק מהם הוא מרכזה מכוון כנגד הוא שאוקרא אותו במקום אחר
בספר הזה קו הנודה כמו שכבר האמר היוצא ממרכז הלסבב ונעבר במרכז
החמה מאיד כדי להודיענו במחשבה ולהודיענו ולהתבונן על חלקי הקבוע הלסבב
הוא שאוקרא אותו קו הבינוני · ועתה ראה כי כמו שהוא ליום מרכז החמה האמיתי
במזלות מתנועע כן מיום ליום על ידי קו הנודה ונעבר מחלק לחלק מהם כן ולפי כן
הוא מקום החמה הזה מתנועע כן מיום ליום מגלגל אחר מגלגלי המסיבה לגלגל שני מהם
הסמוך לו · הלכך גלגלי המסיבה חלקי המזלות הם הם גלגלי מסובב החמה שעליהם נסבב
החמה ונראין בכל יום השנה כמו מה שיתבאר למטה ונעשה החמה לפי מקומה
בכל יום מגלגל המזלות ונמלכה מגלגל המישור הן לאמון הן לאחרים היא נעשית החלק
הוא מהמזלות שהוא מכוון בנוס החוא · ובעבור זה יאמר על נעשית חלקי המזלות
כי הם נעשית החמה עצמן · וכן הוא היתמה הוא מתנועע כן מיום ליום מגלגל אחר
לגלגל השני סמוך לו על ידי מסבב גלגלו ונשיעתו כן כמו שיתבאר כל זה בעזרת
השם ית׳ //

פרק שביעי · שתי התנועות שמוצאות המרוצות צבא השמים וחילו ובביאור איך ומה היא נבראת כל אחת מהם בחגו עגולה · כבר

הצעתי בפרק ראשון מהמאמר הזה ואמרתי כי שתי תנועות הן מבני אדם נראות לבעלי החוש · והא' האחת מהם היא נראית לכל ממזרח אל מערב אחת בהיותה שוה רבה ועצומה · והשנית היא נראית לאחר עיון מעט לעת ממערב אל לצד מזרח · ואמנם כאן [illegible] לבאר בפרק הזה ולהודיע ענייניהם [illegible] אחת מהם [illegible] ואמנם המתערבת וזה לפי שהיא [illegible] ולכל על הפועל [illegible] כמו שאמרנו [illegible] ואמנם כי התנועה הזאת המתערבת היא לכל צבא השמים בכל יום ויום ממזרח למערב על ידי תנועת הגלגל העליון [illegible]

[illegible]

הגלגל ההוא וכאשר לו מ"ד כמו כן ונוסיף כמו כן רחב מקומו לסבב על ראשי גלגל ה
גלגל ההוא וכן עד שיורה לו שעה· לפי שהתנועה שזכרה מיוחד במקומו אצל ה
מאוחר וחכה לו ונסבב השלם בו הרקיע הקטן אחת וכן הוא מיום ליום מאיר
עורה ולחן ועורה מערב· ועורה מערב הולך לו ומחלק מיום ליום מגלגל
הסיבה לגלגל של סמוך לו ומקבל לו· וכן עד שיגביר גלגל לסיבה ואחור לו
שעה לסבב ולהקנות שלהם בבראשונה כמו החמה האמורה· ועל המשך הזה
אם נתנה עוד שלוק נראה שעל פי הסיבה הזאת הם הכוכבים המיושבים
גם הם סובבים בכל יום נים ונורחים ומתגלגלים על גלגליהם מיום בכל נשבים בהם
ומשלים הרקיע הקטה אחת בכל יום ויום כל שעה אחת מהם נראה מוקף נולד
בכל יום ויום מצורה ימתנה לו לפי הלוח מגלגל כמו כן ונעלה לו מעשה מעשה
כנועה הרקיע על ראשי יום גלגל ירוע לו וכן עד שישוב על עורה מערב הגלגל
ההוא נכאשר לו מ"ד ונוסיף רחב המוקף כמי לסבב על ראשי גלגל גלגל ההוא עד
שישלים ויורח שעה מקצועה ההיא שזוח מטה אצל מגלגל כמו כן ונעלה
לסבב על ראשי יום גלגל הירוע ההוא וכן עד שישוב על עורה מערב
שישוב עליה אליו והוא משלים כמו כן הקטה אחת בן ונודה אותה בכל
שעה כמו החמה נראין מן המזרח ולא לכוכבים לשום אחד מהכוכבים המיושבים
המיושבים שום תנועה מגלגל לגלגל כמו שאר כוכבים לחמה ולשאר כוכבי לכת
לא כאן על גלגל ירוע הוא כל כוכב מהמיושבים סובב ומגלגל היום· ואם
שיש לענין נראה שהכין גלגל לסיבת כל הכוכבים המיושבים וגלגל לסיבת
החמה ושאר כוכבי לכת כלם הם גלגלים משותפים זה לזה ועל דרך אחת
וזהו אחר הוא גלגל הכל מזרח למערב כל כי כבל וכן אחר ויצא הוא ושם
גלגל זה על גלגל פלוני מערב למזרח על דרך ציור לשאר גלגל זה שבגלגל
בגלגל ההוא עד שהם משלימים מלם מאחר ונגמרים הקטה אחת בכל יום ויום
וזה יושר שעל בריח אחר כוכבין· והוא בריח העולם וסבב ועם העולם
וסבב מכין היא הסיבה הזאת לכל צבא השמים מלפני המערב· הנה
נתבאר ענין הסיבה המערבית ומהותה כאשר היטב· ועתה הנני מתחיל לבאר
כמו כן ולהודיע ענין הסיבה האחרת המזרחית ומהותה ויתב לסבבה ואם
כי עוד היא נראית לאומר אחד כי מכוכבי לכת לרגעה אחרת מזרחית מלפני
מזרח כמו שאמר ונראה היא נרגת יותר לכולם וזה לפי שהוא מאוחר בה
ומחישה יותר מהשאר הזאת והוא משלים בה הקטה אחת כמו כ"ט יום וחצי של
יום כמו שאמרת ולפי זה שיתבאר ואחר אחר משאר כל אין נגמרי אותם
כבבל כללם להבין הזה· ועוד לפי שעל פיה הוא העתה המושגת להחמה
ועם הולך ומתפשט בו ונענק מיום ליום וזה מראש החודש ועד חצי חדשו·
ועם הוא חוזר להיות מיום ליום הולך וחסר וזה מחצי החודש ועד סופו
כמו שאמרתי שבע רבי זה וסבי ומהתו כעין לו הראני לו להבאור הבא·
ואחר כל להבין הסיבה המזרחית הזאת כמה על הדרך הזאת אם היה· עגיור
ועין אות כלה הראשון למזרח והנה הוא סמוך לשקיעת החמה ונבה מעט
על ואנחנו מערב ומאור כבר התחיל להתמלא כל ולהראות כעין ראשית
של נהר וליל הוא שונה לו· וכאשר אחרי החמה להתגלגל כרקיע שלמות של
הסיבה המערבית שכבר הנה אין מורחיב לה ולכן שכבר נעתקה לו מרחק
אותה ונעבר לו לגבוה לצד המזרח ונעתק לו ממנו כבר ראש המקום ההוא שבו

לגובה לפי הנראה מקום. אז ותחילת הלבנה השני להמשך קרובה אותו גבוה על זה
אופק ויורד על גבהו על זו האופק שלא היה אפשר כבר י״ב מעלה על דרך קיצור
שהם חלק אחד מט״ו מהלוחות כלן שמערב למזרח · ואמור מעגל שהיו כהלכן
הם שגבולו אופק היום ונאמר לו היום כלפי מזרח יורד על גבולו המזה כלפי
מזרח שבמזרח רביעי ובכיר אותו ונראה עוד שסדר הנוסף האור להקפת בו
בתחלת הלבנה הזה יורד על אפס קטן חלק אחד מט״ו משעה אחת ונכל זה היה לו
על פי מחשבת המזרחים והוא מהמחזור הלשונים בתחלת הלבנה השעה הזה ולמערב
יורד על אפס קטן ל׳ חמשי שעה על דרך קיצור. וכן הוא כך ליום לנו מתחלת
החודש ועד חצין לחזור לו לכל ימים כלפי מזרח ונוסף להתחיל להתחלה י״ב מעלה
מעלה ואחת היא מחשבת המזרחים שאמרנו · ואור הוא נוסף על י״ד לכפל
להקפת בו ליום לנו כרוך חלק אחד מט״ו משעה אחת וכן הוא הלוקה עד
שיגיע באמצע החודש כלה דאמרת בתחילת לא ט״ו לכך להיות חוץ אור החולק
כלפי מזרח כבר על הקף מעלות שליטה מערב ועד זה ליום: וכבר נגלה
אז כל שעה אחת אור ולכל קצה החודש ועד סופו עוברת ליום לנו מערבין
להקפתו ולחזור על סדר המעלות הולך לפי כך חוזר ולמערב להתחלה כבר י״ב מ׳
מעלות בכל ימים ונראה מזרח לכלות כבר ל׳ חמשי שעה · והולך האור ונבחנת מזה
בכל יום לפי כך כבר חלק אחד מט״ו לשעה אחת · וכן עד שיגיע התחלה סוף
החודש ונמצא לו לשגור כנגד היות לכון עמה ויחזור האור כלה אז לכל כך
ונעדר לגמרי מאור לגמרי כי המעלות והחזרה הזאת הנראית לנו בכל ימים לפי
המזרח היא מחשבת המזרחים האמורה הנראית לו על פי מחשב וללמן ונראית
בו לפי הלבנה ובאורה הכל מחשבת מעשה המחשבה הזאת ולפיכך נסדר הקטנה
שנמצאו אותו מה שיספיק כנגד · וכן נוכל להבין הסיבה המזרחית הזאת ולהסביר
באמת אחת לשמור כל זולתי החזרה על הדרך הזאת עוד ונתן הכוכב ההוא שקריבה
להם כאשר זה עד מאד זו לבנה שקריבה ושים אז שנשך על כוכב אחד או יורד כן
הכוכבים הלישנים הידועים לך והקרובים לזה ושמור כלבבך דמות הדרך הנראית
אז כנגד וכמנהם כאורך הרקיע שלמערב למזרח הן יהיה הכוכב ההוא שלא
שמכוכבי לכת לכוכב ההוא הלישנה שהלך או שנשך עלין או מערבו
ושוב ונתן אותם אחר כלות ימים נראה כי הדרך הזאת ששמרת כלבבך הוא
ליום לנו הולך ונעתק אם הכוכב שלכוכבי לכת הוא מזרחי לכוכב ההוא הלישנה
ונמצא הדין בהלוכו אם הוא מערבי לו ולא נוכל לומר שהכוכב ההוא הלישנה
מתנועתו מהרקיע שהוא קבוע בו כי מעלות וקטן בו כלפי מערב ולפי כך היה
זה הדרך או הקירוב טעמים לא כאורך הכוכב ההוא שמכוכבי לכת הוא
שגבולו כנגד הזה נוטה כלפי מזרח כבר חלק הדרך ההוא שעלה כנגד
זו היא מחשבת המזרחים הנראית לו על פי תנועת גלגל ונראית כלפי מזרח
ונעדר נוכל להבין ולהכיר המחשבה המזרחית הזאת בכוכבי לכת על הדרך
שלמדתיך בזה אם קריבה · וכן כך נוכל להבין ולהכיר המחשבה הזאת ולהבחין
בחמה גם היא על הדרך הזאת שאמור עבור בתחלת הלבנה אז זו שקריבה ושים
שנשך אז על כוכב אחד או יורד מהכוכבים הלישנים הידועים לך ושמור
כלבבך דמות גבהו אז עלין האופק המערב אם הוא לצד המערב ושוב ותן
אותם אחר בתחלת לילות רבים ונראה כי גבה המזרחי מהם הוא ליום לנו
הולך ונעתק וגבה המערבי מהם הוא הולך ונעתק קטן מעלה אחת פחות
מעט בכל ימים ואין לנו שהכוכב הלישנה ההוא קטן לו כנגד ההוא כלפי מערב

זאת בגזרת התורה מצא שכמשה לה כפי המעלה ההיא בגלגלים לפי מזרח וזו היא
המיעוטה הלוחיות העומדות לה על סדר המזלות על ט' מנוע גלגל שהיא קשת
בן ושיעורו בה לפי הלוח כמו שמבואר מענין המעלה הזאת בה ובזה והרבה
מסבלותיה במאמר כולה · וזה שאין אנו מוצאים ולא מורים מענין תנועת הכוכב
המיושבים הוא מסבבותם מחמת · ונעשה מזה שאין לנו היינו רואים הגלגל
והלוחות הזאת לאחר אמר מן מסתכלת מיוחדת לו לפי לוח כמו שאמרת
היינו יכולים לומר אין שכולם והכוכבים המיושבים הם נכנסים יחדיו בגלגל אחד הוא
הנוסע בם לפי מערב כפי הלמוד הודיע שאמרת ואין כולם בגלגל אחד ולו
אך שהם קיימים בזה גלגלים מכונים זה מן זה חלוקים סבב מרכז העולם ונוטים
ונוטים כולם הם רשומים על כנף העולם ושלו הם כולם נסים במיעוט ואת
המערבית ולא היה אך שום דבר אחר שיסבירו לנו ט' עוד יש גלגל אחר חוץ מהם
מניף אותם הוא המניע אותם ונוסע בם לפי מערב כפי המלאכה המערבית ·
לא מערבה הוא ואנו רואים עוד לו כל מדינה שעה מיוחדת לו לפי לוח אינה
על ציר אחר כולם אלא זה הוא מלמד בה יותר קוה ועל פיה הוא נראית כל אחר
משמונת כוכבים לו מינים לום ומתקן לו מגלגל לגלגל כמו שאמרת · ועל פיה הוא עושה
בבוקר הקיום כמה לעבור וכמה לדרום ואין אנו רואים ולא מצבים שום דבר כמו
לשום אחר מהכוכבים המיושבים לפי יש לו להורות ולכן כי גלגל מיוחד הוא לאחר
אמר מן כל הוא המקולל בו על שני קטבין ובריחין על סדר המזלות כפי המיעוט
הלוחיות היא והיא תנועה העצמית · וגלגל שמיני נקרא אל הלוז המכונים ט'
המיושבים הוא הנוסע בם בתנועה זה ומעביר אותם כפי מה שנאמר מכך
שעבר · ונקראת הכסיסה האחרת העצמית לכולם לפי מערב מכריח לכל אחר
משמונת הגלגלים הנאל והיא נראית על ציר אחר כולם ומשכל זה נתחייב
לומר שהיא נראית להם על ידי גלגל אחר חוץ מהם שמניף אותם הוא המניע
ונוסע בם לפי מערב · כי אי אפשר לגוף האחד שיתגלגל בו שתי תנועות
בבת אחת אלא למה אחת ונא לפי כוונת · עד שיהיה דין המהלך הזה הנראה
למתבונן באורך הקיום המתנבר לשתי התנועות הנבדלות האלה מה לנהל
הנראה לאנשים ההם המהלכים על קלותם בהשגה לפי זהה מגלגל שהיא מיה
בהם לפי יום כל אחד מהם כפי כמו אין כפי ריאנו · וכבר עוררתיך לזמן הזה
כמאמרי שעבר · ולפי שכבר נרצו לסבול המלאכה המערבית הזאת ונאמר כי
היא כבריח ואין לו והנה על פיה הוא למקומה כמוצע השלים גלגל המישור וגלגל
הכסיסה משש ערין עד אין לספר מזכותם כולם זה לזה וגלגל המישור להם כשעם
כשעם · ונתן הנעת הוא הולך כמו על סדר ירצנו שגלגל להם המערבי יותר
מן למען הן לבוקר הוא יותר מזמן שלא העבירו לער היינו כ"ב מעלות כולם
על עיגולם בכמה שנה סבב כתב אחר עבור כתב בארכובת וכולם הם משלים
משלים הנפש באחר לפי נתחייב לנו ט' הכסיסה המערבית הזאת הנראית לכל
יבוא השלים בגלגלים לזה המערבי אינה נראית להם אלא על גוף אחר שכולם
ומניף אותם וכולם הם גופים בתוך חלל הם מתקבלים עבור לפי כן כמו נודע והנה
הוא הגלגל העליון שאמרת כשעבר כי הוא נושא את כולם כמו הולך ורץ ונוסע
בם כל היום לפי המערב מזרח ושוב סבב מרכז העולם ועל שני קטבין ובריחין
הולך ומניף בהם את העולם כמו אחת בגלגלים כמו שאמרת כשעבר · וכשיכל
זה אנו אומרים שגלגל העליון הזה הוא העבר המואר הלוחות על מבחות הלבנה
שעבר המזרח כבל כבר נראה את התמיד בכל קורא מתבקש להאיר על האור
וגלגל אותו עולם כל היום עד שלישים אותם בגבר כמתנועי הקיום ונסגר

שיעורי המערב לבנה ומספר אותה מיום מדי להעריב ערבים ולגלגל הזמור וכו'
ולהעריב מפני חשך לילה ועל דרך כל אמרו שהגלגל הזה הגדול בסיבוב בכל יום
ומעריב ערבים הוא גלגל האור מהתנשף והחושך מפני האור שעל ידי כן יהיה היום והלילה
הגלגלים המקיפים על מקומות היישוב ועל פני הארץ וריחוק החמה והירח ושאר מאורי
המזלות בכל יום סביב הארץ בכל יום ושוקעים ונראים מן המערב לאם ושם אלו
אנו רואים בכדור המזלות שהם עמה הנה שבין היום והלילה ונבדלים הבין · ונעבה הוי יודע
כי לבי שלא עלי לבונים המיושבים שום חילוף במערבין ובמזרח ולכן שיש להם
זה אצל זה בהקיף מהגלגל ונעבר עולה · כמו שהוא נמצא חילוף עבר במערבות
כנגד לבנת בהתייחסן זה אצל זה בכל עבר ועבר ואצל יבואו הכוכבים המיושבים
לבי בסדרי החכמים להשגיח/ שכל הכוכבים המיושבים הם הקבועים בגלגל אחד
והוא הגלגל השמיני אשר שאי אפשר הוא ניכל להיות נמצאים בכמה גלגלים מקומם
כולם זה מן זה חוצים על מקום אחר והוא מקום המזלות ונשבתם מקומם זה עם
זה רעהו על בריח אחר שכן הם כולם נמצאים ונקבעים בגלגלו והעתקתם האחד
האמורה כעבר · **פרק שמיני** כבאמר שעל פי שני הסיבות האלו כלומר
המערבות והמזרח בהתחבר הוא המהלך העולם והיותו · וכו'
כי העולם המהלך השכל הזה וחילוף יעברין זה מזה בשבבם ויעודם ושאר ענייניהם
ומזריהם ורוב מצבותם ונם המהלכות כל אחד ואחד מפרשיהם והשתנות מעת לעת
ומזמן לזמן בחזרין והמה משאר נעשין אין אך כמו שיגל כל אחד מהם בדרכו
ומשנהו מחמת החום והקור והלחות והיובש המינים מחמת האור והחושך המתגלגל
על מקומות היישוב שאינם לעולם על שיעור אחד ועל מעבר אחד ולא על סדר
אחד בכלל לא מהלך הוא זה בקצוות היישוב ומשתנה כפי המהלכות הידועים
והמהלכות בהם וכל אחד ואחד מהם בשינויים הבאים · כל זה מיתר שייך המחלה וגילויי
בהקיף מעט לצפון ומעט לדרום שכשכל זה היא מעט הולכת ומתקרבת לנגד הארץ
בקווים מנום מהם · ומעט אחרת היא הולכת ומתרחקת ממנו · ומעט היא מתרוממת
בגלגל הקיף ומתהלכת עם כמעט ומעט היא יורדת להתקרב אל הארץ ומהלכת
עם במיתון כמו מה שיתבאר זה כבר אמרו הכל כלה · וזה מחמת המהלכות מעת לעת
שעל עניני האור והחום והקור והלחות והיובש הנמשכים לקצוות היישוב ושינויים
עליהם מהירח ושאר הכוכבים המשתנה מעת לעת ומהלך כפי המהלכות מערבים
ומזרחים כעיניים מעט לצפון ומעט לדרום ומרחקם לדרום ולמערב והמזרחיות
בגבהו גלגליהם ושפלות בהם וכפי השתנות הקוטן וריחם איש לאחד זה אצל זה ואצל
מערבות המסבבים המיושבים המהלך מעת לעת ולא מחסרת השתנות רק שעל
עניני האור והחום והקור והלחות והיובש הנמשכים על היסודות מחמת הלוך הכוכב
המיושבים המהלך מעת לעת כפי השתנות מערבותם ומזרחותם ושינויים שעל פי
כל החילוף הזה האמור והגלוי אין והבא מכח המשתנה מעת לעת כי ערכם
הגלגלים הוא מהלך בהקיפם ומשתנה משתי הסיבות והחום והקור והלחות והיובש
עליהם ונמשכים אליהם מהגלגלים שעל פי כן וכפי כן יתחלפו היסודות ולפיהם
ומשתנים בשינוייהם ובתכונת מזגיהם ומתחדש הצורות והבריאות בהם ומשתנים פרטיהם
מעת לעת ויתחלפו סדריהם ועניניהם כפי השתנות השנים וחילוף מקומם הוא
שמקום אור לאל זמן ומעת לעת מזמן כמות השנים וכבר כי לכל עת וזמן יש עבודה
ומשפט ועת כבר כי עת לכל חפץ ועל כל המעשה שם · וכל החילוף והשינוי הזה
שהרגו הנראה מערבות הגלגלים מעת לעת אין עוד אלא על פי משפט הסיבה
המזרחית והמערבית בהתחברן זו עם זו · וזה כי אם היה הסיבה המזרחית לבדה
בלי המערבית או היה המקיף לעולם ושוה במקום המיושבים עומד כן כהם

מיבה אחת לעולם במזלות הארץ דלת שיורה אחר להם לשם ולא שישקע ולא
יתגלגל כלל והיו להם אז לפי זה הכוכבים הקבועים שהמזל בעניין אחר במזלות
הארץ עומדים לשם שווים על מיבה אחר לעולם דלת שישקעו ושיזרחו אחר להם
כלל והיו כוכבי חוץ הרקיע שהמזל שמים להם לעבר לעולם · ואז היה דין היום
והלילה ועניינים כולל לגמרי כי היה אז אור מגלגל מפני החושך והחושך מפני האור
ונגר היה בה מחסף זה היתוך אחר גדול והוא שהתחלה היה אז לפי זה בתחילת
השנה ונעלה מן האופק המערבי ברום רום הולכת ומתגלגל כלפי מזרח ועד
ונסבת להחלית על הרום ההוא ואורה ותחילתה מתפשט עלין בכל זמן חיי שני
דלת שיקיפו לשם כלל [illegible] דלת שיהיה לשם שום לילה בכל הזמן הזה והיתה בסוף
זמן חיי השנה שניות ונמה בין האופק המזרחי מסתתרת להם כל זמן חיי השנה
השני דלת שמקיף עליהם כלל [illegible] דלת שיהיה לשם שום יומם בכל הזמן הזה עד
שיהיה אז לפי זה זמן השנה כולו בכל רום ורום ממזלות הארץ כמין יום אחד
ארוך מיום לילה ותיין יומים ובה לא יהיה שנין לחילוף זמני פרקי השנה ונראה
ולא יהיה זרע וקציר ולא קרן הארץ יבולה ולא יצמיח דשא ולא יוציאו כח מחיים
ומעולם וכל יתרם · ונמין זה אמרת במלה היה דין הירח ושאר כל כל שבל אחד
מהם היה נוח במהלך הקטן ונעדר מן המערב והיה נבואה ומתגלגל ברקיע. כל חיי
זמן הקיפו דלת שישקע ויסתר כלל ולבסוף יהיה שוקע ונעה מן המזרח ויסתר כל
חיי זמן הקיפו השני ונמיה היתוכם אחרים היה הדבר הזה גדול עבר שלא ראיתי
להאריך בהם · ונמין כן אמרו כי לו היתה התנועה המערבית לבדה נוהגת דלת [illegible]
המזרחית היו אז כמו התנועות אחרות באופן כעולם אנו אשפר לך זמנן להם קנינה
ואמרו כי אז היה מן החמה והירח ואחר משאר כל מן הכוכבים המשתכנים כל שלא
היה אז אחת משבעתם אז מחזורין ברקיע ולא נעשה לא ריבעון ולא [illegible] אשר סובב
קוים ומתגלגל על גלגל אחר ירוע לא יתנשכו לעבר ולא היה אז לפי זה נמצא
שינוי בעולמות ולימים זה אדל זה ואדל הנעדים המתישבים ולא היה אז אנשי
שום טעם ולא לעגנן לשנה החמה והקטנה ולא היה הזמן משתנה [illegible] סרך
מינהגו שיעריך לשוב העולם [illegible] והיתה החמה מאירה לעבוב נגד רום אחד
לבדו כל ימי העולם ולא נגד רום אחר מהישוב כלל וכן היה לענין הירח ושאר
ממשלתם · ולא היו ימי השנה הולכים ומתחלפים כדרך בעולמים על הסדר והמנהג
הנאני להם ולא היה נמצא לירח אז לא חדש ולא חודש ולא היה המאור מגלגל
בג מנים הולך ומתפשט ומנים הולך ומאור כמשפטו וזה היה בכל זה חורבן העולם
ושינוי סדרי בראשית · זה שם מי שאמר והיה הכל במשפט ורצון ונכון העולם
ושובכן · כמו' את כל עשה יפה בעתו · וכו' כל פעל ה' למענהו ·

פרק ט בבאור סוד הדרוש בענין תולדות צבא השמים · ראיתי
כי ראש המדע הגדול החשובה שלמה הרבינו לרבונות
עיר משפט איש משכל שתדעו אף העולם במבוין ברורין מעונת תולדות
השמים וגם מצד בעלמיים ושאר חכמי התכונה שהין מלבנון וחשב לבטל דברים
ולענין כל מה שיסוד ונבון תולדות שתי המסיבות שזמנן כשעבר ואמרו כי הם
מלוכות תולדות צבא השמים · ונגר כמו לו ונמש בזה שאמת והיסוד שסיבת חלוף
המהלך הנראה לשמש ולירח ולש' כל החיים במזלות העגלים הוא נוהג אז על
פי גלגל יוצא מרכז ומזיג מרכז העולם או על פי גלגל הקפה כפי מה שיתבאר
זה בבאור הטבע · ונגד ואמרו כי אין לשום אחר מגלגלי השמים שום מסיבה ומרוצה
אלא כלפי המערב לבדו ומגבית גלגל שני המאורות ושאר כל כוכבי לכת המין

הכוכבים הקיימים ונעבר פניהם המזרחיים הוא כלפי מערב. לעולם לא כלפי מזרח
כלל כלומר שתנועת אחד מגלגלי השמים כמו כוכבי ונוגה ותנועת חמה היא להקדים
כל ימי עולם ולמען לז"ל מוהר על פי עצבין כפי המדרשה היונית׳ ואין לשום
גלגל מהם שום תנועה כלפי מזרח כמו שחשבו חכמי הקדמונים׳ ונעבור אמרו כי אין
בעולם שום גלגל יוצא מרכז ולא שום גלגל הקפה כמו שחשבו הם כי זה אמרו שהוא
מענין הדברים הנמנעים מיד הטבע׳ והטבע לפי סברתו ואם ואמר כי ט׳ גלגלים
לבד הם בעולם חוזרים כולם סבב מרכז אחד שהוא מרכז העולם׳ הן מהם לך
מסבב לבד והשמיני הוא להיות הכוכבים הקיימים׳ והתשיעי הוא העליון שכל
אתכם והשמיני ומאציל עליהם לכתו ומתנועת כל גלגל מהם הוא סבב מרכז העולם
בתנועה שוה לו רבה ועגבתה לצד המערב מיוחד המסיבה היומית ואין בעולם
שום מסיבה אחרת לשום אחר מיתרי השמים כלפי מזרח׳ ותנועת כל אחד משלמת
הגלגלים האלו וחסרת והיות לו היא להמדיגת בעליון מתנועת התנועה אולי יוכל
להשלים הקפה אחת בכל יום ויום כלומר לא שאינם כל עשרים כח שעות ומחצי
שהרוח והכח והחמר האלהי המסבב את הכל ומניעו הוא נאצל ושופע על הגלגל
העליון תחילה וללין יותיים שאר הגלגלים שתחתיו הכח והתנועה כל אחד מהם
כפי קרבתו מלין ובשביל זה היה הגלגל השמיני אחריו מאד יותר קל ותחיש
במרוצתו כלפי המערב מכל אחד מן הגלגלים שתחתיו עד שהוא משלים בה הקפה
אחת בכל יום כמו העליון ואינו מפסיד ללינה אלא מעט מזער שאין נחשב ולא
נזכר מרב רמזה׳ ולפי שגלגל שבתי הוא קרוב לעליון והמקבל הכח מלין יותר
משאר השבעה שתחתיו לכן היה הוא קל והחיש במרוצתו כלפי מערב יותר
מהם עד שאינו מפסיד מהקפה אחת בכל יום ויום כמו העליון או השמיני אלא מעט
חומש שעה מועלה אחת בכל יום׳ וגלגל השמש לפי שרחוק לו מהעליון כל עד שהוא
שטעה לו לפי סברת האיש הזה שאומר כי גלגל כוכב נוגה הוא רקיע לגלגל השמש
לפי נחסר בו הכח האלהי והרוח השופע עליו מהגלגל העליון עד שהוא מפסיד גל
גלגל השמש משלים הקפה אחת בכל יום כמו זמן מעלה אחת בכל יום׳ וכן
ואמר כי הוא הכח האלהי הולך ומתחסר ונחלש בשאר הגלגלים כפי רחוקם מהעליון
עד גלגל ירח לפי שהוא רחוק מהעליון יותר מכלם לפי [illegible] יותר מהשלים הקפה
אחת בכל יום כמו העליון ומפסיד כמו י"ג מעלות בכל יום ועל דרך כלל יאמר כי
כפי רחוק אחד אחד משמונה הגלגלים האלה שתחת העליון מדין העליון ומיתבן
כך הוא הכח והרוח האלהי השופע ונאצל עליהם מדין הולך לו על הסדר ומתן
ומתמעט׳ וכן ולפי כן ועל הסדר ההוא הוא [illegible] כל אחד מהם מהשלים הקפה
אחת בכל יום הולך לו על הסדר ההוא ולמטה עד שיהיה הקל והחיש במ
במרוצתו כלפי מערב יותר מכלם אחר העליון הוא גלגל הכוכבים הקיימים
ואחר גלגל שבתי וכן על הסדר עד שגלגל הירח הוא המתמשל בה יותר מכלם
לפי שרחוק לו מהעליון כ"כ ונאמר שהרשע כל זה והאריך בו הרבה והראה כי
זה הוא הקרוב לשכל הדעת יותר ממה שחשבו בטלמיוס ושאר חכמי הקדמונים אמ׳
כי החכמים האלה לא נתעוררו לזה הענין שאמרנו ולא שמו לבם אין [illegible] כל
כלם מחשבים כמו המיינר והגרשן שמניעו [illegible] כל אחד מגלגלי הכוכבים
מהשלים הקפה אחת בכל יום כמו העליון תשבו כי הגלגל העליון לבדו הוא המ
המגלגל במערב ושאר הגלגלים שתחתיו הם מתגלגלים על פי [illegible]
מערבים כלפי מזרח והוא מכריע אותנו זה ונוסע בו [illegible] כפי מה
כלומר שזה [illegible] שמניע כל אחד מהם מהשלים הקפה אחת בכל יום לצד המערב

לפי הנראה אינו נראה לא לפי הנראה אבל לפי האמת תנועה נראית היא לבד כלפי
מזרח · והוא אומרו כי ספקות זו אינה תנועה לא נראה הוא מכל אחד מהם · ולא כן
תנועה כלפי מזרח כמו שחשבו הם · והמשל לאמת הוא תנועה סוסים שיצאו מלפניך
כמו אמת לפניך כנגדך לפת אחת וכל אחת מהם משתדל לרוץ כפי כחו שאין סבה
תכונה והנה כשיראהו ממך ירחיק לך מהם ונחשוב כי הראשונה מהם והמהיר אינו
לא חוזר לאחור ולפי האמת אינו כן לא הוא הולך לפנים כמו הגלגל והמחוש כמו שהיה
היום יותר לפנים וכן הדין במחנה הנראית לאחר אחר מגלגלי המסבבים כלפי
מזרח אינה אלא כי אחר שמאחר במרוצתו כלפי המערב ונראה שסובב כל אחד מגלגלי
המסבבים הוא לבדו כל מזרח בכל מאומות על פי טבעו לעד המערב כפי כחו שם
המאוחל שהוא מהגלגל העליון אולי אוכל לחשוב להשלים כמרוצתו ההיא המערבית
הקפה אחת בכל יום כמו אבל אין שום אחד מהם יכול להשלים מפני חלושת
כחו והיותו אינו כח הגלגל העליון ולפי הנה נראה כאן הוא חוזר לאחור
ומתגלגל כלפי מזרח כברי הציורים ההם והוא אינו אלא הולך ומתגלגל כלפי מ'
מערב לעולם כמו העליון כמה יחשוב האיש הזה כי הוא ממהר ט' הגלגלים כל
אחד על פי טבעו ועל שני צדדיו וכוחו הפועלים כן שאינם מכוונים כמו צדי
העליון ולא כמו צדי האחרים ולא זה כמו זה אמנם שכולם הם סובבים סביב מרכז
אחד שהוא מרכז העולם המשותף לכולם ותנועת כולם הוא להתגלגל ולרוץ כל מהרה
כלפי המערב כפי המסבה היומית · ועוד יאמר כי אמנם שכל אחד מט' הגלגלים
שבקרב העליון הוא מתגלגל הוא מתגלגל על פי טבעו כלומר על שני צדדיו וכוחו
כלפי המערב כפי כחו כל מהרה כמו שאמרתי עוד הוא מושכל עם העליון במרוצתו
שהוא יותר קלה משלו והוא כמו בעגלה ונחשב כמוך ממך עוד שהוא נראה
לפי זה כל אחד מהם שני מרוצות כל טבעית קלה מאוד ולחישות כלפי מערב סביב
מרכז העולם · האחת היא טבעית לו על פי טבעו ועל שני צדדיו שאינם מ'
מכוונים כמו צדי העולם · והשנית היא כרחית לו עם מרוצת הגלגל העליון המהיר
אמנם ונוסף בו על צדדין שהם צדי העולם · ועל ידי המשל הזה ומרוצתו יהיה
צדי הגלגל השמיני וכן צדי אחד אחד מן הגלגלים שבתוך חוץ למחשבה מכל
צדי העולם בגלגל צדי צדי שהיא מבדילה גלגל צדין מהמון גלגלי המסיבה הנראית
שלשמים צדי העולם ועל המשל הזה יאמר עוד כי הוא כל אחד ואחד מ'
הגלגלים כל מושכל עוד עם הגלגל השמיני במרוצתו שימשול שני זמנין צדי לפי
כן בגלגל צדיו לעולם צדי הגלגל השמיני וסביבו ועולה הוא סובב הקוטב ההוא
במחשבה הולך ומתגלגל על ידי המשל השני הזה גם הוא · ויאמר כי מן
המחבר כל הגלגל והסיבה הזה האמור המרוצות לצדי אחד אחד מגלגלי כל סביב
צדי העולם וסביב צדי המזלות הוא סובב כך שיית החמה והלבנה ושאר
כוכבי לכת ונקראים מגלגל המישור וגם מגלגל המזלות שנה לעולם ועולה לעולם
לא שצדי גלגל החמה הם מכוונים כמו צדי גלגל המזלות ולפי אינה זו משפט
חגורת המזלות ועוד יאמר כי על ידי המשל הזה האמור ותנועת צדי גלגל
כל סביב צדי העולם וסביב צדי המזלות הוא נראה כי כל המזלות הנראה לכל
אחד מהם כמהלך האחרים במזלות וכה יאמר לא נצטרך לומר כי יש גלגל
ניעה מרכז ולא גלגל הקפה כלל ולא שום גלגל אחר ולפי חשבון הגלגלים הא'
האחרונים וכה הוא שוען הרבה על חכמי התכונה שהיו בעולם ואמר כי יותר
נכון נראה הוא לפי האמת ולפי השכל והתקן והרצון האלהי להיות הט' גלגלים
לבד במספר ט' תנועות שהן נראות במקיפו ושיהיו כולם מסכימים על תנועה

אחת תשועה לגבר אחד וסבבו מרכז אחד בזמן שהוא מרכז הכל למחשב כמו דברים
אשר לא כן ולמתגלגלים שאין להם שום ענין כלל שאומר כי מסבב גלגל ומזלות [illegible]
לבד הוא מתגלגל על ידי כמה גלגלים שאינם דומים לגבר אחד ולא על מרכז אחד
ולא סבב מרכז הקוטב וכו מרכז גלגל זה מרם הוא [illegible] מרכז לה מאזור העולם
ומרכז גלגל זה אחר הוא [illegible] מהלך עגלה גלגל אחר ושגלגל זה הוא סובב סביב
מרכז אחד לא על ישבנו וגלגל זה אחר הוא סובב על ישבון אחד לא סביב
מרכז. ולא עוד אלא שכלם בתנועת הישר כי יש כלא שום גוף מתנועע וזה אין
אפשר בשום פנים. ועוד יטעון עליהם ויאמר מאחר שהגלגל העליון לרוב הכל
הוא הקל והמהיר בתנועתו יותר משאר הגלגלים שבתוכו עד שהוא משלים [illegible]
הקפה אחת בכל יום איך יאות להם לומר שגלגל המזלות הסמוך לו הוא כל כך
כבד ונלאה ומתעצל בתנועתו עד שאין יכול להשלים בה הקפה אחת עד כדי לו
אלף שנה לרוב בעלי [illegible] וחכמי [illegible]. ויהיה גלגל הירח שהוא החוץ מהעליון יותר מן
כלם הוא אמיץ כל כך ומהיר בתנועתו הרבה עד שהוא משלים הקפתו בפחות מן
חודש אחד. ולמה יאמר כי הוא נתן לסבר בתנועת גלגלי השמים מה שסובר הוא
ואומר כי גלגל המזלות הוא האמיץ והמהיר בתנועתו יותר משאר הגלגלים שבתוכו
וכל אחד מהם כפי רחקו מן העליון כן הוא נלאה ומקצר מהשלים הקפה אחת
בכל יום כלה מעט עד שיהיה גלגל הירח מפני רחוקו מהעליון הוא הכבד מכלם
והנלאה והמתון בתנועתו המערבית יותר מכלם עד שהוא מקצר מהשלים הקפה
אחת בכל יום [illegible] כמו יג מעלות ויותר. ועוד הראה בראיות שתנועת הגלגלים
ויוצאי המרכז וגלגלי ההקפה שיאמרו בעלי [illegible] והחכמים הן מהדברים שאינם
יכולים להמצא. וכשיבין כל זה והתמיה לו יגמור האיש הזה ויאמר כי אין לשום
משכיל להורות על האמת שיאמין בזה שהטעו בעליו ושאר בעלי תכונת
התכונה ויסוד תכונת גלגלי השמים [illegible] ויאמר כי הכל שקר
ואפל. ואם המחבר איש כזה ולא יוכל להבין [illegible] הללו כי זה
הלמוד והחכמה לו אין כל כך [illegible] חכמת התכונה [illegible] יותר [illegible]
[illegible] לפי דעתו הוא מהדברים האלהיים שאין בהם משכל האנושי.
להשיג אותם כמו שכת' אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'. וכתו' השמים שמי'
לה' [illegible] הוא לבדו יודע מהותם ותנועתם וסבתם. וזה שאנו אומרי' כזה הוא כי
אם היה האיש הזה [illegible] לו סדר התכונה הזאת שעלתה על רעיון והיה [illegible]
בה לקבלת התכונה כלומר לסדר לא על פיה ולקח טעם נכון ונבחר לפי סברתו ותכונה
[illegible] וחשבון מכוון למקום כל אחד ואחד מהתגלגלם והשינוים [illegible]
המיוחדים כלם הנראים בהלוך מהלכי כוכבים באורך הרקיע וברחבו ונסבב [illegible]
[illegible] כמו [illegible] ושינוי מראה מקומם [illegible] לגבה [illegible]
כפי גבהם [illegible] ונעתק ממרכז הארץ ונסבב [illegible] כל אחד משני המאורות לפי
הנראה להם [illegible] ותכונה [illegible] וחשבון נכון [illegible] כל זה [illegible]
כמו שעשו בעלי [illegible] ושאר חכמי התכונה שיסדו את כל זה והתמיה לו והפליא
[illegible] ויסוד [illegible] לכל טעם נכון ותכונה [illegible] וחשבון [illegible] על [illegible]
[illegible] ונחשב [illegible] כל אחד משני המאורות ושאר [illegible] באורך
הרקיע וברחבו [illegible] שעליהם [illegible] על ידי [illegible]
[illegible] השמש והירח [illegible] אחת [illegible] ושאר [illegible]

16 11

...ים ומזמנים ונוסחיהם כל זה ונבדוק בדבריו אין הענין והתיקון שנים כאחד
וזה על זה אין היה לך רשות לשמוע לאיש ההוא ולחזור לסברתו עם בריאה
... שכך הנאמר ונראה יתר מהשלום כל זה שאמרתי הן לפי שאין הענין כמו לה
שסבר אין לפי שלא ולא יחד לברית ולהשלימו כמו הלאומי אין מכל שלא הסימן
ולא סיימתי כן השנים להשלימו לפי יאות לך שנחה את ריבותך לסברת האמונה
כלל וכלל ולשוב לשמוע כמשל תמיד התקונה כמו שיסורו לך ונברח לסור ממנו ולא
הכוכבים ולפיכם ונמנה לדיניהם בהם ונשיגנה ולשונות לחשב מקום כגון שנה
התישובים והתקונים שיסור לך האמל והענין שאין כגולה עד עתה כמות הוא לסכום
עגולים ולעבור על סברתם כמו שאמר ויען לוה בתמונה ולא שני המאורות במאמר
הכא כלה · פרק עשירי · בבאור ענין היום והלילה וגדרם הענין ובאור
ימי [illegible] [illegible] כי שם היום הוא כאמור בהכרח הזמן של
כמה עניינים שאין לך שום ענין כספר הזה אלא כשנים ליהם כלבד האחד מהם הוא
היום שיכנע לענין והוא כולל היום עם הלילה הסמוך לו כענין של ויהי ערב ויהי בקר
יום אחד והוא הזמן שבו ישלים הרקיע הקפה אחת מסבה על פי [illegible] המערבית
ונחת היום לפי הענין הזה היא בכל [illegible] השנה בכל [illegible] הארץ כמו כל שנה
שנה [illegible] ונאלתי כמו כל שנה [illegible] שאין [illegible] לעגולה כמו שיתבאר ענין
זה בפרק [illegible] [illegible] והוא שלפי הענין הזה אין לו התחלה מוסכמת
[illegible] שהוא [illegible] לעגולה שסובבת [illegible] רואה לעמו שכל אחד לו
[illegible] לשום [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] יותר משאר [illegible]
האחד מהם הוא [illegible] התחלה [illegible] יום יומו והוא לשום סוף היום שעבר
לימי השבוע [illegible] היום [illegible] לפי הסמיך [illegible] כמו שיתבאר [illegible] מחר
[illegible] [illegible] עד שיהיה היום [illegible] לפי זה הוא הזמן הנמשך [illegible] היום [illegible]
[illegible] על [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] יום [illegible] עד שיחזור לשום שנה על ידי
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] הוא [illegible] [illegible] התחלה [illegible] ערב
[illegible] של [illegible] עד ערב [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] עד
[illegible] [illegible] היום לפי ההסכמה הזאת כי הוא הולך ונמשך אחר הלילה [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] היום הוא עד [illegible] הלילה [illegible] יום עד שיהיה [illegible] היום
לפי זה הוא הזמן הנמשך [illegible] [illegible] [illegible] על [illegible] [illegible] היום [illegible]
[illegible] יום [illegible] עד שישוב לשום שנה ועל זה הסימן [illegible] [illegible] על [illegible] [illegible]
לשום [illegible] [illegible] היום [illegible] [illegible] [illegible] לפי שלא [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] על [illegible] כדי [illegible] [illegible] על [illegible] היום ההוא ולפי שהוא זה
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] הוא עד [illegible]
[illegible] [illegible] יום [illegible] ועל זה הסימן [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] כי זה [illegible]
לשום [illegible] [illegible] היום [illegible] [illegible] לפי שאין [illegible] [illegible] [illegible]
והוא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] עד [illegible] היום יהיה [illegible] לפי [illegible] [illegible]
הוא הזמן הנמשך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] יום [illegible]
עד שישוב לשום שנה [illegible] הלילה לפי [illegible] הזאת הולך ונמשך אחר היום
ולפי הסברא הזאת הוא כמשב היום הזה [illegible] [illegible] [illegible] אשר שלמי [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לא [illegible] [illegible] עד [illegible] [illegible] [illegible]
שאמרת הוא עד [illegible] [illegible] יום [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] היום [illegible] עד שישוב לשום שנה ועל זה הסימן [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] לשום [illegible] [illegible] [illegible] השבוע [illegible] [illegible] שיום שבת

על דרך משל לפי סברתם יחשבו אותו מתחלת תנועת יום ששי במקום פלוני יתחיל ה
ועד תשלום תנועת יום שבת לשם וכן הדין בשאר ימי השבוע ר"ל שכל יום מהם יתחיל
אותו בחשבון זה מתחלת תנועת יום אחלון . ובמקום אחר אוריינט שעה כוונם בזה
והענין השני שעליו יאמר שם היום בלשונך הוא היום שקדם לו לילה כענין שנ'
יומם ולילה לא ישבתו ונא' לכן יום אף לכן לילה יום ליום . כענין אומר ולילה
ללילה יחוה דעת . ורבים כמו אלה . ונכבדה [illegible] להמיקרא הוא נקרא היום שלפי
הענין הזה יומם כענין שנ' לא ימיש עמוד הענן יומם . ונא' יומם [illegible] תסרי
וכן מה אמר [illegible] שלש לאורי יומם ורבים כמו אלה ולנים לפי שהענין הזה יום
התחלה מוסכמת במקום פלוני והוא ערב וזריחת החמה לשם ונמצא כן יש לו סוף מוסכם
והוא ערב שיבוא לשם . והיום שלפי הענין הזה הוא זמן האור דכתי' כתי' ויקרא
אלהים לאור יום וזמן החושך הוא שיקרא לילה שנ' ולחשך קרא לילה . ומבואר היום
שלפי זה הענין וכן הלילה היא שבכל מקום השנה הוא מינם לינם מתחלף בזמנם
במקומות האקלימים כמו שיתבאר שעה זו והלבנה ומשתנין בכרך מיוחד לו כן
המאמר הזה כי יבא שזמן היום שלפי זה הענין הוא משיהיה מרכז החמה על
צד האופק המזרח במקום פלוני ועד שיגיע אל האופק המערבי באותו מקום לשם
וזמן הלילה הוא משיגיע החמה בין האופק המערבי לשם ונסתר תחת האופק ההוא
מאיזה לסבב כל הלילה ולרוץ בהקיפו שלמיתן עד שיגיע לבסוף אל המזרח וכו'
ונראה [illegible] אומ' שענין הלילה הוא שתבא החמה ונסתרת תחת האופק מקום
כן אין [illegible] על הארץ [illegible] על שטח האופק כמין משופע של אופל
עגול [illegible] הוא שטח האופק ההוא ונשם הוא עגלה ויותר עד שיגיע לבינת ראשן
במלא הרקיע [illegible] כמו לחש ונקרא משופע האופל הזה בחיבוק הלילה הוא הכן כי
הגוף שכבר ידעת והמשופע הזה של צל הארץ הוא כולה בלתיית לאהל אין
שקרייר של אופל עגול שני עלנו כמו שנתלון כל הלילה והיה [illegible] על
הארץ ונתבן כי לה שצלית [illegible] שגוף החמה הוא גדול מאד מכמה הארץ
כמה פעמים כמו שיתבאר לך זה במאמר הבא ושעם הינק משופע של הארץ
בלילה מאופל ומחשיך הוא לפי שנקרא החמה וניצוץ אורה אינם יכולים להגיע
בכל [illegible] על הארץ ולשלוט על [illegible] הענין [illegible] מכון
נכחה ונמאה אין [illegible] בגוף החמה ונמלך הזה לכל מכמה הארץ הוא אין [illegible]

ושאר לפי
כן [illegible]
הארץ השט
[illegible]
[illegible]
ומחשיך
ונערה [illegible]
כי [illegible]
שהיא [illegible]
במקום [illegible]
על [illegible] יום
ולילה על
כי הסיבה
[illegible] כן
הוא אורה

הדולקת
לילה
חמה
לילה
צל הארץ
צל
החמה

מהעבר האחד ומאד של הארץ מהעבר השני שכנגדו מרגליהם להם על שטח נגד
הארץ שכנגדם [illegible] זה כנגד זה מרחים להם כל ערב ובקר והחדשים זה מהם
זה הילוך חוץ כמו הארץ המוצה את פני תחתיה הוא המאיר להם ובכל הקוטב
שעליו הוא מן ימים ונחיה השנה שכנגד שאינה מאה את פניה אז הוא אצל
להם ובכל הקיצונות שעליו הוא מן לילה ובא והתמצא כנגדו משונה של הארץ
האמור נראה איך לכוך לעולם ובכל ערב ובקר על האופן ההוא מאופנים חנויות
הקוטב העומד על מרכז הארץ ועל מרכז [illegible] החמה כנגד המאוזן ל"ל שניה הם
האופן הזה מפה הוא קיום מרכז החמה בגלגל שהוא כנגד נקודת א' מהעגולה
האופן וניתן השנה מפה שהוא כנגד נקודת ב' מפנה הוא קיום נקודת ראש של הארץ
ולמטה מחמולת כנגד חמה והדבר הזה שיפתח מזמנים על לכך עד שנתפרש
אין להכא ונעשה לכנן ואמר כי בכל ימים וימים הוא האחד האחד הנה של
של הארץ סובב מהופך מהשטח המופך מלך ומקבלו להם כמלא העולם
ובכל לילה ולילה הוא חוזר ומתהפך להיות מיסב על שטח המופך מלמעלה
כדי שיקבלו בו כל הלילה כמו שאמרתי והאחד האחד הזה אם תחשוב כנגד המאה
כי יש לו מה סגולות את אומר כבר זכר מהן ואמר שירושלים הם זכור ויתמוך
וזה לא יעבור ראות כוכבי הרקיע בלילה כמסלולם ומהלך כל הלילה אי—
נכוסים אין דרך הסבה המתנועע ובהיות הלילה נעשה לגמרי אצל עליון ובסוף
הלילה אותו יוצאים מדרך דרך פניו המזרחי לאור היום והאחד הנה לפני המערב
אין שום ונח אחד נגד מחר לא נוסע הוא ונגלה ככל רגע בתנועת עמוד על
פי הפסיעה היומית הולך לו כל הלילה ועובר עליו ואחר כן ישכב החורף ולא
[illegible] עד שיבא מדרך לאור הבקר הנה נבאר ענין הסדר היום לפני
שני העיינים וענין הלילה נ"ב ונבאר ענין כאור הישוב ונאמר הנה ימצא כי היום
שלפני העתון הזה הנק' ימים וכן הלילה אין עובר של שורה אחת ימצא ולא
על מקום אחר כקצוות האופק לא לעולם ובכל מקומי השנה הוא היום כי
בכל קיום מהם וכן הלילה הולך לו מיום ליום ומתחלף כמדת לשנה עריכים
האמור הוא שאמרו בכריתה האחת כאן ימשלו של דרך משל או טבעיה לא
יתחלפו להם שני ימים מיתפים ולא שני לילות וכל שכן יותר שיהיו שוים זה לזה
בכריתה לא לעולם הוא כל ימים וימים מימי השנה להם עורך על ארוך או
תוספת מקן וכן הוא כן הלילות להם ועוד כי אין נמצא בשום קיום מהם שוים
ימים שיהיה שוה כמדתו ללילה הסמוך לו ולכן יום תקופת ניסן ותשרי כלבד של
שלעולם ובכל קיום וקיום הוא כל אחד משני הימים האלה שוה במדת הלילה הסמוך
הסמוך לו כמו שיתבאר והעבר השני הוא שאמרו הימים האחד כנגדו וכן הלב
הלילה האחת מכל ימי השנה והלילה אין מדמה בקיום הזה מהאופנים כמה
מענת [illegible] בירושלים כמו מדרך בשלשלה וזולת יום תקופת ניסן ויום תקופת תשרי
כלבד כמו שאמרתי ועוד יורה לימים וללילה כהתיחסם לקצוות חישוב
חילוף אחר לא כמותם לא כענין אחד והוא כי עת הבקר וכן עת הערב וכן
עת חצות היום וכן עת חצות הלילה וכן כל אחד ואחד משאר עתי היום והלילה של
ימי השנה אין נמצא בכל אחד בקצוות הארץ לא מתחלף הוא הענין הזה כמו
חילוף גדול כמו [illegible] כלו שיתבאר דין דבר זה והלמדין כי
בקצוות הראוני לו להפלאה הזה [illegible] עד שהוא אפשר לפי זה כרגע אחד כנגדן
[illegible] שיהיה אז עת הבקר בקיום אחד כפי ראש א' בירושלים
והוא ערב או לילה כעור שלשלה ובקיום שלישי חצי הישוב המזרחי הוא אז

רבוע היום ההוא או שלשה כבר ובמקום אחר מחוץ הישוב המיוחד הזה הנה הוא
או עת חיעת היום ההוא או זולת חיעת היום כבר כמו שיתבאר כל זה במקומו ·
ונאמר ידוע כי שעת [illegible] גם הוא חילוף רק בריחוק כל שהיום הזה גם הלא אי
עובר על פי אחת [illegible] בכל זמן השנה בשום מקום כמו שחושבים רב בני
אדם לא מחלוף הוא חילוף רק לאור עד שאין [illegible] כמו שיתבאר הענין הזה בבאור
הבא · פרק אחד עשר בבאור [illegible] הוא [illegible] דין הימים והלילות בתקופות
של [illegible] השנה · [illegible] כי שאמר והיה [illegible]
הנקודות
סדר על המקום בתחלת היצירה · ונבאר אותו להיות גלגל המישור מדין סובב סביב
וגלגל עם אפיקי היבשה [illegible] כבת ראש אנשי אחר אחר מהתקופות ההם ה׳
הנקודות על זו השנה שסבר ירעת והוא בין החוץ על אפיקי היבשה עובר מזרח
מזרח הישוב ועד [illegible] מערב והוא גבול הישוב בבאת הימים כמו שנתבאר כשעבר
ובזו השוה הנה כמו שידוע הוא לבד המחשבה הזאת חוץ בשטח גלגל המישור ·
וכבר ידוע דין מערב המזלות ומיכה ואיך היא נטה מגלגל המישור לצפון ולדרום
כברי כ״ד מעלות פחות [illegible] מחלק האופן הגדול העובר על אמצעות [illegible]
ובו החמה הסובבת ומגלגל המיר בשטח התנועה ונשכל כל זה יאלף להומת ולה
שאין לחמה ימלך לסבב בשום פעם ולעבור עם שום מקום מהאמצעות היבשות
החיצונות [illegible] השוה והנה לבאות יצון כ״ד מעלות או יותר וזה כמו ארץ ישראל ובבל
וסביב נכפה ואמצעות אחרת עוד ולבני [illegible] שהם יתעוננו להם לא לעולם ואפשר
בתקופת [illegible] היא החמה ממליך פהם ונטה לחמה השוה הזאת כדי שתקריב
מנכת הראש פעם ותרחוק ממנו פעם אחת וכדי שיהיה הימים כאלו כמו שיב
שיתבאר בפרק אחרי זה פעם הולך לו הימים לנים ולפעמים והלילה הולך לו או לשם
ולפעמים · ופעם בחילופא ולא עוד אלא שנתן מרכז גלגל החמה יוצא לצד אחר
ונתון למרכז התנועה שהוא מרכז העולם וזה כדי שתהיה החמה מעולה פעם
ומקורבת מן הארץ ותהלך או תפנה כן במקומות ונהיה פעם אחת יורדת לה
ומקורבת לארץ ותהלך או תפנה כן בהיותה כמו מה שיתבאר דין כל זה והלבנה
בבאור הבא · ועוד סדר היצירה על גלגל חלה ויבנה אותו לגלגל בו המיר ולדרום
סבב מרכז ועל שמש כלו כוחו לא כמו מהלכת המקיף לא כמו חלק אחר מן
שכל מהלכות · וכן החילוף הזה מכל ונגלה מפורש סוף הוא נמצא לחוץ גם
הוא וגם לאמור אחר מבואר כל וכל השינוי והחילוף הזה הנמצא לגלגל המסובב
בתנועתם כהם ונעשים ושני מערכם ומיבם זה אצל זה ואצל שאר הכוכבים
המקיף הוא אשר שישרת הענינים ויחלקו הזמנים וזה כדי שלא יעמוד העולם
השפל הזה על מתכונת אחת ותנועה אחת תמיד אחר לא הוא הולך מעת לעת
ומשתנה בזמן כפי השתנות סדרי המושלות והכחות המשתלשלות עליהם מלמעלה
עד שיהיה הכל נוהג כפי חשבון חש״ית · וכפי שלמות החכמה הראויה לכל · ויש
מחכמי עולם מי שעבר אחרי החקירה הזה ואמר שאינו אפשר ולא יוכל בשום
מערכת ותנועה מהתנועות או בשום מתכונת מהמתכונות שתשתנה ותשוב לבריאה
ההוא ביצירתם לפני לעולם · ויש מהם שסבר ואמר כי היא חוזרת לאחר כמה
אלפי רבבות שנים ותנועות וזה צריך עיון גדול שאין לו שום עסק בו בספר
הזה · ונשוב לענין הפרק ונאמר כי על המזלות ההם הנקודות על זו השנה שעבר
שעבר הארץ הוא אחר מהם כמו שידוע היא מרחק המקיף בתנועת הלבנה
בקצה והלבנה כלה כלא שום הטיה מסף לא לצפון ולא לדרום ונמצא העולם לו

[illegible] זמנים [illegible] העולם הוא [illegible] ובו הם
שתי נקודות [illegible] ונגד אותו חצי היום של כל [illegible]
[illegible] גלגל המישור ומחוץ [illegible] מכל גלגלי הסיבה [illegible]
[illegible] של [illegible] כל היום [illegible] הוא [illegible] אחד ואחד לגלגלי
המזלות כמו גלגל המישור [illegible] יום [illegible] לילה שהם
[illegible] כל אחד מהם [illegible] ולפי [illegible] שכאחד [illegible]
[illegible] הם כל [illegible] לילה [illegible] השנה שוים זה לזה
[illegible] כל אחד מהם י"ב שעות שוות [illegible]
ניסן ותשרי [illegible]
[illegible] חצי היום של אחד [illegible]
[illegible] נקודת א' [illegible] נקודת [illegible] ראש טלה [illegible]
[illegible] ונקודת ז' היא [illegible] העולם [illegible] ונקודת ח'
היא [illegible] גלגל המישור [illegible] חצי [illegible]
והנה שניהם [illegible] על נקודת ה' [illegible] שתהיה נקודת
ה' [illegible] היא ראש מזל טלה ולפי [illegible] נקודת ל' [illegible] היא ראש מזל [illegible] ונקודת
כ' [illegible] ראש מזל סרטן [illegible] שיהיה גלגל [illegible] הוא גלגל

האחרון מכל גלגלי לסיבת החמה המרכזיים שעלגן הוא מיוחד בנוס תקופת טבת
הנזכר ועלגן הוא מקבל נסובב ראש מזל גדי כל ימי עולם ונגד השוויות הוגה
יהיה גלגל הנוגה שהוא אחיו ראוין הוא הגלגל האחרון מגלגלי לסיבת החמה [illegible]
הידועים שעלגן הוא מיוחד בנוס תקופת ניסן הנזכר ועלגן הוא מקבל ראש מזל
סרטן כל ימי עולם מפני שגלגל המישור הוא מטה [illegible] מיוחדת הוא מן
לסיבת החמה בנוס תקופת ניסן ובנוס תקופת תשרי הנזכר ועלגן הוא מקבל ראש מזל
טלה וראש מזל מאזנים לעולם ונגד [illegible] בצורה חוזרת ומעבירה גלגל שבתאי
וגלגל [illegible] המרכזיים וגלגל כוכב וגלגל נוגה הידועים שהם אחים מגולים להם והם
חולקים את המרחק של עולת ג' [illegible] וכן היה ג' [illegible] ונגד בצורה הוזמת ולהעבירה
כלה גלגלים המרכזיים והידועים מלספר גלגל לסיבת החמה כולם שעליהם היא ג'
גלגלה עם הסיבה הינסית ומיוחדת כל ימי השנה לא שראיתי כי אם שחזותי
הם מספיקים לה ונראים [illegible] מגביה לשאר [illegible] ראה [illegible] הוא [illegible]
מונך כל אחד מהגלגלים וחולק אותו לשש [illegible] על עולת ג' [illegible]
ימים [illegible] והוא [illegible] על [illegible] שהם [illegible]
[illegible] שהיא [illegible] שנה [illegible] שהיא [illegible]
[illegible] וכן היא [illegible] שהיא [illegible] שנה [illegible] שהוא [illegible]
[illegible] וכן הוא הדין בשאר הגלגלים · וזה הוא טעם היות כל אחד [illegible]
השנה שנה [illegible] הסיבה [illegible] התקופות האלה [illegible] הארץ הוא [illegible]
[illegible] שנתבאר · ולתקופות האלה יש כלה [illegible]
[illegible] מה שאמרו [illegible] ואם אומר [illegible] ואנו [illegible]
כל כוכבי [illegible] ונגד [illegible] הידועים [illegible]
עליהם בכל יום [illegible] ונראים והעולם [illegible] הוא [illegible]
ונהם לברם לא [illegible] של יום תקופת ניסן ותשרי [illegible]
[illegible] על השעה [illegible] וזה [illegible] החמה [illegible]
ויום תקופת ניסן ונגד יום תקופת תשרי הוא על העבירה [illegible] היום והחמה
[illegible] הזמן הזה [illegible] ויום תקופת תשרי ונגד יום תקופת ניסן הוא על
העבירה [illegible] הנזכר. ובכל הזמן הזה היא החמה [illegible] לא שהיום [illegible]
תקופת ניסן ונגד יום תקופת [illegible] וכן ליום תקופת תשרי ונגד יום תקופת טבת היא
[illegible] על העבירה [illegible] היום הולכת לה ליום [illegible]
וכן עד [illegible] ברגע [illegible] יום תקופת [illegible] וכן ברגע [illegible] יום [illegible]
תקופת טבת · [illegible] תקופת טבת ונגד תקופת ניסן וכן ליום תקופת [illegible] ונגד יום
תקופת תשרי הוא [illegible] הזה ברגע [illegible] היום [illegible] ליום [illegible] וכן עד
[illegible] ימים בנוס תקופת תשרי ובנוס תקופת ניסן כמו שאמרנו · [illegible]
יהיה [illegible] העבירה [illegible] התקופות האלה על שעה [illegible]
יהיה [illegible] על [illegible] היום תקופת [illegible] או יום תקופת טבת
[illegible] ונמצא על [illegible] · הרי [illegible] ימי השנה [illegible]
[illegible] התקופות האלה [illegible] העבירה [illegible]
השנה [illegible] התקופות האלה או לא [illegible]
[illegible] שיהיה [illegible] החמה [illegible] או [illegible]
[illegible] לא [illegible] הוא [illegible]
שהוא [illegible] כמו שאמרנו [illegible]
הלבנה ותקופות החמה כמו [illegible] באר [illegible]

בגירות
[illegible]

19

19

ברובע לקוטב מיצר שנן לקוטב הלבנה והחמה עד שאנו שואלים ששמען
לאמר כזה **פרק שנים עשר** בבאור טעם היות ימי השנה ולילותיה
המתחלפים זה סוף בבירור סבובות האופקים
ובאור מיעוט החילוף הזה לשם נסכן נכלה עניינים אחרים עד שהם נעלים
כזה היבדין נעלים אין משום עד ואחר שלמדת בכאמרו שעבר גם בכאמרו הנה
משען נשבת היום ונשבת הלילה נשעבריהם מה שיספק לפי כוונתנו ונאייסר כמה
שעבר שסיבוב הרקיע ברמיעת על הארץ הוא כי שיהיה גלגל המישור מיל
סובב בציר ונקבלגל עם הקטבים הם הנמצאים על הקטבים השנה גלגל הלוסיכה
הם לו שכם סינעריו על שטחי אופקיהם עתה הלא יש לך להתעורר מעתה
ולדעת שעל הקוים והאופקים והאופקים הוא הרקיע ברמיעת היומית נעשה לאור
היום כל הקוים מהם לסבוב עד שתהיה נשבת היום לגלגל המישור ולכל גלגלי
הלוסיכה שהשמש יגיע נעשה בשטחיהן לאור היום על שטח אופק אחר אחר
האופקים האופקים כל זיר שני וכן ולפי כן נשבת הלילה כלם נעשות בשטחיהן
שלא כברי כן מיתה לאור יתבאר נדרת הנשיה הזאת בקוים מהם הוא
כברי התחב הקוים החוצא כלומר כברי לרחוק מהן השנה לאור יתבאר הזאת גם
והקשת היוצא הרוסית מאמצע מן היום לשם הנקרא בין נקודת נגד החמה של
קוים הקוים להאופקים וכן הנקודה החיא מקף שעלה הוא מעבר גלגל המישור
לשם היא הוסיף לנשבת רוחב הקוים ההוא החלוקה על גב הארץ בשטח אופקן
חצי היום הזאת ועל זוית אחת בנטבדיה אשר מהן הארץ היא נהכבת שני הקשתות
הם כאמור ואמנם יש לך להבין אם זה מה שבארנו כלומר שעבר וכן יש לך
להבין עוד ולדעת כי כברי זה היא מית גבה הקוטב מעבר על זו האופק וכו כברי
מהן כן הוא מית בריתת הקוטב הדרומי כמהן לשם כל שאריכות ונשתנות האופק
שהשעה מהם הן מאמצע חצי היום והרבנות היא נשבת רוחב הקוים ההוא הן כי
רבות זו לזו ונשתנה זה זכו התפסיים מית גבה הקוטב הצפוני על זו האופק קוים
רחב הקוים ההוא ואמר שעברי כל זה ונאייסר עתה הנה בזה כברך זה להראות
שסמיכת הנשיה הזאת שיש לגלגל המישור ולגלגלי הסיבה החלה על שטחי אופקי
הקוים האופקים מיצר רחם מהעבר ולאור ראשון מהמת כמו שאמרנו הן נגד
כרת סגולה ומשפטים לנשבת היום ולנשבת הלילה לשם שעל פי כן הם משתנים ימי
השנה וכן לילותיה והחלוקים זה מזה בבירור בקוים קוים מהם כפי התחלפותם זה
מזה בריתת רחבן כפי מה שיתבאר עתה ויין העגן הזה ומשפטיו על פי היסודות
והסדרינות שאנחנו לך כאן ואמנם שכבר הראשונים זה זה בכאמרו שעבר
כאשר עתה ואמרו כן חילה מכון היסוד שתבנית סבוב שעבר ובאמצעותיה לא
שיתברר בבאן להיות נעלה מאלפן רחיק אמצע חצי היום של אמר הקוים
שחשבן הוא יוצא כן כל מעלות ושכמיה נקודת ל מסף היא נקודת נגד הרמש
לשם ואשים נקודת נ ואמת נשב ואמת על פיה בצורה הזאת זו האופק הנזכר
של קוים זה והוא נפגש עם האופק על נקודת כ בכרים ועל נקודת כ בכפון
והוא נפגש עם גלגל המישור על נקודת ה מסף עד שיהיה גלגל המישור לפי כן
נעשה על שטח האופק הזה לאור רחם כברי נשבת זאת החלה והשוה לנשבת חף
ולנשבת ונפלה כן הוא האופק הזה חוקך אחד מגלגלי הסבוב על נקודת ד מסף
לנשבת יום ולנשבת לילה שאינם שוים לזו כבירור והעבר הנאמר על זה הוא שאמנם
חלק מהסבוב הוא החולק אותו במישורין כמו שנתבאר זה בפרק שעבר והסגולה
הזאת היא שנכרית שלא יהיה שום יולים מימי השנה בשום קוים מהאופקים

שנה בריחת הלבנה הסמוך לו אזי הצמח היום הוא לגלגל שנקף על השני והשני
מהות ז' ולכן יום קדמות עתן ניום תקופת תשרי שלעולם ובכל מזלות ונגיעת הצאן
בריו ימים כמה מעלות הוא היורם של שנה בריחת הלבנה הסמוך לו ונה מן
שירתנת הוא לפי שהיכות קדמה בשני ימים האלה היא על גלגל הישנה שבמין
שנחפך עם כל אופק שבעולם ונתלה להיות הנאיל וכל אחד לשנים היא עגולה
גדולה מעגולות הרקיע וכל העגולות הגדולות הם נחלקות זו עם זו כחצאין כבי לה
שנתבאר זה במקומו שעבר האופק נשב היום בגלגל הישנה היא שוה לנשב הלבנה
ביום בכל מזלות ולכן ונעשה כזה והתבונן בצורה הזאת וראה בצורה הזאת שבל

שבבוי נשב נד' מכל גלגל וגלגל לימנה הוא חצי נשב יומו ונן חצי נשב לילו שנהפך על
כי רקיע שעולה או חוסרת לילו. ונשכל זה אני נורא נשב נד' זאת לכל גלגל וגלגל
נשב הילמין והכה יש לך לשנם לך עולה ולהבינה ולדעת את שעלה האויל וכבר
לימה הוא לה שיוקיר חצי כל יורים ויורם לימות החמה והוא הזמן המשך לתקופת
ניסן ועד תקופת תשרי. וכן חצי כל לילה ולילה לימות הגשמים והוא הזמן המשך
לתקופת ניסן ועד תקופת תשרי. וכן חצי לילה ולילה לימות הגשמים והוא הזמן הבא
המשך לתקופת תשרי ועד תקופת ניסן ויעריף על כדי שש שעות שוות מלו שכבר
לימה נד' הוא לה שחסר לו חצי כל יורם ויורם לימות הגשמים וכן חצי כל לילה

מיסוד החכמה ויגיעו דברי ו׳ שעות שוות כמו כן ונאמר עוד להבין דבר זה להעריך
עם קושיא להבין בין שעות היום ושעות הלילה להתבונה ועוד אשתלק באחרית
הפרק הזה ונאמר כי ידוע מתקופת ימין כל גלגל וגלגל מגלגלי הסיבה החמה
שנקראת גלגלי הסבה והחשבון באחר מחק לבין יום השוב הידוע וחסם
אבל עתה באו והתבונן בתבונה הזאת עוד נראה שאין בשעות היום ממילא גם
ועוד סופם שני השעות לא יותר שהן מחוק ז׳ לגן וכן הדין בשעות הלילה גם כן
בהתייחסם ז׳ לגן והנה שעות הימין להתבונה הם מעורות על דבר זה· והסגולה
הזאת היא שגלגלות שלא יהיה בשנה שני ימים רצופים וכל שכן יותר שוה זה
לזה כדרכם כשום לזום להאנלטי׳ אלא האחר מהם בהכרח הוא עודף על
חבירו וכמו זה הוא הדין בלילות גם הם· ועוד הקבוע בתבונה הזאת נראה
שעשת היום מכל הגלגלים הצפוניים היא גדולה משעת הלילה שבגלגל ההוא מהם
ועודפת עליה בכדי ג׳ שעות ימין אבל כבדי כמו מכלה· ונאמר מהגלגלים הדרומ׳
הדרכליים הוא דין זה עודף בחילופא ר״ל שעשת הלילה מהם היא גדולה משעת
היום מהם ועודפת עליה בכדי ג׳ שעות ימין הגלגל ההוא אבל כבדי כמו כלה·
והסגולה הזאת היא שגורדת שיהיה כל יולדים ניולים מיסוד החכמה גבול כדרך דין
הלילה השלוך כבדי ג׳ שעות ימין גלגל היום ההוא אבל כבדי כמו מכלה· ושוב עוד
והקבוע בתבונה נראה שעשת היום למחילוך ועוד סופם משקח אותם על הסדר של
שמיתבון לחוים הן הולכות להם על הסדר ומתקצרות להיות המדינה ז׳ לגן ושעות הלילה
מלן הלזוחות על הסדר הזה הן הולכות עליהן על הסדר ומתגדלות להיותן המדינה
ז׳ לגן עד שהיה ג׳ שעת ל״ר להתבונה היא הגדולה מכל שעות היום ושעת ל״ה היא
הקטנה מכל כמו ג׳ שעת נ״י היא הגדולה מכל שעות הלילה ושעת פ״ר היא הקטנה מ׳
מכל עם יקח שעות היום ושעות הלילה על הסדר האחר ר״ל שמיתבון לחוים מ״מ
עם הדין בכל זה בחילופא ונראה לפי שעל הסדר הראשון הוא גלגל החמה ונרתק
ורינה על גלגלה מיום תקופת הדין ועד יום תקופת שבת לפי הימים בכל זה הן
הדין הולכים להם על הסדר ונקרבים והן הולכים הולכים להם על הסדר ומתאחרי׳
לשם· ר״ל שכל ימים יומים מהגלגל הזה הוא יותר גדול מאתמול ויותר גדול מלמחרתו
והיו הלילות בכל זה בחילופא עד שיהיה לפי זה היומים של יום תקופת הדין הוא
הגדול והארוך מכל ימי השנה ולילו הוא הקטן מכל לילותיה ויהיה היולים של יום
תקופת טבת הוא הקטן והקצר מכל ימי השנה ולילו הוא הגדול שבכל לילותיה· ולפי
שעל הסדר השני [illegible] שמיתבון לחוים הוא [illegible] החמה וגלגלה על גלגלה מיום
תקופת טבת ועד יום תקופת הדין לפי היה דין הימים והלילות בכל מה שאמרנו
בכל הזמן הזה בחילופא· והנה שעות הימין להתבונה מעורות ומתמיד על כל זה·
ושוב והקבוע בתבונה בכל שני גלגלים שהם עומדים מאוזנים כמו גלגל נ״ל עם גלגל
פ״ר או גלגל ש״ך עם גלגל נב״ש [illegible] שאינם באין להיות מרוחקים מגלגל
המישור מרחק שוה זה לזה וכן משים שהוא דין גלגל ק״ר כר״ע נראה כי שעת השני
היום מהצפוני מהם הוא שוה בהכרח לשעת הלילה מאחיו המהופכי וכן הוא לפי כך
שעת היום המהופכי שוה לשעת הלילה מהצפוני [illegible] שעשת ס״ר להתבונה היא שוה
לשעת ר״ש לפינה וכן היא תשע ק״ר שנה לתקופת ל״ע וכן הוא הדין בשאר וכו׳ להראותך
אמיתת דבר זה נכתוב לפראיה מנין אחוז התבונה הזאת כמין הראשונה ואותיות
[illegible] ומתוכם ח׳ שהם [illegible] העולם ומעבר על [illegible] ר׳ [illegible] בדרך המהופכי
ועל [illegible] ר׳ [illegible] גלגל [illegible] שהוא אחיו [illegible] חלק ורביע

רה״ש כמו שהם בתכונה נאמנה/ כי משולש הה״ש ממך הוא בחלקון ונמצא שוה למשולש
הה״ש השמאלי הנזכר ונמצא ה׳ טוה שוה לנקודת המקבלת לה טוה ונמצא ט׳ משניהם
היא נקבת ויחלוק רה״ש טוה היא יחלוק שוה לחלוק רה״ש טוה הנזכר והיא נשאר שייך
ומרחקים מגלגל המישור ולפי הוא יחלוק הה״ש טוה המורה לחלוק גה״ר שלצפונית שוה
לחלוק הה״ש טוה הנשאר לנקודת גה״ר שלצפונית אם יגיע גה״ר כמו שכתבנו היא רשת
הימין מכל אחד מגיעים עד שגה״ר שנים הם שוות זו לזו כמו שאמרנו והמשכלה.
בנאמר היא שנוסף בכל שני ימים שמרחקים הוא שוה זה לזה משני עברי קו המשוה עם
אם השוי ונתחייב שיהא הימים טוה שוה בזמן ללילה טוה. ונאמר משל אחר/

ט הימים להיום שבין קו החמה ובין ראש מזל טלה הוא שוה בזמן ללילה היום
שבין קו מזל ובין סוף מזל שנים וכן הדין בכל שני ימים כמו אלה ונעלם ומשום
זה שכתבו הוא הימים של תקופת ניסן הכל מרוב ומעט שהאנשים שוה
בזמן ללילה מיום תקופת תשרי. והימים של יום תקופת טבת שוה בזמן ללילה
יום תקופת תמוז והיה זה להם לפי שכל שני גלגלים שהם אחים קרובים היא
ממערב המזלה כהם וכמו כן עונות/ שכל שני ימים שהוא מרחקים שוה זה לזה מן
שני עברי הקו אחד משניהם ט׳ שני הימים הם לפי כן מהלים זה לזה ... שיולים
זה הוא שוה ללילה זה ולכל זה הוא שוה ללילה זה בכל מזלות ומעט ירחע. והמשל
לזה הוא שהימים להיום שבין קו החמה ובין ראש מזל שור על דרך משל הן
הוא שוה בזמן בזמנים האחר לימים ההוא לשם להיום שבין קו החמה ובין
ראש מזל מאזנים ולכל זה כמו כן הוא שוה ללילה זה והיה זה להם לפי שכל גלגל
אחד ... היא ממערב המזלה. בשני הימים האלה ונאמר משל להבין את זה

להיצורה הראשונה הנה הראיות ביאור הוא מענה היומים והלילות המתחלפים בימים
בנים זה בהיותם בכל יום ויום יותר מהאופני׳ נסבב כל זה ועשענו׳ ונעיר מאנפת
להוסיף לזה בכל מה שבארנו ונראה מהם (ונרמז) כי כבר נתבאר כי אופן היום
היום של כל יום ויום להישנה הוא הולך אחר אחר מהאופנים כמו גלגל המישור
בשני חיצונים במה שלפניו ואחד מעברבן׳ וזו האמנה באופני׳ איך הולך את הגלגלים
אלא נשף יום ולכשף לילה שאינן שוות זו לזו ולפי זה הוא חיו נשף היום מכל גלגל וגלגל
באופני׳ מחוברת עם חיי נשף הלילה ונמצא בכבר׳ נ״ס מעלה שהם י״ב שעות׳ ולפי ׳
שגלגל המישור הנחלק עם כל אופק שמכוון במיצוין היא מחיצה חולה כשקוף
לראש מזל טלה וכן כשלוקחים לראש מזל מאזנים לפי׳ היה היומים של יום קוטב ׳
קיץ וקוטב חורף שוה ללילה הסמוך לו בכל יום ויום׳ ומחלק קוטב שין ׳
ועד קוטב קיץ הוא גלגל החמה ורחוקה על גלגלה היבשים מלה על הסדר ממרך
לצפון׳ ולפי׳ הוא היומים בכל ימי הקיץ עודף על כרי י״ב שעות בברי מכל קשת הן
הימין והוא מיום ליום בכל הזמן הזה הולך ולהתארך והלילה מתקצר והחסה בכל
הזמן הזה הולך ולהתרחק מגלגל המישור מאחיה להעריך בצפון בכל מעלות׳ והוא
לפי זה הולך ולהתארך לבבה מראש בכל זה הזמן בכל האריכות שנתכן הוא יותר
מכל מעלות׳ וכן הוא המשפט עד שהגיע לראש מזל סרטן בינם קוטב הקיץ ׳
וקבייה מחיצה בינם ההוא על הגלגל האמצעי מגלגלה היבשים שהוא כנגן גלגל
כלל להיצורה הראשונה שנשף היום היא הגדולה במספר מעלותיה מכל קשתי היום
שבמחברה׳ כמו שקשף הלילה היא קטנה מכל נשפי הלילה ולפי׳ היה היומים
הנה הארוך מכל ימי השנה והיה הלילה הוא הקצר מכל לילותיו׳ ונכף יום קוטב
קיץ׳ מיד מתחלף החמה ותשוב את עצמה לפאת דרום ומחזור לה לפי כן ונשוף
להתקרב שבת על גלגלה היבשים ההם שעברם כל ימי החום׳ ועבר על הסדר של
שמיכוון לדרום הולכת לה מיום ליום בכל הזמן הזה ומרוחקת מכף לעבר דרום ונמצא
זה נתחייב שיהיו היומים בכל ימי החום הולך על הסדר ולהתקצר והלילה הולך
לפי כן ולהתארך בכרי כך׳ ונעבר׳ היומים בכל ימי החום גמל מהלילה וכן הוא
המשפט עד שיגיע להיות הלילה ביום קוטב תשרי שוה ליומים הסמוך לו כמו ׳
שבארנו ונכף לפי מיד קטנה החמה מיכוון גלגל המישור לדרומו מאחיה להתקרב
כל ימי הסתיו ולהיות על גלגלה הדרומיים כולה על הסדר שיכוון לדרום הולכת
לה מיום ליום ולאחיה להתרחק מגבה כראש לעבר דרום׳ ולפי׳ הוא היומים בכל
ימי הסתיו פחות מהלילה הסמוך לו ונעבר מיום ליום הולך לו ולהתקצר הולך והולך
ולהתארך בכרי כך וכן עד שתגיע החמה בינם קוטב טבת לבקטנה מה שהעבירנה
בדרום נקבייה מחיצה בינם הזה על הגלגל האמצעי מכל גלגלה הדרומיים שה
שהוא כנגן גלגל נוגה להיצורה הראשונה שנשף היום היא קטנה מכל נשפי היום
כמו שקשף הלילה היא הגדולה במספר מעלותיה מכל נשפי הלילה ולפיכך זה הוא
היומים של יום קוטב טבת בכל יום מהאופני׳ הוא קטן מכל ימי השנה והלילה הוא
הגדול מכל לילותיו׳ ונכף לתקופת טבת מיד תתחלף החמה שבת ותשוב צפון
פניה לפאת צפון ונשוב להתקרב כל ימי החורף ולהיות על גלגלה הדרומיים שעבר
עבר על הסדר שכיוון לצפון הולכת לה בכל הזמן הזה ומתרחקת מכף׳ ונגלגל
המישור ולפי׳ הוא היומים בכל ימי החורף שנה קטן מהלילה והולך מיום ליום הולך
ומתארך והלילה הולך ולהתקצר בכרי כך וכן הוא המשפט עד שהגיע החמה בינם
קוטב ניסן לראש מזל טלה כבתחילה ולהיות על גלגל המישור ויגיע היום לפי׳
להיות בכל יום ויום שוה ללילה הסמוך לו כבראשונה׳ ככה נעל המיבוכ הזה היא

סיבת החמה על גלגל מוצקה המבדלים תקופת השנה שני פעמים אחת בימי
הקיץ ועל הסדר שאמרנו לעיל ושנית בימי החום ועל הסדר שאמרנו לעיל
נח״ל כמו כן מהלכת תקופות השנים של לבנה המזלות שני פעמים אחת
בימי המתוק ועל הסדר שאמרנו לעיל ושנית בימי החורף ועל הסדר שאמרנו
לעיל אמור רצונה שמזגת החמה ונעבר מנה בכל ימי חיי השנה שתקופת
[illegible] ונעבר תקופת טבת הוא כל ימי היום הולכת לה ונתרחקת מעמנו בכל הזמן הזה
ונכרחת ונתרחקת ממנו לדרום · ולפי היה הימים מתארכים בכל הזמן הזה הולך לו
מיום ליום ומוסיף להתקצר והיה הלילה כן הולך לו מיום ליום ומוסיף להתארך כמו
שהגבילה ונעבר מנה בחיי זמן השנה האחר שבתגבר ה״ל מתקופת טבת ועד כי
תקופת תמוז היא לעבר צפון הולכת לה בכל הזמן הזה ונכנסת להתקרב אלינו ולפי
היה הימים בכל הזמן הזה הולך מיום ליום ומוסיף להתארך והלילה הולך לו ומתקצר
ומתקצר ונשכלל זה ריצה הסתו׳ אות השמש לדרום ולהשיג להלך זה שעבר לו
מיום ליום ונכרח ונתרחק מלצפון ונאמ׳ עליו הולך אל דרום וסובב אל צפון ולפי
שבחיי זמן השנה האחר הוא חוזר ומתקרב אלינו ונכנסת בכל הזמן הזה הימי׳
כלפי צפון שלשם הוא הישוב משמש לפי אמ׳ עליו וסובב אל צפון מלשון ונסב
החמה כלומ׳ חמה לי ונשוב החמה וזה שאמ׳ אחרי כן סובב סובב הולך הרוח
יכין שיהיה להורות שהולך לדרום ושנית לצפון אין על דרך ישר הוא שאי אפשר
שילכה על רגע המין הנה שעמהם הסתו׳ מדבר לכן כא לו הספק הזה והודיעם
שעל דרך סיבוב הוא הולך זה ונקרא ללב רוח האמירה כמו מלשון מדבר
את רוח העצם למורשה רוחות מדבר · או שהוא הסתו׳ מדין כמו בפסוק הנזכר
לפי כל העניין ונאמ׳ ועל סביבותיו שב הרוח · ונעבר יש לפרש זה פי׳ אחר
ונבר עוד מה שהוא כמו לרעת ה״ל [illegible] מהמעברים הולך אל דרום פנים
וסובב אל צפון כלפי · והענין כמה הוא מה שנתבאר לעיל [illegible]
הימים לעבר דרום כמו כן [illegible] של הלילה כמו לעבר צפון והנה
שני היומות שעבר מעבורת על זה · נחשב כי החכמים יקראו זמן החורף [illegible]
השנה לפי הולכות לשעת האורים [illegible] יחול לו היום לעמוד ולהתגדל
ומעטי היום יקראו אותו לחיי הלילה המתחזק שכן מאז החלה להתגדל על
גלגל לנוח ולהאיר ונזמן הקיץ יקראו אותו לפי הכחלת · ומעטי היום לה
לחיינו הראשון שהוא הולך ואור · וזמן החום יקראו אותו לפי הישישות שהוא
הולך ונורד ולחשיך · ונעבר אשנה לומר ולברר נגין אמר מעשיו הפתק
הזה שיש לו להשכיל ולהתבונן ואומ׳ כי נשא הימין מכל גלגל וגלגל מגלגלי
מסיבת החמה היא גדולה כגלגל מגרעת המצגעת רחה שהיא בכל פני
המדינות המכוליות לה · נוה יתבאר על הדרך הזאת אמנם בעברה הזאת
השלשית רבות אמנם חיי הימים של שום מדינה מהמדינות המצוענות הלה
ונהיה נעורת ש׳ מדה היא עקבות כבת הראש לשם נהיה חיי אפשר קשת

אופק הנטוי עם גלגל המישור על נקודת ד' מעלות והנה הוא נחתך עם גלגל המזלות ועם
גלגל שוה היום נחתך אותם על נקודת ד' מעלות ונאמר כי נקודת נ' להאופק היא
נקודת נטה היום מרוחב מעלות דמזליות לה ושתים מספרה היא קשת אופק החותך
את הגלגלים על נקודת ט' מעלות ונאמר שנית כי אופק חתך החותך את הגלגלים קהת
במישור כמו שיתבאר על נקודת ד' מעלות ונאמר כי הנה הנה כשנעתק כי קשת מיוחד
ברוחב הנטוי היא קשת נב' מהגלגלים הללו ובמזליות איננה אלא קשת נ"ש מהם
שהיא נטה הרוחב כפי קשת ר"ש להיתרה הנזכר ונאמר לדבור לזה אם היה
ברוחב היתרה ונמצא למזרח ולמערב שהמעלה היא גדולה שיהיה היומם המתר
כשנבחן לכל יומים ולילות ליכות החולה וכן כל לילה ולילה האחר כשנבחן ליכות
הגשמים גדול ברוחב בלוחות הנטוי לזה שאמר היומם ההוא או הלילה כפי
המזליות לה כפי קשת כמו ר"ש להיתרה שהוא ששת גוספת היתרון וכן ולכן כן
הוא היומם האחר כשנבחן ליכות הגשמים והלילה האחר כשנבחן ליכות החולה
גדול במזליות מעלות כשנעתק ובפי כמו קשת ר"ש ושאר נ"ב וכן יש לך להבין ולהתחזק
שעל ידי אחת הוא היומם האחר שנבחן וכן הלילה האחד כשנבחן לכל ימי
השנה ולילותיה בכל המחוזות המשתתפים ברוחב הנזכר ועל ידי אחת היא כבר
קשת יתרון כל גלגל וגלגל· הנה סימן לחשבון הימים והלילות ושעותם בהתחלתם

בהיותם מקומות המעלות מה שיספיק ונתבאר הכל כפי היכולת שחקקתי לו כאשר
היטב׳ ועתה אשוב למדרך ולהראות דרך ידיעת מית קשת היומין מכל גלגל
וגלגל על פי הספרה והחשבון ואחר כך בצורה הזאת המישור וכל אופק מן
היום וחצי האופק של אחת המדינות הישובות הא עורך ט היא נכח הראש
וקשת אהכה היא חצי גלגל המישור הפגוש עם האופק על נקודת ה׳ ממיק וגלגל
סבך המזלות וגלגל ערב היושב שהם נפגשים עם האופק על נקודת ו׳ ממיק
ונמוך בן ונעבור בה חצי האופק תחת כראשו [illegible] החותך את הגלגלים האלה
על נקודת ג׳ [illegible] לשני חצאין כמו שידעת ואומר כי מית קשת ג״ד שהיא קשת היומין
כבאן כאשר לא יתחשב על פי הספרה מחשבת ידיעת [illegible] הלוחות המלה
[illegible] שהיא נגבה הקוטב היושב על [illegible] האופק ולמחשבת ידיעת [illegible]
הגלגל [illegible] ונה יהיה על דרך הזאת [illegible] כצורה [illegible] ונעבור [illegible] תולש
[illegible] עם [illegible] שהם כצורה ואומר כי לפי שמשולש [illegible] מן
שלש [illegible] שלשה [illegible] הנה [illegible] היא [illegible] שהיא [illegible]
[illegible] נגבה הקוטב שהוא [illegible] על פי המשפט [illegible] הראשון שסידר
בהקדמות [illegible] שמבר נחשב כמילה [illegible] קשת [illegible] שהיא קשת [illegible]
[illegible] הגלגל [illegible] ונה יהיה על [illegible]
והנה [illegible] לפי [illegible] כנגד [illegible] היושב והוא מספר ראשון הוא [illegible]
[illegible] קשת [illegible] והוא מספר ראשון הוא [illegible] קשת [illegible] מן
המשולש הזה והוא מספר [illegible] קשת [illegible] והוא מספר
[illegible] קשת [illegible] שהוא [illegible] והוא מספר [illegible]
[illegible] המספר הראשון במספר [illegible] שהוא ששים ונחלק [illegible] על המספר
השני [illegible] קשת [illegible] ואת נחשב לקשת [illegible]
[illegible] ונדע אותה על פי משפט [illegible]

השנה שיסובב בהקיפות כמו כן · וזה יהיה על הדרך הזאת · והוא שנאמר הגלגל הגדול נערך
בקוטר קשת משלים ישלים רל"ה שכבר נערך והוא יהיה כבאן מספר ראשון הוא אשר
בקוטר קשת משלים ישלים רס"ש המנוקש והוא יהיה מספר שני סובב בקוטר קשת משלים
ישלים רס"ש הנערך והוא מספר שלישי אשר מספר השנים והוא מספר רביעי לבסוף
שנכפול המספר הראשון בשנים ונחלק העולה על המספר השלישי ויצא לנו מן
מכון ויעלה בריב מדת בקוטר קשת משלים ישלים רס"ש ונעל ידי כן ונעלה לנו הבקוטי
נערך מדת סקוב קשת רס"ש אשר נערך נשר לנו החמה לה ונראה קשת הידון שבקשת
לנערך ואם נוסיף אותה על צ' מעלות אם נבקש לנערך מדת חיי יומים שלוש מן
ימות החמה אז חיי לנו שלוש מימות הגשמים אז נערך אותה מתשעים מעלות
אם נבקש לנערך מדת חיי יומים שלוש מימות הגשמים אז מדת חיי לנו שלוש
מימות החמה ויהיה אז העולה אז הנשאר הוא מספר מעלות חיי קשת הימים
ההוא אז מספר מעלות חיי קשת הלילה הוא שמקשת לנערך כבר חשבו בעלי חכמי
התכונה על פי הסברה והחשבון · ונודע מספר מעלות קשת כל יומים ויומים מן
ימי השנה וכן קשת כל לילה ולילה מהם בכל מקום ומקום מהאקלימי שבע ונודע
כתבן וזה כפי מעבר מקום החמה מהמעלות בכל יום ויום ונעל ידי כן יודע לנו
מספר השעות השוות והחלקים משעה עבר בכל יומים ויומים וכל לילה ולילה
מהם על הדרך שאזכיר בפרק שאחרי זה · ודעתי הוא לבאר כאשר הלוחות
שהחיברו הזה ולעבור לנו מלקן לספר השעות השוות והחלקים שיש בימים
וימים מימי השנה בעבור שלשלה · ועוד אצטרך לשים לנו אחר לבספר השעות
השוות והחלקים שיש בימים של ימים בקוטר כיון אז לא בקוטר שכבר כבר
המקומות הטבועים שחתם הוא יותר מכל מעלות ·

פרק ז' בחילוק היום והלילה לשעות שוות ושאינן שוות וחילוק השעה
לחלקים ורגעים · דע כי הזמן משתמש בו ואם הוא שלמי מן
מבינתו עד שהיו כן חכמי שלו ולא ידעו מה הוא ונראה כי הוא כפי מרוצת
הריבב גלגל המישור סובב על חלקיו על אופן חיי היום או על חלקי האופק
בכל יום ויום על פי הסיבה היומית כל שעה פי' כן עלה לבאר ולשער הזמן
ולהגבילו ולחלק אותו לחלקים וחלקי חלקים כפי מה שבצה ונעל ידי כן נעלה
שהודיעם השנים זה לזה הם שבהם יתגלגלו להם מחלקי גלגל המישור ויסובב על
אופן חיי היום כשמת כולם שהם שתף ז' לו ונבר נערך שהיום שסובב לנגד
הוא הזמן שבו ישלים הרקיע על דרך כלל וגלגל המישור על דרך פרט הקיפה
אחת · וחכמי ישראל וכן חכמי האומות בהסכמה מהם ראו לחלק היום הזה תחלה
כמחשבתם לכ"ד חלקים שוים זה לזה וקראו לכל חלק מהם שעה · ובאשר השעה
לפי זה כי היא הזמן שבו יעבור מחלקי הרקיע גלגל המישור על אופן חיי
היום ט"ו מעלות עד שתהיה המעלה האחת מהן חומש שלוש שעה · וחכמי האומות
ראו לחלק השעה האחת לס' חלקים וקראו אותם רגעים ובאשר
המעלה ארבעה רגעים · ועוד יחלקו הרגע לס' חלקים ויקראו אותם שניים וכל
אחד מהשניים יחלקו אותו לס' חלקים ויקראו אותם שלישיים וכן ילכו כחילוק הזה
עד העשיריים אם ירצו כן וכבר פלאמי העיבור ראו לחלק את השעה תחלה
לאלף ופ' חלקים והסימן תתר"פ ועוד אוריעך טעם זה בביאור מה שיצא את
הרגע הזמני לפי זה כי הוא י"ח חלקים עבריים כמו שהחלק העבור הס'
ג' שניים וכ' שלישיים רגעים · ועל הוא להסביר שני החשבונים האלה ולהחזירם
זה לזה ודעתי הוא להעריך לו לוח כראוי לו הלוחות לעבריים טעם עוד

לחלק החלק העברי לגבי חלקי כדי שיהיה זה בחלקים אחד · ואחר שנעריך זה
עם כי יודע כי לפי שהם ימי השנה ולבנה מתחלפים זה מזה בחלקים בעגולים
כפי חלוף פרקי השנה כדי שיעמדו לך לבד ראוי חכמי התכונה לחלק היומים
וכן הלבנה שנה לשנות שונות וזו בכל פרקי השנה והן השנות שכל אחד
מהם עד מעלה מגלגל הישור כדי שאמרנו עד שתהיה אחת אחת משנות היומים
אחד של יום תקופת השמש על דרך משל או של יום תקופת טבת שזה כדומה לאחת
אחת משנות הלבנה הסמוך לו ואז ולפי המחשבה הזאת משנות הלבנה הסמוך
יהיה מספר שנות כל ימים ימים שיודע החמה בכל מקום מהאקלים יותר
מי״ב ומספר שנות הלבנה מהולך הנה פחות מי״ב · והיה הדין כזה במקום הקצוי
באקלימים עד שיאמר דרך משל כי עד שנות שונות פחות שהנה יש בהם של
ימים תקופת ניסן או כל תקופת טבת כבר שלשלה · וכמו זה הנה הדין כזה
כשאר ימי השנה בכל מקום מהאקלים · ונמצא יחלוק כל אחד מימי השנה
כפי עצמו או הלבנה מהם כפי עצמו לי״ב חלקים שוים הן יהיה היומים מהלך
או קצר ויקראו כל חלק מהם שעה משתנה או משנות הזמניות והן לגבול מחלק
מתחלפות מינם לגבם כפי זה ודין כמו כמנות האקלים ולפי זה יהיה מספר חלקי
השנה האחת הזאת של ימים ימים מיום החמה וכן של לילה ולילה מימות
תשעים יותר מעט מעלה ויהיה כמו כן מספר חלקי השנה מהם של ימים כי
ימים מימות תשעים או של לילה ולילה מימות החלה פחות עד מעלה · ועל
דרך משל אומר כי מדת השנה המשתנה שבימים תקופת ניסן או כל תקופת טבת
היא כשלשלה י״ח מעלות וכמו כן לגבי עשר · ומדת השנה הזאת שבימים
תקופת טבת או כל תקופת ניסן לגבם הנה לפי כן י״ג מעלות וכמו כן לגבי
עשר · ועל דרך משל כל אופן שאחת אחת מהשנות המשתנות האלו היאחז
שמת היומים שהיא מתייחסת לו או מה שמת הלבנה כמו כן שהיא מתייחסת
לו ובכלשנו כיון יתבאר לך ומשנה שלרת שנה אחת מהם של אינה ימים של
שיהיה מחוברת עם שנה אחת מן הלבנה הסמוך לו הן כדי שכי שנות
שונות וזה כי כבר מה שהעריך זו ועל עד מעלות כחסר האחרת · ועל הנה
לחשב לפי זה ימים או לילה יהיה ולמה מספר המעלות והחלקים עד שיש
בשנה האחת משנותיו המשתנות ואם לגרעגעור מספר השנות השוות והחלקים
שיהיה לכל יהיה לו יחד מספר מעלות קשת היומים או הלבנה ההוא על ידי
ידיעת קשת הימין כפי מה שבארנו כשעבר · וזה כי אם נקח מספר המעלות
הקשת ההוא ונחלק אותו על מספר י״ה ייצא לו מספר המעלות והחלקים
עד שיש בשנה המשתנה ההוא · ואם נחלק מספר מעלות הקשת ההיא על
מספר עד ייצא לו או מספר השנות השוות והחלקים עד שיש בימים ההוא
או בלילה ההוא · וידוע הוא ומבואר שאין שום טעם ולא ענין לשנות המשתנות
בתנועות הקבועות על הן השוה · ועוד לפי שיואת כלל מלאכת העיבור
לא חשבו כשום חשבון מחשבונות שחשבו למולדות הלבנה ותקופות החמה
ולא הקפידו על השנות השנות כאורך ולא על השתנות הימים וכן הלילות
זה מזה כאורך כפי חלוף פרקי השנה כמולדות האקלים ולא שמו בחשבונם
לבד לזה החילוף אלא עשו כאלו כל אחד מימי השנה ולילותיהן המשונים והלך
כאורך כלומר שכל אחד מהם הוא י״ב שנות שוות לפי יש לחלק כברכה שעל

מקום יתענו המקומות שעלה זו השנה יסמוך על הקדימה זה ונבנה חשבון המולדות כי
והתקופות שהמקומות הנה לפי מעט נוטין מה שאנו עתידין לבאר אך זה להוסיף
שלא בתוספות האמצעיים והאיות במתת הוא מקום שיכונו האורך מהם ולא אם
אנו חולק בזה על דרך הלוחות שאמרנו כי על צד פאת מזרח הישוב הם מיוסדים
חשבונות הנזכרים עולם׳׳

פרק יד בבאור משפט גובה החמה בחצות היום לכל ימי השנה

ומעתה מרחק הגלגל אין על הארץ
המעמיד המושב על שטח הארץ בקוים מקום מהמקומות שרחבו הוא יותר
מכך מעלות. הנה כי ארץ ישראל וסביבותיה ובבל וארץ מצרים וספרד וצרפת
וארץ אשכנז ורוב שאר המקומות שבהן עקרי המון האנשים אלו הן המקומות מזו הצד
ולהלן מקו השוה יותר מכך מעלות והשכל זה כמו שאמרנו כששבה אין החמה
עולה לעולם נכח ראשי אנשי שום מקום מהם בשום פנים אלא לעולם ובכל יום
ויום מימי השנה ואפי׳ בתקופת תמוז ובשאר ימי השנה היא החמה בחצות
מתנטה כל יומים ודרומית מהם ולפי׳ אומ׳ כי גובה החמה בחצות כל יום ויום
מימי השנה במקום מקום מהמדינות הם היא קשת ההיא המרובעת מאופן ח׳ל׳
היום אשר הנפרשת בין בין מרכז החמה ובין זו האופק אשר היא לבד גובה החמה
בחצות יום תקופת טבת אז בשרי במקום מקום מהמדינות הם היא כמו קשת
השלם מחבר המקום ההוא כמו שבשבתי גלגל שייך החמה למנכר גם זה הוא
גובה החמה אשר בחצות יום תקופת תמוז ומן שבשבתי גלגל שייך החמה מתוך
מסבי גבוה כמו תקופת טבת הוא גבוה אשר בחצות יום תקופת טבת ועל הקשת
הזה אומ׳ כי גובה אשר בחצות היום מיוחד החמה הוא כמו שייך כלל
והיום ההוא שעלה הוא מיוחד החמה בנים ההוא מחובר לגדר גובה אשר
בחצות יום תקופת ניסן כמו שנבאר אשר בחצות יום מיוחד השמים הוא כבדי
גובה אשר בחצות יום תקופת ניסן פתוח מזה כמו שייך כלל היום ההוא מיוחד
אומ׳ שעל מרחק אחת ידועה היא גובה החמה בחצות יום יום מימי השנה בכל
המקומות המשתתפות ברחבן ובשאר המקומות הן זה מתחלף כפי התחלפם
ברחבם. ואמנם למי שרוצה לעמוד על זה בחשבון גובה החמה בחצות
חצות היום כאחד הכלים המתוקנים העשויים לכך כגון לוחות החוזרים ונתן מרחק
רחב כל מדינה ומדינה שרוצה היה על הדרך הזה ונמצא הכלל הנה שאומ׳
שיש כי כמו שהיה ירצה על פי העיון ולבנין דרך רחב מעלה שהיה עולה
מתחילה וגדרו ושוה כאחד הכלים המתוקנים ונמצא כי גובה החמה בחצות חצות
היום הזה שם הגיע מרכזה לשעה גבה מסף המעלה המשונה מזה לזה
על דרך משל הוא עב׳ מעלות וחמשה חלקים ונכוין שלשה חלקים מעט היוצא מהם
כ׳ מעלות וכ׳ חלקים ושלשה חלקים שהוא כמו מרחק קשת שייך החלק הזה ועלה
בידם שקשת השלם מחבר מעלה הוא ב׳ מעלות והוא מרחב כן ואמרנו כי רחבה
היא מ׳ מעלות ונכרי זה היא מעלה משנה מן השנה לכך יתכן ונשים
החשבון הזה ולשפטן ויתגלגל אם כשיב לעיין כן על פי הכרח המשונה
לפרק שנים עשר. ולפי שבכל המדינות שאמרנו היא החמה דרומית לעולם
בחצות חצות היום בכל מקום מהם כמו שנתבאר לפי הוא מצל העמוד
בחצות חצות כל יום ויום להם נופל על הארץ לצד צפון לעולם לבאר עלינו
חצות היום המגיע בשטח הלבנה כפי מה שאמרנו בפרק הזה שהיא אמת הזה.

וכל זה שאמרו כאן הוא זה העיבור במנין חשבון היום ואם תקבץ מאה ס
בחשבון יום תקופת טבת הוא היה עולה בתחלת אורך ושאין הוא היום לנס הלוך
ומחזיר ונקודת עד שיגיע בחשבון יום תקופת ניסן לעבור בתחלת קיצו ולזמן
ואילך עד תקופת טבת הוא חוזר להיות היום לנס הלוך ומאריך והנה יתנגד
ונעלם ימים יש לנקודת העבור כמו יום ונמצא זה הנקודה על הארץ יום יום
והמשלים חקו על זה עד שמגיע אותו על הארץ המאזן מחוץ בצורה הזאת
כזאת אופן חשבון היום שאמרו מהמולדות הטבעיים שאמרו סבב נקודת ה' ונקודה
ט' סימן הוא עמוד הראש ומשיג כן לסטון טה"ב ומשיך בנקודת ב' עד יתן
ונשטח האמצעי ומשיג כמה השנה כמו העבור על אלכסון טה"ב זה עד שיהיה

זו כמו זה נחשב כלפני על זו חשבון היום הנה
החיזון בשטח האמצעי לשם ולפי שמורה המזרח
הוא נחשב כאן על נקודת החמה לכן לא
היה כאן הפרש עבור בין מזרח המזרח ובין ראש

אמצע חשבון היום
ט
ה
ב
ח
ז
הצל
ד
ג

מהעבור המיושב לשם שהוא טבע זו כמו מהצורה ואפרש קשת ט"א מהאמצע כבר
רוחב הקו השוה עד שתהיה נקודת א' מהאמצע היא מתנה מכן החמה בתנאי
חשבון יום תקופת טבת או תשרי לשם ונעבור אפסים משני עברי נקודת א' מהאמצע
ושם אחד מהתבניות לה ונשב את החמה שבכל אחר משניהן כמו הקלות היא
שיעור המולד עד שתהיה נקודת ל' לפי זה היא מתנה מכן המולד בתנאי
חשבון יום תקופת ניסן לשם כמו שנקודת ס' היא מתנה בתנאי חשבון יום
תקופת טבת לשם ואני אומר מכל אחר משלשתן ואעבור על נקודת ה' שהוא
ראש העבור זו אחת מהם כמו שהם בצורה ונם הנה זו אחר המולד
המשטחים לשנה בתנאי חשבון יום של ד' תקופות השנה ונפלים על ק כמו שהוא
זו חשבון היום אל שני אחת מהם הוא כדיוק את אחר המולד המשך לשנה לארץ
בחשבון יום תקופת טבת או תשרי ונהיה זו כג לפי זה מהצורה הוא זה העבור
עם לשם כמו שא' כי הוא זה מחשבון יום תקופת ניסן וכמו שזו כן תמיד זה
בתנאי חשבון יום תקופת טבת לשם ונמצא זה הוא ימלא לגשנו ובהפך על זו כמו
זה ירלא העבור הזה של חשבון ימים מימי השנה אלא שראיתי שלו הסר
מספיקים ונראה זה הדבר רואים לשאר ונעתה הני יודע שמורך מהרוף א'
את אחד משלשת המולדות האלה ימצא לך ימנה על פי הספרה בכורה שבה
תהיה לך מהם מורך חשבון עבור כמו זה ירנעה על הסתנה הזה שאמרו והוא
כי משלש הזה השעה מנים ושרים הנה זוית כ' היא נחצב וזוית ה' היא
היא ירנעה לך הנאל והיא כבר נשב א"ט שהוא רחב הקו השוה היו
רחבו ונהיה לפי כן זוית ג' הספקת אותו כמו שלמרוך בהקדמות תהיה לך או
לית אחת מזוי הכ' בך ימנה בכורה שבה הוא מורך זו הה' זכ' משנות
הנאיל והוא לפסון חשבון העגולה האמורה ואם נשוב ונחשב אותם כמורה

הזמנית שבה תהיה לבני המדינה ההיא אורך עמוד בה ישוא לב או יהיה היום ארוך
זנ׳ חֹק׳ בהיות הזמנה ההיא והוא מה שבקשנו לידע ועל המשל הזה נחשב ונדע אורך
זל׳ כר׳ נז׳ חֹ׳ עם הם בהיות ההיא. ועל הדרך הזאת נחשב ונדע היום ארוך לכ׳
אחת ואחת מגלגלי העגול במעגל כל אי זה יום שיהיה בכל אי זה מקום שיהיה
מהארץ אשר כשיהיה לבני המדינה. ונראה שיסורו עוד ובפרקים שעברו
יש לך ללמוד ולידע שהתכב המדינה ונחשב מזה כל חלק ימים מהגלגל לשם
ונדע זמן כל גלגל וגלגל לשם ונדע כל ימים וימים מימי השנה לשם ונדע גם
החלה בזמן כל מעגל כל יום לשם ואורך על העגול כנגד ההוא כולם הם
מעברים זה על זה ונתבארו זה מחלק זה ונקל הוא לכל משכיל לחשב להם.

פרק טו

בבאור מיעבורי חלקי הגלגל מבוסס כל על אופק היום וגם
נטלותם על האופק המזרחי בגלילות האקלימים. כבר באר
כי הנה לקחת הזמן לשעה ורבעה איך שא כבר ובררי מה שיגלגל להם חלקי
גלגל המישור ניעבור על אופק ח״י היום אז על זה האופק במקום מקום על פי
המסיבה הישרה ועתה אני ירחב כי למבוקשי ובבחינה להגלות לחשבון החלק
השמים ישוטתו להם כל החכמה הזאת לבנין ולידע ארך מיעבורי נשף
ימעו מהגלגלים בעברה בחלקיה על אופק ח״י היום אז במלוכה לזה האופק
בשום מקום ימעו כלומר לידע על פי החשבון והסבה למין מה הקשת מגלגל
המישור המשתלגלת עם הקשת ההיא הידוע מהגלגלים ועוברת עמה על זה
אופק ח״י היום או על זה האופק המזרחי של שום מקום ידוע מהאקלימים וכוה
ידוע מה הזמן שבו יעבור ונעבר אותו נכרי להראות את זה בהיעבורי אותו
ח״י היום קחילה אחון בצורה הזאת ויהיה האופק ההוא מאופקי ח״י היום
העגם על נשף המזרח ונעל נשף גלגל המישור ואחות ויהיה ח״י המזרח
וחצי גלגל המישור הנפגשים זה עם זה על נקודת ה׳ שהיא ראש הגלגלים וחצי
המזרח הוא נפגש עם האופק בנקודת ב׳ שהיא ראש לגדי ובנקודת ד׳ שהוא
שבטבה שהיא ראש לסרטן וחצי גלגל המישור הוא נפגש עם האופק על
נקודת א׳ שלשנית נקודת ב׳ ובנקודת ג׳ שלשנית נקודת ד׳ ונפרש נשף הח׳
מהגלגלים ימעה כבר שאריה ואויה מנקודת ז׳ שהיא נשף העגלה וא׳
ואעבור על נקודת ת׳
זאת מהגלגלים המגב
אופק זח״ט ואומר כי נשף
ה״ט שמגלגל המישור ה׳
היא מיעבורי נשף שהם
הח׳ מהגלגלים והעגן
הוא שנשף ה״ט היא הח׳
המשתלגל לה ועובר
עם נשף הח׳ על אופק
זח״ט שהוא אחר מאופקי
ח״י היום ונבאר אני כי
ונדע שנשף ה״ט ואגב שהוא
מיעבורי נשף הח׳ המדינה
כ״כא לבני המדינה על פי

העיקר השני שייסדתי בהקדמות על הסבוב הזה והוא שנמצא שמשלש הלוחות מהירות
שניות ט׳ מהם היא נסבבת הוה ערך בקו הקשת המשלש יותר הה׳ מהן הימנו והוא
שיהיה קשת כמון לספר קשת ש״ב טערך בקו הקשת המשלש יותר ה״ט ככוכב·
והנה יהיה מספר שלישי אינו למספר ששים והוא כמספר הכוכבי הילוך מתנועת
הראשון כששים ונחלק המקום שלהשני יצא לנו יתנע מהן בקו הקשת המשלש
יותר השלישי שיהיה שלם ועל פי לוח הכוכבים· על הדרך שאדבר במאמר
הלבנה וכוון ונדע מהן קשת ה״ט עגולה שמשך לתת כבה חשבון חכמי הק׳
המתנה ימתן וכוונות מהן מעגלי חלקי הלוחות כולם מעוברים על אופן חד׳
הימים של כל מינים וקטנה אותם בלוח מתוקן כמו שתראה אותו ערוך כמאמר
הלבנה· ואנו כשחשבנו להם לפי דעת הכבני׳ נסכרת כבירת המהלכות שיי״ס
מגלגל הישור מעגלי שמעגלי אחת אחר מגלגל עולה ומקולה ומצאנו חקים
מעוברים על אופן מיני הימים הם ק״ן מעלות וי״א חלקים עוד ומעגלי אחת אחת
מגלגל שני ואריה ועקרב ודלי הם תש״ו מעלות ונ״ר חלקים עוד· ומעגלי אחת
אחת מגלגל תאומים וסרטן וקשת וגדי הם לב״ מעלות וי״ג חלקים עוד· ועל הדרך
האמור למעלה חשבנו וידענו מעגלי אחת אחת מגלגל הכוכב הה״ר כפי מהלכו
מעקרית הה׳ נסכי משפט חלקי הכוכב הזה הוא משפט חלקי אחר אחר מג״ב הכוכ׳
המזלות הנזכרים וכנגד כל מעלה אחת מהמעגלים היא תנועה חמש
שלש שעה מהמון הגלגל כמו שאמרתי· ונעשה אשה לבדי כמו כן והודיענו
ענין מעגלי האופק וראוי יודעום על פי הסברא כדי שנצטרך לתקן על יד
כן ונודע כבדיה שנים להם יעבר לך מזל שלם אין נשאר שלם מהמזלות וישלה
אין יורד לך עשריה כנגדן אני זה מינים יותר מהמעגלי׳ כי כאמור אין כל חלקי
המזלות השונים זה לזה מעגלים ונגלים כשנים אופק ולא עוברים על אופן
חיוני היום כלעם שנים זה לזה לפעם שמהלכו הכוכב איננה על נטוי
המזלות לא על נטוי גלגל הישור כמו שידענו· וכדי להראותך טעם המיב׳
המעגלים הללו וראוי יודעום על פי הסברא אחוך בצורה השטח הזאת דמיון
דמיון אופן חיוני היום של אחר הקווית הים היבמניים שאמרתי יהיה אופק
המזרחי ס״ט״ר וחיוני גלגל הישור הוא נפגש עם האופק על נקודת א׳ ועל נקודת
ב׳ והוא נפגש עם האופק על נקודת ט׳ וחיוני המזלות והוא הגא נפגש עם האופק
בנקודת כ׳ לפה ונקודת ר׳ לפה והוא נפגש עם גלגל המזלות על נקודת ה׳ שה
שהיא ראש המזלות והוא נפגש עם האופק בנקודת ח׳ מהן ונתנה להיות מהן
קשת ה״ח מהמזלות ימנה ואשים הטונה לחשב על פי מסבה מהן קשת ה״ט
מהמישור שהיא מעגלי קשת ה״ח המוכבת הנאיל ונשאר ה״ט זאת היא ששפלה
לה עם נשאר ה״ח ונעלמה ונעברה על ן אופק ס״ט״ע זה הלוח וזה יהיה על הדרך
הזאת אותיות מנקודת ן שהיא קטב העולם ואעביר על נקודת ח׳ מהמזלות שעל
האופק רביע נח״ל כמו שהוא בצורה· ואמתיל ואומר כי על פי העיקר הראשון
שלבירת בהקדמות נחשב קוילה ונדע מהן קשת ח״ט שהיא רחב לוחח נקודת
ה׳ הימנה כפי שלבירת מקוך שעבר נאו״ס שוב ונחשב ונדע מהן יותר ל״ט
על פי העיקר השני הנאיל נערך בקו הקשת המשלש נשאר יותר א״ח הימנו והוא כ
מספר ראשון אינו בקו קשת המשלש יותר א״ח הימנו הנאיל והוא קשת שיי״ח
נקודת ח׳ וזה יהיה מספר ש״ב טערך בקו הקשת המשלש. קשת ל״ט הכוכב והוא ל

יהיה מספר שלישי אחד ממספר השעות שהוא מספר רביעית ונשאר בשלישי
הראשון בשעות ונחלק הנקבץ על
השני יצא לנו אז סוף אחי בקו
השלים יחלק לה בשלישי שהוא הרב
המכונה יצא ועל ידי כן נעל כי
לנו המקומות בכן ונודע דרך כתב
נשך לה זאת המכונה ובשבחה
אונה נעמה לפי המשל המונח כי
בצורה הזאת ושלכנה מנשך הב
שהוא מיעוטי נשך לה זאת בצורה
על אופן תיש היום שהוא יצא
לנו על הדרך האמורה לגולה
כשאר לנו נשך הש המכונה רק
מקחילת יצא סבה ועל הדרך
הזאת תשבו להם חכמי התכונה
ויצא נמוך מיעוטי נשך הגלגל
טלך כפי מקום סרטם גולגלת
על הסדר בכל מקום ומקום שרבין
מגבוה על זו אשרף הבנותי להם
וקבענו אותם בלוחות מקומם כדי שתראה אותם שמוך על שער טלגולה בבואה
הלוחות למחיבור הזה ולשם אבאר דרך החישוב מהמיעוטים האלה והמיעוטים של
אופן תיש היום גם הם נמה היא מעולים בתכלית הזאת. ונשאר אני יודע כי הרבה
סגולות משפטים יש למיעוטים האלה אנו אומר בכאן ויש מהם ואתחיל ואומר
כי כל שני קשתות שוות זו לזו לגולגלת משני צדי ראש גולגלה או ראש מאזנים
מיעוטי כן לבד הם שוים זה לזה בכל מספר יצא ונשאר סגולה ששך והראה כל
שני קשתות מהגלגל שוות זו לזו [illegible] משני צדי הסרך אחר שנמצאו מיעוטי
כן המחוברים אלה עם אלה הם בכל מספר יצא כפי מיעוטיהם שנחברם על אופן
תיש היום מחוברים אלה עם אלה כמו כן ונשאר סגולה שלישית והיא כי מיעוטי כל
גלגל וגלגל מגיעין על המספר המורם בכל מקום ומקום יצא היא לגולה כפי מיין
מיעוטי הגלגל שמגיעין בשניהם במספר הזה · ועל דרך משל אומר כי מיעוטי
גולגלה בשלשת על זו המספר המורמי בגולגלה הם שוים למיעוטי גלגל
מאזנים בשתיהם להם · וכן הוא הדין בכל כשאר קשתי הגלגל המכוונת זו כנגד
זו · ונתנה כי גלגל טלה וכן גלגל תאים ונחלקים הם המזרחים בשלשתם ונרחקים
והם לפי כן המתערבים משניהם יותר משאר הגלגל כמו שגלגל אריה ועקרב
הם המתערבים מעליהם והמזרחים בשקיעתם ונתנה כי גלגל טלה וכן גלגל תאים
הוא המעובה בשקיעתו באופק ישמעאל כמו שני שעות ושליש שעה עד תחת
ראשו · וגלגל מאזנים וכן גלגל בתולה איך המעובה בשקיעתו להם אלא שעה
אחת וכמו שליש שעה ונשאר אוסיף לקח כאן העניינים ואראה דרך תישום
בביאור הלוחות ואדרך איך נוכל לדעת על פי ידיעתנו מיעוטי האופק באי
זה מקום יצא שיהיה אורך כל ימים ולילות שבעונה מימי השנה וכן אורך כל
לילה ולילה מהעונה במקום ההוא

פרק ששה עשר

בבאור סבת חילוף עת זריחת החמה ועת שקיעתה ועת חשבון היום וחשבון הלילה במקומות הישוב ואו'

הנה ענין דין חילוף הזה כבר נתבאר בעניינים אחרים שהם נגלים מאד ונגלים אין לשום
[illegible] מבני החכמה באשר ואומרים כי חילוף אחרי הוא על דבר שאר מקומות הישוב
נודעים וכן [illegible] לא מדרכם אלא [illegible] אחר ומזה שיהיה חילוף כל הלילה והלילה וכן
חילוף כל ימים וימים וכן חשבון חלקים ואחר אחר מבאור עניינם אין צריך בכל ז'
מקומות הישוב כבר אחת מכולם אלא לחילוף ורשמה הוא זה מהם חילוף גדול
מפני התחלפות המקומות במרחב וגם [illegible] כפי מה שנבאר בקיצור. ואני מבאר
הנה כבר להראותך שסבת החילוף הזה וכבר הוא [illegible] בזריחות ושקיעת ואומ'
כי כבר נתבאר כי סבב אחת הוא חלק חשבון כל ימים וימים מימי השנה. וכן
חשבון חשבון כל לילה מהם במקומות המשתתפים במרחב הגדול ואחר מהם היום
אחר הוא משנה ללילה וכן הוא הדין כזה נוהג [illegible] לשם בתחלת יום תקופת ניסן
ובתקופת תשרי ובתחלת לילותיהם ובשאר המקומות המתחלפים במרחב אינו כן. אלא
יהיו יחול חשבון חשבון כל ימים וימים וחשבון חשבון כל לילה ולילה ועת זריחת החמה
ושקיעתה בשני תקופת ניסן ותשרי בעגולה המזרחית [illegible] שיחול בכל מדינה ומדי'
שהיא מעורבות בה מבני מרחק המזרח שמבינים ועל דרך משל אומר כי ימים
יחול חשבון חשבון כל ימים וימים וחשבון חשבון כל לילה ולילה וזריחת החמה ושקיעתה
בשני תקופת ניסן ובשני תקופת תשרי במשלם מה שיחול במדינה בה מבני מרחק
המזרח שמבינים שהוא לה' מעלות ומחציה שהם שתי שעות ומחצה וחומש שלש
עשר שעה [illegible]. ומה ומבין זה שאמרת הוא ענין דין חשבון חשבון כל ימים
וימים וחשבון כל לילה ולילה וגם עת זריחת החמה ושקיעתה בשני תקופת ניסן
ובתקופת תשרי במקומות המתחלפים במרחק מן המזרח על דרך השוה או במקומות
האמצעיים. ועתה אשוב לבאר ולהודיעך מה הוא ענין עת החלוף כל ימים וימים
ותחלת כל לילה ולילה במקומות הישוב ואתחיל [illegible] המשתתפים במרחב ואומ'
כי היום כזה הוא מהיום מעת תחלת כל יום ותחלת כל לילה בהם. על דרך משל
החמה בכל יום ויום וזמן [illegible] במדינה המזרחית להם מה שזרח או ששקע בה
במדינה שהיא מערבית לה מבני מרחק המזרח שמבינים הגדול ועל דרך זה
אחת כשנבאר הנה כל ימים [illegible] וכל לילה [illegible] במקומות האלה כמו שנבאר זה
בפרק י"ג ואולי יקשה על המעיין [illegible] הנה מן זה [illegible] באור המקומות שא'
שאינם משתתפים במרחב כגון [illegible] וכבל [illegible] ונשאלה [illegible] וכן ז'
הוא נראה שיהיה [illegible] של ר' אברהם בר חייא הספרדי ז"ל [illegible] שיסד
שחיבר בהלכות העיבור ט' [illegible] לשם [illegible] לשון [illegible] עולה וזורחת
בקיצה [illegible] לזרח היא נראית על כל השוכנים בתחלת [illegible] במזרח והיה
העת ההוא תחלת היום להם. ואינה נראית לכל השוכנים לפני מה כאלוף הארץ
אבל העת ההוא להם הוא עדיין לילה. וכשתתחיל עולה [illegible] עד שתהא
נראית גבוה על הארץ [illegible] היא נראית בכל [illegible] ומקומות
החיצונות [illegible] לזרח [illegible] כשהיא זורחת עליהם והעת ההוא היא [illegible]
תחלת היום להם. ויהיה בין תחלת היום במקום הזה ובין תחלתו [illegible] מזרח
שעה אחת. וכשתתחיל [illegible] על הארץ [illegible] עד
[illegible] היא נראית [illegible] וזורחת על השוכנים במקומות החיצונים [illegible] מזרח

י"ב חלקים ויהיה אז תחלת היום בציון הזה באחרית שעה ששית מהיום בקצה מזרח
וכן בתחלה עד ל"ה חלקים בקצה מזרח היא נוהגת על המקומות המרוחקות מקצה
מזרח ל"ה חלקי' ויהיה בין תחלת היום להם ותחלתו בקצה מזרח ג' שעות. וכן
המרוחקים מקצה מזרח ס' חלקי' יהיה בין תחלת היום להם ותחלתו בקצה מזרח ד'
שעות. והרחוקי' ע"ה חלקי' יהיה ביניהם ה' שעות. והרחוקים צ' חלקי' והם היושבי'
באמצעית הארץ יהיה ביניהם וכן קצה מזרח ו' שעות ויהיה ראש היום ליושבי
אמצעית הארץ הוא חצות היום ליושבי קצה הארץ מזרח. ועל הענין הזה הוא
הולך עד שיהיה ליושבי קצה המערב ויהיה המקום מרוחק מקצה מזרח ק"פ
חלקים מחצית הרקיע שהם י"ב שעות והחמה [illegible] היא שוקעת מעל קצה מזרח
והוא תחלת הלילה להם ותזרח על אנשי קצה המערב והוא תחלת היום להם.
ותחלת היום לאנשי מזרח הוא הלילה לאנשי מערב. והלילה שם הוא היום לגמרי
עד כאן הם דברי ז"ל בזה הענין. ואני אומר כי הפסק יש לבקרו ולחפש עליו איך אמר
כל זה כמוחלט. ולא חלק בין שיהיו המדינות האלה משתתפים ברחבם או לא כי
באורך המדינות המשתתפים ברחבם כמו שהם ולא [illegible] הוא כן זריחת החמה
ועם שקיעתה לשם כפי מה שאמר וכפי מה שנתבאר למעלה. אבל באשר המדינות
שהם מתחלקים זה מזה ברחבם הנזכר ואין הימים בהם ולא הלילות על מדה אחת
כמו שנתבאר בפרק י"ב. אפשר בהם בשום פנים ולא יתכן שיהיה רק זריחת החמה
[illegible] בהם כפי שאמרו אלא כמה [illegible] אחרים יש להם בזה הענין שהם
משונים זה מזה כמו שנתבאר בפרק שני ולא הרגיש הרב הזה בהם. ואם הרגיש
היה לו לחוש להם ולבארם. ואיך לא הבין בפרק יתבאר שהמדינות המשתתפים
באורכם לא תזרח החמה בהם ולא תשקע בבת אחת בשום יום מימי השנה וגלוי
כמו [illegible] כמו שבארנו. ולהרב ז"ל שיסד היה לו לבאר עליהם ולשווע
מעליהם בבת אחת בכל יום ויום מימי השנה. ולא עוד אלא שעוד יתבאר בפרק
כי יש מהם מדינות מן המזרחית ומערבית שזריחת החמה בהם בימים ידועים בבת אחת
ואינה שוקעת לשם בימים ההם בבת אחת. ויש מדינות בהפך זה כל שאינה זורחת
עליהם בבת אחת והיא שוקעת עליהם בימים ידועים בבת אחת. ויותר פלא מזה
יש עוד כמו שיתבאר. והוא כי יש מדינות שזריחת החמה בימים ידועים במדינה
המערבית קודם שתזרח במזרחית. וכל זה הוא כלא שלא כפי מה שייסד הרב ז"ל
והכונה כל זה והארכתי בו כדי שלא ימשך אחרי שבתן בזה שום מעיין ויטעה
מדרכי האמת. ונשוב להשלים ענין הפרק ונאמר כי המדינות המתחלפים ברחבם
יש מהם שהם משתתפים באורכם והם הנמצאים על קו אחד [illegible] מן החצי
כדי שיתבאר ודין זריחת החמה ודין שקיעתה לשם בכל יום ויום מימות החמה
הוא כך במדינות המשתתפות מהם היא קודמת לזמן על המזרחית לה כפי תוספת
רחב הקוטב שלה יום ויום כמבואר על המזרחית ואם [illegible] שהוא ערוך
[illegible] ימים [illegible] מבואר עליו כמזרחית ונכרי [illegible] היא קודמת לשקיעה במזרחי
מבואר ובכל יום ויום מימות הגשמים הוא [illegible] בהם זריחתה ושקיעתה
[illegible] כפי מה שאמרת הוא דין החילוף הזה ענין המדינות האלה
המשתתפים באורכם בזריחת החמה ושקיעתה לשם בכל ימי השנה. ונשוב אשוב
לבאר ולהודיע מדוע הוא נוהג דין זריחת החמה ושקיעתה בכל יום ויום מימי
השנה. באשר המדינות שאינם משתתפים לא באורכם ולא ברחבם כדי יתגלה
ובכל [illegible] הישוב [illegible] כי כבר נתבאר בפרק שלשי.

להם אמנם הוא כי המקומות האלה הם על שני מינים יש שנמצא מהם היא המזרחית מן
בבל בהתייחסה לירושלם ויש המערבית היא המזרחית מן ירושלם בהתייחסה לשלו
ואין החילוף הזה ומשפטו הוא משתנה במקומות האלה כפי התחלפם בשני המינים
האלו ואתחיל מהמזרחית שהם כפי הלוח הראשונה ואומר כי החילוף הזה הוא ב'
ענינים כהם על כי אחר אמר משפטים האחד הוא שבכל יום שיולד כל
המדינות האלה שיהיה לחץ מספר חצי היום שבין ו' לבין שש לכברי לרחק המזרח
שבעתים אז יתחייב אם יהיה היום ההוא לישוב הגולה שקודם הגולה ביום ההוא
במזרחית קודם המערבית כברי כפל מרחק המזרח שבעתים והיא שוקעת באותן
ביום ההוא כבת אחת הנה משפט אחד' ואם יהיה היום ההוא מישוב הגשלים
יתחייב אז שקודם הגולה בשקען כבת אחת והיא שוקעת ביום ההוא במזרחית
קודם המערבית כברי כפל מרחק המזרח שבעתים הנה משפט שני' וכשיולדו כל
המדינות הא' שיהיה מרחק המזרח ההוא שבעתים נגרעת על מי המזרחית קודם
המערבית כברי מספר חצי היום ההוא שבעתים וכרי לרחק המזרח ההוא
שבעתים מקובצים זה עם זה והיא שוקעת ביום ההוא במזרחית קודם המערבית
כברי שהוא מרחק המזרח ההוא שבעתים נערך על מספר חצי היום ההוא על
שבעתים' הנה משפט שלישי' ואם יהיה היום ההוא מישוב הגשלים אז יתחייב
שקודם ביום ההוא במזרחית קודם המערבית כברי שהוא נערך מרחק המזרח ההוא
שבעתים על המספר חצי היום שבעתים והיא שוקעת ביום ההוא במזרחית קודם
המערבית כברי לרחק המזרח שבעתים וכברי מספר חצי היום ההוא שבעתים
מקובצים זה עם זה הנה משפט רביעי' וכשיולדו שיהיה מרחק המזרח ההוא
שבעתים פחות מכרי מספר חצי היום ההוא שבעתים אז אם יהיה ההוא מיום
לישוב הגולה יתחייב שקודם הגולה במזרחית קודם המערבית כברי נערך מספר
חצי היום ההוא שבעתים וכברי מרחק המזרח שבעתים מקובצים זה עם זה
והיא שוקעת לה ביום ההוא במערבית קודם המזרחית כברי שהוא מספר חצי
היום שבעתים נגרעת על כרי מרחק המזרח ההוא שבעתים הנה משפט חמישי'
ואם יהיה היום ההוא מישוב הגשלים אז יתחייב שקודם החמה ביום ההוא בכל
המדינה המערבית קודם שקודם החמה ביום ההוא במזרחית כברי שהוא מספר
חצי היום שבעתים נגרעת על מרחק המזרח ההוא שבעתים' והיא שוקעת
ביום ההוא במזרחית קודם המערבית כברי שהוא מספר חצי היום ההוא שבעתים
שבעתים מקובצים זה עם זה' הנה משפט ששי' אלה הם משפטי חילוף מראה
העבר והבקר במקומות המתחלפים זה עם זה במזרח ובמערב כשהם לפי הא'
הלוח הראשונה ר"ל כשהתנמצאת היא המזרחית והמערבית היא המערבית.
והמשפט זה פשוט' וכל הנא הדין קוה העבר והבקר והמקומות שהם לפי הלוח
השנית ר"ל כשהתנמצאת היא המערבית והמזרחית היא המזרחית' ואמנם יקל
לספר ולבאר שש משפטיהן אם תרצה' וכל הוא להביא כללות מהשלם
ויגמור לכל המשפטים האלה ולתת לכל טעם וענין מלה שבכל ליסוד השבוע
ולפי לא ראיתי להאריך בו כאן' ואמנה תמן מלה שיסודו מבוך זה ושנבנה
ולבאר איך יבא ונחשב כשיהיה לך ימינה מיעוד העניין אז משום יום אחד כי
מולד תלוי לחמה אז עת כנאה בלחת שלוש לילותיה אז עת תחסב שלוש
לחמה אז רבוע שוסמכם כבנכב אחת אז אפי עת מולד אדם שלוש אז עת

אי זה מקרה אמר שיהיה כי הנה אם לא יחול מולד תשרי בשלישי ט' שעות תרד"ד שהיא פ'
חלקים או לא חלקים בשנה פשוטה יחול אחרי החדש שלה ראש השנה כשולה על
דרך משל והנה מחבר בן תר"ד וחצי מאי זו שנה יהיה הוא א"ל אם יחול
על המקרה הזה כאשר תהיה אחת יחול מולד תשרי ראש השנה כשולה על דרך משל
אם כבר אם המשך והשנה הזה הוא שכל מקרה שיהיה כשולה אחת שתהיה אל מבת
אמת כבר כן נהוג הישוב אני אמשוך לנו כי על היום את שהולך הנה שבה בכל
דין דין הארץ כאשר · אבל הדין הזה הנה כמו לה שבא עם הנה נראים על
המקרה הזה לגבי מולד היום או מולד לילה כמו יש לך לנו כי על המקרה הזה
הנה קודם בשנה העוברת על הכוונה כמו מורה האמת שתכונתם · כי אך
הרי שמשבב על הדרך שלמד כבר זה אחד ונראה כי לגבי מולד תשרי לשנה אחר
אם יחול לשנה אל אם יחול במולד יום שלישי מידי השמש כשולה לגבי יש
לך לגור מוסף שכשולה יחול לאחר שתי שעות ומחצה וחלקים שלש שעה עוד
מתחלת היום הזה לשם אחת שכבר אחר הוא אל שכבר זה כל השנה כבר נשבן
זה שאמרתי יש לחשב כבר נמצא המולדים זה כיון באמת כשנראים על המקרה
הזה לגבי מולד היום או לגבי מולד הלילה בהם · אבל אם תרצה לדעת על המקרה
הזה לשנה ... החלה בשם הזה או לשנה שקרובה בהם אין יש לך להושיב לכן
ולבין מה זה על כי ששת הפשטים שסידרו למעלה · ועוד נראה יש בן ולמנור
... בן שנה והשכל זה ... שנים שנה אחר שתעבור ... הנה ראו חנוי
הקבוע שהם על המקרים לגבי מולד היום או מולד הלילה ... ולא ראו כי
שהם ... למולד היום או למולד הלילה בהם · ועתה אבאר לך ... זה החשב
... רגל כן שיש כי הלבנה ... ... שהיא ...
... שנה אחת להשנות השנים ... מולד הלילה הזה כשולה
... לחשב ... ... כשולה
היא ... שנים ושש חדשים
שנה וחדש שלש שנה ... לגבי ... שתי שנים
שנה ושני חדשי שנה וחדש שלש שנה ... מולד ... זה ... נמצא
הלבנה ... אחת ... זה ... ונכל ... ש...
ואם תרצה לחשב לזה ... כי אל זה לאחר מולד ... זה לשם ...
שנה ומחצה וחדש שלש שנה ... היא ...
... ומחצה ועל ... הנה ... ...
זה אל ... שלש שנים ... חמשי שנה ... זה לשם ...
... ... היה אין על ... להם
והיתה הלבנה ... כפי ... על פי ... החשבון הנה
יש לך ... שתהיה ... על המקרים ... יהיה ... שיהיה
... ... אחר ועוד ... זה ... האמתי להספר ...
ועתה אני אומר כי כפי המעשה והחשבון הוה שאמרתי אבל ... החוזרים בין
... ... היישוב ... ... זה כי שלחים ...
... ...
הלבנה ... ... שיראו ... ... שהיא
... ... לשם · והאחרים שיראו לקיצה ...

הענין כי בתחלת הלילה ההוא ראו הם שנכנסה לקונה הידוע בקרנים · וכן אם יתנגד היש
יעידו כי בעת חצות הלילה ראו הם שנכנסה הלבנה בקונה הידוע להם ובשנתקיים הע
העבריות הללו אשר החוקרים יודעו בו ראי׳ והנה כי כבר כל חלק מעלות שקיעה מזרח
ועד קצה מערב שהם י״ב שעות שבין עין המזרחיים לבין עין המערביים הוא מתפשט
הישוב באורך · ואחר ירושלים אורך המדינה כפי מרחקם זו מזו באורך הישוב היה כך
נודע לו הראש ההוא ששם לבן לכתר הזה והעביר לעיניהם זריזים כאחת אחת מהן
פ׳ המדינות ההם שהם לנגד עין מזרח ועד מערב שיבין כל אחד מהם ויכוון כפון [illegible]
וידע עת בא הלבנה לקונה כל׳ לקונה [illegible] שיבחין כל אחד מהם על פי עניין ויום
ניכולך וידע מה שהוא שעות והעתים זמם חצות הלילה אם אחר חצות בקונים נכנסה
הלבנה לקונה ההיא וכם ענין [illegible] ובשבא הכל [illegible] לפרוש [illegible] בא לו ותשב
וידע על ידי כן היות מרחק אמנם [illegible] שבכרי [illegible] שבארנו הוא מרחק
המדינות ההן באורך זו מזו ·· **פרק יז** בשמונה [illegible] הוא [illegible] כל יום
ויום מימי השבוע בשלון [illegible] בחינות האורך על הסדר שנסדר [illegible]
משנת ימי בראשית ובאור ענינים אחרים נפלאים שבם [illegible] הבנין [illegible] אין
משום [illegible] כבר ביארתי בפרק העשירי מהמאמר הזה ענין היום שהוא לעת ולעת
ובארתי כי [illegible] ישלב שכל אחד מהם הוא ראוי לשם [illegible] תחלת היום הזה
וראשית יותר משאר [illegible] הענינים האלה [illegible] הם [illegible] ורחוק החמה
[illegible] חצות היום [illegible] שקיעתה [illegible] חצות הלילה לשם · ובארתי [illegible] שעבר שאין שום
אחד [illegible] הענינים האלה שלא יום [illegible] בכל המקומות כבת אחת [illegible] יחול
[illegible] מהם [illegible] שיחול [illegible] אשר לא נברא [illegible] ולא נודע אי זה [illegible] הוא
הנה זה [illegible] שהישוב [illegible] כל יום [illegible] מימי השבוע להקרא [illegible] תחלה כבי
[illegible] · ואי זה [illegible] אחת הוא מהישוב שבו יתגלה שם היום ההוא באחרונה [illegible]
שמו לשם ולא ישאר לו אין [illegible] שם [illegible] ולא נודע לעברין ולא [illegible] אי זה
מהמקומות [illegible] הוא שבחן [illegible] החמה בתחלת היצירה [illegible] יהי אור
[illegible] האלה [illegible] והמחברים [illegible] השכל
[illegible] היה [illegible] אור לא [illegible] ולא ישבו [illegible]
[illegible] זה [illegible] והלבנה [illegible] והיפה [illegible] לבדם
[illegible] והלבנה [illegible] יסודי העבור [illegible]
[illegible] לפני האדם [illegible] העגלה · [illegible]
[illegible] בכל זה [illegible] הראוי לו [illegible] הזה [illegible]
[illegible] הזמן [illegible] להשכיל
[illegible] הענין הזה [illegible] ואחור כלה [illegible]
[illegible] הישוב [illegible] השוה [illegible] שהוא [illegible] העגלה של
[illegible] הוא [illegible] השוה [illegible] היכוש [illegible]
[illegible] מערבה [illegible] א׳ שקיעה
מזרח [illegible] שקיעה מערבה · [illegible] ואחריו [illegible]

29

צפון
ומערב
ז

שמעון עמוד האזן
קץ השוה
לי
מזרח ומערב
ב
ה
א
ראובן
ונגדה
ד
ג
האזן
ראובן יהודה
ט
מזרח

מנקודת ט׳ שהוא טבור הארץ נגד נקודת ל׳ הקטנה בטבור הים הגדול ונמשיך
שם האלכסונים האלה פטח וכפה ואותיות על ינשרם עד לנקודת נוח המקוק בנקודי
כנקודיסות הרקיע עד שתהיה נקודת ג׳ כפנה היא נקודת נכח הראש מאותן השוכן
במקום א׳ שמקומו מזרח הישוב. כמו שנקודת ד׳ היא שנכח הלוך והיא עליה נכח
הראש שכנגן השוכן במקום ב׳ שמקומו המערב. ונקודת ג׳ היא נכח הלוך׳ ועל
המשל הזה תהיה נקודת ז׳ מהרקיע היא נכח ראש לגי השוכן במקום ט׳ שהוא טבור
הארץ ותהיה נקודת ח׳ היא נכח הלוך ולפי היה האופן הזה מאופק חצי היום
העובר על נקודת ג׳ ועל נקודת ד׳ הוא אופן חצי היום משותף לאותן ושכנגן ולכל
הדיורות המחרים על גבול מזרח הישוב ועל גבול מערבו והוא אופן משותף
לטבור הארץ ולטבור הים הואיל ועוברת ל׳ נקודת ח׳ הם נשכן ויהיה האופן השני
כמו כן העובר על נקודת ז׳ ועל נקודת ח׳ הוא אופן חצי היום משותף לטבור הארץ
ולטבור הים וגם לכל הדיורות הקטנים על אמצע הישוב והוא עוברו אופק משותף
לאותן ושכנגן הואיל ונקודת ג׳ ונקודת ד׳ הם נשכן כאילו לפי זה כל אחד מהאופן
ושכנגן עובר על שטח האופק הזה המשותף להם נהפכו עליו משני עברין מקום
וקפה על שטחו זה פרוש לו נוח פרוח לו לפי מחשבתו עד שיש לו מקום זה
גם כי שטח כפות רגלי האופן הוא נקבל לשטח כפות שכנגן ששם עומדים כמו

שיהיה כף ידך הימין מגבל שית ידך השמאלי שתספוק אותך ומעשב הנה לא יוכל
ימינו אחר משניהם ולא יוכל לא יעשה מהיותו עומד בקומה וקומה על שתי האמצע
הנה זה משל לך וזה מיחס כמו שאמרת כמו שלא ימינו לגו העומד כמו כן
וקומה בגוים שעמד הארץ וזה שלא גדול ויותר הוא אמצע אמצעי כנגד מחשבה
הדמיון עד כי הוא מרכז בלי מאזני ולא יאמין כן כי יסופר ויהיה בלחשבה ויאמר
איך יהיה ראובן ושמעון שיהיה מרכב זה אצל זה כפי שאמרתם ולא ימינו ולא
כהיות העומד מהם נצב על השטח האמצעי בקומה וקומה ראשו למעלה רגלין למטה
הנה הם בהתייחסם אין יהיה אך כאילו רגלין למעלה וראשו למטה הואיל ומהם
לפי מה שאמרתם הוא כאילו כל אחד משניהם הוא נצב כסבות רגלין מסבות ...
השטח ואיך לא יוכל האחד מהם משניהם כן כי רגלין הם למעלה וראשו למטה בהן
בהתייחסם לאחר שראשו למעלה ורגלין למטה אבל יאמר איך לא ימינו שנהם
בהתייחסם לזה הואיל וסבות רגלין בהתייחסם אין הם ... בשניהם ... כי
שימצא הן כאן ... שען ... מחשב הדמיון ... ...
והביא ... ... לבבו ... ... מחשב השכל שעמד ... ...
... ... כי ימינו אחר משניהם ... הוא ...
נגד על ... ... רגלין כלפי מרכזה וראשו כלפי השמים ...
מה ... ... ראובן ושמעון זה לזה הואיל ... ...
... על ... ... זה כנה ... ...
... ... אחד מהם הוא נצב על ... ...
... נצב על ... רגלין כמו שאמרת כלפי מרכזה וראשו כלפי ...
... לך ... כל אחד מהם ... הוא ... ...
העומדים על הארץ ... ... הוא ... ...
מחשב הדמיון ... ... לך מחשב השכל ... ...
... ... ועל כן הוא השכל ... ...
יתעלה

יה לעיני כן וכל הראות .
איך ... ... מאד נפלאות ..
... שמי שחק ... שם ...
הם המאירות והמלאות ..
... ...
... ... לא ... ...
משוב ... ...
... כל ... מהם ולא יראות ..

ואשוב לדברי העגון ... ... ראובן ושמעון ...
... ... זה ...
... ... הואיל ... היא אחר לעולם
... ... לעולם ... ...
אחר ... לעולם ... הדין ... ...
היום ... ...
הוא לעולם ... הדין ... ...
... ... חצי היום ... ... לעולם
... ראובן ושמעון ... ... חצי היום ... ...

ואמרו כי נקודת נגד ראש זה הרקיע היא בנקודה נקודת נגד קו השוה אין כן אלא
רק כל זה מפני שהאופק הוא כמפתח רק אנשים מני המדינה הנזכרת ר"ל כי כשכנגד
שנגד ראש זה הנה נגד קו זה לפי היה בהסבת קו האופק הנזכרת לזה הוא כ
מנגבין קו האופק ההוא המערבי לזה והחלק העליון מהרקיע שהוא בכל נגד
ימנה לזה הוא הרקיע אך שמחת לזה המזרח ונמצא זה היה כשגמרו הת
בכל יום ויום לזה אך ובזמן ההוא נגבין היא שנגבת כמו ההוא לזה המזרח
ורקיע היה מכל יום ויום לזה היא נגבין רקיע חצות כל היום ההוא לזה הוא
המזרח ונמצא כל ימים וימים מימי העולם מתחילת נגד סוכן לזה הוא מנגבין
וכן הלילה מתחילת נגד סוכן לזה כמו שיתבאר בקיצור כל שכן מלך בקיעה
מערב הוא הימים כל של בקיעה מזרח וכן הדין בכל מוצא כוח כמו הוא
דין הנקודות שבקיעה מזרח אצל הנקודות שבקיעה מערב ומכן זה נגבין הוא כ
דין שכר הארץ עם שכר הים אלא שאין ישוב משכר הים ונעה כדי לבאר כ
משפט ענייני הפרק הזה ולהבין כדי הדיוני בזה ולהבין בעתה שהיעבר נראה
כי נגד וריחת החמה מכל יום כשיעבר הים הוא נגבין נגד חצי היום בקיעה מערב
והוא נגבין נגד חצות הלילה בקיעה מזרח כמו שאין הוא נגד שקיעת החמה
כשכר הארץ כמה נפשי הראשון הנה הם מקבל מן קלוס נגד היום והלילה
מכל יום ויום כמחשבת הנקודות האלה משגלגל זו השוה ואמתיל נגבה ואקרן
מרכז החמה ואינטריה החלה נגד שיעבר הים ואומר כי כשיעבר נגון יתבאר לך
נראה שמקבע כזה מכל יום ויום מימי העולם הוא חושך הלילה מתפשט על
היושבה מלה נגד שאין לה כרצונו הנה מכל יום ויום שום ימים מהיושבה שיהיה
לשום אך ימים וזה לפי שאין הנטשה לה החמה לרלות מה שמגבעין כח הר'
הרקיע והנזירה משה שוה על פי הפסיקה היומית כדי להחביאה ולבסריר
אורה אך מכל פני הישוב כאחד ומחצבנו הנה מכל יום ויום בקחיל לעולם
על גלגל להאיר על הארץ ובקיעה מזרח היא וזורח תחלה ואחרי כן משרה
שהיא עולה כרכבה על הסדר כך היא וזורחת על נקודות הישוב זה אחר זה
על הסדר כאורך הארץ שממזרח למערב כדיעא כי כרצונו מעביר מרכז כ
החמה נגד אמצע הים בכל יום ויום אך יתחיל אורה להאיר ולהראות בני
כאמרה נגד שאמת הרצונו הנה מכל יום ויום בהתייחסן לנקודות הישוב רולה
לנגד יעבר הולך לאחר העולם מימי אדין ונמשכל זה אש אותם כי ראוי ו
נכראי הוא הרצונו הנה מכל יום ויום להיות מדרך האופק ולפי הסבב התלה
היום והאריה ונאמר נגד שכר הים הוקבע מרכז החמה בתחלת היצירה
כשאמר אלהים יהי אור ונם בתחלה ליל כמוני מששת ימי היצירה כשגלגל הר
המאורות כדי לקיים לה שנאמר להאיר על הארץ שנאמר כאן אור כדי יום
שיהא האור מאז ואילך הולך ומתפשט על הארץ ולשם ל' נגד שכר הים
היה כמו כן מעביר מרכזה כסוף כל יום ויום מששת ימי בראשית כשנאמר כן
ויהי ערב ויהי בקר יום פלוני שענין לפי זמן המחשבה כאן אמר ויהי ערב
בקיעה המערב ובקר בקיעה מזרח ונאמר נגד שכר הים מכן היה מכל
מעביר מרכז החמה בסוף יום הששי מששת ימי בראשית כשעלייה פלאסף
שמים וארץ ונקרא היום נעשה ניתן השמים והארץ וכל צבאם נראה כי לא
יקרן ולא יסכר ולפי כלפי זה כי איך נגד לפי שגלגל הרצונו הנה היה נגד ר
פלאסף שמים וארץ הוא ל' נערין הוא הימים של יום הששי מתפשט במרצות

המערכה. ואם כן היה אחר שהיה ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו · אז אין צריך לכלול
של אחר הקצת. הזה היה עד גמר מלאכת שמים וארץ וכבר היה היום של יום
השביעי מתחיל בהדרגת המערכה המורה ואם כן היה אחר שכ״ו וישבות ביום ה
השביעי מכל מלאכתו אשר עשה לא מהמדה שנשארת להדרגה לומר שכבר עבר
היום היה לעבור דרך החמה בסוף יום הששי · כשנגמרה מלאכת שמים וארץ
ונאמר ויכלו השמים והארץ וכל צבאם · ואז היה תחלת שבת קביעה מערב וכבר
שהלך לו שם היום הששי לאחרי כל המערכה ונאמר ויהי ערב ויהי בקר יום הששי ·
וכבר השלים לו הרקיע. אין עש הקבות שלמות בחמה והחזירה והעבירה כבר
שמר היום מתחלת היצירה ונשתלם זה אחר וכ״א אב הקצת הנה מכל יום ויום
רגע מולד העולם · הנאיל וכן יצא העולם מדין האפשר והאלהות לענין המציאות
והמינות ומקצת הזה לפי האמת מכל יום ויום ולא בגלגל ימים יחיים שלמים לבד
לעולם וראוי היה הקצת הזה להיות כן מולד העולם הנאיל וכן מתפשט החשך
על האורה כולה ונעשה מהאיש כרצון הא״ל ית׳ כשאמר יהי אור התחיל האור
להתגלות ולהראות כולה כמו שכאמרנו וזה כוי למאיר ולהודיע כי החשך ואפס
ואין נבראו הכל ונכבד אחת יצא לגלות המעולה והיה · ואין להקשות אם היה
הסברא הזאת באמת שלא כדעת הרב ר׳ חייא ז״ל בספר שייסד מחיברת ואמר זה
הלשון כי המאורות נרמזו הקב״ה בעת בריאתם מבטין שהיה אור החמה מגיש על
הארץ כולה ואין העבין הזה נראה לא בעת היום מרכז החמה באמצעות חשבון
השמים שעל הארץ והוא המלך שכבר אמצעות הארץ ונמצאת החמה מגעת
היא מאירה על כל הארץ שנכנס לזה מאין אותה כשהיא שנקבעת ושוכנת
נגד מעבר וראוי אותה כשהיא ונראת · ושאר המקומות ראוי אותה כשבל
יתקרב לכאן ולכאן והיתה החמה מאירה על ראשם ואורה מגיש על כל היסוד
אבל על הארץ מכוחה למעבר מפני שהיא באמצעות הלחמה עכשיו לא
ניכשון להם מפני שהיא על גלגל המישור ברקיע בראש מזל טלה לדברי
ר׳ יהושע אף בראש מזל מאזנים לדברי ר׳ אליעזר עד כאן הם דבריו ז״ל מבטין הזה
ואף אמנם כי סברתו ואת אינה נכונה והוא לא תור עלזה מדרך האמת והם
והסברא ונפש המקראות כמו שנשיב אני. ושאי לא עלה על לבו ולא יחשב
כזה כמו שחשבתי לא אמר שהוא ולמלך אבן זה שסבר מתשובה המזל שאמר
והיו למאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ · ולפי דעתי המזל הזה לא
כזה לדייק ככל כלום לבד ולהודיע שכבר עבר הארץ נקבעו המאורות בגלגל
לשון ברקיע כמו שסבר הרב ז״ל לא מתחלה אמר המזל יהי מאורות ברקיע
השמים להאיר על הארץ · והשם הזה הוא כלל השמש והירח ושאר כוכבי
הרקיע · ונאמרת בתחלת יום ראשון כשאמר אלהים יהי אור נבראו כולם לא
שהמזל הסתו בגזרתם עד שנראה היבשה כדי שתהיה מתגלגם כרך כמו שלא
להאיר על הארץ לעצמו על היבשה שנקראת ארץ ואף שבין זה שאמרתי ז״ל
הן הן המאורות שנגלו ביום ראשון ולא תלו עד יום רביעי וזה שאמר להבדיל
בין היום ובין הלילה הוא לפי שעל ידי סיבוב הרקיע ונסיעתו בהם הם היום
והלילה נבראים ונבדלים זה מזה המזל והשמש לבדה היא שמאירתו יולם והיר׳
והירח והכוכבים הם מאירים בלילה ואחרי זה אמר והיו לאותות ולמועדים
ודבין לאותות הוא כמו אמר לסימן כמו איש על דגלו באותות הנאיל ושאלתני

הם לא היו מאירים חלקי הרקיע אלא מרגישים בו כלל. ולמאורים כלומר למקום
מלשון למאור אשר יעשה המזל ועל ידיהם לו על ידי מרוצת גלגליהם ותנועתם
בהם לעל הרקיע שאמרת הוא מחלק הזמן לפרקים ולשנים ימים ושנים. וזהו שאמר
ולימים כלומר שבו אז יהיה מלשון ימים תהיה גאולתו ולשנים כמשמעו. ואחרים אמרו
לו ישנה הלבנה ושנים לו שנות החמה. ויש אומרים למועדים לו אמרתי וכן
היא אמרו כי אות היא ולמועדים לו מועדי ה' מקראי קודש. ולימים לו ימים
וכן הנה אומר ירח ימים ולשנים כמשמען. ואח"כ חזר לו הכתוב ואמר על כולם והיו
למאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ למאיר ולמאורים כי לכך נבראו
ואחרי זה חזר לו ודבר על השמש והירח כפרט לפי גדל העולם. ואמר ויעש
אלהים את שני המאורות הגדולים וגו' למאיר כי השמש נתן לממשלת היום והירח
עם הכוכבים לממשלת הלילה. ונתן ממשלה כמין הוא משפטו [illegible] האור והסר
והמעלה הנמשכים מהם ושופטים על המתקנים כמו שאמרתי אלו אין לך עשב
למטה שאין לו מזל ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל וגלגלים אמר הכתוב מזה
אותם ואמרו כח איש לא נעברי. ולבסוף אמר אלהים ויתן אותם ברקיע השמים
להאיר על הארץ וזה לפי שאמר עבה כי לממשלה נתן חזר ואמר כי גם להאיר
על הארץ נבראו וזה שאמר ברקיע השמים הוא למאיר שהם קבועים בו והוא הנוסע
כם כרי [illegible] אורים עליון [illegible] וזה ענין ולהבדיל
בין האור ובין החושך וכנה [illegible] דברי הפילוסופים כי [illegible] השמים ואמר
כי הכוכבים [illegible] הם [illegible] באויר [illegible] כשמש זה הפך [illegible]
זה שאמרתי הוא [illegible] לשון [illegible] ואם לא [illegible]
[illegible] כי הם לא [illegible] על החלק ההוא
מהרקיע שעליו [illegible] המאורות [illegible] לפי סברתי. אז נאמר לו כי זה לא
יתכן לאמר [illegible] שהם לא [illegible] אז [illegible] אחר [illegible] אלא [illegible] אז היה
הירח [illegible] כי [illegible] לאור [illegible]
[illegible] ולמעלה [illegible] כבר היה אז הירח [illegible]
האור [illegible] שעתו ואיך יאמר [illegible] להאיר על הארץ ואם לא [illegible]
הרבה על כל זה ויאמר שהכתוב לא חשש אלא למאור הגדול [illegible] שאמר
[illegible] אותם [illegible] לשון רבים [illegible] כי [illegible] הוא [illegible] שמר הארץ [illegible]
שסבר [illegible] התחלה [illegible] אז [illegible] ואמר לו [illegible] להאיר על הארץ
הוא [illegible] לפי [illegible] שהוא [illegible] כי שהוא האור [illegible]
הולך ומתפשט על הארץ והחשך [illegible] נסר [illegible] וכן הוא [illegible]
[illegible] העולם ואילך [illegible] כי [illegible] כל יום הוא [illegible] האור להבדיל ולהאיר
[illegible] והוא [illegible] ואילך הולך ומתפשט [illegible] שיגיע [illegible] החמה
[illegible] שכר הארץ [illegible] האור [illegible] נסר [illegible]
[illegible] והחשך [illegible] ומתפשט [illegible] ואיך יתכן שיאמר הכתוב
על [illegible] להאיר על הארץ [illegible] סברתי [illegible] שיום [illegible]
[illegible] המאורות וכן אחר [illegible] מן ימי בראשית לא היה שום אחד מהם
[illegible] כשום [illegible] רקיע [illegible] סוף יום הששי [illegible]
[illegible] השמים וארץ [illegible] הארץ [illegible] היום [illegible]
[illegible] היום [illegible] היום [illegible] וזה לא יתכן למאיר
[illegible] שאמרתי [illegible] כל זה [illegible]

המזרח ושיראה על לפי סברתם והוא כי מגבולי היום הזה ועד סוף העולם כל יום
ויום הוא עת שקיעת החמה בקצה מערב שהוא מזרח ארץ ישראל ויחשבו מהם
הוא יום ועד לשם המזרח בקצה שישקע בגבול ארץ ישראל כמנהג ועד היום הזה
האחרון יהיה גבולם וכן עד והיה היום הגבול מקום השמש יהיה גבולם והיה
עיקר הקריאה ומעשיית כלם מיום קלוס בארץ כמו רואה לדעתי אותם חיים
ומשפטים כאשר יעשה ה' אלהי לעשות כן בקרב הארץ וכו' וכו' אלה החוקים והמ'
והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ והיה הדבר הזה הוא תחלת היום וראשי
לפי האמת הזאת וכו' וכן ימים שלמים לעולם כמו שכתוב לפי הסברה הזאת
והאמת לשום תחלת היום וראשית לשמירת השבתות והמועדים מעת שקיעת
החמה ולא מעת עמידת היום כלומר שמתחיל ונמשך כל יום מהם ונחול מתחלת
הלילה · ועוד יש לזה טעם ויסוד אחר נעלם והוא לפי שחדשים הם חדשי לבנה
ונשענים לקבוע אותם ולקדשם על פי ראיית הלבנה החדשה כמו שיתבאר
זה במקום אחר והיות הלבנה החדשה אינה נראית כשהיא במולד רק בערב
אלא מתחלת הלילה מפני שאוריתא דין כל זה והלבנה בתחילתה הראשונה לא הוספה
הנה לפי היה מן הדין להיות ימי החודש מתחילים להם מעת תחלת הלילה ולפי
שכל אחד ואחד מימי המועדים הוא נקבע בראש החודש ותחלתו ונמנה מיום
כמו בחודש כמתכונת עשר יום · וכן וחמשה עשר יום לחודש · וכן כמו
ובחודש השביעי באחד לחודש · וכן ובעשור לחודש · לפי נתחייב שיתחיל כל
נמשך מועד ונתחיל מתחלת הלילה ויתחייב גם זה ויסתר עוד להיות יום השבת
ואחר אחר משאר ימי השבוע מתחיל להקרא בשם כל מקום ויקום ולהיות
לפי דין מורה מתחלת הלילה לשם ונשתכל זה כמו הכתוב והגבלת יום המכפורים כל
בתחלתו ובסופו מדבר זה ונעשה אות בין טוב לשבתות ושאר ימי מקרא קודש
נאמר מערב עד ערב תשבתו שבתכם · וכן אמר בחג המצות בראשון בארבעה
עשר יום לחודש בערב תאכלו מצות עד יום האחד ועשרים לחודש בערב ·
וכן נהגו כל ישראל מימי משה ועד עתה להתחיל בראש השבת ושאר ימי מקראי
קודש מתחלת הלילה ונמשך אחר זה מדור לדור ואיש מאיש ממשה רבינו ע"ה
מפי הגבורה ועל העניין הזה יוסף בן קלונימוס ז"ל ונמצא חשבון מולד
השנה הלבנה ותקופת החמה כמו שיתבאר ועתה אשוב לדבר והראשונה
כי דבר הוא נהוג סדר גריעת כל יום ויום מימי השבוע בשמי מקומות הישוב
שבקצה מזרח ועד קצה מערב ואחת מן החמה ומתבאר עוד עת סבר
הים ואינינו שיהיה אין עת שקיעת החמה של יום שהוא בקצה מערב · וכאשר
כבר הוא אין תיקון לכל שבקצה בשבור הארץ כמו שהוא אין עת זריחת החמה
מזרח כלומר עת הבקר לשם אבל לא נבאר לך ערבן ולא נודע אי זה בקר הוא
זה לשם אם הוא כבר בקר של יום השבת כמו שאמרת המשכילים מהן ר' חסאן
הדיין ז"ל והרב ר' יצחק בר' ברוך ז"ל והרב ר' אברהם בר' חייא ז"ל ונראה אחרים
וזולתם וכמו שהסכמו על זה חכמי האומות שכמו לכם לדעת על פי שנים מ
ולבנין עדי הלקיחה ושאר אומות תבוא השמים במקומות הארץ ה"ז שכל אלה הם
מסכימים ואומרים שבקצה מזרח יתחיל כל יום ויום מימי השבוע להקרא בשם
תחילה ואחרי כן יצא כמו כן שאר המקומות זה אחר זה על הסדר עד קצה
מערב הן לפי הסכמתם שאין מתחילין להמנות היום מתחלת הלילה כמו שיתבאר

כי לבו הסומך האמונה שמתחילין למנות מהבריאה ומשם כל תקופה מולד לאותו כל
אין הוא מתחילין שם היום ומתחיל להקרא מאין עד שאמר בבר הישוב זה אחר זה
על הסדר עד שהוא נקרא כמו כמו זמן מעתה בתחילתה כמו נמחה יב שנה
משמתחיל להקרא כמו בבו קוה מולד בראשונה ונבי היסוד הזה האמיתי יהיה •
הבקר הזה שאין מולדים בן וחוקרים שלו הוא בקר של יום שבת בקבה מולד • אך
שהוא הבקר הזה בקיצה מולד אינו שרין לא בקר של יום ששי לשם כלו שחשבון קיצת
המולדים באו הענינים קטן מעט הכנוי כשהגענו בספרין לספר כשפרה של ישראל
דבר לשם כמו מעשן אמנה בבריאה ואמו ולא יתחיל יום השבת להקרא כשמן אלא בסוף
ששם יורה הדין תחלה ונמצא יום השבת לא לפי שקנה לו התחלה אחרי סיני
על הסדר עד קיצה מעתה ולבמתה לארץ ואם לבריאה כאן שמולדת הישוב שני
שיקרא הדבר לבני הדין אחרי שיקרא בארץ בארץ ישראל בבדי יח שעות וזה כי
ארץ ישראל היא קצוה כמו באמצעות היישוב ושקיעת החמה לשם הוא מעות
לילה כמו ונעת חצות היום בארץ ישראל הוא עת שקיעת חמה בבוך ונהנו סור המקום
הקצוה הכוני על יח שעות כמו שאמרת עלי קודם חצות במתכונת שנראה סמוך
לשקיעת החמה לא עלי קודם חצות במתכונת שאינו נראה סמוך לשקיעת החמה •
ואחר שאמרנו כמה המען אומר כי יתחייב כמו שקבע היום שעות הלא
יסוד ונעזר בקריאת ימי השבוע וזה כי ארץ ישראל שהוא מקום התחלת הקריאה
הימים במה נבון החמה בתחלת הבריאה ו' שעות עד שיהיה יום שבת על דרך כי
משל התחיל על מקום שמקום התחלה החמה לשקוע מעתה מערב ונראה אמנם
אדם הראשון שנעשה והיה בארץ ישראל והתחיל לקרוא השבת עד שהגיעה לעבור
מבח ראשון אחרי יח שעות ואז שקעה החמה לבני הדין והיה להם אז תחילת
ליל שבת והיה זה סוף גבול הקריאה ולמוסף חזק זה המען ואמו כי עת מולד
שבת בקיצה מולד הוא כבר עת חצות יום ראשון בארץ ישראל עד כאן הם דברין
כמה ענין נסתן זה אם קרוב מאד מזה היא היא ספרת לי מבעל המדינה ז"ל כמה
הענין וזה כי כשהגענו בתיבות לפרש אותן הדלבות החמורות שבאו בלבוד
ראש השנה מעניין יסוד העבור שסבר לפרש אותן ולהושבן לפי נהוג העולם
והמנהג לפי זה למקרים ולהיותו כל אותם הקדומות שסידר לשם • אמנם כמה היא
הלשון רגע כי חשבון הימים בימי השבוע נחלקו הוא משתבר המזרח והוא ארץ
ישראל והמושב הוא משיתחיל יום ראשון לשוכני ירושלם וארץ ישראל לא יתחיל
לשוכני קצות המערב אלא עד ו' שעות לאחר מכאן ולמעבר הים לא יתחיל
עד יב שעות מיכאן לשוכני קצות המזרח לא יתחיל עד לאחר יח שעות מיכאן
וכן הוא סוף לעולם • ונמצא מזה כי יש הפרש יח שעות בענין ימי השבוע לפי
חשבונם בין שוכני קצוי ירושלם לשוכני קצה מזרח ושוכני ירושלם עם קצוי
לשוכני קצה מזרח יח שעות אמנם שאין המרחק ביניהם כמו מהלך הגבול אלא
ו' שעות בלבד כשנתחיל מקצה מזרח אבל לענין ימי השבוע כך הוא הסדר לא
שנסדר מימי בראשית • ונשאר לפרש מה שאמר ר' ויראו צריך לכלה ימים כו'
החנוכ"ה אמר כמה הלשון • והרשב"ל ראש השנה לא נקבע אותו ביום שבת עד
שיהיה המולד בירושלם ביום שבת קודם חצות היום ואז הוא בקיצה מולד תחילת
ליל שבת ואמר כי שיעור המטייף של עולם קודם חצות נס' הוא כאן אמר אם
עלה בירושלם קודם חצות יום שבת כי מזה שהוא נראה יום שבת סמוך לשקיעת
החמה בקצה מזרח כמו זה ובזה נאמר בן הם דבריו ז"ל כמה הענין.

ואנה אני מבין ונשים לבך לדברי שני האנשים האלה בזה שכתבו בחיבורם
בזה הענין ונראה שדעתם היא כי מירושלם או מטבור הארץ היא התחלת
קריאת כל יום ויום מימי השבוע כאשר זה סוף קריאתו הוא עלה בקצה מזרח
והמשל לסברתם הוא יום שבת כי לבני ירושלם או לבני טבור הארץ הוא שבת
שיכנס יום שבת בראשונה ולאחר ו' שעות מזמן הוא נכנס לבני קצה מערב
ולאחר שעה מזה הוא נכנס בטבור הים ולאחר שש שעות הוא נכנס לבני
קצה מזרח באחרונה ולפי זה בקצה מזרח יכלה בו קריאת שם היום ההוא
כיום. ונראה דעה זאת היא סברתם כי שקריאת לילה הואיל ואין לה שום
שנוי ולא עיקר וזה כי במזרח קצה חיבת יום שבת בטבור הארץ כמו ביום
הם עוברים את כל בני הישוב באחר ולפי בני קצה מזרח שהוא להם אין התחלה
לכל שבת לפי סברתם וכל בני חצי הישוב המערבי לדבריהם וכן הוא לבני כל
האמצע כולם על יום שבת ונוהגים חיבת היום ההוא הם עוברים אין. ויאמר
עוד לנו לשאול אותם על כל בני חצי הישוב המזרחי שיאמרו לנו כאי זה
ימים הם עוברים ואם יאמרו כי ביום שבת ונאמר חיבת היום ההוא הם
כולם עוברים וכן הוא האמת הנה יכחישו עצמם מזה שיסדו ואמרו כי במזרח
יה' שעות יתחיל היום להקרא בשמו בטבור הארץ או בירושלם גורם שיהיה בקצה
מזרח הואיל וגורם ויהיה להם מזה ביום זה וכן בכל יום ויום בקצה מזרח
משלחה בתחלת חצי הישוב המזרחי הזה ועוד הם מכחישים עצמם בזה אן
שאמרו כי מירושלם או מטבור הארץ היא התחלת קריאת היום הואיל וכל חצי
הישוב המזרחי הזה הם עוברים אז באחר חיבת יום שבת וכל טבור הים
עוברים בזמן חיבת יום שבת לפי התחלה ההיא ואם יחזרו לומר כי ביום
של יום הששי הם אלו בני חצי הישוב המזרחי עוברים אז עדין וכן יאמרו להם
לפי לפי סברתם וכי השבת לא יכנס להם עד שתשקע לה החמה ביום הזה
כמו ביום מהם. הנה יכחישו עצמם כמו כן מזה שאמרו כי בקצה מזרח
יכלה בו קריאת כל יום ויום מימי השבוע באחרונה. או יאמרו שהשבת לא יכנס
לבני חצי הישוב המזרחי האלו לא יכנס גורם שלבני טבור הארץ ולבני ירושלם ולא
לאחר מכאן וזה שקר והבל גדול. ועוד יש לשאול עליהם כזה ולומר איך יתכן
שיהיה לבני השוק מקום טבור הארץ שהלך עמה כחיבת יום שבת ויסתור בן יהודה
שבת החזן מעשה זה לדבר המזרח ויאמר לא כי אלא כולם של אמצע אם עוברים
עמה היום כשנשלם היום ושעשו כמו זה ובאמת שלריך כלל אומר כי אין אפשר
בשום פנים ולא יוכל לבני אדם העולם כולם כולם אחד ואומרים אך התחלה
באחר שיהיו מנהגם נוראים בשם יום פלוני מימי השבוע ויהיו מנהגם נוראים
אין בשם יום אחר לא מחרת לא לפי הסברא ולא לפי הסכלות המונהג
היום מבקר עד בקר ואם כן אפשר הוא שיהיו מן מזרח עוברים כלל שבת
ויהיו אין בני מערב עוברין עדיין כי כולם של יום הששי וכן כל כיוצא בזה
והדבר יש לתמוה על האנשים האלה איך נשתבשו לבם כמו כן לפי סברתם
לבני הים הגדול בקריאת ימי השבוע ואין להם כל נתינה ירם לבם אותם לבני
חצי הישוב המזרחי כולם וכל השינוי והבלבול הזה אירע להם לפי שסברו
כי התחלת קריאת כל יום מימי השבוע כאשר הוא מזמן אחד ולבני קצה מזרח

ובסוף גבול ארוכת הוא כלה ונס בקונס אחר זולתי בקצה המערב · ואמר לבר־
אליפת המנין הזה ולהוציא לאור לשמעון אקח מהתן המחלה ואגעיות עגה
גבה אמיתות הארץ (ואנו) כי לפי שמהמנין הזה מתחיל החלה בקצוות הישוב
בכל יום ויום לשונע ובקצה מזרח היא שונעת אז בראשונה עד שיהיה המערב
הזה לשם הוא המערב האחרון לכל ערב שיהיה לכל יום ויום מימי השבוע בישוב
לפי עמ״ב שהוא המחלת קריאת כל יום ויום מימי השבוע בשמו מקצה מזרח
ולא מקונס אחר זולתו ולהמנין הזה ואילך ועד סוף י״ב שעות אין החלה
ונחת בשום מקום הישוב. כלל לא הולכת היא בכל הי״ב שעות הראשונות האלו ·
ושונעת בקצוות הישוב זה אחר זה על הסדר שמקצה מזרח ועד קצה מערב
וכן עד שמשקעת בקצה המערב באחרונה ויהיה המערב הזה לפי כן לשם הוא ·
המערב האחרון לכל ערב שיהיה בישוב לפי עמ״ב שיהיה סוף קריאת כל יום ויום
מימי השבוע בשמו לפי הסכמתנו כלה ונס בקצה המערב ולא בקונס אחר זולתו ·
שהמנין הזה עצמו הוא קצה מולד העגלה · והמשל לזה הוא כי כשקוננו מחלה
ביום ששי לבמור נגד אמיתות הישוב אז היא שונעת בקצה מזרח ויתחיל להם יום
להקרא בשמו קחלה לפי הסכמתנו ושאר בני הישוב הם כלם אז עומדים בימים של
יום ערבו ועדיו בשמו ולאז ואילך ועד סוף י״ב שעות מהזמן אין החלה נוחת ·
בשום מקום מהישוב לא הולכת היא ושוקעת לבני הישוב זה אחר זה על הסדר
עד שמשקעת באחרונה בקצה המערב. וכפי כן הוא יום ששי זה הולך ומסתלק שהיה
מפניהם והשבת נכנס להם ונקרא בפיהם עד שיתחיל להקרא השבת כפי כל קצה
המערב באחרונה כלומר לאחר י״ב שעות מזה שהתחיל להקרא כפי כל קצה מזרח
וזה יהיה כשיגיע כשיגיע מהתן החלה לחצות נגד אמיתות יום אחד ואז יסתלק לו
לשם יום הששי לגמרי ולא ישאר לו לסוף כפי שום אדם ויהיה אז כל הישוב קוראים
בשם יום השבת כלם כאחד לא שאין הם כפי בני קצה מזרח עומדים במנין הבקר
שלו · ולהמנין הזה ואילך ועד סוף י״ב שעות שעות אין החלה שונעת כלל בשום
מקום מהישוב לא הולכת היא בכל הי״ב שעות שעות האלו ונוחת על קצוות
הישוב זה אחר זה על הסדר שמקצה מזרח למערב עד שמתחיל לשונע לבסוף לבני
קצה מזרח בראשונה כדי כן ניסלק שם השבת מפניהם לפי כן בראשונה ויתחיל לו
להקרא בשם לו מוצאי שבת הם אז כל בני הישוב ועומדים בימים של יום השבת
וקוראים בשמו כלם כאחד לא שונים קצה המערב הם אז עדין עומדים בבקר של
י״ל של יום השבת ולאז ואילך ועד סוף י״ב שעות אין החלה נוחת בשום מקום
מהישוב לא הולכת היא בכל זה ושונעת בהם על הסדר האמור עד שמשקעת בקצה
המערב באחרונה ואז יסתלק לו שם שבת מפניהם באחרונה ולא ישאר לו שום זכר
כפי כל אדם ויהיו אז כלם לו מאחר קוראים בשם יום ראשון בשבת כי שלשים ושש
שעות הוא מעביר שם השבת להקרא כפי בני הישוב · אבל אנו אומרים כפי כלם כאחד
ולא שהוא מעביר להקרא בשם מקום מהם כל כך לא מה שאמרו הוא כי משיתחיל
להקרא שם שבת כפי בני קצה מזרח בראשונה ועד שיסתלק שמו מפי בני קצה
המערב באחרונה כלו שמונת יעברו להם לו׳ שעות מהזמן להמשך שהם בהתייחסן
לבני קצה מזרח מתחילת ליל שבת להם ועד סוף ליל מוצאי שבת להם ובהתייחסן
לבני אמיתות הישוב הן נמשכות מחצות חצות יום ששי להם ועד רגע חצות ליל
מוצאי שבת להם · ובהתייחסם לבני קצה המערב הם נמשכות מבקר של יום ששי

לשם תנועת המולד מיומו שכבר לשם וכן הוא הדין בזה עצמו כאומר אחר מספר ימי
השבוע כל המולדות האלה לעולם ונראה שכבר זה שאמרתי פשוט וראשית היום מימי
השבוע כשהוא לפי הספירות שאנו מונין ימי השבוע מערב עד ערב כן הוא הדין ג'
בזה גם לענין האמיתי הרגעים אותן מספר עד בקר כ"ל כי כשנזכיר מזרח הוא
מתחיל היום להקרא כשהוא גם לפי ספרים ובשנזכיר מערב הוא מסלק זמן
באחרונה וזה לומר כ"ל שענין כמו כן שיעבור מהומן המוסף והטעם בזה כמו כן
הוא שהבקר מכל יום ויום בזריחה למזרח הוא הבקר הראשון שיהיה לזה ההוא בגבולות
הישוב והבקר שיהיה ליום ההוא בזריחה למערב הוא הבקר האחרון שיהיה לו בכל
גבולות הישוב. אלא שמעבירי מדינות התחלה בתחלת קריאת היום כמשונה לפי הסוף
הספירות הוא נמצא באמצעות הארץ ומעבירו לפי הספירות האמיתית הנה הוא נמצא
באמצעות ים אוקיינוס כי כל שענין אשר נראים עליהם מרחקת כל יום ויום
מימי השבוע כשהוא כמו יום ויום לפי הספירות הוא נמשך אחר הלילה ולגבי
הלילה לפי הספירים הוא נמשך אחר היום. ונמצא שהוא יעלה על דעתך ותחשוב
כי זה שכתבתי עתה והגדתי כי מעבירי מדינות התחלה בתחלת מזרח וראשית היום
כמשונה כשהוא לפי הספירות הוא נמצא באמצעות הישוב הוא סותר מה שאמרתי
תחלה והוספתי כי נמצא באמצעות הים הגדול הוא מעבירי מדינות התחלה בתחלת מחולף
כל יום ויום לענין העולם לא תחשוב כן אלא הנני יודעך כי שני עקרים אמיתיים הם אלה
נפרדים זה מזה זה כשנים. וזה מה שכתבתי תחלה לענין מולדי העולם הוא חסר
אמיתי מיעוט שאמרו לא מפני שהספירות על כל אדם אלא מפני שכך היה החכם
האלהי וזה שאמרתי עתה כי נמצא באמצעות הישוב הוא מעבירי מדינות התחלה בתחלת
היום להקרא כשהוא כמשונה לפי הספירות הוא דבר אמיתי גם כן אבל לא מדבר
בעניני אלא לפי שאנו הספירות לענין ימי השבוע מערב עד ערב וזה הערב
הראשון של כל יום ויום חל בזריחה מזרח כמשונה כמו שכתבתי והנה הם כמו
שני העקרים האלה נבדלים ונפרדים זה מזה זה לענין האמיתית בתחלת הקריאה
וגם לפי דעתנו נמצא בכלל הקריאה וראוי היה לשרה ימי העולם לפי הספירות
ולענין בחשבון המולדות והתקופות מיעוט מולדי העולם כ"ל לייחס אותם לתחלת כי
הלילה בזריחה מערב. אלא כשחרבה ארץ ישראל ונתבלבלו הדין וקביעות ראשי חדשים וזה
והמועדות על פי ראיית הלבנה בחידושה והוצרכו מפני כן אנשי הדור האחרון ג'
ההוא ותקנו לחזור ולקבוע אותם על פי חשבון המולדות כפי מה שיתבאר זה
[illegible] הספרה [illegible] לייסד חשבון המולדות והתקופות ולייחס אותם לתחלת
הלילה באמצעות הארץ [illegible] היו לוקחים אותה לענין אחר אלא שהם בחרו אותו
מפני שהוא מה שבין מזרח הישוב ובין מערב הישוב שלמון ולמון כי
בתחלת היום [illegible] והנה יש מחכמי אומות העולם מי שייחס חשבון ימי העולם
העולם לתחלת היום בזריחה מערב והנה כשלביים ייסד חשבונותיו מיעוט
תחלת היום באלכסנדריאה והחכם הבייתי ייסד אותם על רקה ויש מי שייסד על
ירושלם ובטלמיוס הזקן ייסד אותם על תחלת היום כשר שבטולה
שרכר זה אין לי [illegible] כל אחד מהם כפי דעתו וזהו ענין
מה שאמרת במציאות רבא אמ' ב' סידון ויהי ערב ויהי בקר יום הששי עד כאן
דינו לענין של עולם מכאן ואילך לענין אחר כלום כי טעם יום הששי ההוא
כשנבראו המאורות ימים ושנים ... שתי ימים לענין העולם הנאיל נאו גדר.

המקיף שש הקשת בחמה והחו׳ יהי׳ למשרדי׳ הראשון עבה מפריעת היום כבתחלה
ואמצע שכבר רגעת כמו זה מכל יום ויום יהיו ידים שלמים למען אין בהסדר
שיפולו בני אדם התחלת הימים מחשבונם מהרגע הנה לא השוני כי כל אדם
היום למערב מאי זה רגע ואחר שיורה באי זה רגע שיספם לסוף חשבונו
עליו כמו שהסכימו קדמונינו ז״ל ליסר חשבון ימי השבוע בכיון המולדות ליום
אחד להתחלת הלילה בעבור הארץ שאין היום מעבר החלה עבר ראש כנגד
מערב כמו שאמרנו ולזה נתנו ל׳ סימן מאחת עד כאן לומר למנין שלפניו
מימין ומשמאל למנין אחר כלומר כי זה שאמר הכתוב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד
עד שאמר ויהי ערב ויהי בקר יום הששי לא היה בהסכמת כנו לא באמת היה כך
למנין העולם שהתחלת הוא מהרגע הראשון שבו אמר ה׳ יהי אור אבל מימין ואילך
החשוב תהיה כמו כל אדם שיהיו הימים נחשבים אצלם מאי זה רגע אחד שירצו
מהיום ואם הימים לכל זה שכתוב שם היום מכל ימי השבוע והתחלת
למקרא לך שענין כמו כן הישוב על הדרך שאמרנו אז כשכל עד בריה שם
שאמרת עוד כבראשונה הנה נברך ה׳ את יום השביעי כלה ברכו ברכו כאמור
כמו שקבעו חמה כלל שבת המדינה האמורה משמשת התחלת הכל למקום
ההר כל השבתים יסרו לפנו לה מפני שאמרת על טבור הארץ ל׳ לך
בשם ר׳ נירחא אמרו לך שענין שיושה אמרו י״ב שעות של ערב שבת וי״ב שעות
של ליל שבת וי״ב שעות של יום שבת כיון ששקעה חמה במוצאי שבת התחיל
לשמש וכו׳ והענין הנה הוא מה שנבאר למעלה כי לך שענין הוא מדבר
יום השבת למקרא משני בפני כל אדם כלומר כי משיכם השבת אצלו כו נצה
מזרח כראשונה עד שיסתלק מאחרונה לפני נצה מערב ונמצאת לך שענין
מהראשון הענין וכן הוא הדין כמו כשאר ימי השבוע ואם תמצא כמו לבני
נצה מערב הוא מייחס ר׳ נירחא לו לך שענין של יום השבת שאמר הנזכר והי״ב
ראשונות להם קרא אמרו בשם ערב שבת שהוא ימים שלהם שהי׳ בנצה מערב
והן עצמם של ליל שבת בנצה מזרח והי״ב שעות הן של ליל שבת לשם רצה לומר
בנצה מערב כמו שהי״ב שעות של שנות הן של יום שבת ולכן היה מייחס לנצה
מזרח היה אומר י״ב של ליל שבת וי״ב של מוצאי שבת וי״ב של יום שבת ושלום
האמור שאמר ר׳ נירחא היה כך בראשונות ובאחרונות היה בנצה מערב ובאחרונות

בנצה מזרח   כס ... השנה

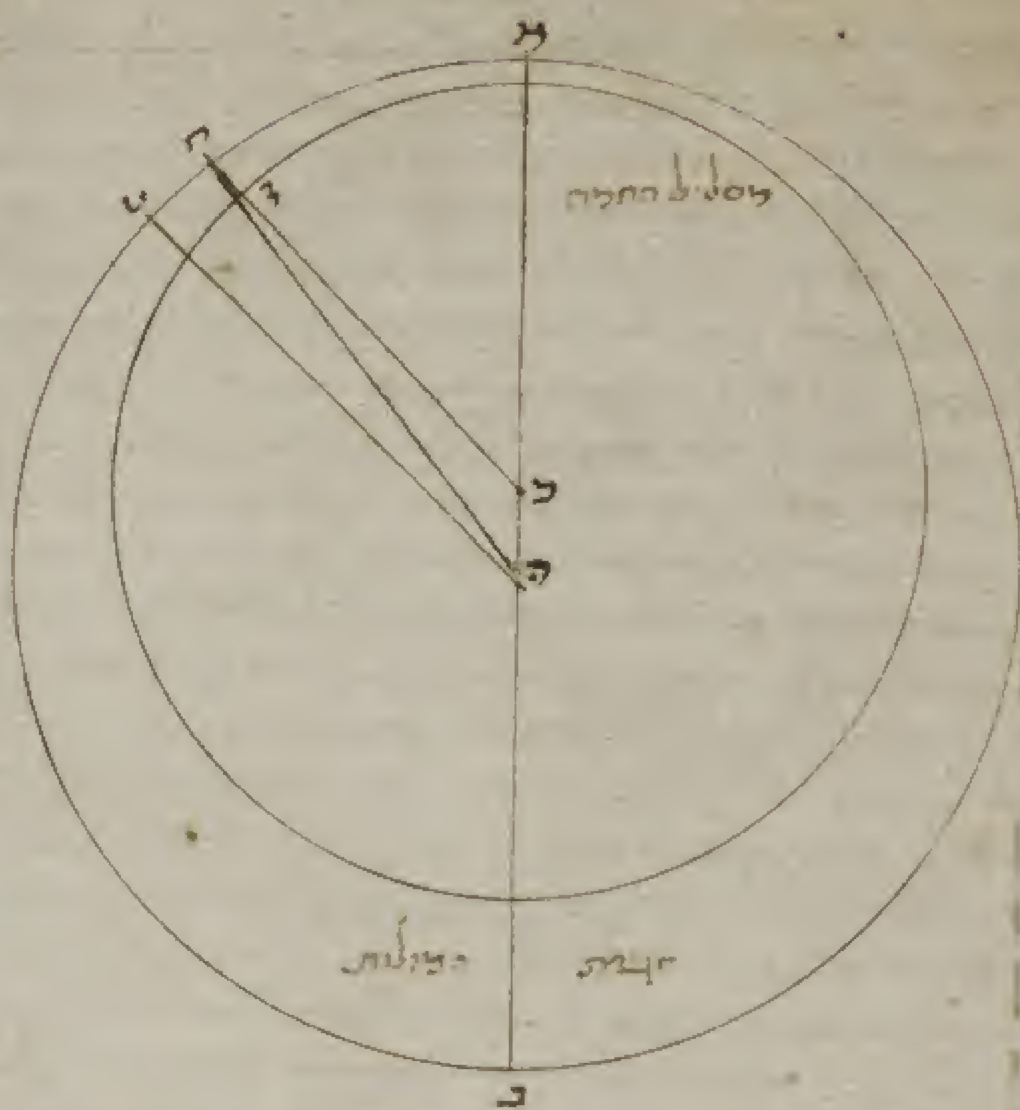
המאמר השלישי

אחרי שזכרנו בדברי תנועת גלגל שני המאורות · ותנועת תנועם בהם והדרכים
וכל העולה בזה ובא לחלק מסבלת מהלכם האמצעי · ומהלכם האמתיי ועניניהם
הנראים לנו בחוש [illegible] מהאורות והעניינים המתחדשים לכל אחד משניהם
עם מה שראינו מהם בהתיחסם זה לזה ולארץ והמאמר נחלק לי״ט פרקים ·

פרק א

בכל מה שזכרנו מה שאנו צריכים לו בביאור סדר הגלגלים כל אחד
משני המאורות ותנועת כל אחד מהם · ועניני האורות והדברים
המוסכמים המחייבים את כל התנועות לירח ולשמש שתנועת כל אחד ואחד מגלגלי
השמים ומהלכם העצמיים המתנועעים על סבב מרכז ועל שני קטבים ובריחו הוא
המוצג שנה כלי חלוף [illegible] כי מהלכים שונים זה לזה יש להם בנושא השנים זה לזה
וכבר יסודו בראיות שעשו ואמרנו כי בשטח חגורת המזלות שסבב [illegible] הוא
מרכז החמה סובב ולגלגל [illegible] על הדרכים הראשונים · ועתה הנה [illegible]
הזמן שנראים לחמה בכל זמן וזמן [illegible] סבב מרכזה גלגל שאין מרכז המזלות
[illegible] יוצא הוא מרכז ונמשך לנר אחד כמו שיתבאר הוא שנקרא מהלך החמה
האמצעי בכל [illegible] הזה · והגלגל הקטן שחוץ למרכז החמה [illegible]
בשטח החגורה על ידי המהלך האמצעי והיא שאקראו [illegible]
[illegible] כמו מסלול החמה וזה [illegible] שעל [illegible] מרכז שהוא [illegible] מרכז
גלגל החמה היוצא המרכז הוא מרכז החמה סובב [illegible] על סדר המזלות
כמו מהלכה האמצעי השוה לגלגל כמו שאמרנו והמסלול הזה הוא [illegible]
[illegible] הגלגל היוצא מרכז [illegible] ומרכזו [illegible] מרכז
הגלגל היוצא [illegible] [illegible] שעל פי [illegible] הישר היוצא [illegible]
ממרכז המסלול [illegible] מרכז החמה [illegible] ולמעלות של [illegible] המסלול
הוא [illegible] המהלך האמצעי האמיתי [illegible] הוא נקרא [illegible]
כי הוא [illegible] למרכז החמה כמו מהלכה האמצעי [illegible] [illegible]
[illegible] שגלגל [illegible] סבב [illegible] שהוא מרכז המזלות
היא [illegible] · והנה מסלול החמה [illegible] סבב [illegible]
שהוא מרכז גלגל החמה היוצא המרכז [illegible] כמו שהוא
[illegible] של שני המרכזים האלה [illegible] היא [illegible]
[illegible] החמה במזלות וזה לפי שמשיגים מרכז החמה [illegible] האמצעי [illegible]
[illegible] היא החמה [illegible] [illegible] על [illegible]
[illegible] [illegible] היא [illegible] השפל החמה וזה לפי שאין
היא החמה [illegible] של [illegible] מסלולה [illegible] שפלה [illegible]
[illegible] [illegible] שנים זה [illegible] בפרק אחר [illegible]

הנה וזה אמר כל
המבחינים מדין
מדין חילוף מהלך
החמה הנראה לפי
מינים [illegible] נמצא
נבחן חלקי הדילוג
אבל שמה כך
להראות מינים
לזה אלה מרכז
החמה ואעביר
על נקודת ז המסלול
ואוציא קו זל
שהוא אמת כוח
במחשבה והעבירו
על נקודת ז ואמר
ואוציא קו עד
קו הנח ויוצא לו
מרכז הקוצר
ונעבר על מרכז
החמה ויוצא ונמשך
עד נקודת ח מהר
מהדילוג כפי לה
להראות שעלה

הוא נראה מינים החמה האמיתי נעבר לשם מנת כואב ולכן יראה זו הנח ובמוצא
בן כשם קו המורה למי מחוץ שנקודת ראשו מדילוג כל עד נעת הוא הלוח
על מינים החמה האמיתי מדילוג מנת החמה · והלהלוך הנראה לחמה מדילוג על
כן קו המורה הנה בכל זמן ומן נקב הוא שנקודת מהלך החמה האמיתי בזמן
הקיבוץ ההוא ונעבר הנה נקרא המהלך המתחלף הנראה כמו שיתבאר הטעם
מינים ומחר ואם אעיתא עד נקודה הזאת זו הט הנקובל לן מן המיעוט
והיה נקודת ט וזה וזאת מן הדילוג היא מינים החמה האמיתי לשם כנגד הזמן
כמו שבנושה ה מסיני היא נקודת ח אז לשם ולמסך היא נשף הט הקושיה הזאת
המוסכם על נשף וה' השנה לכניף הט"ו הנז' כמו שיראו הטעם בהגדלות היא
שיראה שלה היא קשף החילוף שיש בין מינים החמה האמיתי לבין מגולה האמיתי
בזמן ורגע כי נקף ז מסלול מזה זה מהמורה וכיוצא בה היא שנקרא לפי ק
ונקב החילוף הנאל והיא שנה לכניף טהן שעלה היא המוסכם נשף טח שהוא
נשף החילוף כמו שאמרנו ונעבר אנשים לקח כל זה ונאמר האמת מזמן
להמאמר הזה · ונעבה הני ינדע כי מצן שני הקוים האלה לא קו הטעם וקו ז
המורה האלה יש לבחון הוא כללות שמעבירים על מינים האמיתיים ואליהם
כמו שיתבאר זה כמינים הראוי אל המאמרים הנה כמה

פרק שני

מספר כל ואמרינו גדר שנת החמה ולידתה ומחלוקת שיש
בין הראשונים ובין האחרונים כמה מאמר בראיות ברורות.
ואוכיח שלידת התמימה שעלה יש להשב שנת התנועה ולמעגן היא הסרה מן
הסיבוב כפי מדרינו על כשם רב ארא בר אהבה והיא שס"ה ימים ה' שעות

מרקיון תלקיס ונעור לה רטעני מטן במלך · רש. כי רואי הוא וקראי הנגגין
הזה שאינו כא עתה לבאר הלמודו ומשפטיו בפרק הזה לחקר בו ולבאר ספר
גדול כפי שעלו וזה לפי מה שעיינו ונראה מעלתו הנזכר מה יסודי העבור
וסודותיו הם קיימים כן כלו שיתבאר במקומו ולפי שהמחברים לא בררו אותן ולא
הוציאו משפטיו לאור כפי הראוי לו הנזכרת להאריך בו יותר מראוי עד שאדריך
איך נתבלבלו חכמי האומות בחקרם על גדר שנת החמה העגון ומדתה ואשכיל
בסוף ואודיעך דרך האמת ושרשו כנה · ואתחיל ואומר כי קיום היתה ואחר
אחר משאר כוכבי לכת ורחשבם מהמזלות לכל עת ועת ודרך מהלכם בגלגל
בכל זמן ונזמן קצוב לא נודע לחכמים ולא נכר אלא עד שידעו תחלה וסוף
דרך מהלך החמה המיוחד בכל זמן קצוב ודרך המהלך המיוחד הנה אין
דרך לידיעתו אלא מדרך ידיעתם דרך זמן שנת החמה תחלה עד שידעו על פי
המחקר השני ונתן דרך הזמן ההוא שבו השלים החמה הקפה אחת
בגלגל על סדר המזלות ונשתכח זה הזכרתי החכמים לחקור על פי עניינם כי
תחלה ולבאר על דרך זמן שנת החמה ושלמות שנה בלשונם הוא ענין מלשון
שנה ישנה ולפי שענין שנת החמה ושנה היא שבשלים החמה הקפה אחת
בגלגל על ידי מהלכה המיוחד ושנה ונשוב לנקודה הראשון שממנו
התחילה לסבב · ונהו גדר שנת החמה על דרך כלל · ולפי זאת אומר כי שם
השנה אינו נאמר באמת ולפי משמעו הפשוט אלא על שנת החמה וזה שנאמר
שנת הלבנה אינו אלא על דרך רוב והתחברה לשון וקיום אחר מהמאמר הזה
אודיעך ענין שנת הלבנה ושנויה · אבל עתה הני יודעך כי כשלבדים יחשוב
כמו שכתבתי בספרי ויאמר כי גדר שנת החמה העגון שמלך יודע דרך מהלך
מהלכה המיוחד בכל זמן וזמן קצוב ושעלו יש לחשב שנת העולם ולא
ולדעתם הוא משיהיה מרכז החמה עגלה לסמן נקודה ידועה נקודה
מהמזלות כלה ראשי נקודת השואות הקיץ או החורף או נקודת אחת
נקודה אחרת שתהיה להם ניסוב לו למקום ההם ויתגלגל על פי מסיבת
החמה המיוחדת ויעבור לו נקודת חלקי הגלגל כלה וישנה וישוב לחנות לו
שעל נקודה הנקודה ההיא והוא יאמר כי זה הוא גדר שנת החמה הזמן הזה
ואז ישנה לו הזמן וישוב למקום הראשון בתחילתו כלומר לרגע ההוא לפרק ·
השנה שהיה עליו בתחלה אם קיץ או חום או חורף או קור · ואז ולפי כן ישנה
דרך החמה וירוץ על הגלגל ההוא עד שסבב עליו בתחלה ואז ולפי כן ישנה
לו מרכז וישוב לנקודת דוחו בכל אופן ולנקודת ...ו ונם לשנות ...
על אופן חיי היום כקיום קיום · ולפי ישנה לו לשם היומים והלילה ונעכה
החמה בתקופת היום ויעל העמוד אז וישוב לדרך ולמקום כבתחלה בראשונה ·
וכשהשלים על כי זה הוא גדר שנת החמה העגון וכא לו לחקור ולדעת דרך
על פי העיון המתחיל ואומר כי אברכס החכם שהיה לפנו כמו שלש מאות שנה
ששמה אותו ואמר שלו כי הוא היה יותר משכל וזה היה משלמות העיון מכל החוקרים
שהיו לפנו כמו נחקר על דרך זמן השנה על הדרך הזאת עד ועיין ...
...ההיא השנויה כמו שמנה שתי ... גדולה מאד ...
... ...

כשנת צלע הישור ובשבלי המיעב הנה שהיה לה היא בכל ימים ויומים מיום
החמה עובר כנגד היסוד. לדברי מאיר ולאודר מאמר החמה השופט. עלכן אין מ
כרי שבכל ימים ויומים מיום השנים היה עובר כנגד הראשי הוא לדברי המאיר-
סימה אבל ברגע תקופת שמן האמיתית וכן ברגע תקופת תשרי האמיתית גם היא
שיקדין להיות חצי היום לשם ימים או היות השמש הזאת מאירה ולוחיה מן
עבריה סתם שנים ככה אחת והיה אז כל חוף שקליפות עומד ולהלן—
כול שנה זה לפי שאז ובתקופה ההוא היה מעביר הרקיע החלה ממין שם גב.
השמש ואמרם היה מכוון לרגע הנה הן תקופת שמן או בתקופת תשרי לבש
שנת המאיר השמש בשנת לבריאה יורוע. כראוי ולכך שאין מל. רגע התקופה
התקופה האמיתית היא נעכור ולחשב לרגע ההוא ויורע אז זה רגע הוא
מאין שנה מהים ההוא מלכסנדרי ושמר מושב נמצא לו עד סוף השנה
ויורע כמו כן ועל ידי כן וכפר עת התקופה ההיא לשם ולצור על הזמן ההוא
הערך כנים ואמ"ל עלכן כי הוא זמן שנת החמה באמת. ואחר שחקר על
זה מעמים רבות שנה אחר שנה על הדרך האמיתית הנזכר ואמ"ל כי מעולם
לא מצא כי הגיע לו הזמן הנה לדברי רבינו ימים יותר על שלש מאות וחמשה
וששים ימים אלא לעולם ובכל מחקר מחקריו היה מוצא ואותו רביעי-
יום פחות משהוא לא שהמעט הנה היה מפתיע רביעית היום ויהיון שלש מאות
שכל כך היה דק מאד עד שלא היה יכול לכוין אותו על פי העיון ולמצוא
ולרצע מיוחד ולא עוד אלא כשהיה מכוין לשרוש אותו ומוצק עלכן כמו כן גדל
לא היה מוצא אותו על מדה אחת קיימה בכל השנים ומכח כן ועם מפני
שהוא רקות לא חשש לו ולא הקפיד עלכן ואמרה לבני רומי ויהיה עליהם לספר
שנת העולם ולעשות כן שס"ה ימים ורביעית בלא תוספת ומגרעת. ולפי זה
תהיה האמונה הפנים לחמה לספרי השנים ולעשות שלש שנים פשוטות כל
שס"ה כל אחת מהם ויקראו אותם פשוטות. והרביעית יעשו אותה מן שס"ו ימים
ויקראו אותה כבושה ונשאר הוא עד זה מסופק ברגע ולא ידע אם הוא ?
זמן השנה עומד על מדה אחת קיימת בכל השנים או לא. ובתלמיים מצא.
עלכן כנה ואמ"ל כי לא יאות לאיש לשכלו ספר אברכס שיעלה ברגע לפני
ויחשב איש תמורת מדות זמן השנה בין שנה לחברתה ויאמר שכן היה לו לבלום
הספק הזה משמענו או בתיקון הכלי שעשה בו או כמיעבן ויאמר שאין אנו
לא כוונו עצמו העיון משפטנו או שהיא הכלי הזה שעשינו בו אין מתקן ולא
מיוצב כמו הראוי לו או שהיא מים לום משנה לשנה הוא משתנה ומתקלקל
בתיקונו ומיצבו ולפיכך זה הוא שאינו מודה זמן השנה עומד על מדה אחת
קיימת בכל השנים מדה שיעלה הספק הזה כזמן משנה עצמו הזמן על כן מ
מיוצב אלא המחלה וקצבת השנה לעולם. ונשאר כלה על שלא הקפיד על המ
המעט קץ ההוא שהוא מפתיע זמן השנה מהגיע לדברי רבינו ימים שלש יותר
על שס"ה ומוסף שהיא רק מאד ואמ"ל אין לא השגיח בו ולא חשש לזה והוא
עקבן שנה על שנה ונתקבץ עד שיתקבץ ממנו בשנים רבות כמה שעות וימים.
ואחרי זה בא בתלמיוס ואמ"ל כי החילוף הדרך הזה שהיה מוצא אברכס—
בזמן השנה בין שנה לחברתה אינו מפני שיש חלוף בזמן השנה כלל ולא מפני
שהדרך חזירתו על זה לא היתה כמו הראוי וגם לא מפני שחשבונינו לא היו

הרומיים כפי יכולת האדם אלא מפני שאין לך שום מעיין בעולם ואפי' ורין שם
שנבדקים ומשתכל עד מאד במלאכת העיון שיוכל לבקש כל העיון ולהוציא כפי
הראוי בלום עד שיהיה בהן הצלל ומוציאן וגם עבר השנים זה יוכל לבוא ל
אותם כמשפטו בלא שום קירוב זה אי אפשר בשום פנים ואחרי זה בא תלמיו
בשכל הזך ונגרר על הצרוב הזה שהיה מוצא אותם כדרך זמן השנה בין
שנה לתחלה והעברים שלנו בטוב שעבון ונפתיחו ודיעטן בחלק אות על
מספר שנה רבות עד שמצא בדיקתן ולא נשאר לו שום חשבון ובא לו ותוון
מדת זמן השנה על הדרך הזאת לו בבניין הנראה ועיין נתן רגבו מקודם
משרי האמיתית על הדרך האמורה למעלה ולקח רגבו העיון ההוא וירכיב
אותו לעיון אחר מיעונו אברכם הם הרומיים להקופת השרי האמיתית שי
שהעיון היה לפני עונות וזורים לו מאה שנה נחשב מדת מדת הזמן ההוא ל
שנדשך בתרים וחילק אותו על מספר השנים האלו ונמצא שהפתיח הזמן הוך
מדרי רבבי יום שלש לכל שנה ושני יותר על שס"ה יום והמיעוט משנים האלו
כדי יום אחד פחות כדי חלק אחד מט' חלק ביום · ונמצא זה להקופת נתן הא'
האמיתית גם היא ונמצא החשבון כפי זה · ואז ימצא לחלופ בן והבר ט זמן השנה
הרומיית הוא שס"ה יום ורביע כדי חלק אחד משלש מאות חלק ביום · כי אמר
מאחר שהקירוב שיוכל להמצא בדרך זמן השנה שהוא בא מיתר העיון הנה
נחלק על המספר השנים הרבות האלו שהיה בין עיונו לעיוני אברכם כבר טול
במיעוטו ט מה יהיה לכל השנה האחת נחלקה מדנא דרך שאין לו חשבון
בעולם ונשאר לו נקודה ... עד שלקח אחר מיעוטו הרומיים הלז
ויריך אותו לעיוני החוזרים שהיו לפנינו בכדי ... שנה נחשב למספר ימי הזמן
הרב ההוא הנמשך בתרים ונאמר כי למספר ימיו החסיר מהגיע לכדי כמעט יום
שלם יותר על שס"ה יום לכל שנה מה והמיעוט בכדי שני ימים או נגד
ברבע ונמר שמדת זמן שנת החמה העיון והרומיין הוא שס"ה יום ורביע פחות
חלק אחד משלש מאות חלק ביום שזה הוא שס"ה יום וחמש שעות ונה רגעים
לו משעה ומחצה חלק רגע אחר מיום עוד · שלשה חלקי העשמה הם רגעים
חלקים ונתן ג' חומשי חלק אחר עוד · ומשנמסר לבבליים כלו לקח מספר
השס"ה יום ונה' שעות והרגעים שאמרת וחילק עליו הג' מאות יום מעלות של
הקפה אחת · ויצא לו כי מדת היום האחר מהלוך החמה האמיתית הוא נט
רגעים ח' שניים ו"ז שלישים י"ג רביעיי' י"ב חמישיים לא ששיים בקרוב · ואם כפל
המדה הזאת בכל מספר ימים וחדשים ושנה שריצה והשליך מהקפות ההקפות
השלמות והחוזר בנשאר ועלה בית מדת מספר הימים והחדש' והשנים ההם
מהלוך החמה האמיתית יותר על ההקפות שלמות ידועה ומכוונת ועוד
לקח מדת היום האחר האמורה והכפיל מדה חלק אחר מן כ"ר והיה הוא
לכל השעה האחת המלאכה נחלקה מהלוך האחת האמיתית · ובשעות כרת
כל הלוחות האלו ידועות ומכוונות על הדרך הזאת קבע אותן בלוחות למקום
כדי שיהיו עומדין לפני שירצה לחשב על פיהם ולדעת מדת מהלך החמה
האמיתית יותר על הקפות שלמות לכל זמן וזמן שיהיה ורצה לגרוח
מבואר המתחן מספר הזה לחות מקומות למהלך החמה והירח האמיתיים
כפי הראוי לפי חשבונו · ועשה אשר ואשר יעקב בזה העיון חשבון ושבותו
שלא הוקשו בהם תכלית האמונות ולא שיעשו · ואודיעך כי לכוונת שלא
הטרם המופרים במכלית סוד העיבור ולא יתנם · והחלה אותם כי הם

37

המדקדקים מחכמי ישמעאל לא ראו בספרם בטלמיוס ולא הודו לו בזה שאמרו בעבור
שנת החמה ותקופתה ובאו להם בשני שערים יותר על זה כדין גמל יותר מדי
והטעם קבלה ונאמר כי שנת החמה היא נראית לפי אחת מאחת משלש דעות
הדעת האחת היא דעת בטלמיוס שהביא שאמרנו והיא נאה לדעת החכמים
ואורך השנה לפי דעת האמונה היא נמוכה מאד ממורה לדעת רב אדא כי
שיתבאר זה בעיון אחר · ושעם גדר השנה לפי דעת מי שאמרנו היא הזמן
שבו ישלים מרכז החמה הקפה אחת בגלגל עם השיבה השוות כלומר משיהיה
מרכז החמה עומד כנגד נקודת השוואת החורף עד נקודת השוואת הקיץ או נקודת אחת
זו נקודה אחרת שהיא להתנועה הקבועה בגלגלים הגלגל העליון עד שישוב
לו נשוב לחזור נגד הנקודה היא עצמה שנה · וזמן השנה הזה לא שלם
הדעת הזאת עקרה אותו כמאן לפי זה זמן השנה המקובל · והדעת השנית היא
הדעת החוזים בכוכבים שאמרו כי טעם שנת החמה היא הזמן שבו ישלים מרכז
החמה הקפה אחת מגלגל המזלות כנגד הכוכבים שבגלגל המזלות וירושלים כי
ההפרש שיש ביניהם לבין המזלות הקבועים בגלגלים הגלגל העליון לא שולל
השנה לפי דעת אלה הוא משיהיה מרכז החמה שנים יחד עם כוכב
ויתנהג מהמזלות המרובעים האלה או עם כוכב מיושב ותנוע מן הכוכב אז הכוכב
או אי זה יחד שיהיה ועד שישוב לו מרכז החמה וישוב להיות לו עם כוכב
היחס ההוא שנה ונראה כי זה הוא זמן השנה המובן שיש למחשב לו לפי שכן
שנת החמה להיות לה עם הכוכבים בגלגל המזלות הקבועים שהיתה לה
שהיתה בתחלת הואיל ואין לפני כן ישוב להיות לה בתחלתם כמו הפלשלה
והם והמשמעלה שהיה לה בתחלה והאנשים האלה עשו כמו אמונתם כמשפט
ערך הכוכבים · והדעת השלישית היא דעת החוזרים שעשו מאמנה
מחכמי ישמעאל האומרים כי זמן השנה לפי האמת כלומר כל התייחס לשום דבר
בגלגל הוא הזמן שבו ישלים מרכז החמה הקפה אחת בסלולה על פי הזן הג'
הראשונה אחת לשם ונאמר כי זה לבדו הוא זמן השנה המובן שלמד יאות שנקרא
שנת החמה לכל זמן נקבע הואיל ונסבב מרכז החמה הלא ולא סבב שנה נקודה
אחת היא סבובה ונקודה האמיתית נאמר לפי שבזמן הזה ישוב לו חילוף
המהלכה בגלגל ויחזור למהלך ולמרחק בגלגלים כמו מה שהיה בתחילה ·
ולזה גם הוא כמו אמונתם בתקון מהלך החמה ומולדה האמיתי לכל שנה
ושנה יתכונה · ואחר שסדרנו טעם שלש הדעות האלה נבאר הני ונודע כי
השנון האמיתי יעיד שזמן השנה שלפי אחת מאחת משלש הדעות האלו אינו לפי
הדעת שלפי הדעת האחרות מהם אנגד שבטלמיוס יחשוב כי זמן השנה לפי
הדעת הוא כמו זמן השנה שלפי הדעת השלישית כלומר שעל מה אחת הסדר
בגלגל ובשבול זה הוא שלקחת וממן מהלך תנועה מהלך האמיתי כי שאמרנו
ונאמר שזמן השנה שלפי הדעת השנית אין לשום לו שיוי ולא למחשב לו הואיל
ובגלגל הוא גדל מרוחק בזמן השנה שלפי הדעת ועשה עלו כמו הטעם הם
הכוכבים המיושבים שהיא שוה ועל סדר הגלגל בגלגל לפי סברת שהתנועה
בראשה שעבר והחוזרים האלה כמשן עלו כבר זה והראו כי זמן השנה המקובל
אינו עומד על מדה אחת קבועה בכל השנים כמו שחשב הוא אלא משנה לשנה
וזמן הזמן הוא מתחלף במרחק חלוף רק מעט מעט עד שאינו נכר ולא

ועד עכשו לא בשום הדרך. וכמו כן הוכחו באומות שונים שהעתקות התוכנים
המושכים אינה שוה ולא על סדר המולדות לעולם כמו שחשב בטלמיוס
לא פעם ובזמן רב היא כלפי פנים ופעם אחרת ובזמן רב אחר היא כלפי
אחור ופעם היא בתכלית רבה כמו כן אבל לא כל כך וכבר נודע עיקר
כל זה ושרשו בבאור שעבר ואמרו כי בטלמיוס לא הרגיש בזה ולפני כן
שהרגיש בהיות זמן השנה נוטה לפני שסובר כי קוים ראש החמה ונחשב
במולדות [illegible] לעולם ולא נעתק לתקופה ההיא לפי שהיא מונח
עליה בולטת שהיא היתה כנגן אחר יגב המעלה השנית ממזל תאומים כמו
שיתבאר ונחשב כי על הנקודה הזאת היה נראה קוים קבועין כל ימי שלא
והאחרונים האלה הוכחו באומתות השונים והראו כי לעולם ולזמן לזמן
הוא נעתק קוים ראש החמה ממזלות האמיתיים במהירות רבה כלפי מזרח כמו
מעלה אחת בכמו מאתים ושלשים שנה והמזלות האמיתיים האלה עצמם הם
נעתקים ומתחלפים כמו לה שבירות בבאור שעבר והיה בימי אברהם נגה
קוים לכן ובזמן רבים ועד עתה הם המזלות האמיתיים האלה הולכים ונעתקים
בתנועה רבה כלפי מזרח התקופה שאינה שוה ובזמן הרב הזה כל שבימי
אברהם ועד עתה שהוא כמו אלף ושלשה מאות וחמשים שנה הוא קוים
ראש החמה הולך ונעתק ונסבב במזלות הקבועים על פי שתי התקופות האל
המתנועעות מחוברת הולך ומתרחק עד כלפי פנים עד שהוא עומד בזמנינו
זה שהוא שנת חמשת אלפי׳ ועו׳ לבריאת העולם מונח על נקודת [illegible]
שהוא ראש [illegible] קרוב מאד מאד כמו שהוא הענין האמיתי
מעיד על זה · ואמנם אם תתמיד בסדר שתי התקופות האלה ותעתיקם כל
העתקת קוים ראש החמה במזלות האמיתיים כמו ונכון לה שאומרים והעתקתם
הם גם על פי עצמם כמו לה שנתבאר בבאור שעבר תראה כי לשנה לשנה
ולזמן לזמן בכל הזמן הרב הזה שמימי אברהם ועד עתה הוא זמן השנה
התקופתי הולך לו ונפחת מעט מעט בדרך המעגל ושתי התקופות האלו כבר
נתאמתו הם ממהירות ומחישוב מרכז החמה ונראות שישלם הזמן במזלות
הקבועים בשנה שנה לזמן הרב הזה שעבר בפחות מעט מן להשנה של
לעולם לא שתמיד [illegible] הוא רק מאד מאד עד שאיך עכשו ולא עד
עד בשום דרך כמו שאמרנו · והנה על החשבון הזה בזמן השנה התקופתי
הוא לה שהעבירו החכמים האחרונים האלה כמו שמפורש בספריהם ואמרו
שהם בקצרו ומצאו שקודם לאברהם היה יותר זמן השנה התקופתי מזה שס״ה
ימים ורביע וכמו רביע שעה עוד · ובכל החכם [illegible] אברהם לאחרון [illegible]
אותו משס״ה ימים ורביע בלא תוספת וגרעון · והנה בטלמיוס מצא אותו
פחות מזה כבר חלק אחד מש׳ חלקי היום · והחכם הבתני מצא אותו
פחות מזה כבר [illegible] חלקים [illegible] כמו שמפורש בספרו והחוזרים
האחרונים שהיו קרוב לזמננו זה כמו [illegible] מצאו אותו פחות
מרביע היום כבר י״ג רגעים [illegible] בשעה שהם [illegible] חלקים עבריים ולפי
אותם הם הפילוסופים בספריהם יתחייב [illegible] כי עד קרוב מזמננו זה היה
זמן השנה התקופתי הזה הולך לו עוד מעט ונפחת עד שהוא עתה לפי
אותם עומד בכלל [illegible] לפי אותם יתחייב שיתחבר

מדין עוד הענין ויחזור לו זמן השנה התקופיי להיות קודם לזמן הירחי ועושה כבתחלה
מעט מעט וזה יהיה על ידי חזרת החלופות האמיתיים להיותם שווים בזמן ואילו
הלבנה ונעשים כלפי אחור. וכן יהיה ערך המשפט כזה לפי אומרם עד שיחזור
לו זמן השנה התקופיי הזה לאחור וזמן לחמה להיות עודף או כמחלוקת ובלו ויהיה
מרחק או עודפת על שס"ה יום ורביע כדי רביע שעה עד וגו' יותר מעט מעט ועל
המיתון הזה היה יהיה הדין עולה כזה כל ימי עולם. ואחר שנתברר כל זה ונתייסר
עוד הוי יודע כי על כן זמן השנה התקופיי הזה ולא על זולתו משאר הדיעות
שזכרתי יוסד לו ורמיזתו ז"ל ונמצא מחזור הלבנה של י"ט שנה שעליו הם מייסדים
כל חשבונות העיבורי והלבנין שעל ידי כן כדי שיתבאר כל זה מזולתו הראוי לו
מהספר הזה אם חושבים לקביעות ראשי חדשים ומועדי השנה והמועדים. ועל
כית זמן השנה התקופיי הזה הקבוע והמדוייק המסורה כדרך לקבל בשם רב
אדא בר אהבה שעקרו מקובל אם מחשבים ומונים ימי עולם ושעותן כי
יתבאר לך מקום אחר ונראה כי שהוא קביעת ר"ח והמועדי' בלי כבוד
הלבנה כך הוא בלי ליצר אחר בתקופת החמה. ועתה אם תקשה לך המקושה
הזאת ותאמר הואיל וזמן השנה התקופיי הזה אינו עומד על מדה אחת קיימת כי
בכל שנות העולם כמו שהתבאר העניין אם ייסדו לו ורמיזתו ז"ל וכל חשבונות
העיבור עליו כמו שראית ועוד אינו קיים לא הם מדה ימושה והיא שעלתה
ביסודה ונעשה מחזור הלבנה ואם כן יש לטעון עליהם ז"ל כזה ולומר שכל החשבון
הזה המסור כדי [illegible] לקביעת ראשי החדשים והמועדים ומנין השנים אינו
מיוסד על יסוד אמיתי כמו שיש לסמוך עליו והוא נראה רבה. וצריך להרים
הקושיא הזאת ולהסיר הרעה הזאת מעליהם ז"ל ולכן אשיב הטוען הזה ואומר
ואומר כי באמת לא עלה לפרש ולבאר כזה שנתבאר מחילוף זמן השנה התקופיי
הזה במרחק משנה לשנה ומזמן לזמן הואיל והעניין הוא דומה ומעובר עליו כי
המחשבים מדבר כזה אינו אלא כדי שהוא עומד כאור החמה והוא רבה על ראשון
ספר זה ואומר כי כאשר [illegible] ואפילו אם הוא עומד ולא נעלם כמו כן לא
לעבור מנהג קדמונים ז"ל ולעולם שבעולם מהם [illegible] כזה או לומר עליהם
כי הם ידעו אותו והתעלמו בו והעריכו הוד ויסדו לו כל חשבונות העיבור בקביעת
ראשי חדשים והמועדות ומה אינה על שקר ואלו חס ושלום ואיך יעלה זה על
לב משכיל. ולכם כאשר ניסר סוד העיבור נקבל אותו מהנביאים שיצאו
בתוך הקודש וראו וידעו הכל על כרחן. והנה מחזור לבנה הזה המיוסד
על פי כית זמן השנה המסור כדרך כמו שמם רב אדא לא נחלף מיתבנו
ולא נשתנה מבראשית ועד עתה לענין החמה והלבנה כפי מה שיתבאר הם
מיוחדת על זה אלא שהתשובה הנכונה והטעם האמיתי כך הוא ואת הקושיא
הוא שאמרו כי מה שנתבאר מחילוף זמן השנה התקופיי כרחוק לזמן לזמן הוא
דבר אמיתי שאין בו ספק הואיל והעניין הוא מעיד עליו כמו שאמרתי שדבר
הספר שלו כמו שנתבאר הוא כי כנגד זמן רב הוא זמן השנה התקופיי הזה
הולך ומתקטן מעט מעט עד שיגיע לתכלית [illegible] ויהיה מרחק או שס"ה יום
ורביע פחות ממנו [illegible] חלקים או יותר מעט כמו שהוא עכשיו זה. ועתה
אחרת וכמו כן אחר הוא חוזר ומתגדל מעט מעט עד שיגיע לתכלית גדלו

ונהיה כמו או שס״ה יום ורביע יום ורביע שעה או יותר מעט כמו שהיה בימים ב
בימי אברהם כמו שהעיד על זה המומחה הבקי במעשה לבי׳ יש לך לומר ולפיכך כי סדר
נבון וכיוצא יחיד יש לחלוף הזה שלזה הוא סובב וחוזר חלילה כל ימי עולם כמין גל
אחר ואחר להחזיר לפנים הנבראים כדינם כלומר צבא השמים וקראנו כמו שבארנו
המספרים שהם כדין זה והסבתו שלזה מאיות [illegible] ואמרו שתי
שמים [illegible] יש לכל חילוף וחילוף להם שלזה הוא סובב [illegible] הולך וחוזר
חלילה כל ימי עולם לבי׳ יאות לנו שקדמונינו ז״ל כשקבלו להם הסוד הזה
[illegible] חילוף [illegible] וזמן השנה התקופי [illegible] אותו בבירור על פי מחקרים [illegible]
או [illegible] קבלה שהיה בידם להתבונן [illegible] בא להם [illegible] מכשר חלקים
או יותר מעט כל שבתם הוא [illegible] וזמן השנה התקופי הזה כשהוא [illegible] בגלגל
גדול שלזה כשיגיע לגלגל [illegible] ולקחו [illegible] שהם [illegible] חלקים [illegible]
[illegible] לזמן השנה הזה כשהוא [illegible] בגלגל גדול או [illegible] אותו [illegible] כשהוא
[illegible] בגלגל קטנו [illegible] להם [illegible] וזמן השנה התקופי [illegible]
[illegible] שעולה יש לחשוב שנת העולם [illegible] הוא שס״ה יום
וה׳ שעות [illegible] חלקי׳ [illegible] היא הדרך המסורה
להם ז״ל בשם רב אדא בר [illegible] והיא שעולה [illegible] למחזור הלבנה [illegible] שנה
כמו שאמרו [illegible] שיתבאר [illegible] וזה כי [illegible] השנה חלקי׳ [illegible] אותם
לן שעות [illegible] או [illegible] אותם ה׳ שעות [illegible] חלקי׳ [illegible] שעות [illegible]
חלקי׳ וזה [illegible] להדרך המסורה בשם רב אדא ואין [illegible] לא זה [illegible]
[illegible] שהוא [illegible] הקדמה [illegible] החוזרים ב
[illegible] מן העולם [illegible] שעות [illegible] ואין [illegible]
[illegible] שזמן התקופה הזה כשהוא לגלגל גדול הוא שס״ה יום וה׳ שעות [illegible]
[illegible] כשהוא [illegible] לגלגל [illegible] הוא שס״ה יום וה׳
שעות [illegible] חלקי׳ [illegible] שיהיה [illegible]
זה [illegible] חלקי׳ [illegible] ואין [illegible] שאמרו הוא כי [illegible]
ז״ל כשקבלו להם [illegible] מספר החלקים [illegible] וזמן זה כשהוא בגלגל
גדול [illegible] כשהוא בגלגל קטנו הן הן [illegible] חלקי׳ או יותר מעט [illegible]
[illegible] כשהוא בגלגל גדול או [illegible] לגלגל
קטנו [illegible] להם [illegible] וזמן השנה התקופי [illegible]
שעולה יש לחשב שנת העולם [illegible] היא הדרך המסורה [illegible] בשם רב אדא
או [illegible] על דרך [illegible] להם [illegible] וזה [illegible] כי כשקבלו להם [illegible]
[illegible] מספר הימים [illegible] והשעות והחלקים [illegible] חלוף [illegible]
זמן השנה הזה [illegible] הראשון [illegible] על מספר שנת [illegible]
[illegible] וזמן השנה התקופי [illegible] שאמרו [illegible]
[illegible] וזה [illegible] ולכן [illegible]
[illegible] וזמן חודש הלבנה [illegible]
שעולה יש לחשב [illegible] העולם [illegible] חודש הלבנה [illegible]
[illegible] על פי [illegible] החדשים [illegible] הוא [illegible]
[illegible] הולך [illegible]
[illegible] מספר הימים [illegible] השעות והחלקים

והחלוקים עוד שהם יחזור כל החילוף הזה וישוב למנהג הראשון וחילוף אחר על
מספר החדשים שכל הזמן הזה ויצא להם ונעלם בזה שזמן חדשי הלבנה
האמיתיים כמבון והמניין שעלינו יש לחשב חדשי השנה ולמניינם הוא כפי הלידה
המסורה בידינו להם לא שיעור קרוב אותם בזמנם אחר ונעד אראך במה מדבר
שנבר כוונת נגלה לתלמידים ושאר החוזרים ונראה סוף זמן חדש הלבנה האמ׳
האמיתיים ·· ונראה ראיה כזה שהוא להם מספרי האמונות הראשונים והאחרונים
החוזרים על מה זמן שנת החמה ולא כאן עוד כבון ולא למנות אחת אלא זה אומר
בכה וזה אומר בכה וזה מהם חשבון על סוף אחת ויצבה הוא שנעלם בכל ימי
העולם והם חולקים זה עם זה בדרך ואחרים שמקבן מהר ולא ידענו מהם ולא
ולא סרך בתכונה ומעולם לא נראה מי שהגיע לאמיתת דבר זה הן בזמן
זמן השנה זה האמיתית שאמרת הן בדרך זמן חדש הלבנה האמיתית אלא כל
שלהם להם נגלה סוד זה ויסוד עלין מחובר בלבנה ומסות לסוד והודיעו.
כי זמן שנת אלפי׳ ימים ושנת מאות ושנה ושלשים יום וזו שנות וקיבלה חלקי׳
עוד הוא כל י״ט שנה למחזר לפי המחזור המדויק שמקבל עבר לזה אותה
כי אם קבץ מספר ימי הזמן הזה ושנותן וחלקים העבורים על מספר הימים ונחלק
הכל על מספר החדשים שהוא לזה יצא לך נעלה בדרך שדרך זמן חדש הלבנה
האמיתית היא כט ימים ויב שעות ותשצג חלקי׳ וחכמי האמונות לא נגלה להם
סוד זה ולא ידעוהו מעולם אלא כלל הם ידעו אותו ונעדרו כסורן לגיים מה שבאו
מענין דברי בעקב חקין ומשפטין לישראל ·· **פרק שלישי** בבאור סיבת
סיבת החילוף הנקרא לכל אחת משני המ׳ התמורות של
בתכונת מהלכם האמיתי הנראה להם מקיעת מיום ליום · דע כי החכמים מימי
מקירים על מה זמן שנת החמה וחקופותיה נגלה להם ונראה כי חילוף עבור יש
במהלך החמה האמיתי הנראה לה מיום ליום כלפי מזרח נבח חלקי המזלות שחילוף
הזה הוא על המנהג הזה שאומ׳ פעם אחת ומהלך ירוע מהלכות היא נראית באז
כאן היא מהלך המהלך לשם במהירות כלומ׳ יותר מכדי להגבה האמיתית השוה
שהוא נט׳ דקות ח׳ שניות ויותר מעט בכל יום כמו שאמרתי · ופעם אחרת ובחלק
אחר ירוע מהם היא נראית כן במתונה ובמהלכה מהירות כלומ׳ בחות מכדי
מהלכה האמיתית האמור ולמעמים ובחלק אחר ידוע מהם הוא נראה לה לשם
מהלך כבינוני כלומ׳ כי האמיתי אין נמצא לה · ועל דרך כלל אומ׳ כי החוזרים
שהקדימו לעיין את החמה יום אחר יום בכלם המקומות המנושיים לפי כחם ·
ומצאו כי היא עוברת נכח הקשתות מהמזלות השנה זו ולן ומהלכת אותם בקרנים
שאינם שוים זה לזה כמו שהעידו כתלמיים ואמ׳ כי הוא ברך בענין שנה אחר
שנה ומצא שכר ואחרים וששים ומחצה כעבור החמה נכח רביע המזלות
שראש מזל טלה ועד סוף מזל תאומים וזן כבר שמונה וששים יום ונתן ·
שלשה שעות היא עוברת נכח רביע המזלות מראש מזל סרטן ועד סוף מזל
ושלמה שברביע הזה היא נראית במהלכה במתונה · וברביע הזה שמנה
היא נראית במהלכה במהירות ועל המנהג הזה בדרך ושאר החוזרים שהיו
אחריו ומצאו ונתאמן ומנה נעברת נכח חלקי המזלות כלם ומהלכת אותם
בחילוף כמו זה ולפי כן היו בודקין ומוצאין את תנועת האמיתית לשם הדר
המיוחדין פעם ונמלך ידוע מהמזלות עוד ועבור למספר תנועה האמיתית הס

הראוי לו או מהם לפי החשבון האמיתי · נתבאר אמתתו ונחלק אחר מזה היו
בנוקים ובו יוצאים הדין הזה בחילוף · ולפעמים נחלק אחד יותר בין בנוקים
ובו יוצאים אך קיום המולדות המעגלין מכנן או עם תקופה · הראוי לו לפי הח
החשבון האמיתי והיו כנוקים ובו יוצאים אך החילוף בבהלך החמה חוזר לעולם
ולעולם בכל שנה ושנה משוב החמה אל נקודה ההוא שהחילוף שהיתה בו בתחלה
נתחלף כמו זה אבל יותר נראה ומשובש מזה בזה שנוגעים ויוצאים לזה גם
הוא מהלכו ובנקודות האמיתי הנראה לו ברקיע מיום ליום כפי מה שיתבאר
דין כל זה ההלכות שנוגע מהאמיתי הזה ובפי כן בתוך עוד ויוצא חילוף מכן
זה יותר ונבר גם לאחר אחר משני מסבב לכך וכראותם כל החילוף והשינוי
הזה המגיע להם בהלכה ובנקודות האמיתי ברקיע מיום ליום ולא יכלו לבלתו
בהמשך הגלגל הנוסע כראוי או כבוכב ההוא ובתנועה העצמיית הנראית
לו סבב מרכז וכל שיו נטכן ומרחיו עד שאמת עלו כי פנה אמת הוא מ
מהאמיתי ובחלן ללף ולנסוע כמסב ההוא כהירוך ונתבא אחרת הוא כלו מה
ומושל ומתנבב ונסוע בו במרעה כי יעלה על לב משל ששינוי עם יאריך
לגלגל הספים והם אומקים מראי מיתך מוקים גבורים בריאים לא יושבן ולא
ישבו ולא ירלו ולא יוזיז לעד ולא יכלו · אלא במייר מן הגלגל ועד הגלגל הם
עומדים על כרונם ועל יסודם ונקלנו אלהינו כמו שאמר עליהם המל נאמ
ונעבדים לעד לגלגל חן עד ולא יעבר · נסבר בזאת החכם הענין הזה והושת
עליו בראיותן השכליות · ובעלמיים ושאר החוקרים לא הרבו יראתם מלדרוש
ולחקור על סדר החילוף ויתבונן מי לורע סבת ועיקר הדבר שגורם אותן ומי
שיביאו מחמת כן ויתקן ויכרת דרך הקוו עד שבאו להם משוב שיבטן ונהגו
לו סדר נשען ונאמר כי האמת שאין בו ספק הוא כי מרוצב אחר אחת מגלגלי
השמים ותנועתן העצמית שעל יסבן נסבה מרכזן על מרכז אחר נסבב אחר
שנה הוא לגלגל כלי חלוף ולפי שני כלל מין שהענין בשעבר ואמרנו כי כל
המינים השנים זה לזה בדרכם יש לכל גלגל מהם מרוצה ומהלכם שונים זה לזה
בדרכם · וכי החילוף הזה האמור המגיע לכל אחר משני המאורות ושאר
כוכבי לכת בהלוכם ובנקודים האמתי ברקיע אינו לפי הנראה לנו מהם לא
לפי מרוצת גלגלה העשויים אותם ונסעים בהם · וטעם החילוף הזה בהם
על דרך כלל ונראה על דרך פרט הוא לפי שמרכז גלגלה שהוא נקודה בו
אין מרכז הגלגל כמו שאפשר שיעלה על הדעת אלא רחוק הוא ונלון ממנו
קמעה על נקודה אחרת משטח התנועה משונה לעד אחת מיתרי הגלגל מכן
העולה והדרין שחוזן לה כפרק ראשון וכפי מה שיתבאר הענין בפרק אחרי
זה · ולפי שמרכז הגלגל שהוא מרכז הארץ הוא נחשב על דרך קירוב לפי
הסכמת החכמים כאן היא קיום אישוני עיני בני אדם הבאים אך החוזים אך
ונמטים כה כלומר שגן הכוכבים הוא המשך בין אישון עינו ונקודה שהיא
במחשבה ונעבר עד הגלגל כדי להורות על נקודה האמיתי הנראה אליו
לשם הוא נחשב לפסיים כלבור על הגן היוצא ממרכז הארץ ועובר על
מרכז החמה ונמשך עד הגלגל ונראה על נקודה אחת לשם וזה אמיתי
ושנגעף הארץ והמשמש אורך מתי לכסונה אינו עולים נקדת החמה נה

ומרחקה מן הארץ נגד שקפיה לפי זה הכשתתנו בחמה ועל גב הארץ נחשב
כאלו היא מרכז הע"ג רק שהוא מרכז הגלגל· ועתה אומר והמשתנים בחמה
שהיא נוסעת ונעתקת בכח חלקי הגלגל אין מרכזם מרכז גלגלה שהיא בקו
קטועה כן ונוסעת על הקפו בשוה לא מרכזם אחד והוא מרכז הגלגל היא
המשימות בה בכל עת ועת על דרך קרוב כמו שאמרנו לפי ירחה לו נחשוב
נה כי היא מתהלכת בחילוף והיא מנצבת טורי בהתייחסם לגלגלה שהיא ויהי
קבועה כן היא מתהלכת לגלגל בשוה על פי הקו המעגל למרכזו לשם על הקו
המסלול כמו שהצגנו בפרק ראשון· ובהתייחסה לתנועת הגלגל היא מתהלכת
על הקפה בחילוף משטל מרחק שני המרכזים האלה זה מזה· כי מרכז המסלול
ומרכז התנועה שהוא על דרך קירוב מרכז הכוכב כנגד אדם בחמה וכמו זה
החילוף הוא הנראה לנו מהלכם ומזמני האמצעיים בקירוב כמו שאמרנו
וכפי מה שיתבאר הכל מזמני ההמשכה הזה ומהשמים ודעת החכמים על
כי זה הוא סבת החילוף הנראה לחמה במהלכה האמצעי ושאין נמצא לזה
שנה ימים לאותו ענין כל אחד משני הצורות על פי אחת משני תנועות·
התנועה האחת מהם יקראו אותה תנועת הגלגל היוצא מרכז והוא כמו הצורה
שחלקנו לה בפרק ראשון ואומר כחה לשום חילוף החמה האמצעי עליה על
כוה כפי מה שיתבאר זה בפרק אחר· והתנועה השנית יקראו אותה תנועת
גלגל ההקפה ונגזר אחריה ענינה ושעמה בלאמצעי הזה ואומר כחו להיות
החילוף המשוש הנראה לנו במהלכם האמצעי החמה משום שהיא לחילוף ענין
על פיה כמו שיתבאר כל זה במזמני ההמשכה הזה ונסלבינוס הוכח כאותם
אמצעיים והראה כי הלוקחים התנועה האחת מהם במשפטי החילוף הזה
הוא כפי מה שיתחייב להשתנות כשיהיה בנינים כל המצאים ההם שסידר כי
מספרו שלא ראיתי להאריך בספר הזה כהם כי יספיק לו כבאן לפי כוונתי
להבין כל ענין כל אחת ושעמה מפני עצמה ואיך היא נגררת החילוף
האמצעי הנראה לכל אחת משני המצאות במהלכם ובזמני האמצעי בקירוב
מימים לימים·· **פרק רביעי** בבאור ענין תנועת הגלגל היוצא מרכז ושעמה
בחמה׳· דע כי ענין תנועת הגלגל היוצא מרכז ושעמה
בחמה שהוא נעשת כי שני גלגלים הם לחמה שהם מקיפים את הארץ מכל
עבריה ולפי האמת אין לה גלגל אחר גדול שעולם בתוכו לכל גלגלים
שמקיפים את הארץ האחד מהם הוא שמתחלים יקראו אותו בשם הגלגל המקיף
לגלגל המזלות וזה לפי שהוא דומה בקוטבו חוץ על מרכזו· ושני תלכתם ראשון
ואין כלום כשתחין זה לזה יש לו בתיכונת מהם והוא הגבוהות הוא כולו
לכל העגלי סופו גלגל מאדים ונקודת והוא העקרית היא כולה לכל גבהות
גלגל נוגה· והגלגל השני הזה אין לו תנועה כלל לפי סדרו שלמי
לא הוא לשיעור משלוחי והליכה והיחס שיש לו ולתלוין עם הגלגל העליון· ולפי
סברת האחרונים מחכמי התכונה הוא הגלגל הנראה הוא נערך ולגלגל על
עצמו לנגדו המזלות האמיתיים כנגד היעמת הולך ונוסע לשם בתוכו כל
בבמות רמה שעל פי כן הוא מעט מן החמה נעתק לשם כמו מעלה אחת
מכי רק שנה כמו שהתבאר בלאמצעי שעבר " והגלגל השני משני גלגלי החמה
שאמרנו וכו החמה הקבועה כמו לסלר הוא נפלג מחלל שני הגלגל הגדול
האמור למעלה נטוע סקרב לו חללו כפי מה שיתבאר בקרוב. סובב לו מרכז

ומרכזו על עגולו אשר סובב מרכז שאין מרכז הגלגל החמה בתנועה הולך ונוסע
במהלך מינוס לינוס על סדר המזלות כפי מהלכה האמצעי השוה · והגלגל השני
הנה הוא שיקראו אותו בשם הגלגל היוצא המרכז · גם כי כשלמיוס קרא מרכז
הנוטה על נקודה בשטח המגולה חוץ ממרכז המזלות כמו שהי' מעלות ממרכז
שבה הוא אורך אלכסון מיש ... מעלות ... ממון גם כמו שיתבאר
המעלה השנית מרוב פאמיים לפי מה שהסברו עניני כמו מה שיתבאר להבא ·
ואת המראה הענין האמיתי לחוקרים שעברו אחרינו · וגם והמביא כי ראוי ואיך
שנדע כי המרכז הזה נסר מיוצא שאמר כשלמיוס והעניק עבור מם החמה כלפי
מזרח עד שהוא נראה במזרח זה ממון נגד מול סרטן שהוא היסוד התנוס מין
שאמרנו · וגלגל היוצא המרכז הזה יאמר שיקרא גלגל החמה במזרח הואיל וגם
היא מקומה בין לספר והוא הנוסע בה סבב מרכזו ונפי מהלכה השוה · כי
גלגל החמה אינו פא כמו נחוק אז כי גלגל היוצא ושני הקצוות משוללות מן
המזלות כשהיתם וגו' הן גלגל היוצא הזה גם הוא כנגדה מהתנועות מהם
והיא נקודת המין הוא עגול בגלגל מארס ופוגש אותו על נקודה יתעו מהלכות
הגלגל השמיני החיצונית שהיא מינוס רום החמה מזה ונקודה מזה שתגברה כל
מהלכות הגלגל היוצא הפשטיות שהיא נקו' שכל החמה כמו שיתבאר הוא הגלגל
היוצא הזה עגול הגלגל נגה ופוגש אותו על נקודה מהלכות המזלות הפשוטה שהוא
מינוס שכל החמה מזה כמו שראינו את כל זה ונשכל בם עוד הישרה והדיון
שאחת כל בקרוב · עד שיהיה הגלגל היוצא לפי המחשבה הזאת כאלו הוא
גבלה מהגלגל החמה ונקשר עבה כשני הנקודות האלה והמכוון וראוה כי הקו
הישר העובר על מרכז הגלגל היוצא ומרכז המזלות ונמשך משם ולמטה עד
הקו הפסלל ועד הקף החגורה הוא עובר על נקודת הרום ועל נקודת השפל
שאמרנו · והאלכסון הזה מאלכסוני הפסלל הוא שאקראו אותו הקו המישור ועוד
אוריעבר את עברו והעמק הרב שיש לו עבו · ונעבר אם תמצא כמון שלך
במקום שני הגלגלים האלה ומיצבם זה אצל זה תראה איך הגלגל היוצא על ידי
מהלכו ונסיעתו בחמה כמו שאמרנו מרים אותה מעט מעט מעט מאויר
בכל מאורו להגביה אותה ולהרחיקה מהארץ כדי להעבירה בקלות גבוה
ורחוקה מהארץ ללכת כרום רמה עד כי אז ומשם היא משקפת בגלגל מארים
ומשם הוא מוריד אותה מעט מעט כמו כן מאוירו להשפיל אותה ולהקריבה
אל הארץ בכל מאורו עד שיגיענו לשפלה ולקרבת מהמקום מהארץ עד
כי היא אז ומשם משקפת החמה בגלגל נגה על נקודת שפלה נסבר והחבירך
כפי אמרו שנעבר שהריחוק והקירוב הזה לחמה מהארץ הבא על ידי גלגל
מרכז גלגל היוצא וריחוק מרכז המזלות היא סיבה נשומק מחשבה שלא
יעבור התנוס מאד מאד במינת החמה בשוה ושלא יחוק הקו כמו כן מאד
מאד במינות הגשמיים כל שבשפל זה נקבצו חום החמה גבה מיזון האויר
והשינוי הפשוטים ונקבצו השפל שנבדל מזון מהרומיים יך גדול המנה
ורב העליונה שפגול הכל לתענוג סוף קלות האוני לכל · ואשוב עבה
לעניין הפרק ואומר כי אם תמצא מקום הגלגל היוצא ומרכז ומהלך
ונסיעתו בחמה סבב מרכז וכי הוא קובע בקרב הגלגל החמה כמו שאמרנו
נראה שעל ידי כן כל על ידי מהלכו ונסיעתו בחמה לשם הוא חוץ ממרכז

החסרה במשטח המזנמת ועגולת המסלול שוקעת בפרק ראשון · ואין צריך לומר כל
כלומר הגלגל המוטה והגלגל היוצא שסבב ימשני היא חוצה לשם ל״ל במשטח
המזנה ועגולה נויה עד שהייתה חוצות לשם ל״ל במשטח המזנה ועגולה נויה
עד שהייתה חוצות לשם לפי זה ד׳ עגולות נויה ועגולת המסלול הרי חלש
וזה מראים בצורה הזאת ·· ועגולת אב החייעה היא החוצה לשם על

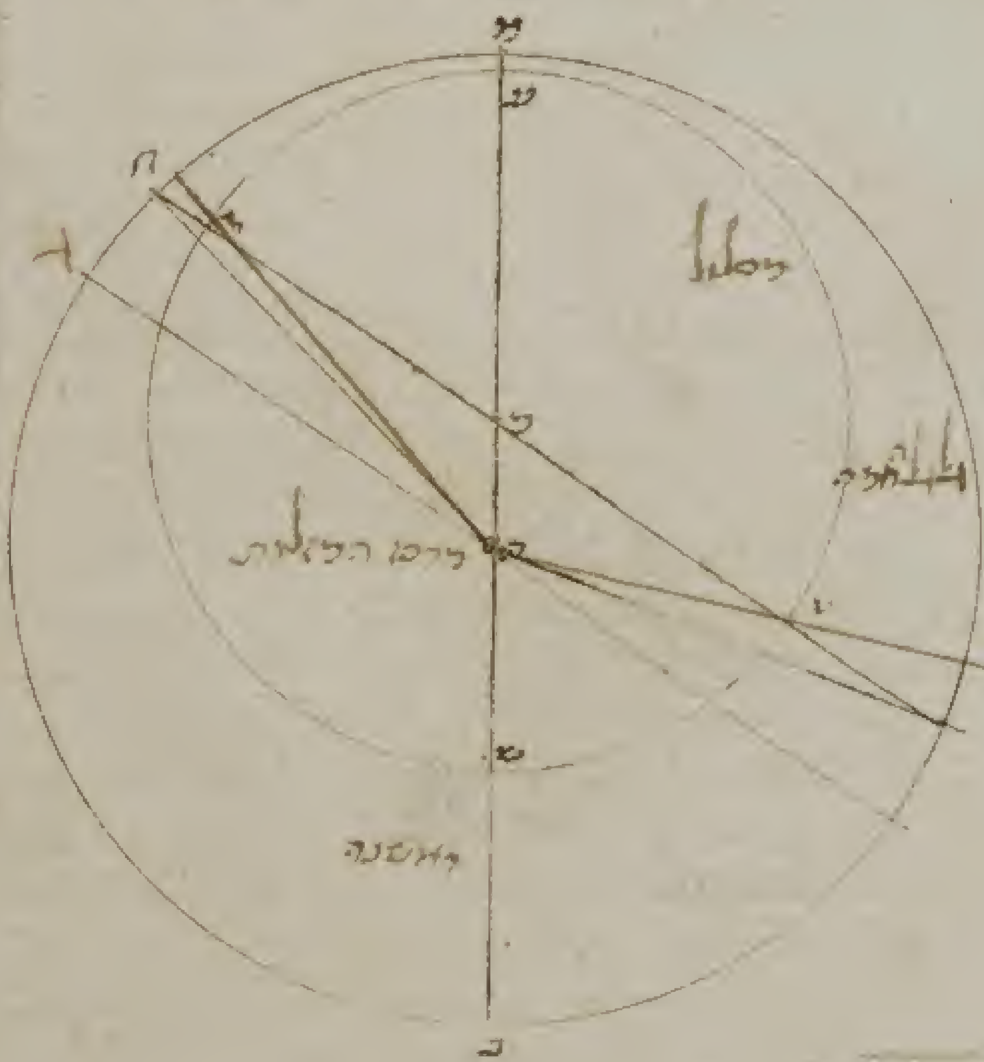
גלגל יוצא
מסלול

פי כלומר המשנה והנה שהיהם לפי זה הם חוצות סבב נקודה ה׳ שהיא מרכז
הגלגל ושני העגולות שמשטחם ל״ל אח ועגולת ד״ן שכמתה הן החוצות על פי
שני כלומר הגלגל היוצא ל״ל שעגולת אח הם היא החוצה לשם על פי הגלגל
גלגל היוצא החייעה ועגולת ד״ן הקטנה שהיא המחוצה לשם על פי הגלגל
המשנה · ועגולת שש המיועב כשהם והחוצה סבב מרכז שהוא מרכז
גלגל היוצא והיא נקודת ל׳ שהעולה היא רחוק מסלול החמה שעל הקטן
הוא מרכז החמה מגלגל וסובב מ״ד כלו שאמרנו ונקודת ע׳ מלוף הוא
מס החמה כלו שנקודת א׳ שהמולה היא עולה בגלגלות ונקודת ש׳ שהמסלול
היא שפל החמה כלו שנקח נקודת כ׳ שהמולה היא מקום שפל החמה בגלגלות
וכבר התבאר כי המסלול הזה הוא שחכמי הכונה קראו אותו הגלגל היוצא
המרכז על דרך משל · ואמנם אלהב שהעולה הוא שקראו אותו הן הרישור
הנה נתבאר כמנע גלגלי החמה ונכתר היא שנים זה אצל זה ואיך הוא
מנהגו מרוצתם ואנו כא כפרק שאחר זה להשלים ולהראות איך היא

התכונה הזאת בגלגל ומתחייב חילוף מהלך החמה במהלכה האמיתי
הנראה לה מיום ליום מעברה בכל חלקי הגלגל ״

פרק חמישי בבאור איך תכונת הגלגל היוצא מרכזו בכל חו׳ החילוף הנראה לחמה במהלכה ומהירותה האמיתי

בגלגל ובכדי לבאר את זה ולהראותו את שעתה כבאן אתכון בתחילה לצורה שחקקתי בפרק שעבר ואמרתיש לרוח התנועה הזאת כבאן שעגלת את ב׳ לרוח התמונה בשטח החקוקה סביב נקודת ה׳ שהיא מרכז הגלגל היא הגלגל החמה וכלו היא תנועת הגלגל עגולה ועגולת שם החנוכה בקרוב ובשט׳ ובשטח סביב נקודת ל׳ שהיא מרכז גלגל היוצא היא מסלול החמה ולסון אמלהב השוה על שני המרכזים הוא הקו הישר ונקודת ע׳ לרוח היא ראש החמה ונקודת ש׳ לרוח שכנגדה היא שפל החמה ונעשה כא והמשך בצורה הזאת והראה כי כשיגיע לו מרכז החמה במהלכה השוה על פי קו המשוה אותו שהוא מכוון זו סוב מהתנועה לחשוב על נקודת ע׳ מהמסלול כנגד הגעיון גבה נקודת ע׳ כי אז לא תפרש כלל בין מקום החמה האמצעי ובין מקום היא האמיתי בגלגל שווה עליו ונמשך קו הנראה הנה וגם לבד שאין יעברו להם קו המשוה וקו הנראה ויתייחס להם כאחד על לסון אמלהב שהוא הקו הישור כדי להורות ולהודיע כי מקום החמה האמיתי ומקום האמצעי הם בתכונה נפגה חונה כאחד על נקודת שהגלגל שהוא מקום ראש החמה לבם · וכן הוא הדין בגה כשיגיע לו מרכז החמה לחשוב על נקודת ש׳ של שהיא שפל החמה הנזכר ואז יעברו להם שניהם קו המשוה וקו הנראה ויעשו כקו אחד ויתיישם על קו הישר כדי להורות שאז הוא מקום החמה האמיתי והאמצעי שני האמצעי והאמיתי חונים כאחד על נקודת ש׳ להיות

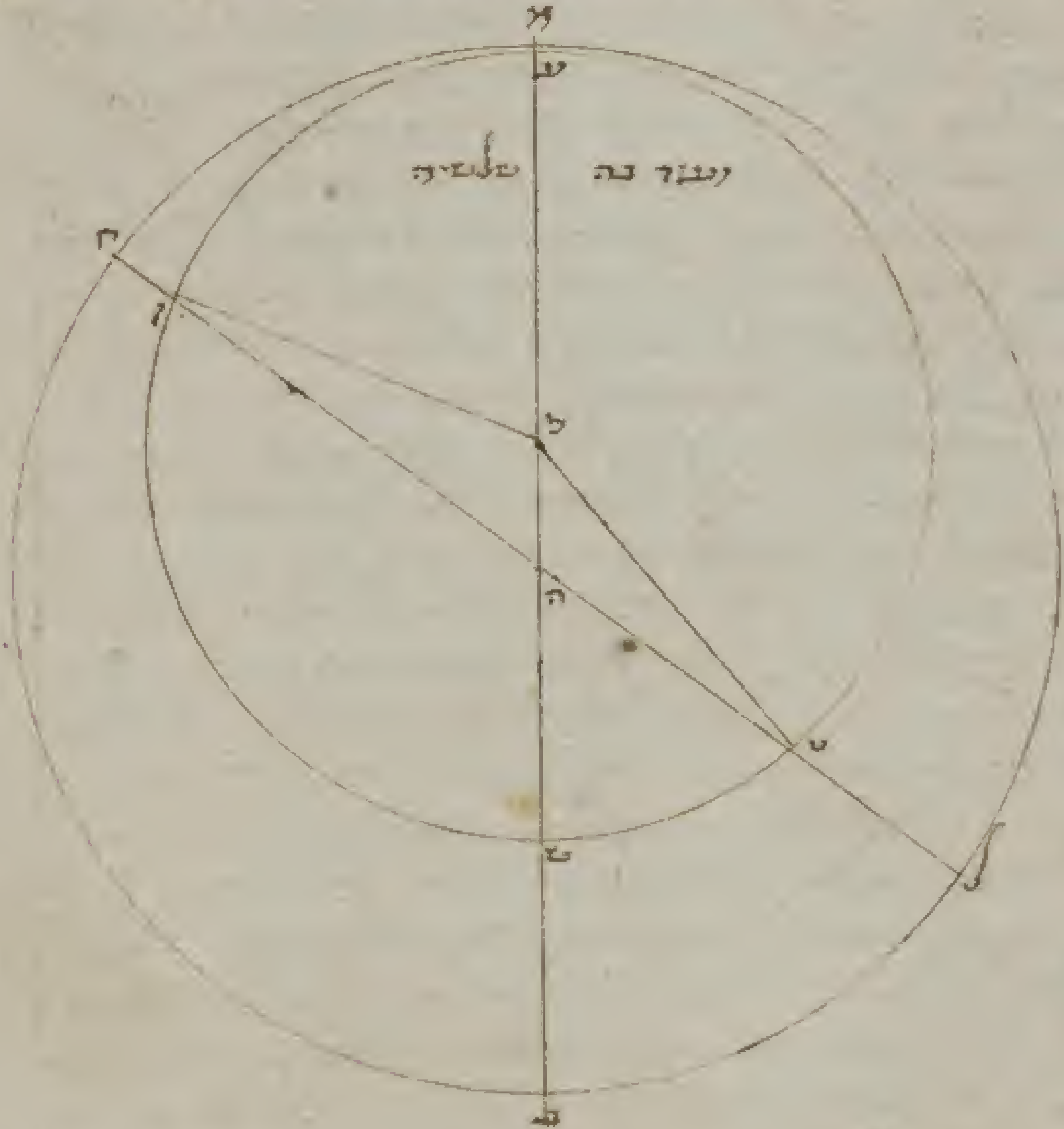

שהיא מקום שפל החמה בגלגל וכו׳ ולפעמים זה הוא שיגיע לו מלהב זה קו הישר כנזכר לפי שעליו יתיישבו שני קו המשוה וקו הנראה ויעשו שלשתם כקו אחד ונכון מרכז החמה מעל ראש ואז השפל ויפנה לצד כרצון על חלקי המסלול על פי קו המשוה אותו לשם ויר יפרדו להם שני הקוים האלה ויסוט זה מעל זה ומעל קו הישר ויסובו לנטות ולפנות ..ית ישה אשר

מרכז החמה נהוית הזאת היא שקראו זוית החילוף · ונעשה כדי להראותך טעם
הזוית הזאת והקריב [illegible] כשכן החילוף הזה [illegible] כי הקו יודע להזמן
שהעבר הקו על מרכז החמה לחוט על נקודת נג שהיא המס ואז היה מקום
החמה האמיתי כמו האמצעי חונים מאחר על נקודת א׳ מהעגולה כמו שאמרתי ·
ואמנם ואילך נעתק מרכז החמה ונסע מרכז הולך וינחה על חלקי הקף הע
המסלול · עד [illegible] מן החמה [illegible] שהוכע אותו על סדר העגולה עד שהגיע אל
לסוף ס׳ יום על [illegible] ונחה על נקודת ז מהמסלול. ואם [illegible] הקו ז
היוצא עד העגולה שהוא כבאן הקו [illegible] על כי מקום החמה האמיתי הוא מ׳
מכוון [illegible] על נקודת ח מהעגולה ונהיה לפי זה זוית אזח מהעגולה המסבב על
זוית אזן מהעגולה היא [illegible] מהלך החמה האמיתי בס׳ יום האלו כמו שעשה
ש׳ ז מהמסלול המסבב על זוית עזן שהיא גדולה מזוית אזן [illegible]
כבר זוית הזל שאיכל מרכז החמה היא [illegible] מהלך החמה האמצעי בזמן
הזה · [illegible] כי המהלך האמצעי בזמן הזה הוא יותר ממהלך האמיתי [illegible]
[illegible] כבר זוית ז משולש הזל [illegible] זה היא [illegible] הזוית הזאת [illegible]
זוית החילוף ואם [illegible] עד העגולה כמו שהוא [illegible]
[illegible] מהעגולה המסבב על זוית [illegible] היא המהלך האמצעי
בזמן הזה [illegible] כי כבר [illegible] מהעגולה המסבב על הזוית [illegible]
על זוית הזל הוא המהלך האמצעי [illegible] בזמן הזה על [illegible] המהלך האמיתי
כן כמו שאמרתי [illegible] כי קו הוא [illegible]
בכל מקום [illegible] שיהיה למרכז החמה [illegible] על חלקי חצי המסלול
שהחמה [illegible] שמקום החמה האמיתי יהיה [illegible]
לאחור בעגולה [illegible] זוית החילוף [illegible] הזאת ·
[illegible] ז מהמסלול וכן ל
[illegible] מהעגולה [illegible]
כה [illegible] עד העגולה [illegible] מרכז החמה [illegible] על נקודת ש שהיא [illegible]
החמה [illegible] שהוא [illegible] מרכז [illegible] על [illegible]
המסלול על [illegible] עד שהגיע [illegible] לסוף ס׳ יום אחרים ונחה
על נקודת ש [illegible] ואמרתי [illegible] לפי שהשואת שני הזמנים האלה
זה [illegible] להיות קשה [illegible]
[illegible] ונהיה לפי זה נקודת ל מהעגולה היא מקום החמה האמיתי בסוף הזמן
השני הזה כמו שנקודת ר׳ [illegible] היא
[illegible] האמצעי [illegible] ויהיה
לפי זה מהלכה האמיתי בזמן הזה
הוא [illegible] על מהלכה האמצעי
כי כבר [illegible] מהעגולה המסבב
על זוית הזל השוה לזוית ש משולש
[illegible] שהיא זוית החילוף כבאן
ואם [illegible] נראה שמקום החמה
האמיתי בעגולה הוא [illegible]
האמצעי בכל מחנה שיהיה
למרכז החמה בחצי המסלול הזה

שעלו הוא מתגלגל על הסדר הלוך ושעלה מהשפל ועבר לרום כבדי זוית החילוף
בליכתו ההוא ונשפל וזה הוא שיראה עליו בעת החסרה כרצון מקום הירח
האמצעי בגלגל בכל עת ועת. שיהיה מקום האמיתי או שם יחסר ויאחר
שמרון וקילה ונרע מקום הירח האמיתי בגלגל כפי מה שיתבאר ואכ״כ
נחשב כפי שלמוד בפרק שאחרי זה ונבון ונרע מרת זוית בחינת ההוא וכן
ונקרי. ומנה מקום הירח ההוא האמיתי בכל שהוא לנכחו יורד בחיני הגלגל
שהמרים ולשפל או נסיך אותה על מקום האמיתי הידוע הוא בכל שהוא
מרכז הירח עולה בחיני הגלגל שמהשפל ועבר הרום ואז יהיה השאר
או הנקבץ הוא מקום הירח האמיתי המדויק לנגד העין ועוד אוסיף לך
זה ואלמדך דרך החשוב. לרצון הזה כמו אחר. ונעשה כדי להשכיל עוד
מעין החילוף הזה ולהראותך זכר מסלולו של בדרך אותו אחוז בצורה
השנית הזאת ראות הירח ודרכו הידוע בנכותם ובאופנים שהיו בצורה
הראשונה ואניח בתחלה לכוון קו הזה הנכתב עבור על הקו הישר והוא
חובר את הגלגל על נקודת ז של שמות ח מהמרכז ועל נקודת ט מרץ של
שלמות ל ויהיה סדר הגלגל מן א׳ ג ח׳ ב׳ כ׳ ג׳ ל ולהעביר מרכז הירח
פנה על נקודת ז ונגמה על נקודת ט ואמשיך עליו קוי ח״ן ט״ט המוצאים וזויתי
ז׳ ח״ן ה״ר מניחם להם כמו שהם בצורה עד שתהיה נקודת ו היא מקום הירח
האמיתי כשהוא נראה חונה על נקודת ח לגלגל החוזר למקום הרום
לשם כבדי ט׳ מעלות כמו שנקודת ר היא מקום הירח האמיתי כשהוא נראה
על נקודת ל החונה למקום הרום לשם על הסדר כבדי ג׳ רחבי הגלגל.
ואומר כי נקודת ח בגלגל
אשר נקודת ז שלשה
מהמסלול היא שקרוא ל
מעבר הירח הממוצע הב׳
הראשון ונקודת ל מהגלגל
אשר נקודת של שרשה
נקרא מעבר הירח השני
הממוצע ונקראו כן לפי ש
שהם מלוחמות בין הרום
ובין השפל ועבר מהם
של שלמות כל אחד מהם
הוא נראה לירח ההולך
באמת שהוא כפי האמיתי
או נוטה ממנו ועתה כאשר
נתבונן ונראה איך היא
נראית הירח מתהלכת
בהקפות בחיני הגלגל
העליון שמשני עדי הרום
שהוא כמו נשף בעת להתבונה הזאת מאד לרקיע שבכחות נגה כבדי הזמן שכן
יתגלגל מרכזו ויתן על כל נשף שבין מהמסלול שהוא יורד מחינו ונגרע עליו
כבדי כמה נשף ש״ש המרכב עלו זוית ל׳ השוה לזוית הט״ר שהיא זוית החילוף

כמאן ולמ׳ היה הזמן הזה נוסף על מה שיש זמן השנה כמו מכל הזמן שבו יר׳
יתגלגל מרכז החמה ויעבור על נקודת ט״ן הלבנה לנגוהת החמה ומשני ערין היא
החמה להלבנה בממוצע מפני שכמעט המולד השני שמשני יתרי השכל שהוא ג
כמון קשת חכל היא נראית מחמשה ומהלבנה בן בממוצע הזאת ונעבור מזה
בזמן שבו יתגלגל מרכזה וימצא על קשת נש״ט מהססלל שהוא מחוץ ממערב
במי מכל נקודת ט״ן ולמ׳ היה הזמן מחות כבמי מה זמן השנה במרין הלבנה
לנגוהת החמה ומשני ערין היא החמה נראית מהלבנה בממוצע ולנגוהת השכל זמן
שנערין הזה השכל היא החמה לחמשה ומהלבנה לשס במהירות· אמור כענה
כי לנגוהת כל אחד משני המעוברים הנוטים היא מהלבנה בנוטה· ואם קרבתן
עבר מזה כי מפני שהוא מרכז החמה יורד כמסלול מהם נעבר בן המעבר הבן
הממוצע הראשון או עולה מהשכל ועבר המעבר הממוצע השני לן הם וזוית החילוף
הזה הולכת עליהם להם על הסדר ומקבלת עבר שיש להם שאיפל כל אחד משני
המעוברים האלה קטנה וזוית החילוף הזה להיותה עומדת בהלבנה גדולה שהיא
כמון זוית ז׳ או ט׳ מהצורה השנית הזאת ונשם ואילך מפני שהוא מרכז החמה
יורד כמסלול מהמעבר הממוצע הראשון ועבר שיגיע לשכל או עולה מהם
מהמעבר הממוצע השני ועבר שיגיע לרום כן הן וזוית החילוף הזה הולכת לכן
על הסדר ומקבלת עבר שקולה לה והם אצל השכל ואצל הרום מפני שכאמור
נשמה כאשר נתקבץ בצורה השלישית הזאת נראה כי בכל שני מחצות מהמולד

שלמקום הוא שוה
זה לזה הן מינגדות
השכל או הרום
כמו קשת אח׳ או
קשת כל מהצורה
הזאת כי שתי זוית
חלופיהם הם לכמן
שוות זה לזה וכמו
וכמרכז כל שווית
ז׳ למשולש לו״ט
מהצורה היא שוה
לנלום ט״ט שבוי
מרחק מרכז החמ׳
למרכז האר״ן
בכל עת ועת שהם
כמון זוי ה״ב ה״ן
ה״ש ה״ט מהצורה
הן לגבולם הולכים
על הסדר ומקבלים
מפני שהוא מרכז
החמה יורד מהרום
ועבר השכל והם
הזוים הא׳ חוזרים ומקבלים על הסדר מפני שהוא מרכז החמה מתגלגל ועולה
מהשכל ועבר שיגיע לרום עד שאין לך בהם לא יותר מחוץ מן עלה ולא יותר

נזכר מזה הש' והשאר כל שהוא מהם יותר ידוע לזו מה שהוא כפי מה הוא יותר אור
אחר מכל מחין שאינם נחכמים מכל כב' · ונשאר יש לזה החילוף הזה מה סגולת
אחתת שלא ראיתי להאריך בהם · **פרק שלישי** · בביאור דרך תיקון
החדש על פי חשבון וסידור העבור · והיסודות שצריך לזה
השנון · דע כי תיקון החדש שעשינו הוא לדעת קיומיה האמיתי כמולד מכל שנה
ושנה ידוע וזה כדי שתהיה יהיה על ידיעתנו מזה וזה החילוף לשם צריך לזה
ליסר לו שני עקרים כדי שיתבאר המחר הוא לדעת תחלה על פי החשבון ולמען
אי זה שתי לזו זה שבן שני הפרקים האלה שהוא סבון זו הל' לתרות הפרק
שעבר מכל זו לעו מהם שהמחתי לשון הכלל היוצא המרכז והעניין השני
הוא לדעת כן על פי החשבון ולמען קיום ראש החדש מכלל מלו' ודע ולפני
כל אי זה חלק מאי זה מזל הוא קיום ראש החדש חוזר בכל זמן וזמן ידוע ואחר
שעלויים בביאור שני העניינים האלה היה כך חוץ כשון התבונה הזאת שאחוז
עתה שעולת מלך מרוצת החצי ספב' עורת ה' שהיא מרכז המולות היא
מיוחד החנורה והיצוע להיות עורת ג' מרוצה היא עורת השואת הקיץ והעברה
בה שני לשונו אהב' נהר הנטבם זה על זה והיה עורת א' היא היסוף
החום ולפי קהיה עורת ד' היא השוואת החורף ועורת ב' היא היסוף הקור
והנניה שהוא כרק מבינון שבא אחרי שנה ותולה כי מרת זמן הקיץ והוא
הזמן שבו יעבור מרכז החדש רכוב גלא מהמולות הוא גמול בכתון אחר
מארבעת פרקי השנה השמרים שהם זמן החום וזמן החורף וזמן הקור ועל
ידי כן נבאר לו וירנה בנחני שבשמה רכוב גלא קהמולות הוא אותן משמח
הסגולל יותר מרבעים ויחייב מזה להורות ולמ' שבכל עורה ירועה משעת
גלא זה מהתבונה הוא נטע למרכז הסגולל שהוא עגלן מרכז גלגל כדי שיש
שירצה ונכון העורה ההיא היא עורת ל' מרע שם אותה מרכז נחקק לשם
מיוחד הסגולל החורף שני לשונו נהר ויהיה אותם על עורת כ' כדי שי'
שהם בתבונה והנשא כה והעבר לשון שבחלש העבר על שני המרכזים
ויוצא עד עורת ט' שהיא קיום הרום נשם מוגבל לדעת על פי ענוגיה
ההם שנזכר בסבת ולבנין אי זה נערך יש לזו הם שבן שני המרכזים אחד
זו לוב שהוא חיו לכלון הסגולל וגם לדעת עבר למחרת ולהסיר עורת
ל' מהתבונה שהיא קיום ראש החדש כלו' אי זו היא מהמזלות וזה עבור
לו שירצה ונשכל זה הוא שהספידין חכמי התכונה לחשב ימי העולם
בכל קיום וקיום בחשבון מהלך הממוצע וריתוקם האמיתיים לדעת
חיצות היום או חיצות הלילה ולא לדעת זריחת החמה או שקיעתה בקיום
ההוא · ונראה שאין שום הפרש בזה המזולות הנכונים עליון השוה שטבור
הארץ הוא אחד מהם כן שנחשב ימי העולם לשם חיצות השקיעה או הזריחה
לבין שנחשב אותן מחצות חיצות היום או חיצות הלילה לשם הואיל וזן האופק
של קיום וקיום מהם כדי שירצה אינו אלא אחר מהדין אותם חיי היום
ושלמיים ושאר חכמי התכונה יאמרו כי יש על כל מחשב לחוש לחילוף
הזה מישום למהלך הירח האמיתי לשום עד יתנבא וזה לפי שהירח הוא קל
ומהיר במהלכו יותר משאר כל כדי שהודיענוך עד שהוא אפשר ויעל
שיהיה כן מרת מהלכו האמיתי כמיס ידועים אם נחוש לחילוף הזה ונעבי
אותו לבין מהלכו במים אם לא נחוש לו' כגון ג' חומשי שעה מעלה אחת

והרבה יאמרו כי יש לחוש בזה זה בתיקון העליונה ולפי יאמרו כי יאות למי שירצה
לחשב בתיקון העליונה תחלה ולדעת דרך מהלך הירח האמצעי לשנים ימים כי
אמצעיים ידועים על פי הלוחות המפורסמות לזה שיורו לו על התחלה ויהיה כ
הימים האמצעיים ההם ניתנים כפי האמצעיים הן יהיו ערכים עליהם בשנים
רגעים או חסרים מהם. ואין ימצא בזה שיעלה בזה מהימים האמצעיים
והשעות והרגעים המפורסמים על ימים שלמים בלוחות מהלך הירח האמצעי
הוא כי והלוחות הם לא בגיסות אלא על פי מהלך הימים האמצעיים שאמרנו
ושזכרנו לפי עלה והפשט בזה הוא שהימים המפורסמים ההם שרצונו לחשב בהם
בלוחות כפי לידע דרך מהלך הירח האמצעי בהם הם אמצעיים לא אמצעיי
כפי שצריך הוא ונסמך הוא רגע מצויין כאין אין מצוי הימים התחלה כ
ואם לא יחוש המחשב הזה לזה החילוף אמנם שהוא רק לרגעים ידוע
שיהיה בחוק מאמצעיים כמספר רגעים ולרגעים יהיו ערכים עליהם
בשנים מספר רגעים כמו כן ואם ימצא בהם בלוחות בלא תיקון לא תעלה בידו
משם דרך מיוחד למהלך הירח האמצעי בימים הידועים ההם ונשכל
זה יאות למי שירצה לדייק בזה החישוב שיחשב תחלה וידע דרך המהלך
שיש בין הימים הידועים ההם אם יהיו אמנם אמצעיים כמו שהם לבין שיחשב
להם ניתנים אמצעיים כן יהיה הערך ההוא כפי ... שעה או יותר או
פחות או כמו כן ויוסיף אותו על האמצעיים או האמצעיים הם ...
המפורסמים על האמצעיים בבדיקה או ידוע אותם מהם או הם החוסרים מה
מהאמצעיים ויהיה או להקבין או הנשאר הוא הזמן האמצעי המדויק
הראוי לחשב בו בלוחות מהלך הירח האמצעי ורגעים לרגעים יצטרך
המחשב ההוא לחשב זמן שום ימים ידועים אמצעיים ולהחזיר לפי זמן
הימים האמצעיים שמספרם ואין יאות לעשות בדרך ההוא שבין אלו לבין אלו
בהפך מזה שאמרנו. והלוחות המתוקנים מחשבים המחשבים מחכמי התכונה לתיקון
הזה ונשאר לפרש דרך התיקון הזה במאמר האחרון.

פרק שביעי בהודעת השרשים והיסודות שצריכים לידע מהם כ
בהלכות הירח ותיקון [illegible] הנזכרים אותו וביאור [illegible]
[illegible] ההקפה ושעבוה ושאר שבעיים אחרים שבאו לפני ונבארם
בזה זה [illegible] ואחר שסדרתי מענייני החמה המיוחדים לה מה שיש
שיספיק לפי מוטנת שבזה הענין כמו שאר פרקי המאמר הזה ולהודיע
[illegible] הלכות הירח ותיקון [illegible] והרבה משאר עניינים המיוחדים לו מן
המציאויים לו ולתחלה כהתייחסם זה לזה ולהודיע אבל בפרק הזה מספר
תחלה ואודיע מה השרשים והיסודות שצריכים לזה שיש לי לשום לב
אליהם ולהבין אין טעמים ולהיותם סתרים כתוך [illegible] ואחר כמו כן ואודיע
כי שבין [illegible] ההקפה ושעביה כמה ואתחיל ואומר כי השם לבו לעיין כמו
בהלכות שני המאורות ותנועתם המיוחדת כמעט שאין יוכל להבחין ולהסתר
כי [illegible] הירח וליותר וזה כי מהלכת החמה בזמן החדש אינה אלא כמו
אחד מחלק מעט אבל הירח משיפרד מהחמה בראש החודש ויפנה לו ויש
ויעבור לפניה לבד המהלך עד שירחק אותה שעה הוא ... לפניה
ולעבור כמה חלקי המולד כולם וגם כמה המולד ההוא בחוק מעט שהגולה
לה החמה בזמן החודש ההוא נירחק אותה הרי שמהלכת הירח לפי מהירות
בכל שעה ושעה ידועה היא על דרך קירוב כמו י"ג מעלות ממהלכת החמה
המיוחדת בשעה ההיא ונעור בזמן הדבקה למהלכת הירח הוא לפתור

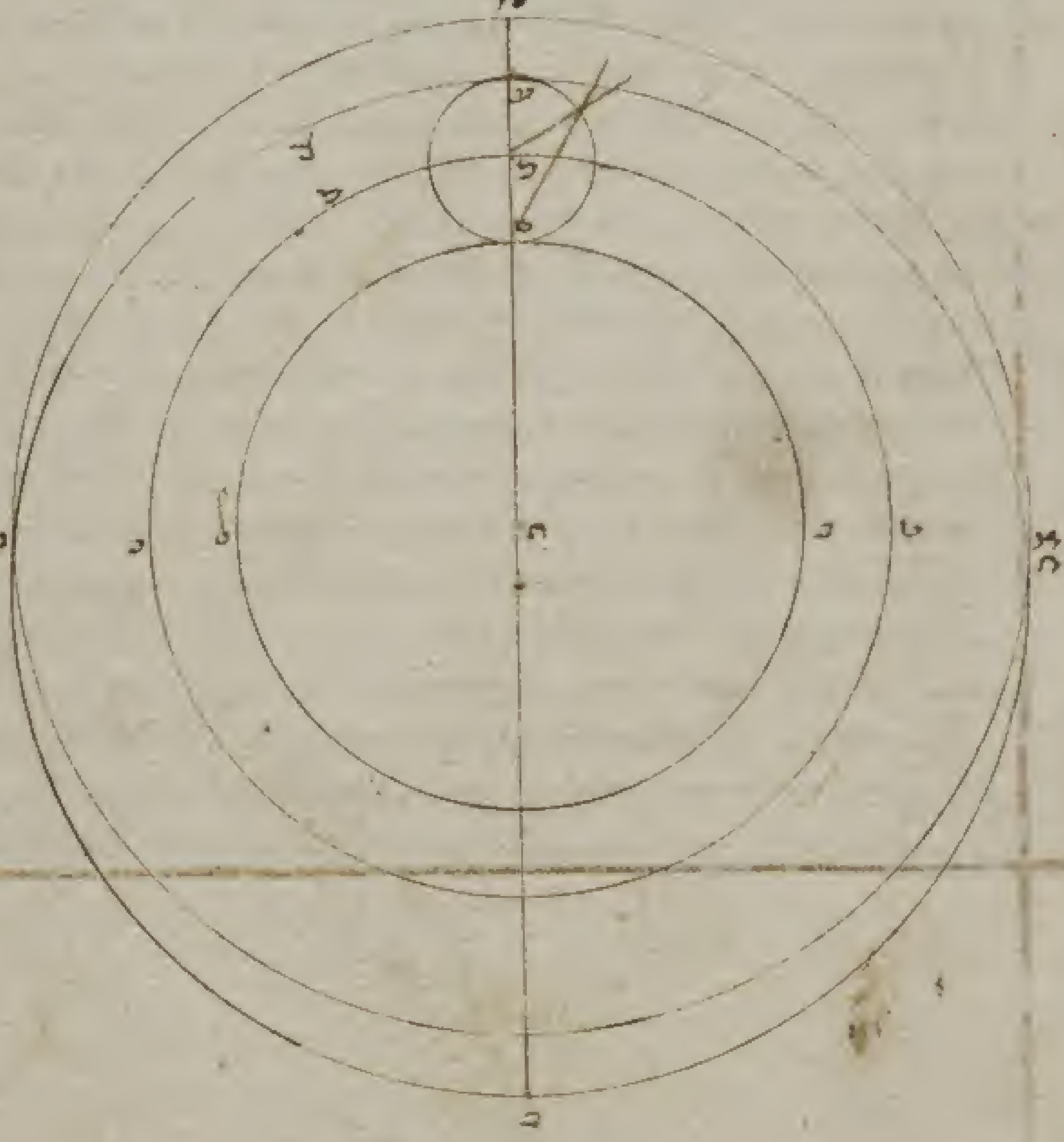
שאינה שוה לעגולו · לא מתחלף הוא מהלכו זה מיום ליום כמנהג ובמדת
ענין החילוף שאמרת אבל יותר גדול ומשובש מאד כמו מה שיתבאר להבא
כי החילוף שימצא לירח כפי מקומו האמיתי המיוחד לענין המציאות הראוי לו
לפי החשבון יגיע להיות יותר מששה מה' מעלות החלה כמו שידעת אין מקרים
בנוסחן זה לומר מה' מעלות ונשאר כי חלוף יתנע הוא לחלה כל חלק מהרקיע
כמו שנתבאר כי מהלכו הדמיון הוא ערך משני עברי ראש מזל סרטן והמהיר הוא
משני עברי ראש מזל גדי והבינוני הוא ערך משני עברי ראש מזל טלה ומאזנים
וחילוף הירח כמו שיתבאר אין דרכו כן אלא הנה הענין האמיתי הוא מעיד לו
כי בכל חלק וחלק ימצא מהרקיע הוא מהלכו לשום פעם במהירות ופעם במיתון
ופעם בבינוניות ונשאר יוכל להבחין המבקר במהירות שני המאורות ולהסיר
כי העגולה והמסילה שחוץ למקום הירח ברקיע במרוצת הדומיית כי היא
נעשה מקצרת המילוי לזמן ולהרים כמדי ה' מעלות מחלקי המזל המגוסר על
ארכנו קטנתם וזה יותר אמת אם ישים לב ויראה כי לבעלי השיעורים יגיע לו
הירח להעריך כזמן ולהתקרב לעורף נגה הראש במיצוע לא חוץ חומש שכל
כמו ה' מעלות יותר מזה שהיא המסלה מתקרבת אל במיצוע יום קודם ומין
11 וכן יראה אותו פעם אחרת מעבירין אותו בראש ומרחק ממנו במיצוע חוץ
קטון יותר מזה שהיא המסלה מתרחקת מעבירן במיצוע יום קודם שכל כמו
ה' מעלות כמו כן · וזה יעיד כי מסילת הירח שמשטחה הוא סובב המזל הוא
נעשה לזמן תנועת הגלגל ולמידה כמו החמש מעלות האלו · ובעלי יום כששם
את לבו להכיר סדר החילוף הזה המציאו לירח במהלכו ומקומו האמיתי
מיום ליום ונמצא לרוב מנהגו ומוצא כמו לסר דרך נטוה לבינוני כמו שא'
שעשה כמלה אמרו כי החוזים שהיו לפני נטיות לבר זה וחזת עלו כפי
הכללים אבל לא הקישו ולא הבינו כי יש לירח לבד חלוף אחר פשוט שהוא
כולה משום ערך לחילוף החלה אע"פ שהוא יותר גדול ומשובש מאד כמו
שאמרת אבל הוא כפי המציא לענין הירח והסכים על מנהג הגלגלים בכל
ימי החודש כללים מתוקנים שהכין לזה ומעגלים הראוים לכך עד שנגלה
לו ונראה כי עוד יש לו במהלכו זה האמיתי חלוף שני וגם שלישי שהם כללים
ומצטרפים לחילופו הפשוט האמור אלא שזה הפשוט הוא העיקר ושניהם
הם שעולה לו לא ימצא בלבדו · והוא לבעלי השיעורים יהיה נראה כמו שנבאר
ונמצא מלבנריום · ושאר החוזים אחר בעלי יום מלא מה לו כוח בו
ואמרו כמו שאמרתי · והענין האמיתי העיד לקולם כי מבגי חדשי החדש
ונבגי חיצים הוא ערך החילוף הזה הפשוט נראה כמו עצמו ואין לאחר
משני החילופים הנשארים שום מישאיר ולא ענין כנגד הזה ולכן ואילו
יקחילו הם למילוי ולהצטרף אל כמו שיתבאר זה נושא משטרין והלבנון
בברך מיוחד לו להראות הזה ואם כשנסתר לו זה ואחר שבועות כאן
היא לתקן את הירח כמו כולה ולהסיר את מקומו האמיתי לענין ראשי החדשים
ולענין חצים בלבד · כמו מה שיתבאר לפי כך לא ראיתי לטרוח עתה ולא
להתעסק אלא בביאור ענין החילוף הפשוט לבד ולהראות סדר התכונה שנגלה
שנעשה אותו ולמדו לבסוף ולהודיע דרך תיקונו · ואתחיל ואומר כי כשכל
השכל שאמרת כי הוא נמצא לירח במהלכו ומקומו האמיתי לפי חשבון ה'
הפשוט לא נראה לבעלי יום וחכמים לשום אותו ערך על פי גלגל הירח

מרכז כדור החמה אלא בהיות לו תנועת גלגל הקטן שזכרנו. ואולם אנו שנבאר
ונשאלנו אין שני האופנים הטבעיים לו ויתכן שלשתם בחילוף אחר אין ישיתו
הכל. ועתה על פי שני התנועות כאחד כדי שיתבאר זה להבא. ואנו איני צריך
לבאר עתה אלא תנועת גלגל הקטן. וכבר היא נראית החילוף הפשוט ואומר
כי גלגל גדול יש לו נקודה שכולל שאר גלגלים חוץ סביב למרכז המזלות ושני הקטבים
משוים וקוטביהם כשמותיהם וזה לזה יש לו בתנועת הוא הוא פוגש לכל
עניניו גלגל סובב בתנועתו. והיא הנקודה הוא פוגש לתנועת הכל
העגולה הזה המתמן. והגלגל הגדול הזה הוא נעלם מהלל שכבר נמלה לשני
גלגלים גדולים מכונים זה מכ זה ונסלוכים זה לזה חוצים סביב מרכז המזלות
התיכון מהם הנה רק עבר מאד כלומר שעוכב הוא כמלא נמוא כנאי מלגל
מלמעלה כמו קוטב ונשכבו הם נוטי המזלות. כל שהעגולה הגדולה המעבר
על אמצעיתו מזרח למערב. היא חוצה ונטועה כשטח הגזרה. וכאן
היא החגורה שנכוך. ולפי יורא הגלגל הזה לגלגל הירח כשם הגלגל החמה
לגלגל המזלות. הואיל והוא עובר מכון נתחן חוץ על נשכבו נסבב למרכז.
כדי שהתנועה והגלגל השני מהם אינו רק כדי החיצון אלא שנכוכב יש לו כבר
מה שיתבאר בקהלה ונשכבו אינם מכונים עם נוטי החיצון שהם נוטי
המזלות. אלא חוצים הם זה מזה כברוח ה' מעלות מחלקי האופן העומד על
אמצעם. עד שהרי לפי זה העגולה הגדולה העוברת על אמצעיתו ושק
נשוכתה הם נשכבו והיא מסילת הירח שנכרת למעלה שחלקו כחצאין עם
עגולת גלגל החמה שאמרנו ונעשה סדר לצפון ולדרום כדי ה' מעלות האמ
האמונה ולפי הוא נקרא הגלגל השני הזה על דרך כלל והמסילה הוא ה'
למעלה על דרך פרט כשם הגלגל הנוטה ואם תמצא כמקום שני העגולות האלו
כל החלה והנוטה נתחשב כי ששתי עגולותיהם הם יוצאים ונמחקים עבר
לעתק מימות הגלגל העליון קראה כי כנגד המקום ונקיבה הנה שיש להם כגלגל
הירח כבה הן חוצות בהעתק מימות גלגל חמה וגם בהעתק מימות גלגל המזלות
וגם בהעתק מימות הגלגל העליון וכן יאות שיקראו לשם כלומר האחת כשם הגלגל
החלה והשנית הגלגל הנוטה. והעניין הזה שהריון כלבבך עד שתעריך אין
ונכם שני הנקודות שעליהם הן חוצות שני העגולות האלו זו עם זו הם כגלגל
העליון או כגלגל המזלות או כגלגל חמה כדי כגלגל הירח הן נקראות שני קודות
הקו אלא שהאחת מהם שעליה יעבור מרכז החלה ולמטה יפנה למזרח כמרכז ה'
מסילתו והגלגל כמיני מהגלגל הנוטה של צפון הרומה היא שנקראת על דרך
פרט ראש התלי. והנקודה השנית להם שכנגדה והיא שעליה יעבור למרכז ה'
החלה ולמטה יפנה והגלגל מרים למזרח כמיני הנוטה הדרומי קקרא גם
זנב התלי. והאלכסון ההוא באלכסון הנוטה הנמשך ביניהם הוא התלי נעמן
וראה שעוין מגושת שני העגולות האלו זו אל זו על שני קודות הקו ונשייכם זו
אל לצפון ולדרום היא מלה משום שם לבגישת התנועה עם גלגל הישור על
שני קודות השוואת הזמן והשוואת החורף אלא שהגלגל הנטייה לשם כדין של
שירשת הוא כל מעלות סהוג מעט. ונבאר אינה אלא כדי חלק מעלות כלבד
שאמרנו. ועוד כי שני קודות הפגישה לשם הם נעתקות לעולם כמונים ה'
האמורה מהמזלות ושני קודות התלי הללו אין כיום כן אלא מתגלגלות הם לעולם

הולכת וחוזרת להם ממזרח במזלות על פי גלגל הקטן שסובב בהם כשתרד
התנועה ומתחילין לאחור להם יותר מעט מן' קצת' בכל יום עד שהוא כשלש מדם
הקפה אחת להם בכמו י"ח שנה וכמו ז' חדשים ומחצה ועוד שנאמר השיעור הזה.
הפרטיות להם הם לתנועות המוכרות חוץ הירח ונקרא נפרד שיעור החלק נקשר י'
השיעור הכאן הן לתנועות למהלכם האחרים המעברים על גלגל המזלות ונקר'
מהלכי הירח וזה לפי שכפי מה הוא עשה הירח מהתנועה מרחב הרקיע
לצפון ולדרום ה' שמרחב הירח בכל עת ועת היא תנועת הנטיה מאמר מהא
מהמוכרים האלו שיורי ערך המרחק בין מרכז הירח לבין התנועה המיוחדת של
שמרכז הגלגל הרכיה מגמת הגיא · ואם נקרא לו כי הוא העמוד הנעתק
ממרכז הירח על התנועה של נטייתו מהתנועה · ואחר אם לתאר מזה שאמרנו
ונראה כי לפעמים יהיה הירח ומרחבו יצפון למזלות ולפעמים יהיו דרומי'
להם ולפעמים לא יהיה להם שום מרחב · וזה יהיה כשיגיע בראשית למעג
על עגולת הלי מהראש או הזנב · וכשלקיים ושאר החוזרים מסברו כמו שאמרנו
והיאנו שמזה מרחב הירח כשיגיע לתלי גדל הוא כדי החמש מעלות
האמונה כמו מחרב קו על פי הסברא והחשבון על דרך שעשו השיעור
החלה מגלגל הישור ניראו לזה אחת אחת מהלכי הירח הפרטיים ונפצא
אותו כלומר מתקנים כדי שיהיו עבירים לפי שיצטרך אליהם · ונבאר אשוב
לזה שהתחלנו בו ואומר כי עוד יש לירח לפי חיוב הסברא גלגל שלישי ·
לפי שאינו חופף את הארץ לא נתנו הוא לשער כשלקיים הגרמיים שהיו
לפי כשלקיים כבוס ימים לו מחלל עביו הגלגל הנוטה כדי לסובב בו סביב
סביב מרכז הארץ ולפי הם נראים את הגלגל הנוטה בזה כשם הגלגל הנושא
נשם הגלגל הקטן הוא שקרא גלגל ההקפה ובכבר מרכז אלסות הוא עוכב הג'
הגלגל הנוטה הנושא אותו לרעב הגלגלים ... מחלל עובי גלגל ההקפה
הוא הירח לרעב הכל קצת כדי מסדר · וגלגל ההקפה הוא נושא אותו על
ונסע כן מצוייו סביב מרכזו כדי שיתבאר · עד שיהיה גלגל ההקפה לפי
זה מגיע ונוגע בצורה ... לצורת הגלגל הנסב · והצורה הזאת
מגלגל ההקפה היא צורת ... · וכשיגיע מרכז הירח לחוג עליו על מרכז
גלגל ההקפה ונסיעתו כן על המעלה שהגיע בקרוב אז ולשם יהיה הירח
כבר הגיע לקצה גובהו ולרחוק ממרכז הארץ עד כי הוא אז לשם משק
בגלגל נסב והצורה השטח שמצד מגלגל ההקפה היא שפל ההקפה · והן
היותו במחשבה ממרכז המזלות ונעבר על מרכז גלגל ההקפה כדי להגביל
צורת הרום ונקודת השפל האו מרך וכדי לגלגל אותו סביב מרכז המזלות
כמי מה שיתבאר הוא שיקרא מכאן קו הישור ומזה שאמרו זה ... את
משטחו · והגלגל הנוטה הנושא לגלגל ההקפה הוא סובב על עביו ממזרח
סביב מרכז המזלות ועל שני גבים שאמרנו בראשית שזה על סדר המזלות
הולך ונוסע גלגל ההקפה לפי סדר הקדימות ... כן את העגולה שגורר
הקפה אחת כמו כ"ג ימים ורביע וקרוב חודש שנה עד שיהיה ... המולד
הזאת י"ג מעלות י"ג חלקים מ"ה שניים ונכון לי שלשיים בכל יום ה' שכברי זה
הוא מרכז ההקפה על ידי ... הזאת הולך ומרחק מראש הקטן על הסדר
בכל יום · והמרוצה הזאת בכל זמן ונקוד היא שיאמר עליה כי היא מהלך האמצעי

ברוחב קו׳ המזג · והעגולה הנזכר שחוצץ מרכז ההקפה בשטח הנטיה על פי ר׳
המהלך הזה היא שהקדמונים יקראו אותה הגלגל הנושא לגלגל ההקפה הנזכר ועל
שפתו לפי סברתם א׳ הוא מרכז ההקפה ומגלגל הירח כפי המהלך האמצעי
ברוחב שאמרנו, אבל לפי סברתנו והמין החוקרים על זה שעברו אחרינו אין כן לא
לפי מה שיתבאר הענין בפרקים אחר המאמר הזה · אמנם גלגל ההקפה לאמת
הכל הוא מגלגל הירח ברחבה שוה סבב מרכזו על שני קטביו הולך ונוסע
כנגד הירח שהוא קטבן ונחשב לפי כן מהלך מרכז הגלגל וסובב כן שלא
לעבר מרחב מרכז ההקפה על פי גלגל הנושא אותו לא כנגד · וגלגל ההקפה הוא
משלים הקפה אחת כנוסע כנגד הירח כמו שאמרנו · וגוררים אותו כבן יום
ונ׳ שנה ושלש שנים עד שיהיה מהלך הגלגל הזה בכל יום י״ג מעלות וג׳ חלקים
ונ׳ שלשיים על דרך קירוב · והעגולה הנזכר שחוצץ מרכז הירח בשטח הנטיה
על ידי הגלגל הזה היא שהחכמים יקראו אותה בשם גלגל ההקפה וזה לפי שעל
שפתו נסבב מרכזו הוא כנגד הירח סובב ומגלגל הירח כפי הגלגל האמצעי
שהחכמים יקראו כנגעת הירח בחילופו הנזכר ועל ידי כן הוא עוה התילוף
הפשוט הנראה לירח במהלכו ובמינוין האמצעיים כפי מה שיתבאר הענין בפרק
אחרי זה · ונראה כי הגלגל הגדולה הנזכר למעלה הוא מגלגל על שני קטביו
ברחבה שוה סבב מרכזו ועל שני קטביו שהם מרכז המגמה ונטיה הולך
ונוסע כלפי המערב · נחזור לאחור ולסביב את הגלגל הנוטה ונמצאו מן
שהם ג׳ מעלות בקירוב · ונחזיר לאחור את הכל בגלגלים ולשני קוטבי הגלגל כמו
ג׳ חלקים בכל יום · וזה כמו שאמרנו על ידי תנועת הקטן כהם מחוברת בשטח
המגמה כמו זה · ואפשר לצייר זה ונמצא לתמוה שעל ידי הגלגל הזה נכבדי
דרכו בכל זמן וזמן הוא המהלך הנראה לירח באורך הגלגל כמשמעות כמו
חוסר ותוספות כפי המהלך בתוך שאמרנו למראית ועניינו שהיה שגולם

אחב להיות
היא הנוטה
הגלגל הרומה
הנוסע כאמרי
גלגל הירח
ונחזיר
לאחור ג׳
חלקים בכל
יום כמו שאמרנו
ושגולם אחב
השוה ל
והחוזרה על
לירכה שהוא
מרכז הגלגל
היא שחוצץ
קלוש גלגל
הנוטה החיי
החישוב
בשטח פלג

הירח ונקודת א' ונקודת ב' מדינה שבאלכסס נפגשו שני העגולים האלו ויעשו זוית
שתי נקודות האלו שאמרנו. והעגול כל הקמוה החוצה על מרכז העולם כמו
כן הוא שחוצה גלגל הנטוה המעוקם על משטח המסילה. והעגול שלם
המשוער בנינים הוא שחוצה מרכז ההקפה לשם על פי מהלך הירח האמ
האמצעי ברוחב והוא שהקדמונים קראו אותו בשם הגלגל הנושא לגלגל ההקפה
והעגול שלם הקטנה החוצה סביב נקודה ל' משטח הנושא הזה הוא שחוצה מ'
מרכז הירח על ידי מרוצת גלגל ההקפה סביב מרכזו ונשימם כמו לה שאמרנו
והוא שקראו גלגל ההקפה על דרך סרט ולאכסון אחד. אם נמשיך אותו כמו
במחשבה הוא הקו יוצא חלק מהעגולה היוצא ממרכז העולם ונמשך במשטח
הנטוה ורחק מרכז ההקפה כדי להניע אותו כמו המהלך הוא כאן הקו הא'
המישור ונקודת ע' ממנו הוא מס גלגל ההקפה. ונקודת ש' היא שכנגד וקו לן
מהעגולה היא מעגל למרכז הירח במחשבה סביב מרכז גלגל ההקפה כמו מ'
ממוצע הירח בחילוף שאמרנו. וקו חן מהעגולה היוצא ממרכז העולם ומרכז
במרכז הירח הוא המורה על מקום הירח האמתי ברוחב כל עת ועת כמו שקו
הל"ע העובר הוא המורה על מקומו זה האמצעי ברוחב כנגד ההיא ומ'
וממוצע ראשון הל"ע זה בכל זמן וזמן ונקודה במשטח הנטוה הוא שקראנוה
מהלך הירח האמצעי ברוחב בזמן ההוא כמו שממוצע ראשון הקו המורה
ונקודה בכל זמן וזמן לשם היא מהלך הירח האמיתי ברוחב בזמן ההוא והוא
שעל פיה הוא הירח הולך ומתרחק מעל הקו על הסדר עד שיגיע אליו. ודע
כי מרחק מהקו מקומו זה האמיתי ברוחב מראש התלי על הסדר בכל עת ועת
היא שיאמר עליו כי היא מנת הרוחב האמיתית כנגד ההיא. כמו שמרחק
מרחק מקומו ברוחב האמצעי מראש התלי על הסדר בכל עת ועת היא א'
שקראנו מנת הרוחב האמצעית לעת ההיא ומזה עוד יתבאר לך ונראה
כי בכל שהיא מנת הרוחב האמצעית פחות מן צ' מעלות הוא הירח אז
צפוני לעולם ובכל שהיא המנה הזאת יותר מצ' מעלות הוא הירח אז
דרומי מהם. וכשהיא המנה ש"ס מעלות אז הוא הירח חונה בראש התלי
וכשהיא ק"פ מעלות אז הוא חונה בזנב התלי ונבאר אחר כי גלגל הירח ולכן
וממוצע על שטח גלגל ההקפה בכל זמן וזמן היא שיאמר עליהם כי היא מ'
מרוצת הירח בחילופו בזמן ההוא. ומרחק מרכז הירח מנקודת מס גלגל ההקפה
בכל עת ועת על סדר גלגלו לשם הוא שיאמר עליהם כי היא ממוצע הירח
בחילופו בזמן ההוא ומרחק מרכז הירח מנקודת מס גלגל ההקפה בכל עת ועת
על סדר גלגלו לשם הוא שיאמר עליה כי היא מנת הירח לעת ההיא ובכר
זה נראה למעלה כי מרחב הירח בכל עת ועת היא העבור הנופל אז מן
המרכז על הנקודה שלנוכחי מהגלגל הממוצע והנקודה ההיא הוא שיאמר עליה
כי היא מקום הירח האמיתי באורך כנגד ההיא. וקו ישר הוא יוצא ממרכז
העולם ונמשך במחשבה במשטח החגורה ורחק במקומו זה כדי להגיע בכל
עת ועת על מקומו זה האמיתי באורך. ודרך גלגל ראש הקו הזה בגלגל
בכל זמן וזמן הוא שיקרא מהלך הירח האמיתי באורך בזמן ההוא. ומקום
הירח האמצעי באורך בכל עת ועת היא הנקודה מהגלגל שעליה יפול.
העבור ממרכז גלגל ההקפה כנגד ההיא. וקו הנמשך אל ממרכז העולם
הוא המורה על מקומו זה כנגד ההיא כמו שגלגל ראש הקו הזה בגלגל בכל

וזמן וזמן הוא שיאמר עליו כי הוא מהלך הירח האמצעי, כאורך בזמן הזה ונכר
אמרנו א״כ נסמך לה הוא ההלוך באורך הן האמצעי או האמיתי בכל זמן ו
וזמן כמות מהלך במחב בבני גלגל עגולות הכלי המחרנשה בזמן ההוא יש לך
להבין בכל השעורים האלו ול הירח סתרים בשוך תמיד ״

פרק שמיני

בבאור כי היא תנועת גלגל הנוטה ונמשך החילוף הפשוט הנמצא לירח כמהלכו וכמהלכו האמיתי ובבאור גלגל המשפט

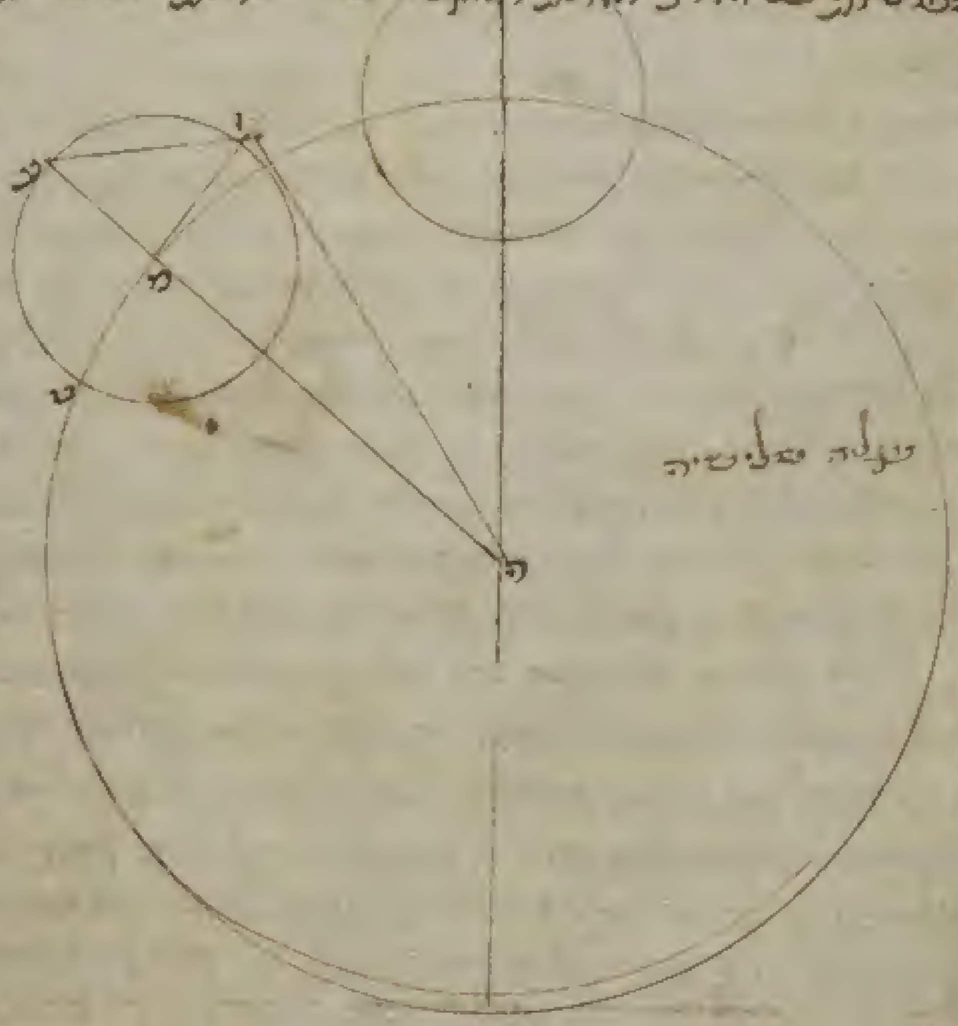
החילוף הפשוט הנה וסבלמיין וכבר היא דרך תלוי על פי המשכן · אמנם
כמילה הבטה הואת כדי לדעת ולהודיע ענייני הפרק הזה ולברר ושגלגל אנו
מכונה החיצונה סבב עגולת ה׳ שהוא מרכז הגלגל היא תוך הגלגל הנוטה הנשא
למרכז גלגל ההקפה לתנועת הנוטה כלומר שעל שתי לפי סבתם הוא מרכז גל
גלגל ההקפה סובב ומתגלגל תמיד כפי ההלוך האמצעי ברוחב כמו שאמרנו
ואמנם שנקודת א׳ מרכז הוא ראש הקו · ושגלגל אחד הגדולה מרכז החיצונה
בשטחה סבב מרכזה הוא שחוץ שעת הנטה עקמימות הגלגל העליון
ושגלגל אחד הקטנה החיצונה בשטחה סבב עגולת ב׳ משפט הנשא היא תוך
גלגל ההקפה שעל שטחה הוא מרכז הירח סובב ומתגלגל תמיד על המרכז
שאמרנו בפרק שעבר ונקודת ע׳ מרכז הגלגל אותה גו הבי המישור היא
רום ההקפה ונקודת ש׳ מרכז הוא השפל · ויהיה סדר הגלגל מן ל׳ ב׳ אל ג׳
ואמנם ונאמר כי בתנועה יחד בזמן שעבר מרכז הירח ונחה על נקודת ע׳
ונקודת שמרכז ההקפה היה חונה על נקודת ב׳ הימנה משפט הנשא ונראה וכו
ואילך ועד סוף ימים על דרך משל גלגל מרכז ההקפה על פי גו הב׳
ונסע כדרך על סדר הגלגל כפי ההלוך האמצעי במחב עד שהגיע
לבסוף ונחה כאן על נקודת ל׳ מהנשא ובזמן הזה עצמו גלגל מרכז ה׳
החלה לנקודת הרום שלא לעבר מ״ל מרוחק ההקפה נוה על פי גו לו מהנטה
הואת שהטה אותו עד שחנה לבסוף כאן על נקודת ו׳ מחילוף ונאמר כן

עורך ואחר למתנשא מרכז ומוחו סביבה כדור גלגל ההקפה שעל כלפים ומאז
ובאותיות ולפי מה שייסדנו יהיה זשת הוא היא מנת הירח בסוף הזמן ומרחק לפי
הישרות הוא ס"ה מעלות ושלש מעלה על דרך קירוב וכדי כן יהיה זשת אמ"ת
למתנשא המסובב על זוית זה"ל היא מנת המרחב האמצעי בסוף הזמן הנה
המוצעת ונגרע אם מוציא זו ה"ל המישור ואלשיע עד לעורך ר' מתקיים
יהיה הוא מקום האמצעי במרחב בסוף הזמן הזה · וכן אם מוציא זו הן עד
עורך מ' מתקיים יהיה היא אז מקום הירח האמתי במרחב מנת הזמן · הרי
שמקומו האמיתי הזה הוא ערך עור ונגרע למחוז ממקומו האמצעי כברי
זשת מה המסובב על זוית ה' מעשולו קה"ד מהעגמה · היא זוית החילוף
במחנה הזה שיש למרכז הירח כחילופו לפי התמונה הזאת וכן ולפי כן יש למי
כי המהלך האמצעי במרחב הימים הלה שהוא כברי זוית בה"ל הוא עורך
על המהלך האמיתי כברי זוית החילוף הזאת וכשכל זה היא נקראת זוית
ה' משולש מה"ן וכל כיוצא בזה וזוית החילוף הנזכר וכברי מתקיף הוא לעולם
החילוף הנראה בכל עת ועת בין מקום הירח האמצעי לבין מקומו האמיתי
בעת ההיא לפי החילוף הזה המשונה ונגרע ראה איך הוא תלוי בין החילוף
הזה כיוון לפי תכונת גלגל ההקפה בהרכבה משפטית ומסכלין לחילוף החדר
שכבר יתגלה הנראה לה על פי תכונת הגלגל היוצא המרכז וכו כי כתכונת
גלגל ההקפה הזאת כדי כן שיצוע לו מרכז הירח למתנת על עורך הרום או ה'
השפל מחילופו כי אז לא יהיה שום חילוף בין מקומו האמצעי לבין האמיתי
הנזכר ואז יחברו להיסגו מן זו הן זו הש"ב זה על זה ויעשו כן אחד להורות
שעל עורך אחד בנעדבים מתקיים הוא אז מקום הירח האמיתי והאמצעי
מכוונים כאחד ולפי יכלה לו אז החילוף הזה ניכר וכשיסבב לו מרכז הירח
ויסור מעל עורך הרום או השפל ויתחיל להתגלגל בגלגל מיד יתבדלו להם שני
המקומים האלה כל המשנה למרכז גלגל ההקפה והמורה שהם כמו זו הד"י וזו ה"ן
מהעגמה וישובו לנשות להבין וזוית יתרה מעל מרכז המזלות והיא זוית החילוף
הזה כמו זוית מה"ן מהעגמה · ונראה כבל שהוא מרכז הירח ממלגל דורך
במי גלגל ההקפה שיהיה ולשפל הוא מקומו האמיתי הן באורך כמו של
במרחב עור ונגרע למחוז ממקומו האמצעי כברי וזוית החילוף הזאת
במחנה גלגל ההקפה ובמי גלגל ההקפה שעל שעלון הוא מרכז הירח מהגל
ממלגל כרכם ונעלה מהשפל ועד הרום הוא מקומו האמיתי זרים לאמצעי
ונעבר לפנין כברי זוית החילוף במחנה ההוא · וכשכל זה הוא שי[illegible]
עלו, כשל החפלה הזאת ויאמרו כי כשנרצה לתקן את הירח כדי לדעת
מקומו האמיתי לפי תלמן זה המשונה לאי זה מן תמונה שיהיה הן באורך
כמו במרחב שנחשב נחילה על הלוחות הערוכים לזה כמו מה שיתבאר לך
זה במקום אחר ונבין ונדע מקומו האמצעי ההוא לעת ההיא וכדי כן
נחשב ונדע עוד לעת הירח על פי הלוחות הערוכים לה ונדע ונבין
מנכה לעת ההיא וכשנדע מנת הירח בעת ההיא נחשב על פי הסבה כפי
מה שיתבאר בערך הזה ונדע מה וזוית החילוף הראויה לה ונגרע כברי
כן ממקום הירח האמצעי הידוע ההוא כבל שהוא מנת הירח ההיא מחוב
[illegible] · או נוסיף אותה עליו כבל שתהיה מנת הירח ההיא יותר
[illegible] · ויהיה אז הנשאר או המקובץ הוא מקום הירח האמיתי הה

הדמיון לענין ההוא לפי הגלגל זה הפשוט ׳ ונמצא זה היה דרך הקדמת חילוף החמה כמו ג
שיתבאר ויתגלה הוא לפי מה שנאמר המאמין מה לבאר חילוף הפשוט הזה ׳ ושמה
כמו להראותך עד כמה שהשטוי החילוף הזה כמו וסובבים אותו הגבורה השנית
כמו הראשונה לא שאין הזה הנה הפורים כמו על שנים נקודה האמצעית אשר
אותה שבה כנגדים נקודה הגובה ונוגעים בו מחוץ על נקודת ו׳ לפי ועל נקודת ט׳
לפה שהם מחוץ מרכז הירח אל מחוץ ואותו בנקודה ז׳ הנה הראשונה וזו לט
לו הפשוט למרכז הירח
בחילופו ׳ ואותו כמו
שאין יתברר לך ויתבאר כי
אין כל ונקודת החילוף ג
הזה יורד גדולה מאחת
אחת משני זוית מכן
מהט הזה השוה זו לזו
הנאיל ואחת אחת מן
להשאר אינה אלא ג
כמפורש מזה ׳ וכן
כן יתברר לך ויתבאר כי ׳
כפי שהוא מרכז הירח
יורד בחילופו מנקודת
ז ואת שהיא כמו ג
המעבר הבינוני ועד
שיגיע לשפל או עלה
לו מנקודת ט׳ שהוא
שמאל מעבר הבינוני
השני ועד שיגיע לאם
הן הן הנקודות החילוף
הגלגל להם על הסדר ובתוספת עד שיגלו להם אל השפל ואל המס׳
ויגלו לעברי כמו שבארנו ׳ וכמו שהוא מרכז הירח יורד מנקודת המס ועד שיגיע
למעבר הבינוני הראשון או עלה מהשפל ועד למעבר הבינוני השני כן הם זויות
החילוף הזה הגלגל להם על הסדר ובתוספת עד שיגיעו להיותם אל המעבר
הבינוני שנזכרו בתחלת ענין ׳ נשוב עוד ונראה איך נמצא הירח ממיש כמו שהגלגל ג
האמצעי והגלגל כמו שהוא כל יותר מכל הגלגל האמצעי כל שהוא מרכז כמו
הנקודה על חיי הקטן שמשני השפל שהוא כמו זה נגד השש השוים וכן היא מחוץ
מרכז החמה בחילופו כמו מזרח כמו לעבר מחוץ למרכז ההקפה עד שהוא ה׳
הגלגל האמצעי לפי כן נראה שנתחבר משני המחוצים האלו כאחד וכל שהוא
מרכז הירח הנקודה בחיי חילופו שמשני עדי המס שהוא כמו זה נגד שכן מהיתרה
כמו נראה אין כמו מעבר והגלגל במחוץ ׳ וזה לפי שאין היא מחוץ למרכז ג
בחילופו שהוא שלא לעבור מחוץ למרכז ההקפה ׳ אמור מעבר ט לשמוש הגלגל
המעבר הבינוני הם הראשון או השני הוא הגלגל האמצעי כמו כפי האמצעי
לשם או ניתן מרכז ואם נמצא נראה כי כל שני מחוץ נקודת הגובה שממנו
הנה שוה זה לזה הם מהמס או השפל כי זוית חלוקיהם הן לפי כן שוות זו לזו
במרכז וכמו כל זה שאמרנו היה הדין בחילוף החמה על פי נקודת הגובה היוצא
מרכז כמו שנתבאר וכן הוא דין זה מחוץ למרכז הירח למרכז האמצע שהוא כמו

כדין לרמון לרכן החמה לרכן המרין שסבר ירעתך · ונעשה אשוב להשלים
מוכח הספק ואומר כי כשלמיים כשעברו על פי עונות נראה שסדר החילוף
הפשוט הזה ולהבין הוא כפי שאמרת וגם אם לבו לרצה לרמז ולהוריע דרך
קיונות כדין שראה בתחלה נראה שזה לא יתכן ולא יהיה לו כי לא יוכל לרצה
על פי הסברה ולבמן דרך אחת אחת לוית החילוף הזה הסבריינות כדין שידוע
עד שיתגמחילה על פי העיון דמון ניכר אי זה ערך יש לו להיות לכסין נקודה
החפרה אצל חיי לכסין נקודה העתה אומן שכל ונשא לו כוונות רבה ובחכמה
עמינה כדי שהוא הכל ערוך ולסודר בספרת וכרך על הערך הזה לסבת הלוית
הירח הפס שעין כדין גדול ובשמלה עינון הפס לעיון הנודעים שהין לבנין ·
כוכן לחכה ללוית אמתית לירח שעין הם כדין גדלנה · ואין אחר החשבון ·
ולמצא שכמוה שסר הוא אורך חיי לכסין הנקודה הנושא ס' מעלות כה בגבהו
הוא אורך חיי לכסין נקודה ההקפה חמש מעלות וכמו רביע מעלה עוד · ועל כן
חשב לירח לוית החילוף הזה כשהיא בגלגל גדלה שהיא כבר לוית ... או להיות
לחלקה השני ולמצא אותה ה' מעלות וכבר רבע אחר עוד בחלה שכבר היא
לוית הנחבר י' מעלות ולבר כבר קרוב ימצא לירח ... היום הירח האמיתי
לבין האמיתי כשיהיה לרכון הירח מנה על עוגת לסבת הכוכב לחילוף ·
וכשחשב לרחב ... שהיא לירח המעבר הכוכב הראשון על הסדר לתקופה
הזה לצא אותה י' מעלות ואחר · והיה דרך קשת ... כן שהיא לירח
המעבר הכוכב השני לתקופת היום על הסדר ר"ס מעלות · והחוזים שעבר ...
לא ... לקבל ... ולא לסוף ... עד שכאן וחזה על כל ... ולמצאו
אותו כפי שאמרת ואחר שעתה לו ערך שני הכסינים שאמרת זה אצל והיה
היה על כל משבל לבין על פי הסברה ולרבע דרך אחת לוית החילוף הזה
הפרטית על הדרך הזאת ואחר העתה הזאת השלישית כלשון ואמרים כבר

לוית על יחשב כבר
שאמרנו ואמציף זה ·
הלוית הישר ... לו
המצאה לרכון הירח
בחילוף וזה הן הצורה
ואמשל עגול ... כדין
שהוא בעתה ואשים
הכוכב לחשב על פי
הסברה ולרבע דרך ווית
ה' מחשבים להן ונית
חילוף לנקודה ...
הלונשת ואומר כי
לפי שלוית ל' מחשבים
ווית ... אותה הפר
המנשעתו ימצא
ווית ... היא ·
... ולפי כדין של
שאמרת בתחלת יהיה
אותו אחד אחד

49

מעלות יותר מכל כדור שכזה הוא אורך זה מן נ״ב מעלות הנזכר והוא לפסק ג
העגולה המוקף למשולש ולפי זה ונשוב נחשב לפי כדור המחתך שכזה הוא
אורך זה מן ה׳ מעלות ורביע כמו שנתבאר יצא לנו אז אורך ישלנו ט״ן וישלנו ה״ט
משולש שהן הגדול יותר כדור הזאת ועל ידי כן נחשב על הדרך שיסורת כבך
בהוראות ונמצא לנו ד׳ ונין ה׳ הדבקות יותר וכדור שכזה היא הזוית הנזכר
מן מעלות ולא עוד אלא שזוית אורך זה מן שהוא מחוץ מרכז הירח אל מרכז ש
הארץ אם נחשב לו יצא לנו הוא יותר מחמשה אל כדור שכזה הוא אורך זה
ל״ה שהוא חוץ לססן העשא ס׳ מעלות ואחר שנחשב לפי החילוף ונרבע מזה
על הדרך הזאת ימצא אותה מאמירת הירח מיותר בן באורך אז במחב כל שהי
לנו הירח היותר ההוא כתוב מזה מעלות אז נוסיף אותה על האמירות ההוא
שהיא המנה ההיא יותר מזה מעלות ויהיה אז השאר או המקבץ הוא מקום הירח
האמיתי והמקון לנגד ההיא כמה ועל הדרך הזאת שאמרנו חשב בשלישים למחק אל
אמת מיותר החילוף המשנה הזה הפרטיות נקבעו אותו כלה למקום כמו שאמרנו
אותו ערך במאמר האחרון ולפי לבאור דרך התקון הזה על פין

הפרק התשיעי

בבאור ענין שינוי מראה הירח ושעבריו ונעב מסגלגל
ומשפטיו · ראב כי חלוף ושני יותר ולכן שהוא עבר הוא
נראה לנו בכח העגנים בין מקומו האמיתי בתקיעת המקום על פני הארץ
עלינו שכבר יראנו לבן מקומו שהוא נראה כן לפס אז על פני הכוכב והוא זה
הנמשך למרכז הירח מאמיתי עם הרואה אותו אז נרשם בו נראה עד לרקיע
על הכוכב אז לרקיע העליון כדי להתחבר על מקומו שהוא נראה בו מן לפס ·
והמרחק הזה שיראה לנו לכל עת ועת יותר בין שני מקומותיו לא ברקיע הוא
שיאמר עליו כי הוא שינוי מראה הירח לנגד ההיא וכדי להראות טעם קושי

אחוז העגולה הזאת תנונה כשטח
אחר מהעגולות הגדולות הנכחיות
שכבר ידענו והם העוברות על
קוטב נקודת הראש של אנשי שום
מדינה ידועה ונעשה להיות הנכ׳
הנכחית העגולה הזאת עגולת אב׳
בשום אב יותר על מרכז הירח
אז כשרינה ההיא תנונה סבב
נקודה ה׳ שהיא מרכז הארץ ונעבור
בשטח זה המאמר רבוע עגולת אוב
תנין כענין הקו העליון ·
ונקודת א׳ מהם היא נקודת נבח הראש
ונקודת ב׳ מהם היא נמשה לפני ק
על זו המשך ההוא ונקרא בן אחוד
בשטח הזה ונעבור כרו בן ז״ג ב׳

כנגד מיסוד הקו הנטוה רבוע חוץ המעבר על נקודת ז׳ שהיא מרכז הירח כנגד
ההיא ונגר אותו בשטח הזה ונעבור על זה הארץ רבוע על כי שהם
בצורה עד שיהיה זו הטא מהמה זו הנולה שכבר ידענו שנקודת ט׳ מרכז היא מ׳
מקום שני המראה את הירח כנגד הזאת ונרשם בן ונעבר אם אותיא בצורה הזאת
זה הוא שכל שמוא זו ההבטה הנא הנראה את פנים אז עולה על נקודת ד׳

הנקודה והנמשך לזו האופק יותר ממקומו האמיתי כשיהי קשת גד ולכן יאמר על
קשת גד ואמת כי היא קשת שנוי מראה הירח · אז כל מגע השטח הזה כמות ומהן על
האופק הנזכר וקשת דב הגבהו האמיתי וקשת דה הנמחה ממנה היא גבהו הנראה
כל מגע הזמנים אבל מוכח כי כמדי שנוי מראה הירח בכל עת ועת ובמקום מקום
הוא נראה הירח יותר נמוך לאופק מן המזרח · אם הוא לצד מזרח או לצד
המערב ממקומו האמיתי אז לשם ונראה כי שהוא מקום הירח
האמיתי יותר נמוך לאופק מן היא קשת שנוי מראהו או יותר גדולה ממנה · עד
שיש לומר כי אצל האופק ושמה הוא שנוי מראה הירח עמד כבלבו גדול ונמוך
שהוא יותר גבוה על האופק כן הוא שנוי מראהו זה הולך על הסדר ומתקטן
עד שיכלה כל השנוי הזה נאמר כשיהיה גובה הירח על האופק צ' מעלות הנזכר
ואז ילכה להם זו הכוונה זו המבוארת זה על זה ויעשו כן אחר ונשתמש זה הוא
שימצא להם החוזרים משלים להכיר על פי העיון ולדעת מקום הירח האמיתי
וידיעתנו שיהיה גבהו על אופק מקום העיון צ' מעלות ואז ולכן יאמר
וידוע כנראה כי מקומו ההוא המשנין הוא או מקומו האמיתי המכונה ברוחב ואחר
שנתבאר זה נבאר אני יודע כי שנוי מראה הירח כמדי גבהו על האופק זה שאמרתי
הוא גורם כל שנוי מראה אחר כמקומו באורך וברוחב וזה כשלא ירחק הנראה
לא זו וכמידתי · וכדי להראות העיון הזה עד שנשכיל כן נתבאר זה שעבר ואחוז
צורה שני הדמות האלו שקשת בגל כולל אחת מהם היא רבוע מאזן חצי היום ונקודת
א' הוא נקודת גבה הראש ויהיה קשת של שום מזרח וקשת בגל היא חצי האופק המזרחי
כצורה הידועה והמערבית כשלמים · וקשת הלו מהם היא גזרה מגלגל המזלות כי
ונדע כי כבר ידענו להוציא הוא מקום הירח האמיתי במזמה חונה על נקודת ג'
מכוון הגלגל העיון והוא בצורה הידועה ובשלמים הוא דמות מהם · ונמשיך ל'
מנקודת א' שהיא נקודת גבה הראש רבוע שעבר אצל התכמים שהיא חוצה את
הגלגל על נקודת ד' מהם ומקום הירח הנראה הוא על נקודת ד' מיניה עד
שיהיה קשת גד כי הוא שנוי מראה גבה הירח כנגד הזמן ואם אמשך עמוד גד
על הגלגל שהוא מרחב הירח האמיתי באורך וכן אם אמשך עליהם עמוד דח
ויהיה קשת הח היא מרחב הירח הנראה ויהיה נקודת ח' לפי כן הוא מקום הירח
הנראה כן או כגלגל ויהיה קשת טח מהגלגל היא קשת שנוי מראה הירח און
באורך כלומר שכבר קשת מט ואם הוא מקום הירח הנראה בגלגל אור בנה
ונמשיך לאחור ממקומו האמיתי לשם בצורה השלמים כמו שכבר קשת טח
הוא מקומו הנראה כל זו בגלגל ... ונעבור לשם על מקומו האמיתי לשם

חצי היום

גלגל המזלות

ראש הימין ואשמאלה

בצורה הימנית ואם אמנם שזה לגוף ל׳ שהוא קוים הירח הנראה על מרחב ונטול
המנה שמור ד״ט על קשת למרחב האמיתי שהוא קשת ב״ש מן שירחב יהיה מן למרחב
האמיתי פחות למרי מרחב הנר׳ בכדי קשת ד״ט בצורה הימנית ונכרי ע״ב מן
הוא מרחב הנראה פחות למזו אמיתי בצורה השמאלית והיה קשת ב״ג לני
זה הוא קשת שני מרחבם · אמנם מצמצם כלומר משולש ד״ט זה קטן הישני לו
כי שהוא שמעמלה באלו הם מקבלים שלשת שני מראה הירח הנמשכים על ברזע.
כנגד הואב וזה ט קשת ב״ג מן שנבאר היא קשת שני מראיהם נכבהו על האופק
ויהלכו ד״ט היא שוה לקשת שת שהיא קשת שני מראיהן במורך · ויהלכו ע״ב הוא ש
שני מראה המרחב הואיל ונכרי קשת ע״ג ואת היא מרחב האמיתי פחות מ
המראה בצורה הימנית ונכרי קשת ב״ט ואת היא מרחב האמיתי יתוסף
על מרחב הנראה בצורה השמאלית · ומשלמים כאשר בסמת על פי שוות ולכד
דרך נמנה לירועת אחת אחת מלשני שני למראה הירח המשיוות סביב
גבהו על האופק בקוים קוים נעת ירי כן כא על מוריות ולכד דרך אחר שימני
מראות הירח המשיוים במורך הגלגל ודרך מרחב כאשר יאות שמיה לקוים
קוים ממשוות הישוב · ונכתב לכל זה לוחות ממקומם כדי שיהיו עמודים לנתון
בניות החדה כלו שאריך לעבודה בקוים אחר ומה סגלת ומשפטים יש לו
לשני שני מראה הירח האלו שהם מצביות ומתחלפות כי רוב במורך ומרחב

אינו לעולם נראין לזמן כמו התחלת המרוצת כרחק וכמו התחלת רוחב הירח · וכמו
התחלת רוחב המזל וכמו התחלת קיום הירח באורך · וכמו התחלת [illegible] על
האפק ואם הוא מזרחי או מערבי · וכמו התחלת מאור הירח שלא ראיתי להעתיק
בספר הזה כולם והכונה [illegible] מכל החכמה הזאת עד שמעו אותו ויסית לו חשבונות
ורעיונים ועזבו לבחון הקיצים כמו הראוי כמו שהוא בכל יסודי ומעוררים בספרים
וכוונתם בזה כמו מה שנתבאר לשם הוא כדי לבחון על פי כן ולהבין עד קיום החמה [illegible]
ודרך הלבנה מדות בעגולים [illegible] ודרוב ומדות [illegible] · ולפעמים היות כוונתם [illegible]
בחישוב שני מראה הירח באורך ובמרחב · ודרך מרחק כדי לחשב ע"פ כן ולראות אם
הוא אפשר ניכל שראות הלבנה החדשה בה בסוף יום ט' לחודש הישן במדינה פלונית
או לא ולפי רגעי על ידי כל החשבונות והרעיונים האלה ונולדם היו [illegible] כי לחשבם
ונותנים אם הוא אפשר ניכל שראות הלבנה החדשה של תשרי ושל ניסן בסוף יום ט'
לשאול ולעמוד בעגולים [illegible] ויתקנו לעורים בכל יום ל' או אין אפשר ולא ידקדקו
להם כמו [illegible] הכא [illegible] כי כאן לא כאמו לא לעורר
איך ולמה יש לו שני מראה שבר בין קווין האמיתי לבין קוויו הנראה כן [illegible]
באורך כמו במרחב ושפתו כן אין לסמוך על העגון כבון קיום הירח ושפתו כן
אין לסמוך על העגון כמו קיום הירח האמיתי לכל עת ועת ואחר לראות מדה
שהעגול כולה מין שני מראה הירח קבוצה התקיעה · ורחב שזה הוא גורם ומחייב
שיהיה נראה [illegible] שיש לו לשנות לפי האופק ונשיורת לאחר שתהיה לו
לגמרא לפי האופק · ורחב כי [illegible] היות לו שני מראה [illegible] שיש [illegible] לו
ואין כן לחמה ושאר הכוכבים של מעלה [illegible] שהוא [illegible] לארץ
מכל אחד מהכוכבים עד שיש להם לסמן הארץ שהוא כנגדו [illegible]
הראשונה שינוי [illegible] אחר אחר [illegible] ואין כן [illegible]
[illegible] החמה והכוכבים העליונים · וזה [illegible] עד שהוא [illegible]
ההבנה [illegible] מראשון [illegible] על [illegible] על
[illegible] האמיתי [illegible] ובירח אין כן [illegible] להארץ

פרק עשירי

בבאור שני [illegible] שני המאורות והנולדים זה לזה ושנין
חדש הלבנה האמיתי והאמצעי ובמאורי עניינים אחרים
עוד [illegible] זה [illegible] · כבר [illegible] כי הירח הוא [illegible]
[illegible] החלה [illegible]
זה עוד בפרק אחרי זה · וזה [illegible] שירחק הירח [illegible]
[illegible] בראש כל חודש וחודש מחדשי עולם · [illegible]
[illegible] כבל ידי החודש [illegible] אחריה
שירבק [illegible] הוא [illegible] על ידי [illegible]
הזאת [illegible] הוא [illegible] שני המאורות והוא על [illegible] שיהיה
[illegible] לפי [illegible] קיום הירח האמיתי
באורך [illegible] על קיום החמה האמיתי · [illegible] הוא [illegible]
[illegible] הוא ראש החודש האמיתי והוא [illegible] מלאכת העבור [illegible]
[illegible] הלבנה ולא יחשבו לכל חודש וחודש [illegible] מקום אחד
[illegible] זה [illegible] שנה [illegible] זה [illegible] או יולים [illegible]
[illegible] מולד ההוא וזה [illegible] ראשי החדשים [illegible]
[illegible] שיהיה [illegible] הוא לפי קיום האמיתי [illegible] או קיום הירח האמיתי
[illegible] שיהיה [illegible] הירח [illegible] על [illegible] קיום החמה האמיתי

כמו שלם ונכונה הוא שיראה קבוץ אמיתי ואז הוא רגע החודש ומחבר לפי האמת
שאין יחשבו החוזים מאכלים ימות וימות מה שעבו ורצונו בכולם כדי לדעת על
ידי כן ולהתיר סדרי מערכת סבבי הרקיע. זה אמת זה מבנה היוצא · ולמצעיים יחשבו
לו בעולם חסרים המתנה כדי לדעת ולהתיר עניין לזינוק החדש וגם כדי לדעת עתה ראיית
הלבנה בחידושה והדמה היו זכו מה שיזכו בה לחשב לו כמו עתה החדשים כדי
שידעו מתי וכאן זה רגע הימים ההוא או הלילה יחול עתה כאלים יחשלו ועל
ידי כן ידעו וימות אם הוא אפשר שתראה הלבנה החדשה בסוף יום כט לחודש
הישן לשם או לא · הנה נבאר עניין זינוק החדש והלבנה ונשעין בזה היטב ·
ואמר יש לך לשמור שזה ולדעת כי יש חדשים אמצעיים ויש כנגדם חדשים אמיתיים
ושהחודש האמצעי הוא הזמן העובר מקבוץ זמן אמיתי אחר ועד רגע זמן
אמיתי אחר סמוך לו · ונעזר לבאור שזה שנבאר כשעבר מדינת לזה כל
אחר כל אחד משני המאורות האמצעי ולהלכו האמיתי והפרש שיש בין זה
לזה ונבוא להורות ולומר שחדשים האמצעיים כלם הם שוים זה לזה בכמותם הזמני
והם נעשים על פי מהלך כל אחד משני המאורות והלכו האמצעי השוה לעולם
כמו שידעת ושהחדשים האמיתיים אין דינם כן אלא לעולם הם מתחלפים זה לזה
בכמותם כפי חילוף כל אחד משני המאורות מהלכו האמיתי כי זמן החודש הזה
עבר שיהיה לפי זה כמה חדשים אמיתיים כל אחד מהם הוא גדול בכמותו משני
זמן החודש האמצעי בכמה שעות וחלקים וכל חודש יקרא חודש ארוך · ויש כמה
חדשים אמיתיים אחרים כנגדם שכל אחד מהם הוא קצר בכמותו ממנו זמן החדש
החודש האמצעי בכמה שעות וחלקים · וכל חודש כזה יקרא חודש קצר · ויש
לומר כי זה העניין נכון רק באותות כולם יוצר ה' אמר להם רק כך מזולת אנו רפי
אמר אחד שמשלי הוא בא באמצע ומשלי בא בקיצורו ואם נקודתו כמה שיש
שיסרו כמה שעבר נראה כי החודש יהיה ארוך כשיהיה מהלך החמה האמיתי
בגודל כמיתות ויהיה מהלך הירח האמיתי בקטנות · וכהפך זה יהיה החודש קצר ·
ונשכלל התילוף הזה שיש בין החדשים האמיתיים בארכם ובקצרם כסימן
את רגעם להם ותשובה זה נכמו ניסות לך חשבון חדשי העולם וסדר אותם לפי
דרך זמן החודש האמצעי הנולד על דרך אחת ישמעו לעולם · וכן נהגו
חכמי התכונה בחשבונם · ועתה אשוב לברר עניין אחד מעניני הפרק מה שיש
לך להבין בין ולשום לב עליו ואומר כי מזה שסדרתי עתה מדין הקבוץ האמצעי
והאמיתי · וההפרש שיש בין זה לזה והעניין החודש האמצעי וההפרש שביניהם ·
לך לבאר ולדעת כי למצעיים וכמו חדשים יחול רגע הקבוץ האמצעי שהוא רגע
המולד ויהיה כמה זמן לקיבוץ האמיתי של שעות ומלבעו בכמה שעות וחלקים עוד ·
וגם זה יהיה כשיזרזן להיות רגע הירח האמיתי באורך כרגע המולד הוא מעתה
לרגע החמה האמת אין כמולד וכו לאמצעיים וכמה החדשים אחרים כנגדם יחול
בהם רגע הקבוץ האמיתי קודם רגע המולד שלשעות ולמבעו מכמה שעות וחלקים
עוד · וכי זה יהיה כשיזרזן להיות רגע הירח האמיתי כמולד ברגע המולד מוקדם
כמו לרגע החמה האמיתי אין לשם ולמצעיים יורון שיחול שניהם בבת אחת וזה
יהיה כשיזרזן להיות רגע שני המאורות שוים זה לזה בארכם ובקצרם · ונרצה
אחר מה שאמרו זה יתבאר ודע שאין אפשר ולא יפול שיקדים רגע המולד לרגע
הקבוץ האמיתי ולא יתאחר ממנו אלא כמעט מעט שעות · ודע כי עוד לשני
המאורות נכון אחר מלבד האמצעי והאמיתי שאמרנו והוא נכונה שיהיה להם
לפי המראים שהם נראים כך אין ברקיע לעיני הרואה שהם נראים בין בראש החודש

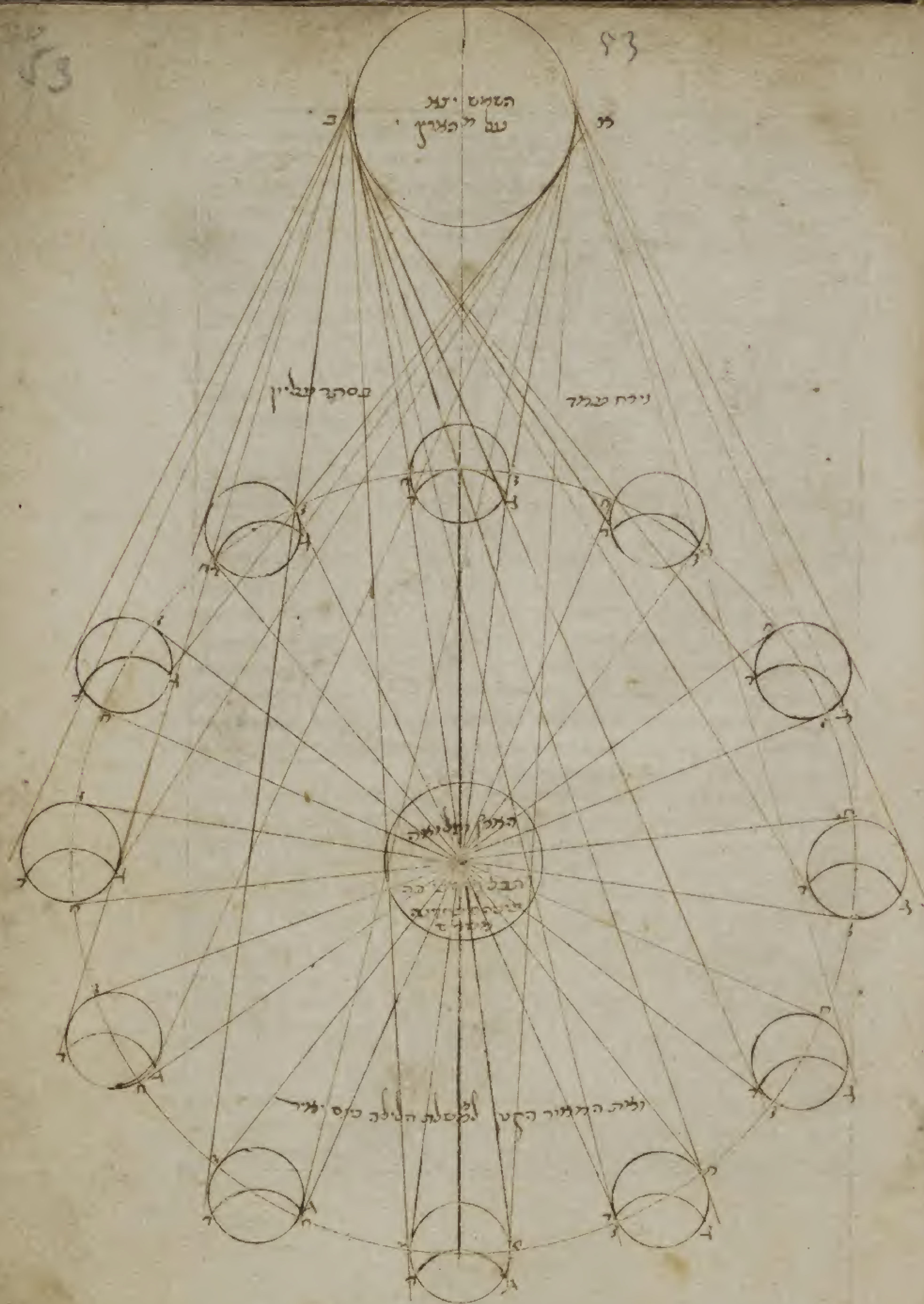
הנראה על כן זו המשוה לשניהם זה נכח זה · והגבול הזה יקרא גבול הראיה ונקרא לשניהם
הוא בקרוב לשנת קיבוץ האורך ושגולת גבול הראיה הזה הוא שאין חל כבל הקצוות
כבר אמת לה שאין כן כן שני הגבולים האחרים לל ט עם הגבול הנראה הוא מה
שמחלף כפי חלוף זה המשוה בהם ולכל זה יש עוד ומשפטו שהוא משתנה לפי כנגד
במעלות אופקים כפי חלוף שני מראות הירח בהם ונפל שני מראה החלק האחד שהוא
כן מצד שהוא כל זה והלבנה יבאים דין גדול · ונפל בזה אנשי חכמי התכונה ופרשו
דרך משבועם כדי להקל על ידי כן ולדעת באיזו זמן חדש החלק ליקוי ובאיזו זה
לא ליקוי ובאיזו זה אופקים ליקוי ובאיזו זה לא ליקוי ונשלם ליקוי כפי ליקוי נקרא ילקה
משתנה · ואחר שנתבאר כל זה משני הגבולים נבאר עתה חדש האמיתי ·
והחדש האמיתי והמפרש שיש בין זה לזה אשר עתה לבאר ולהודיע שאין גבול של
המאורות · ונאמר כי כשנבא מה החדש יגיע להם שני המאורות לרוחב עבריים
ואופקים זה לזה שעומדים בגבול לשניהם זה כנגד זה נגד שני נגוף אחד
מלכות התנועה הגבול וזה טוב כן הוא על שני מדרגות יש שיהיה הקבוץ ההוא
לפי הקווים האמיתיים בגבול · ויקרא הקבוץ אמיתית ויהא מה כנגד החוש
האמיתיות הוא כשיגיע אל קווים הירח באורך להיות עומד מקום כנגד קווים
החלק האמיתי · ויש שיהיה הקבוץ ההוא לפי קווים האמיתיים בגבול והוא
הקבלה אמיתית ויהא הנקבה שבו יתחיל יגיע לו קווים הירח האמיתית באורך כנגד
החדש האמיתי להרחיק מקום החלק האמיתית בגבול כדי זה מחלוף ויעבירו
להם אל מרחק שני המאורות מקבלים זה לזה לפי האורך שעוברים משניהם זה
כנגד זה על שני נגוד אחד מלכות התנועה האמיתית באורך שב ונאם בגבול
בגבול ונשיב לעיין מה השני הנראה כי הגבול הזה מלכות התנועה הוא
שעולה הוא לבור לגבולו שעיר משופע על הארץ שכבר ידעת באמת שעבר
עד שיש לו משפט זה להיות ולפי שעל צורה ידועה מעבור משופע על הארץ
הוא קווים הירח האמיתי בגבול חנה בזמן כל הקבלה אמיתית שמגבול וזה
הוא שגרם שיליקוי הירח מבג הקבלה האמיתית ההיא כשיוכל כי להיות הירח
הירח אז חונה על צורת הלי מרכבת מן הראש אל הזנב או בקרוב ממנה
כפי ונכרי מה שינראה לו זה והבינו המאמר הזה והטעם בזה כי
שאורינו לשם הוא לפי שאין יהיה לו גוף הירח משופע על הארץ אין
מתוועב לכן החלק חונה לפי כן ונראה בזמן לבנה ומזה זה והוריה
ונתוועב אופק מקום אין להאיר אותו כי עוד יתבאר לך ותדע שהנראה הנראה
בגוף הירח אין מעברין לא מונחי החלק הוא שנפסק עלין · וכבר כן אמרו כי
כשיורדין מבג שום גבול נראה להיות מרכז שני המאורות נראים אז שעוברים מן
לשניהם זה נכח זה חונים על הלי מן הראש מן הזנב או בקרוב ממנו כפי מה שלא
שינראה זה בגבולו כי אז ומבג הקיבוץ הנראה הוא ליקוי החלק ונסתר מאנשי
הגבולות ההם מן עולה או מגבולה · והטעם בזה כלו כן מה שיתבאר להלאה הוא
לפי שאז הוא נראה גוף הירח עומד לנוכח נכח החלק לחשיכה מתוועב בין
אישון שני כו הקצוות ההם ובין החלק חוצץ ולהבדיל בינו ובינה ואת לפי
כן זו והוריה ונתוועב אופק להאיר להגיע אליהם · הנה התבאר לנו מה שני
עניין שני המאורות וסיבתו ועוד אודיעך זה משפטיהם וסגולתם בדרך
מיוחד להם מהמאמר הזה ולשם יתבאר לך והרבה שלא נצטרך בחקים ולחלק
חלקי חלקים · כדי שנעשה החשבונות המאורות בזה ועוד לפי שיספר

וכו׳ יש לו חלקים רבים כמשל מה שאין כן לספר אחר שהוא מחוץ מהר
ואין שום טעם כדברי האומרים שגרויטון ז״ל במח זה המספר לפי שהשכל חלק
אחר מהר יותר על הראוי ממה נשתנה כאשר חמשים ימים לנוס · ועתה הני יודע
כי לפי שרואה בו ר״ת כי חכמי האומות ועוד ימים מלבד זה מהר וזמן החודש והנה
כי הוא מחוץ מכדי הגדה שהיה גלה כות לפי כן עבור מגרם ואחר שאינה כן
מחוץ מהשנה חלק מהקף יותר על ס״ט ימים וכחייה ולא כדי שחשבו הם · ועל
אדמת הגדה הזאת הלסניה כדי ישרו המופתים והשנים הלוחים מעבר לגיון
הלבנה כדי שיתבאר זה כמו ימים אחר · ודע כי אמתן של ר״ת נגלה להם סוד זה על
פי החקים העניין מעבר לגיון היה אז לגון הגדה כדי שעשו חכמי האומות אבל
כדין וקטן גדול יותר מהם כמו שלא הוך ולא היה כ. או משום עד אחר מהרכו
המחזר והכוונה שהיה ימים מעלה או שלא מפני שבאי הערך היה זה גלה כדם
והוא הענין לגרי׳ ונשתכלו זה הירח הגדה הזאת כמו כל שנה ודיבור לדעת כל שום
ימים. מה שלא יכלו חכמי האומות לעבר עם אותה כל · ויש לפרי׳ כי מחילה מספר
להם מדרך הנבואה וידעו כי זמן נ׳ לט׳ ימים ותקל״ו ימים וי״ז שעות ותקל״ה חלקים הוא
עלה זלה חדשים אמצעיים ללבנה נקלל כדין כן י״ט שנים שלגיון לגדה ועל כן כאן
נחלק הספר הזה על מספר זלה ויצא להם שזמן החודש הוא כפי שאמר וכן חלק
אותו על מספר י״ט ועלה מהר וכן שנת החמה הלדויית ועלה יאות לחשב שנת
העולם ולדעת מה שאמרו ונראה לגון המלך הזה מחזור לפי שהוא סובב על
עניניו מדיר ומחזר מלגלה להשוות חשבון חמה ולבנה ועל ידי המחזור הענין
הזה באו ונסח לו החשבון הנכון והמדוייק הפסח כדין מהם לקביעות ר״ח והמועדים
ועשייתם קבועים ומעוברים הראוי להם כדין מזה הכר עשה ירח למועדים שמש ידע
למאן ז״ל שהשמש והירח שניהם כאחד נבראו להם על סוד זה ונבראו אותו

פרק אחד עשר

בבאור טעם תוספת האור כשיחה הירח וחסרונו
מהיר לנוס לנוס כמו המולד · ודע כי הירח אינו
מאיר מעצמו אלא הנהר שאנו רואים בו בכל ימי החודש פעמים הולך ועתים ימים
ימים לנוס ופעמים הולך וחסר כמו כן ימים לנוס אין אלא מנהרי החמה המשופעת
עליו · ולפי׳ הוא עותק בו האור ונחסר כפי ניכור ורחוק מהחמה ומשם זה הוא
לגה ויעבור האור מהר כמו רחוק החודש שהיה לו להיות קדמה כשיגרדן
שיהיה גוף הארץ או עוכר מהשגת כו לגון החמה ולא יוכלו ניצוץ והוריה
או ניכוס כן להגיע אלו להאיר אותו כדי שהורעה כבה עגן זה ועשה מוסיף
לגה בו כמו ימים אחר · ודע כי גוף הירח אין כל זה ויצלל כדונו הגלגלים לא
עבה הנה נוה כדי שיאחז בו הנהר השופע עליו מהחמה כעבר אחד מהר אין
בנראה אך פנה מעבר אחרי עד ולא יעבירהו לעבר השני שכנגדו וכזה לא יוכלו
ונהרי החמה השופעים על עבר האחד הנכבל לה ולהזהיר אותו ולפלש לחס
ולעבור לעבר האחר שכנגדו · ונשתכל זה מהר אותם התכלים ויצאלות עליו כי הוא
כלו הוא מתחשב ולא מגעש עבר מהר ונוה כדי שיהיה בו כח להאיר לזולת
על הארץ ולהיות לו עלה מחשבה · ואם מקטן בראה כי החלק המואר מהר כל
עת ועת הוא כדי חצי שטח גוף העגול לו אין מכון נגד החמה ונראה אך פנה
מעת ההיא וחצי האחר השאר הוא אז יצלל מהאור עבר לגמרי לו לא הדר
וכמו כן אומר כי חצי שלפני הארץ שכבל עת ועת הוא שאפשר שיראו אותו בני
אדם בואיל ועליו כלבר יוכלו לגבל גוי המשכם בו וחצי האחר שכלפי מעלה אינו
נראה להם כלל · ופעמים מעת ימצא מזמן החודש יגיע להיות חצי ההוא המואר

הוא עניינו שכלפי הארץ וכשגם החצי יצא להיות המזהיר כלו כלפי מעלה ויהיה אז
חציו הנזהר כלפי הארץ ונראה שכבר נכון החודש יהיה מצב חצין המזהיר משמן כלפי
הארץ והנשאר למטה יהיה כלפי מעלה וכן הוא הדין או בחצין הנזהר ולפי שכשנב
הניכוין האמצעי הוא גוף הירח או שלא לפון נכח החמה ממחציה לפני נקודה
להיות או חצין המזהיר כלו כלפי מעלה וחצי הנזהר כלו הוא אז כלפי הארץ וזו
היא סבה שיסתר הירח בראשי החדשים ויכסה למו אדם ומשיפרדו משיפרדו
לו ניסור מנכח החמה מעט לצד מזרח ולשבור לפניה לצד המזרח כפי שהוא
מעט לשב בזמן החדש הולך ומוסיף להתרחק ממנה כן וכפי כן הוא הנוהר הש'
השופט עלין ממנה מגולגל הולך ונבחר מכלפי מעלה ומוסיף להתפשט בחצי
שהיו כלפי הארץ. וכן עד שיצטרך בחצות החדש לנכח רחוק ממנה
שעור או לפון סגרה ויוכל לה לפי יציאה אז להיות חצין המזהיר הוא
בחצין שכלפי הארץ. ונשכל זה אל הרואים אותו בכך כמאמר כולו מלא אור
ואז הוא שטח חצין שכלפי מעלה נזהר. ומאז ועד סוף החדש כפי שהוא נבל
הזמן הולך ומתקרב לחמה כן הוא הנזהר השופט עליו ממנה מתגלגל ונבחר
מחצין שכלפי הארץ ומוסיף להתפשט בחצין שכלפי מעלה. וכן עד שיתחזק
האור בסוף החודש מחצין שכלפי הארץ ויסתר מעיני אדם כבתחלה. ועל דרך
כלל אומ' כי כפי רחוקו מהחמה כן הוא האור מוסיף להתפשט בחצין שכלפי הא'
הארץ. וכפי קרבו לחמה כן הוא האור הולך ונמשך מחצין זה שכלפי הארץ.
ולפי הוא החלק המזהיר ממנו לנו כפי שני רבעי החודש שמשני עברי הנכוח
סמוך מהנזהר. וכפי שני רבעי החודש שמשני עברי ההנגדה הוא החלק המזהיר
ממנו לנו עודף על הנעלם. ובמצב רביעי החודש הוא הראשון או השני הוא מ'
המזהיר לנו והנעלם ממנה על מחצה. ונעשה אם נבחין לחצין שכלפי הארץ
ונחלק אותו כבמחשבתינו לכ"ב חלקים כמו שחלקוהו הקדמונים ונראה לכל חלק מ'
מהם אצבע כאילו שני אצבע חולשי אצבע למען הוא מוסיף האור בכל
יום ויום מראש החודש ועד עת חצותו. ונראה כן הוא מה שיחסר הנוהר ממנו
בכל יום ויום מחצות החודש ועד סופו. וכמו כן אומ' שבכל לילה ולילה שמראש
החודש ועד סוף חצותו הוא מוסיף להאחר מלשונות כדי אצבע חולשי שעה
ומחצות השנה הוא בכל לילה ולילה מוסיף להאחר מלזרוח כדי כן. ובמצב הרביע
הראשון הוא שוקע בחצות הלילה. ובמצב הרביע השני יזרח בחצות הלילה ככה
הוא הדין כמה לפי החשבון הנה. והא לך דמיון ונציירה למראית העין ממנה
מוספת האור בירח וחסרונו ממנו ליום יום עגולה א"ב החמה החיצונה סבבי עגלת
לה ונקח אמ"ב הוא כלות שן החמה ונקח היא מנקודה אור ונרוחק מעשה
נקודת ה היא שעל הארץ כלו הוא ראשון שן המצב נרמוז כן ונחוג דמות
מסלות הירח סבבי הארץ ונצייר הירח על כמה ממצב ממנה כמו שהוא
מהחמה כנגד הימנה האחד הוא כנגד מהחמה מצב הניצוח והנה

השמש יתר
על הארץ
בסתר עליון
ירח נולד
הארץ ומלואה
ולזה המאור הקטן לממשלת הלילה כמו שאמר

הנורה לפי כן הוא נראה ריע ונשאר לגבי כלו ממש שטח שלטי הארץ ונמצאת
השנה שנמצאת הוא מרובע פונה כנגד חצות החורש שהוא עם הנקבה למעלה · והנה אז
הוא כלו מגולה אבל נגוהיר לין נראית אחר מרובע פונה כנגד חצי החורש ,
והנה המזהיר לין לין והפנים הוא לפי מחיצה על מחיצה · והמחלוקת האחרים
הם מרובע הירח המחלה בשאר עבי החורש ואמיתי משני נקודת אמצע המלה
ואמשיך לומר בכל מחשבתו אלה ואעבור נין ואחרי המלה האמצעים המנושים
על צורת ב׳ ועל צורת ד׳ שהם שני נקודת אמצע עד שיהיה נין ב׳ הנמשך כשחן
הוא המקבל בנורה הואב לפי הנראה והמבדיל בין חצי המזהיר לבין חצי הנורה ·
נמצא כן אמיתי עוד לין נין המטה הנשטח לי בצורת ה׳ שהיא אישון עין ה׳
הרואה ומנושים את הירח על צורת ו׳ ועל צורת ח׳ ממין עד שיהיה נין נ״ה הנמשך
בינהם הוא המקבל בנורה לפי הנראה והמבדיל בין חצי שלטי הארץ לבין חצי
שלטי מעלה · ונעמי רואה איך הם נין ע״ר ז״ח אלה נכחים זה על זה כנגד קיבוץ
נכנס המקבלה אלא שכנגד הקיבוץ הוא החלק המזהיר כלו כלפי מעלה והנורה
כלו כלפי הארץ כמו שכנגד המקבלה הוא הנורה כלו כלפי מעלה והמזהיר כלו
כלפי הארץ כלו שאמרנו · ונמצא הרימונים הם שני הנקודים האלה עבורים זה
על זה להורות כי אז הוא החלק המזהיר לין והחלק הנורה מחיצה על מחיצה נכש
ונשאר המחלוקת הם שני נקודים האלה נעשים זה על זה עבורים על גבולם כדי לשמור
האמירה כלו להפריש ולהבדיל בין החלק המזהיר לין לבין חצי הנורה · אלא
שבמחלוקת מהם שמשני עברי הקיבוץ הוא החלק המזהיר לין כחצות הפנים
ובמחלוקת האחרים שמשני עברי המקבלה הוא הדין כנגד כמולפא כמו שכתבתי ·
ולא נמצא על שאין המראות החלק המזהיר והפנים בנורה הואת כמו שהם נראים
כניכר כי זה אין אלא לפי שמבנורה הם המראות שתחות נהירת מעבר הואת
כחלי · ונשכל זה הם הנקודים המקבלים בה בין החלק המזהיר מין לבין החלק ה
הפנים נשמר חלוקת על גבו לאבנורה הואת אינם אלא נקודים ישרים מפני שהיא

פרק שנים עשר בבאור מ׳ דין המפרש שיש בין ל שטחית
הקיבוץ האמצעי לבין האמיתי ולמנור דרך מיקון
זה המחלף זה על פי החשבון · כבר באורת מסוברה שאין הקיבוץ האמצעי הנקלי
מבעבר מולד הלבנה ושאין הקיבוץ האמיתי ודין המפרש והחילוף שיש בין זה לזה
והוכחתי לבעמים רח יחול מגג המולד בהם נורם קבוע הקיבוץ האמיתי בכניה
שעות וחלקים עוד וכן לפעמים המלה רח מגדם יחול בהם קבוע הקיבוץ האמיתי
נורם המולד כבניה שעות וחלקים עוד כמו כן · וכן לפעמים יחולו שניהם כבב אחת
ואני כאן להראותך דין זה ונחזיר מיון לבראיות הענין ואחרי כן אורישך דרך ל
מיון זה המחלף זה על דרך כלל על פי החשבון · נכרי לבאר אנה זה אמשיך נין אלף
שהוא כשורה כנין נשכי יתעה המחלוקת ויהיה כה הסרי דין א׳ אלף ב׳ אל ג׳ ואמצע
שמחה שני המאורות והקוים האמצעים מבעשים מולד יחול הוא על דרך ב׳
הירתה ואשים שהקו החלה האמיתי הוא או על צורת ד׳ להם
שהיא כותית לצורת
ב׳ · ושהקוים הירח האמיתי
באורך הוא או על צורת ו׳ שהיא מעבריה לצורת ב׳ ואומר כי כמשל שאין ימצא
לך מההיתעה הואת נכרע כי עם הקיבוץ האמיתי יהיה לאחר עם המולד קודם
עברי הזמן שכן ישנ׳ לי מבין הירח מצורת ו׳ נבולו על פי מהלכו האמיתי כנ׳

באורך ויעבור על כל חלקי החדש ז"ר ונשאר חלקי נשאר ה"ח עד הקיצה שהיא על דרך
זמנה כדברי חז"ל שאמר קשת זכה להיותה ויתקבצו להם אז למרחק של הפאות
ניתן יתרון כמה קושת ח' וא"כ להיתולד. ונשאר ה"ח ואם הקושה היא כדי הילוך החודש
כשעות והחלקים שכן מיעוט המולד לבין הקיבוץ. ועוד אמשיך בטעם השטף כי
הואת קשת אבל מהמולדות כשן הראשונה ויום המולד הוי כן זמנו של קורת
כ' מיום לא שאמר כבר ומן להיות ומן גבול הראייה מדרי כל שעות שהם
הגבול המיוחד והראני לזה כדי שאמרת הוא שתהיה החמה לשעת ראש החודש
ההוא מהלך במדרגת וכזה יוכל להרחיק לו מהחמה המדה כולן ויתר עד שיוכל
להתפשט כו מהמאור כמין הזוהר הזה כדי שיעור המספיק להראות כסוף הזוהר
ההוא. ולא עוד אלא שכשכל הליכה הזה שיהיה אז לשלב המאומות זה אי לזה
יהיה היותו אז מרחיק מהחמה הלכה בגובה הקיצה הנאיל. גאון היה היא לנגלת
חלה והיא לנגלת שכל הנפת ויגבים הרמון תוה הנביאו לו אז מהחמה להיות
מעט הנוהר המתפשט כן יותר נראה ונכר לבני אדם. הנה סגולה אחת. ועוד
סגולה השנית והוא שיהיה היום שני הראיות מעט שם זכותם ההוא המאיר חל ה'
באחד המולדות השניים כדומה כמין דול המאורים רחוקים אז שלה וזה כדי שיתגבר
לו היותו כשנית אחרי החלה ויתאחר יותר לראות עד שיתפשט כן כמין הזוהר
ההוא כדי השיעור הצריך להראות ולא עוד אלא שמפני זה יתרחק לו היום שני
שנית מהיום שנית החלה הרבה במושך ההוא וכך יהיה האור שנתפשט
כן יותר כבר ומפורסם. הנה סגולה שנית. ועוד סגולה שלישית. והוא שיהיה
היותו אז בעבור לחלה ויהיה מרחקו היצפוני ההוא עודף כמלות ולא שאינו ה'
מעלות כדי שיתעכב עד שיהיה נשמר יותר למטה יותר גבוה מן שקיעת יום החלה
ויתעכב לו מפני כן ויתאחר הרבה לשקוע אחריה ועל ידי כן יהיה מרחקו מן
החלה כגון החמה לא כמו הנולד כפרק לבד לא כרחבו וכזה יהיה יותר נכר
ומפורסם ויצריך עם זה שיהיה המעין את היותו אז עומד על הר גבוה ונגלה
ושיהיה האויר שעל גבו זך מאד מן העבים אז לשם זך עד מאד ויתלו לו הסגולות
הנזכרות ומן גבול הראייה והמשותף אותם כדברי הכל שעות שהם הגבול המיוחד
לזה כדי שאמרתי עד שהוא אפשר כשום פנים ה"ח כשיתחברו להם מהסגולות האלו
כל מה שהוא יוכל להתחבר מהם שנראה הלבנה החדשה לו של כשום פנים
כסוף לשעות החלה לשם כדברי פי שעות. ותוך מעט מעט הזמן האמיתי
לשם אבל לא תמיד זה כשום אופן לפי דעתי מפני שאם מתקן כלה שאמרנו
קראה סגולה השנית אינה יכולה להתחבר עם הראשונה ועל דרך כלל אומר כי כלא
שתמצא הראשונה אז השנית מחוברת עם השלישית וידוע הוא ומבואר כי כבסוף
מהסגולות האלה שסדרתי כל וכל פס הסגולות המעכבות והמאחרות עם ראיית
הלבנה החדשה עד לאחר כ"ח שעות אז יותר מעט הזמן האמיתי כמו יום
וכמה משפטים ודינים יש לזמן גבול הראייה שהם צריכים ומחויבים מאד
מדת הזמן הזה על ידי הסגולות האלו מפני המחלפות הראיות כרחבם וכפי המחלפות
גבהים הקיבוץ וממנהו כגבולות ומפני המחלפות מעבר מעל היותו אז ומפני המחלפות
מרחב היותו אז כרחבו ודרך הנראה לו כעת ההיא שרין כל זה והלבונה נכרוי
משפטי חשבונות לכל חודש וחודש ידוע. כמו ימים ידוע הוא תמיד ונפרדו
מאד והרבה שמצאן החשבון מחכמי ישראל לבדי אם זה נמצא מהן ולא יכלו
להוציא משפטו לאור. ונראה הוא שכל ידי כן כל החישוב. והדין הזה והגלה
כל

לזין נכנא מחמת היין זקני כל מחזקין לחדש תשרי ולחדש ניסן ולאי זה חדש מחדשי השנה
שירצו ורמונים ניתעים אם היא הלבנה החדשה שלא יכולה להראות בסוף יום כ"ט
לחודש היינו כמשלם ופסקינה או לא· ועוד אוסיפך דין כל זה והרבה ממשפטיו
בעזרת הראוי לו· ועוד אודיעך דין כל זה מהאמרי הבא כמה· ואני כשחשבתי לזה
וחזרתי עליו כפי יכלתי על העקרים האמיתיים והמופתים ההם שהיו לו החכמים
החוזרים· ועל פי משפטי הסגולות האמורות למעלה בדרתי ומצאתי כי זמן ראיית
הלבנה החדשה בחודש תשרי כארץ ישראל על דרך כלל והיא כתקופת [illegible]
כלומר כבר השיעור שהיא יכולה להראות בו בסוף יום כ"ט לאור הפני על פי הכ'
הראייה הוא כ"ב שעות ומחצה מעת הקיבוץ האמיתי לשם· כלומר שאפשר הוא ניכר
שיחול רגע הקבוץ האמיתי של יום חודש תשרי לאחר כדי שתי שעות פחות
שמינית מעת המולד כנ"ל לאור כארץ ישראל ונראה הלבנה החדשה של
תשרי ההוא לכזין שלש שעות מתחילת ליל שלשים לאור לשם אבל לא פחות מזה
בשום פנים כל שאין אפשר ולא יכול שיראה הלבנה החדשה של יום חודש תשרי
בתחילת ליל ל' לאור כארץ ישראל בכל שיחול רגע הקבוץ האמיתי של
תשרי ההוא לאחר כ' שעות פחות שמינית קודם לאור לשם ואם יחסרו להם מן
כל הסגולות הנזכרות וזמן גבול הראייה שהם ימשכו להתחבר או כאחד· והענין
הזה מבואר על לוח לבד עד שתראה לזין בשאר הבא לפירוש הלבנות החדשות
שאמרנו ונזכרנו· ואם ישאל על יום שנתן בזה הענין ויאמר איך ולמה שרואה
זמן גבול הראייה כזמן כ"ב שעות ומחצה וכפי הענין שאפשר הוא כן שיהא
בשום חודש פחות מעט כ"ב שעות ולא עוד שאפשר שתהיה [illegible] החכמים שזמן
אותו י"ח שעות לבד· אשיב אותו דבר נאות כי דין הם שעות פחות מעט [illegible]
שהשעות כמלה הקטני כן שיהיה כשיולד שיתחברו להם כאחד כל הסגולות הנזכרות
זמן הראייה שהם ימשכו להתחבר בשום ראש חודש מחדשי שנה· אבל כזמן [illegible]
שעות הוא גם חודש תשרי על דרך כלל אי אפשר כן שיהיה זמן הראייה יותר
ויותר מכ"ב שעות ומחצה כדי שאמרתי מפני שהסגולה הראשונה אינה יכולה
להראות בשום חודש תשרי כדי שצריך· ולא עוד אלא שהסגולה השנית היא גם
עתה כן המספר שצריך כן המזל ולכן לא כמלה והראשונה הם עולים
כמשלם ושאר הגלגלים בההיות ולא כהלכה כדי שצריך להיות זמן הרא'
הראייה נראה י"ח שעות שאמרו החכמים ההם היינו אינו על דרך דוגמה וכאן
אמת כי זה היה איפשר אך היה יכול לאחר בשום ר"ח כל הסגולות ההם הנזכ'
הנזכרות זמן הראייה ונתרבה זמן ענה מעת הקבוץ האמיתי של [illegible] וזה
כאלה כדי שיוסיף אין יכול להראות מפני שמניעתם הם מעכבות זה את זה
כדי שאמרנו· והגבול הזה של כ"ב שעות ומחצה הוא חודש תשרי על דרך
כלל וכארץ ישראל כשיתחברו להם מהסגולות הנזכרות זמן הראייה
מה שהוא אפשר בהם להתחבר· והנה כי גבול נכון וראוי כנגד זה שיסדר
לחדש תשרי יוכל מי שיסכל כאן הענינים כאשר יאמר לייסד לחדש ניסן
וגם לאחר אחד משאר חדשי השנה לארץ ישראל כדי כן ולא ראוי
להאריך כן מפני שאין מקום שום שוכה כפי הלבנות החדשות שאנו עתידי
לפרשם בשאר הבא כמה· והענין המיוסד הזה של זמן ראיית הלבנה
החדשה של חודש תשרי בארץ ישראל כהתחברות עם העקר האמיתי
האחר שייסדנו כבר שעבר הוא יל ובאמת כי אפשר היה ניכר להיות רגע
הקבוץ האמיתי של יום חודש תשרי זמנים על רגע מולדו בידי חכמי התלמוד

כמו י"ד שעות תרל"ח חלקים ועלה בדרך שעור אמיתי ויסוד דיוסד נכון והוא שאמר
כי בימי חכמי התלמוד היה אפשר ויכול שתראה הלבנה החדשה של יום א'
חודש תשרי בסוף יום ט' לגאול באמצעות ארץ ישראל בכל שיהיה מולדת אמנם כבר
ז' שעות תרי"ב חלקים נודע שנטיית החמה כמו זה לשם · וזה כי כשיצטרף הזמן
הזה לזמן י"ד שעות תרל"ח חלקים שבהם ולא יותר ממנו הוא אפשר שיתאחר
רגע מולד יום תשרי מרגע הקבוץ האמיתי שלשמש ונחבר לזמן שלש שעה
שיתעכב בו הירח מלשמש אחרי החמה ועלה הכל לכ"ב שעות ומחצה שבהם
היה אפשר בימי חכמי התלמוד ולא כפחות מהם שתראה הלבנה של יום א'
חודש תשרי באמצעות ארץ ישראל לאחר נגב הקבוץ האמיתי לשם · ואין אפשר לפי
זה ולא יכול שתראה הלבנה החדשה של יום חודש תשרי בתחילת ליל באמצעות
ארץ ישראל בכל שיהיה מולד לשם לאחר י"ז שעות תקמ"ח חלקים מיום ט' לגאול
לשם לפי זאת ונפסק כן יותר זמן [illegible] ונפתח [illegible] דברי הכל שעות
ומחצה היתירות והרכה יש לך להשכיל בענין זה ולהבין את שעוריו והלכותיו כי
עוד נשאר לך [illegible] כמו שאמר הכא ·

פרק שלשה עשר
בבאור דין החילוף השני והשלשי הנראים לירח בגבהו ובנטיותו האמיתי ובסדר התקונה

שבארתי אותם · ואחר שבארנו בשלמיות ענין החילוף הפשוט הנראה לירח בו
בגבהו האמיתי כענין לשם והראה את שעורו כשהוא עומד בפאת ובזה וסידר
סדר התקונה בלל הקפה שבארתי אותה וכן ולמד דרך חשבון כפי מה שנתייסר
כשעבר · אמנם כי הוא בקרוב על דרך חילוף הנלמד הירח מיום לשם בכל ימי
החודש הן כמוסף כפי מחצית עד אמצעין על פי הענין והכיר כן כי עוד יש כפי
בגבהו האמיתי שני חלופים שהם הכללים ונשארים לחילופי הפשוט שבגבהו
הוא כפי מעבר הירח ונראין מיוחדים במולד כמו יום מולד החודש כפי מה
שיתבאר בפרק הזה ונעסוק בו וזה על פי ענין כא והראה טעם כל אחד משני
החילופים הנזכרים האלה והודיע סדר התקונה שבארתי אותם ונלמד דרך חשבון
חשבונם ונערך בו לבחון כדי שהוא הכל נערך ומתוקן ומסודר כמשפט · אמנם
בתחילה כא והוכח בראיות אמיתיים והראה שאין לשום אחר משני החילופים
הנזכרים האלה שום מציאות כנגד המולד ולא כנגד ההקבלה האמיתית אלא
החילוף הפשוט הוא כשני הענינים האלה ענין נכתר כפי שבארתי וזה ואילך
יתחילו הם להתגלות ולהצטרף אליו · ונכבר עוד דרך כענין הזה כשעבר ואמרתי
כי מפני זה אין לחוש להם בראיית הירח לענין ראשי החדשים ולענין חיים אלא
בענין החילוף הפשוט לבדו הוא לספיק לענינים האלה ומשכל זה הוא שלא ראיתי
להאריך בבאורם כפי הראוי ולא לגלות ולהודיע בכאן דרך תקונם הואיל וכונתי
לא היתה אלא לענין הירח לענין הנראים וענין ההקבלות ומיעוט לא הייתי
משכל זה מדבר בכאן בשום ענין משעורי שני החילופים האלה · אמנם פרי
לבאר הענין ולהראות סדר חילוף הנלמד הירח כלו ותיקון גלגלו שבארתים אם
כל זה ראיתי לספר בפרק הזה בקיצור ולהודיע גם משעורי שני החילופים
האלה ואצטרך לכתובם בדיון וקצרה · ואתחיל בבאור האחד מהם והוא כשל
כשלמים יקרא אותו חלוף שני · ואומר כי הוא הענין ואומר כי בכל שתהיה מנין
את הירח כשאר ימי החודש ונלבי נגד המולד ונגד ההקבלה האמיתית היה כורך
ומיעוט אחד אחד מזווית חילוף הירח עורך כדמות כפי הראוי לו לפי החילוף

הפשוט והוא מוצא הרכני הנה כעניין החילוף למהלך ומחייב מעגל המולד וכן מעגל
הקבלה האמצעית ר׳ וראו ואילך הנה הולך על הסדר ומתגדל עד עת רבוע החודש
הן רבוע הראשון כדי השני ומעגל הרבוע הראשון ועד עת הקבלה וכן מהרבוע
השני ועד עת המולד הוא חוזר הרכני הנה להיות הולך על הסדר ומתקטן עד
שיכלה לו מעת הקבלה ומעת המולד ויתם לגמרי כדין שאמרנו ומעת כל אחד מעגלי
הרבועים היה מוצא הרכני הנה נעדר און בתכלית גדלו · והמשל על זה הוא כי
שאמר׳ כי בכל שהיה מעין את הירח בעת רבוע החודש ומרכזו חונה און על מעברו
הכונות מגלגל הנטה היה כנגד המוצא ירח ועם החילוף לשם ז׳ מעלות וכמו כ׳
שלישי מעלה עד שום המלא מעלות ונקוד אחת שהיה לו להיות ונתבין זה היה
מוצא הרין עוד כמה כאשר ועם החילוף הטבעיות וכאראה סדר החילוף השני
הנה כי הוא חוזר למטה אל מעגלים כמן החדש כמו בנגבו לגבי אסיבת [illegible]
היא שמעיב מרכז המקפה אעפ שהוא סביב מרכז המולות איננה אלא על שפת
גלגל אחר מרכזו יוצא ממרכז המולות חוץ כמוח הנטה · ושני פעמים הוא
משלים הקפתו מרכז גלגל המקפה על שפת היוצא הזה כומן החודש אעפ שסביב
מרכז המולות אינו משלים אלא הקפה אחת וכמו כי מעלות עד שהם מוציא
החמה כומן הזה · וכתוע המולד וכן הקבלה האמצעית הוא מרכז גלגל הקן
המקפה חונה על רום גלגל היוצא הנה וראו ועד הרבוע כפי שהוא מרכז המקפה
ממולה יורד על שפת [illegible] היוצא שמשמיו ועד שפל הולך מעט כן מרכז [illegible]
המקפה ומתקרב לארץ כן הן אחר אחת כוונת החילוף הפשוט הולך ומתרבה
על כדי המידה הראויה לה וכן עד שיגיע בעת הרבוע לתכלית הרכני כשיגיע
און מרכז המקפה לשפל היוצא והוא נעדר און לתכלית ריחוק מהארץ ולסבה
הוא לשם החילוף השני הנה כל רכני ועם החילוף על כדי המידה הראויה לאחת
אחת מהם נעדר און בתכלית גדלו ומעגל הרבוע ועד עת הקבלה האמצעית
או עת המולד כשו שהוא מרכז המקפה מתקל משפל היוצא הולך ועולה
ועד שיגיע לסוף לרום היוצא כן הוא החילוף השני הנה הולך ומתמעט עד
שיכלה לו לשם ויפס כשוב מרכז גלגל המקפה לחנות על רום היוצא כבראשונה ·
וזה יבין להיות עוד לפי סדרך כשלריות ונתבין אם נחשוב כי רום היוצא
הנה מתגלגל על שפת הגלגל הנטה סביב מרכז המולות הולך לו ונחזור אח׳
אמורשת בכל יום מימי החודש כבר מה שהוא הירח מהלך האמצעי ברוחב
בכל יום ויום כמות מכבל מתיבת הירח לחמה כמו שזה הוא י״ג מעלות [illegible]
רגעים ועל ידי כן יהיה מיום אמצעי החמה בכל עת ועת נעדר מרוחקת כן
רום היוצא ונתהיה כמולות לבין מרכז גלגל המקפה ר״ל שמרחק מיום החמה
האמצעי מיום רום היוצא כלפי מזרח הוא כמרחקו און ממרכז המקפה כלפי
מערב ויגרום זה ונחייב שיגיע לו מרכז המקפה בעת המולד פעם אחת ופעם
הקבלה האמצעית פעם שנית לחנות על רום היוצא ושיגיע לו בעת הרבוע
האחת פעם אחת ובעת רבוע השני פעם אחרת לחנות על שפל היוצא עד
שיהיה מרכז המקפה לפי זה נעדר על שפת היוצא ולשלימה שני פעמים
בכל חודש וחודש · וזה יתברר למראית העין על ידי הצורה הזאת אחות [illegible]
עורת ה׳ שהיא מרכז המולות נקודת אה״ה ואסון אה״ה שהיא מרכז גלגל המולות
ונקודת יברקת השוה לה והחוצה על מרכזה ושלא כשוחה היא מרכז הגלגל

הנועה לגלגל הירח והנה שכבר הם חוברים ונ' אב ז' במזלות ועל נקודת יג' ועל נקודת
ק' שהם שתי נקודות הגלגל · ונעולה נה"ל החיצון בגלגל הירח וכשוה המתנה סביב
נקודת ה' ולאכסון נה"ל הוא הנועה עצמו ונעולה נה"ש החיצון כשוה ו' סביב נקודת
פ' הוא הגלגל היוצא מרכז שעל שכבר יאמרו בטלמיוס כי הוא מגלגל מרכז ו'
גלגל ההקפה בכיור סבב מרכז הגלגל והנה הוא מנגד את הנועה ונגעו בנקודת
ג' שהוא נקודת מס היוצא פין שנקודת ט' היא שכבר · ונקרא אותו ט' מנגד

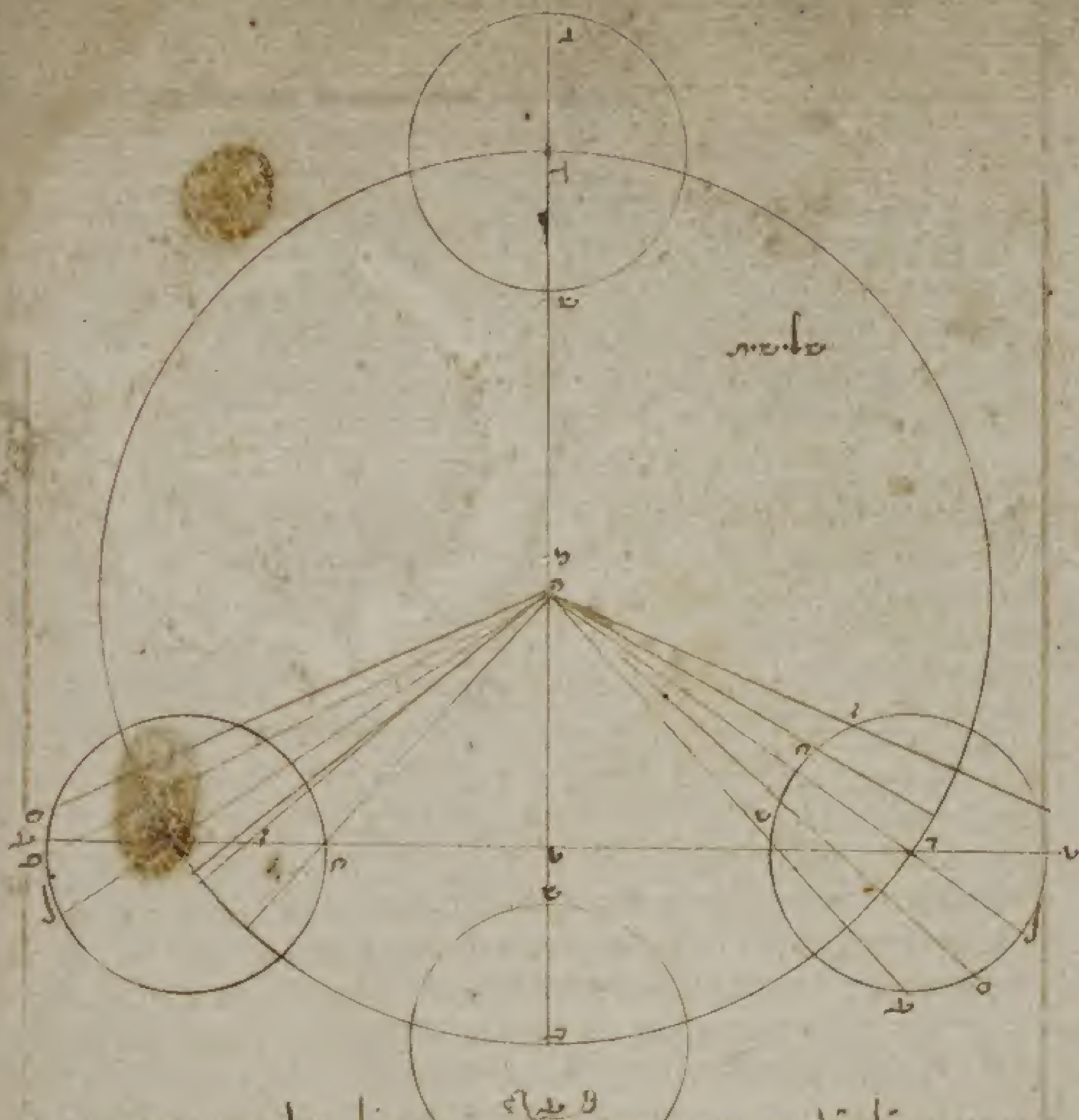
ואולי כאלו היה מתיכון שני המאזנים אז חונה על נקודת א' מהגלגל שהיא
נקודת ראש מזל טלה על דרך משל כאלו שמרכז גלגל ההקפה היה אז חונה
על נקודת ב' שנבחה מהנועה ולפי זה אותו שעל נקודת כ' ואם היה אז ג
חונה מס הגלגל היוצא ולפי כן היתה נקודת פ' שהיא מרכזו אז חונה על
נקודת מלאכסון נה"ל ועל דרך כל אומרו שני היצורים כלם היו אז כלבורים
ונכחים על אכסון אחד ויהיה סוף הגלגל לא' לג' לה' ואשים כי כונס אחר
מעת המולד ההוא ואילך נסע לו מהלכו החמה נשך אן והנה לנסוך על
נקודת ז' עד שהיא נשך אן ואם לו רגעים ח' שעים על דרך יותר · ושמרת
גלגל הנועה נסע לו כונס הוה לאחור וגלגל מתבאין על פי גלגל המזון את
אחורנית ג' רגעים יא' שעים · ומרכז גלגל ההקפה גם הוא נסע מעל נקודת

ג׳ ומעל עורך רס הגלגל היוצא ונקודתו לו כנס הזה על שפת היוצא סביב נקודת ה׳
כלומר כנס על פי הגן הרוחב לו הליס שהטעם אמנם כנס הזה וניף כה״ר שירף כמו
שיוצת היא ז׳ ג׳ מעלות ז׳ ג׳ חלקים וכמו כן שנים ונתנה על עורך ר׳ משוח הגלגל
היוצא על רוך קו ונקודת הרס ממנו על רוך כרט נכונ מעל עורך ב׳ ונקודה
לו על שפת הנטוה אחורנית כנס הזה כרי וניף כהן שאמרה היא יא׳ מעלות ט׳
רגעים על רוך ויוחב ולזה הוא לפי הגן המורה לו הסג שהטעם אמנם כמו זה
סביב נקודת ה׳ עד שתהיה מרכז וניף ההג מלה לפי ואף המחשבה שהוא גלגל
מרכז גלגל ההקפה על שפת היוצא כנס הזה כ״ד מעלות ל״ב שנים על רוך ויוחב
שזה הוא כרי ממש מהירות הירח בגלגל כנס אחר · וכן יאמרו בעלי־החשבון שהוא
הרוך וטוב באלו המהירות לגלגל כלומר שהכל וכן וזמן מימי החודש הוא הגלגל
היוצא המרכז סובב על שפת הנטוה וסובב מרכז מגלגל אחורנית וכבר
מה שהוא מהלך הירח האמיתי בתחב פחות ממהל מהירות הירח לחמה כך
בזמן ההוא · כל שונית מהלכ מהירות היא בכל זמן וזמן מימי החודש שנה לכבי
מה שהוא מהר נמסר על וניף אהן עד שתהיה וניף כהר בכל עת ועת לפי
לפי זה שהוא מרחק מרכז גלגל ההקפה און מרס היוצא כברי כפל מרחק אמ
אמיתות שני המאורות זה פוה בגלגל כנגד היוצא · ונקרא הנקודה לו מרכז גלגל
ההקפה און מרס היוצא כברי כפל מרחק אמיתות שני המאורות בגלגל ונקרא
ונקודה לו מרכז גלגל ההקפה כנגד כל אחד משני הרגעים לחנות על שפת היוצא
עומד בהלכת דמיון המאורות · ולפי הוא רגע וניף החילוף נגדר לשם מהלכים
גדול כמו שאמרת וכנגד הפולר וכן כנגד הקולה האמיתית · שוב לו מרכז הג׳
ההקפה וניזוב לו און לחנות על רס היוצא ונשוב כא פונית החילוף המשנה ·
וזה הוא שיאמרו בעלי־ כי שני מהירות זו סבה זו הם מתאמות קריר במשרך
הנטוה סביב מרכז הגלגל כא מרס הוא שנה כמו עצמי אבל אינה שוה
לחכרות · האמת היא למרכז ההקפה כלומר כנס כברי מהלך הירח האמיתי
בתחב והשטח היא מחיבת רס היוצא על שפת הגלגל הנטוי כלומר אמור כברי
שאמרת למעלה · ובעלי־ לבאורם לו עניין החילוף השני הזה ומיבלו וסור
הקנונה הזאת שגרמה אותו ונקבעו למיר רוך בינו ויראה כי זה לא יבוק ולא
יהיה עד שירבו תחילה על פי העיון ייכר הערך שיש לו הכה או הל מהשוה
שהוא מרחק מרכז היוצא למרכז המולד אינו הג׳ שהוא חיס אלכסון הנטוה
כא לו בריוח רבה וחכמה גדולה וחור על הענין הזה כמו שמפורש בספרו
ונמצא כי כמוה שבה הוא אורך זו הג׳ ס׳ מעלות בה הוא אורך זו הס׳ י׳ מעלות
ס׳ רגעי׳ ולפי היה בה אורך זו כל שהוא חיס אלכסון היוצא ל״ט מעלות מ״א
רגעי׳ ועל ידי זה חשב למרחק החילוף הזה בכל מחוקת מרכז גלגל ההקפה מ
משפת היוצא וכמו אותו נערך לנח העיון כמו שהוא מסודר בספרו · ואני
כבר אמרתי שאין לו עסק כמה מכאן · אבל כדי לברר ולהודיע איך ומפני
מה הוא צריך גלגל מרכז ההקפה על שפת היוצא רגעי וניף החילוף המשנה
בכל שהוא יותר מרס היוצא עד שמהלך המאיר ומפני כן הולך ומקרב
לאמיתי · אחון שבה מרכז הגלגל היוצא הזה סביב עורך ה׳ ואלכסון בזה
זה מלת היא מרכז המולד זה · היא רס היוצא ונ״ו שמעל ואחון עליהם
רמינו גלגל ההקפה ואמפרים מגב עלי מזה שעל רס היוצא ולנגב נקודה

נח

וגם שכבר אמרנו כי לכן ומשפיע למרכז הירח כי כמו הן שה הח כמו שהם
בצורה ונאמר שהויה זוית כמו היא זוית החילוף המשונה הראשונה לפי עתה כמו
המולד אז כמו ההוכחה ונהיה זוית שהח כמו זוית חילוף מכב עמו והנה
היא גדולה מזוית כמו אשר
לכן והאמת על כי זוית שהח
היא שנחבר כו כמו שיה לכן

ששני המקום הן שווה זו
היא גדולה מזוית והג
הט ומשפיע דן ניהיה
משולש דכמו כי שוה
ונמשה למשולש השרת
הרי שזוית שהח היא
יותר גדולה מזוית והח
ונגרתם עליה כבר
זוית הד נקראת זוית
הד ואמר ונקראת כה
היא כבר החילוף השני
הנה ואחר שנתבאר
ענין החילוף השני
הנה נשעמו משוף
נעה להראות כמו
כן ולהודיע מעשה
מענין החילוף השלישי
ואומר כי כשלמיוס
כשהפקיד לענין אם
הירח ושאר ענני החמש
נולדו עם המולד ונגד
ההוכחה ונולדו עם
שני הרבעים
העשר ואמר כי הוא
היה בורך ומוצא ח'
מרכז הירח וחילוף עבר כמו מקומו האמיתי המשוער למען מקומו המחשב
לפי ענין החילוף המשונה מחובר עמו השני עד שהכריחו זה לאמר כי עוד
יש לירח חילוף אחר שלישי שהוא מיוחד לחילוף המשונה ולחילוף השני
ומתחבר עמהם כשאר ימי החודש זולתי מרכזו העתים ומורה ויצא שלשה
ענין חילוף אחר ונשחזר על ענין החילוף השלישי הוה מיאו שמתחיל הוא
על הסדר שאמרנו בצורה השלישית הוא שנעלם גמר מיוחד החזונה סביב
נקודת ל' ואמון כמו היא היות הגלגל היוצא מרכז ונקודת ה' היא מרכז הה'
המולד ונקודת נ' היא ראש היוצא ונקודת כ' היא שכבר ונהיה סדר הכוכב
כמו כן ב' א' א' ב' ב' ד' ואמכין לאמון כמו ונעבור עליהם אותן כמו
שהוא בצורה ונעמיד מרכז ההקפה מונח על נקודת א' ונעתה על נקודת ד'
משפט היוצא ואחר סביב כל מהם היות גלגל ההקפה כהלכתו וכאותיותיו

ונראה א"כ כי הל' הגל מזו שהם בצורה עד שהיה נקודת ל' דרך מהלך ראש היא ראש
גלגל הקטנה הנראה מנקודת ה' שהיא במרכז הגלגל · ונאמר כי בשלשים השנה
ונאמר כי כשיהיה מעיין את הירח כשאר עניני החושב ולבי ארצנו העבים שאמרנו
אלא כמה רגע אחת מימי החדש · לחדש ביום עשרים על דרך משל כלומר שאם
כשיגיע מרכז גלגל הקטנה לחצות כאן על נקודת א' משפת היוצא היה בנקודת
ואם היה אז מרכז הירח חונה כאן נקודת ס' מגלגל הקטנה שלשעת החוס היה
רוצה שאז הם הזאת המנה על מקום האמיתי לפי העיון ונשאיה מחשב לו
לנגד התרא על כי תיקון החילוף הראשון והשני היה מוצא והנה זו הם הענבר
לחצות כנוס הם בברי ונית פנים הוא המנה עליו אז לפי התיקון ההוא ואז הוא
מרכז הירח כנגד הואת חונה על נקודת ח' שנעשית שכל הנקודה היה יוצא מקום
המרוקן מונה עליו זו הן עוד למחנה מקומות המעיין אז המנה עליו זו הכל
בברי ונית הכל כל שזו הן היה אז הוא המנה עליו לפי התיקון האמור ·
אבל כשיהיה מעיין את הירח מיו כן ביום עשרה לחדש או ביום כ"ה לחדש כלומר
כשיהיה אז מרכז הקטנה חונה כאן על נקודת ו' משפת היוצא היה בנקודת ומוצא
· הדין כל זה כמסכת כל זה מזה שהראינו אותו בהיותו חונה על נקודת א'

כמו שביארנו זה [illegible] בצורה הזאת עם [illegible] זה. [illegible]
כי החלוף [illegible] השלישי הוא [illegible] לפי שאלפסון [illegible]
[illegible] את עוקץ [illegible] השכל [illegible] הוא [illegible] הירח לכל [illegible]
[illegible] סנה. כל [illegible] שם [illegible] לא כל עוקץ
[illegible] מאלפסון [illegible] הזאת שסובב [illegible] ולא לעוקץ ה' הוא [illegible]
[illegible] על שפת היוצא [illegible] הנקודה ההיא היא עוקץ ט' מאלפסון הנה [illegible]
[illegible] עם [illegible] עוקץ ט' [illegible] ישר [illegible]
[illegible] שעל [illegible] ועל עוקץ [illegible] שהיא בצורה [illegible] עוקץ
[illegible] עם [illegible] עוקץ [illegible]
[illegible] הירח על [illegible] לפי [illegible]
[illegible] לפי [illegible] היום [illegible]
[illegible] לפי [illegible] עם [illegible]
[illegible] עם [illegible] היום [illegible]
על [illegible] לפי [illegible] בין [illegible]
[illegible] לפי [illegible]
[illegible] על [illegible]
[illegible] עוקץ [illegible] על עוקץ [illegible] לפי [illegible]
השלישי [illegible] העגולים האלו [illegible]
[illegible] להם [illegible] של [illegible]
[illegible] החלוף השלישי [illegible]
[illegible] על החלוף השלישי [illegible] החלוף [illegible]
[illegible]
[illegible] על פי [illegible] על [illegible]
[illegible] עוקץ ט' [illegible] הוא [illegible]
[illegible] שהיא [illegible] היוצא [illegible] עוקץ ט' [illegible]
[illegible] שכל היוצא [illegible]
[illegible] כמו [illegible]
[illegible] לפי [illegible]
[illegible] שבין עוקץ [illegible]
[illegible] היוצא [illegible]
[illegible] הוא עם היוצא [illegible] ועוקץ ט' היא
[illegible] על [illegible] היוצא [illegible]

המקפת על נקודת ג׳ משפת היוצא ומחוג סביבה דרוש גלגל המקיף כהלבנה א
ונעביר מרכז הירח על נקודת ז׳ מלת ונמשיך ג״ז ג״ה ה״ז ונמשיך ז״ט ה״ל
שגגה כהלבנה · ונשים הסימנה שבה לירח מרכז זוית ה׳ למשולש גה״ז שהיא בשוו
זוית החילוף לפי שלשת החילופים האלה במחברים וזה יאמת שיהיה על המרכז
הנאמר והיא שעמה לאמור שזוית ל׳ למשולש לה״ג להצורה היא שוית ידועה
הנאיל והיא כפי סבל למחק מה שבו שני המאורות וזה מונה בשבת הנאמר והלוז
הנה הוא ידוע על פי הלוחות הערוכות להלוך האמצעי · ונערך שלש מן
המשולש הנה הידוע הנאיל והוא ח״ט לסמן היוצא מאשר שלש הם מד
שהוא מרחק מרכז הגלגל היוצא למרכז הלוחות כבר נודע לחשבן כל שלש
בהזמנות יהיה מאורך שלש ה״ג הנשאר מלת ידוע ג״ב כמלה היא · וכן מרכז
זוית ה׳ מלת נהיה לפי מן ידועה · ושבה משוב למשולש הטג״ה להצורה ומהם
מאחר שזוית ה׳ מכת היא ידוע על ידי זוית דה״ג שסבב ידועה וכל סבב
משב שלשון החופפים אותה היא ידוע כדין לפי״כ פהיה וזוית ג׳ מלת אשר
ג׳ הזיה לה המשולש שגל ידועה · ונשכה אם נוסיף אותה על זוית ג׳ המשולש
שגן שהיא כפי מנע הירח לשבת היא הידועה על פי הלוח הערוך לה פהיה
לבד או זוית ג׳ המשולש לגן מאשר זוית ג׳ המשולש גה״ז המשאת ידועה ונערך
שבו שלשון החופפים אותה זה מאשר זה כפי נודע לפי׳ כשנחשוב כמא לו
מרכז זוית ה׳ המשולש גה״ז והיא זוית שלשת החילופים האלה במחברים ידועה
ונאמר היפה כמתהי כבאן · ולא שגר אלא שנערך ג״ז ה״ג שהוא מרחק מרכז הירח
ממרכז הארץ בשבת הנאמר יצא לנו על פי המשוב הנה הידוע מאשר לירח

59

שבה הוא מורכב חוץ לבסון הגלגל היוצא ששים ושלש . ונכח ועל הדרך הזאת
שאמרתי יאות שיהיה תיקון הירח לפי שלשת החילופים האלה בהקדמות
כאחר לבל יחטא שפריה מנכס לכוון הירח לגבי המולד ולגבי הקבלה
האמיתיות אין צריך לו כל הטורח הזה אלא יספיק לו שנכוין אותו
או לפי חלופו הפשוט לבדו הן על דרך החשבון שכתבנו בפרק
בפרק הששי מהמאמר הזה או על פי הלוחות שאמרתי
לו בביאורי האחרון ועל הדרך שאמרתי ואודיעך לשם
ואחר שכתבתי כל זה ברצות תכונת הירח ורחבו
גלגלי הטבע ומבע עתה כענין המחזורה הזאת
לבעת גלגלי שני המאורות כלם כאחד
ראיתי ונואה למראית העין שני ציורים
ותיקנם זה אצל זה והיה לו לבעת
להבין הגלגל הנטוי והגלגל.
הגלגל היוצא החוץ כשלהן
ראיתי והראיתי טבען שעל
ששעיות במהרה
אבל לא עד
עשית
כר׳

שלא לשכוח על הלמוד ברבות עלינו הטעויות ומי שישכיל וישים את לבו למה
שהניסתי כאן ונבאר בפרק הזה ובפרקים שעברו יוכל להבחין ולהבין ברשעך
את הכל. ויוכל לו אם ירצה לכלול ולהוסיף בחינות וראיות כפי הרצוי .
ויוא גבי גלגל הירח שאמרתי ונמצאים בקרב גלגלי המזלות למראית העין .

60

60

פרק ארבעה עשר

בביאור זמן ראיית הלבנה ושעוריהם בפרק זה
ומשוריה ובאורך זמן ראיית הלבנה כל אחד משני

המאורות סקירה כי לא ראיתי להאריך בכל זה שצריך לביאור משפטיהם ואותות
נוה לא לומר בכאן ולמה דרך חשבון תקון לפני שכל זה נכונא כל אינו מחויב
טובה כבר ולא מועלת בחכמת יסודי העבור וסודותיו · ואם תרצה אבל אם תוסף
מכל להשכיל ולהבין ולדעת הכל כמו הראוני לי לספרי הקדמונים שחכמת כמה השנין
עד שתבין על דרך המופת וכמו איך נלבה ומה ומה ואתה נראה זה עד ילקח כל
אמר משני המאורות כוונת לוות שלקיימיהם אתנב שמאמתי האמת לחיבור זה אל
אמנם ואורית דרך תקון הלוחות שאצטרך להם לשם אלא בכאן אוריתך זמן
משעוריהם ושעוריהן כמו שאמרתי · ואתחיל בלוות הירח ואומר כי כבר הוכח בראיות
שעבר שבין על הארץ ושהוא כמין מקומכב של אותל עגול רקיע בלילה הוא
שטח האופק ומשם הוא נעלם ועד נעלה עד שיגיע להיות ראשו ברקיע כפי לחשך
ונמצא לשם ונודע כי שעור המשופע הזה והוא בין הריאיך בין עבור עגולת
נחשב ובין נקודת ראשון הוא זכות בשטח התקופה לעולם למר על האופק האמצעי
הלבנונה העובר על מרכז החמה ועל מרכז הארץ ורחק כו מאיר ונקודת ראש
כן הוה היא מקבלת לעולם ונכל עד ועד למרכז החמה לשם ומביאר הצד
נמצאר כמו כן ונודע כי מקום הקבלה האמיתית הוא מרכז הירח חונה על
עונה יחנה לו והעבור הוה או לגדול עונה יחנה לו מרכז עבור לו או כמון
באורך הרקיע סבר מרכז החמה ומכל לו והארץ כאמצעיתם ובמקום שאמר
זה יתבאר כי ראש המשופע הוה כבר נכוה הוא נרם במלל העולם עד כי הוא על
עבור גלגל ירח וגם גלגל כמבר נעבה כרוח מלל גלגל עונה · ויש לך לביאור זה
ולכן כי עונה יחנה משופע האופל היא לימינה לעולם זכותה כמקום יחנה
מחלל עבור גלגל הירח הולכת על עונה יחנה מעבור העונה הזאת או לגדול
עונה יחנה מתכהן במבי העונה או מחון לה הזא משם מרכז הירח סבב כל
הקבלה אמיתית שמעולם · והעונה האמיתי הוה שמרכז והוא לך וזונה משופע
על הארץ ומעגל נוגה האופל מכן הנקבע מאיר בחלק עוני גלגל הירח מכוונת
לעולם עד המרכז ומקבלת · ועבה ראה שאין בין שני המאורות סובבים פליר
בשטח אחד מעגלן כמו שאמרה בשטח התקופה כי אין היה מחויב שיהיה לו
הירח כמבר נגדי האופל סבב כל קבלה האמיתית שמעולם ויהיה אין מרכזו כה
במכוח חונה על עונה יחנה מעבור העונה נילקה כל גוף של כן ונשקעת
לגמ היא ויחשך מאורות משופע שלא מנוהרי החמה וזה מפני גוף הארץ
העובר לו או מדיגענבע לבין החמה חוטין ולכביל כצבים ומרת לפי כן
ומרי החמה השופעים על הירח ודוחה אותם גוף הארץ לפיכך אין סר לה
להאיר את שטחו · ועל הדרך הזה ולפי כך היה בכל מני נמחייב שלקח
החמה היא סבב כל קוין וקוין נראה לפני גוף הירח העובר לו או למיעוט
כיון לבין החמה חוטין ולכביל ומרת גוי ומראה המשפטים אינם מין משופע

61

61

עוד כפי מה שיתבאר ויוכח מופת ממה שהקדמנו להאריך [illegible] שהוא שנין לצפון
וכבר נתבאר [illegible] כשעבר אלא לפי שהסלוק הירח במקומו הוא נעתק
לצפון ולדרום משעה התחלת כל מבוא ה׳ [illegible] שאחרון כשעבר · [illegible]
שני [illegible] האלו חלקים [illegible] על שני [illegible]
להם [illegible] בשעתיהם בין הראש והזנב הם [illegible] לצפון ולדרום כפי
מה שנבאר לפני [illegible] שילכו בו הירח [illegible] כמו [illegible] בכל
[illegible] שיהיה [illegible] כל כך [illegible]
שיהיה [illegible] ההיא [illegible]
[illegible] שיהיה [illegible]
[illegible] שיהיה [illegible] כל כך
[illegible] שיהיה [illegible]
[illegible] לצפון ולא לדרום [illegible] ולמערב · [illegible] שלא
יהיה [illegible] ולא [illegible]
[illegible] מה שיהיה [illegible] יהיה [illegible]

שיהיה מרכזו כנגד המקבלה המשתנות האמיתית היא או נגד מאד למקומו וכפי
מה שיתבאר בקרוב. ועל הכונה הזה תשכל השויה האמיתית מחייב כמו כן שתלקה
החמה מלקות כנגד כל קיבוץ וניגוד נראה שיורחק בו להיות או הירח רחוק מהחמה
ברוחב המקיף כפי הנראה עד שאין כנגד עמה לפי כן כשיפגש הפאה אחת
על שאין נראה או מהחמה כל כך ברוחב שיעבור ממקום כפי לבנה ויסתר [illegible]
כנגד הקיבוץ ממנה הנראה ההוא אלא היה נראה או נטה ממנו ונתן לבטן או
לצפון ואם אין נראה או נוטה ממנה לצפון או לדרום ויתחייב כמו כן שתלקה
החמה בהכרח כנגד הקיבוץ הנראה ההוא שיהיה נראה בו הירח נתנו מהחמה כבר
ברוחב ממנו ונשאר נוטה כפי שיבוא עמה לפי כן ויפגש כשיפגש המשתנה
בה ויסתירה ממנו. הנה המתבאר שעם לקות הירח ולקות החמה ויסתרו על דרך
כלל. ועתה אשוב להוסיף לזה כזה ולהראות נגד משפטי הלקיות ויסודותם
ואתחיל כמו כן מלקות הירח ואומר כי יש לך להתבונן בצורת האופל שאמרנו ומה
ובכונת שיש לה בחלק שבו לקות הירח ולזכור שכל העגולות השטחיות הנה שאין להם
מספר המקיפות במחשבה בחלק ולפי הצורה שהם כולם שטוחות ומיושבות לשם או על
גב זו הונחנו אל הצורה לפי כן לצורה חכמת שהעגולות האלה מקו הם מקבלות [illegible]
בשטחיהן זו על גב זו ולשטח האופל ומרכזיהם כולם הם [illegible] על עבור הצורה
ועל אחד מהם על דרך כלל נקרא עגולת האופל ואחרים יקראו אותה עגולת הצל
העליונה מהם היא יותר נשוה לאמיתותה שלפיה ממנה והמתמעט מהם היא [illegible]
הגדולה ממנה הוא ולפי המשפט וגם כן צורה הצורה הזאת מהם הזה עגולה
ועד כמו שיתבאר ומכמו כן אומר כי העגולה הזאת העליונה על אלכסון [illegible] הירח
ונעבר שטחה על מרכזו והיא מקבלת בשטחה זה לשטח האופק היא שאקרא
אותה כאן עגולת הירח והעגולה ההיא מהמון עגולות האופל שאמרנו המכונות
לגודל עגולת הירח הזאת ונאמר היא מקבלת עמה בשטח אחר מקבל לו לשטח
האופק כמו כן כנגד המקבלה האמיתית היא שאקרא אותה כאן על דרך פרט
עגולת האופל ולא זה כלבד ששם לבנו ולא נשגה בבאור אחיותיה. אמור מענה
שתי עגולות הן המחנות במחשבה בשטח אחד כנגד המקבלה מרחק מרכז זו
לפי כן מרכז האחרת או הוא כמרחק זו וכמו שהוא מרכז עגולת הירח נעבר
או על קוטר ירושה משטח הגלגל הנוטה כן וכמו כן הוא מרכז עגולת האופל
או נגוע על קוטר לשטחה מהגלגל הממוצע. והוא הנטייה בין מרכזיהן היא יותר
נשת ממרכז הירח כנגד ההיא וכמו להראותו אם זה והמתחייב ממנו להראות
הענין אחות הצורה הזאת

שנשאר אח״כ ממנה הוא לנוכח מהגלגל הנטוי ונשאר אח״כ מהגלגל הממוצע החיצונים על גב
גלגל הירח ונקודת א׳ היא הגובה ואומר כי כשיזדמן להיות מרכז הירח בגובה ההקפה באופן
האמיתית חונה כאן על נקודת ב׳ מהנטוי שהוא רחוקה מהגובה הרבה והיה מרחב
הירח אז הוא נשאר כ״ב מ נקודת ג׳ בהכרח הוא אז מרכז עגולת האופק וכן אם יהיה
מרכז הירח בגובה ההקפה האמיתית אחרת חונה כאן על נקודת ד׳ מהנטוי יהיה
מרחבו אז הוא קשת ה״ד מהנטויה כ נקודת ה׳ היה בהכרח מרכז עגולת האופק
בגובה ההקפה ההיא וכן כשיזדמן שיהיה מרכזו בשום הקפה אחרת אמיתית שלא
שבשיפ חונה כאן על נקודת ו׳ ויהיה מרחבו אז הוא נשאר ו״ח כ נקודת ח׳ בהכרח
כ היא אז מרכז עגולת האופק וכן הדין בשאלה אחר שמצוא כל הקפה אמיתית היא
קשת מרחב הירח אז נבדלת בין מרכז עגולת הירח לבין מרכז עגולת האופק כמו
שאמרת בשאלה הרי עקר גדול בזה הענין שאתה צריך לזכור לכל זה ואמור
כי בכל שיהיה מרחב הירח בגובה ההקפה האמיתית שנרצה על כדי חצי אלכסון
הירח וחצי אלכסון עגולת האופק מחוברים זה עם זה כמו שהוא בק׳ מהנטויה אז
אפשר יהיה מרחב שוה לשני חצאי האלכסון האלה כמו שהוא במרחב ה״ה ממנה כי
אז נבדל הקלות כמו אך ונוגעות בהם הוא ניבדל הירח ונבדלו מהלקות זה מזה
שאין לא ימצא שום חלק מצעף למה בעגולת האופק שבשמש וכן הוא הדין בכל
בגובה ההקפות ונפצו זה הוא נבדל הירח בהם ונבדלו מלקות אבל בכל ההקפה
האמיתית שיזדמן להיות בה מרחב הירח פחות מכדי שני חצאי האלכסונים האלה
מחוברים כמו שהם במרחב הנטויה ומ״ש אם לא יהיה כן בהקפה ההיא שום מרחב
מרחב כלומר שיהיו אז מרכז עגולת הירח ומרכז עגולת האופק חונים מאחד
על נקודת הגובה שבעין הן הראש או הזנב כי אז יתחייב שיכסה כל הירח או כמעט
עגולת האופק ויגיה כמו כברי מה שיכסה מעצם השמש היכתב כפי ? מרחב
הירח ונשארת בגובה ההקפה האמיתית לכדי חצי אלכסון עגולת האופק וחצי אלכסון
הירח מחוברים כן ונכרי כן יהיה גודל הלקות מהאלכסון הירח או מעשו בגובה כל
ההקפה האמיתית ההיא עד שיהיה לפי זה לקות הירח שאינו הכל הוא הגדול
מהשאר ונשכל זה כא כן מבואר ונחזור תחילה על שני לקויות הירח המשתנים
ונקרא על אורך חצי אלכסון הירח ועל אורך חצי אלכסון עגולת האופק שלדולה
כלומר על הערך שיש להם זה אצל זה ואצל מרחב הירח כמו שפירשו ונמצא
שאורך חצי אלכסון עגולת האופק בגובה כל ההקפה אמיתית היא כמו שני פעמים
ושלשה חמשי פעם מאורך חצי אלכסון הירח אז כל כי כלומר שמה הוא אורך חצי
אלכסון כלומר י״ב אצבעות כה הוא אורך אלכסון עגולת האופק כלומר שהיא אז נמצא
לבד לו ל״א אצבעות וחומש אצבע נרצה חזירת על זה היא כך עכשיו לשני
לקויות מלקויות הירח משתנים כדין והיה מעבר הירח בהם לעגולת האופק
ולפי היה מרחק בהם ממרכז הירח מרחק שוה זה לזה ונקבלו גדול ולזה שלזה
ממנו בלקות הראשונה להם היה כברי רביע אלכסון ולזה שלזה ממנו בשניה היה
כברי חצי אלכסון ולפי שהיה כן ידוע על פי הלוחות מרחק מרכז הירח מהגובה
בגובה כל הקפה משתיהם כמו כן על הלוחות שערך למרחב הירח נודע כי
ממרחב הירח בלקות הראשונה היה מ״ח רגעים ומחצה ובלקות השניה היה ל״
רגעים ושני שלישי רגע ונחשב עוד כן ונמן נודע הערך של המרחב הזה שאומר אחוז
הענין השבע הזאת בגובה הראשונה לא שמרכז הירח באמצע ומן הלקות היה
על נקודת ל׳ ונמצא אז הוא נשאר ל״ה שמרחבו מ״ח רגעים ומחצה ומרכזו בלקות

מלות השנה היה על צורת ז' המרחק אז הוא נשף ז"ה שהרפה ח' חלקים ושנת שלשי
חלק. ואחור מעגלת הירח ומעגלת האופק כמו שתן בצורה ואומ' כי לפי שהמרחק
ז"ה היה נערך על המרחב וזה ז"ח ח' חלקים כחות שמש והלבנה כשנה נערך על
המרחב וז"ה הלבנה בראשונה כברי רפיע לאסוני. ש"מ שאומר תני לאסון הירח כלו מ
כשהוא נעדר במלוך ובחר על הארץ הוא יתר לפרי לז' חלקים ושלשה רבעי מן
המרחק ושאסון מעגלת האופק הממונע אז לצולן הוא יתר לבדין מעלה ואחת
כל' חלקים ושלש רבע מנשף המרחב שוה כל נשף ז"ה נער שיהיה לפי זה אז
אומר שני תני לאסונים המחוברים כברי יתר י"ג חלקים ושלש רבע מנשף המרחב
ואת השבט על ידי זה על פי הבחינה שנערך למרחבי הירח ונמצא שהקשת המרחק
מהמנוחה שהוא המרחב י"ג חלקים ושלש רבע שהוא מתן נשף אור המתנודה
האחרת היא י"ב מעלות על דרך קירוב. וזה יהיה כשיהיה מרכז הירח אז שנדר
במלוך ובחר ועל המלוך הוא שש ונמצאו שני לבנות אחת לירח ממעמיינות
שיעבירו מרכז הירח בכל אחת משתיהן היה [illegible] משפל הקשת ולפי היה לרחק
מרחק הירח משתיהן כמו ששה מעלות אחת [illegible] שאומר לאסון הירח אז כל
שהוא במלוך קרוב מרכז הארץ סבב הלבנה היא לבדו לה' חלקים ושלש רבע
מנשף המרחב שאומר מעגלת האופק שלשורת סבב [illegible] היא לפי יתר לבדין
מעלה ואחת לכ' חלקים מנשף המרחב. הרי שאומר שני תנאי לאסונים האלה
כאשר הוא המרחב הנשף להתנועה שהוא י"ב מעלה ומעט מעלה ומשוער לו כל
זה על המלוך הוא האמיתי [illegible] על ידיכן ונמצא גבולים לראות הירח ואחר נאמר
כי בכל שהוא מרכז הירח סבב המקבלה האמיתי כמו [illegible] הן המרחק או הנשף
הן לאחור או לפנים כמות [illegible] מעלות [illegible] והמקבלה ההיא [illegible] הירח [illegible]

וכן כשיהיה מרחק מרכז הירח מהתלי שערך על זה ופחות מי"ב מעלות וי"ב חלקים ..
ובהקבלה ההיא הוא אפשר שילקה מקצת הירח מעט מזער ואפשר כמו כן הוא
שלא ילקה כלל מן הנזכרים. ובכל שיהיה מרחק מרכז הירח מהתלי בעת ההקבלה
האמיתית י"ב מעלות וי"ב חלקים או יותר מזה אז אין אפשר ולא יוכל שילקה הירח
בהקבלה ההיא בשום פנים. כי הנה נמצא צורת הירח כפי מרחק מרכז מצורת התלי.
ומשכל זה הוצרכו הקדמונים לקבוע לנו לוחות הרוחב כלומר כדי שנדע על פי
ולפסוק מהן ובאי זה הקבלה הוא אפשר שילקה הירח כפי מרחקו מהתלי ולהעריך
וכמה יהיה כמה הלקוי באצבעות קוע לקוע. ולפי שמצב ההקבלה הוא מרחק מרכז
הירח מהתלי יותר מי"ב מעלות י"ב חלקים לפי הוא נעלם הירח וניצל מהלקות כמו
ועתה כשנערוך לזה השלש מעלות שהם הוא אפשר יורחק לו מקום ההקבלה ה'
האמיתית ממקום האמצעית שלפעמים יעלה בערך ג' מעלות כמו ללקיות הירח לפי
חשבון האמצעי הידוע לנו על פי הלוחות ונאמר כי בכל שיהיה מקום הירח ה'
האמצעי ברוחב בעת ההקבלה האמצעית רחוק מהתלי ט"ו מעלות י"ב חלקים או
יותר אז אין אפשר ולא יוכל שילקה הירח בהקבלה ההיא בשום פנים ואם כן
יהיה המרחק הזה פחות לזה או הוא אפשר שילקה וכבר יסתר כשעברו ואמרת
כי מרחק מקום הירח האמצעי ברוחב מראש התלי על הסדר בכל עת ועת הוא
שיראה מעט הרוחב האמצעי בעת ההיא. הילכך אפשר הוא ויוכל שילקה הי'
הירח בכל שיהיה מעט הרוחב הזאת בעת ההקבלה האמצעית פחות מט"ו מעלות
י"ב חלקים. או יותר מש"ל מעלות מ"ח חלקים או יותר מקס"ד מעלות מ"ח חלקים
ופחות מקצ"ה מעלות י"ב חלקים. ואם יהיה מעט הרוחב האמצעי חוץ לאלה
הגבולים אז לא ילקה הירח בהקבלה ההיא בשום פנים. הרי נתבאר איך נעלם
מעט הרוחב האמצעית בעת ההקבלה האמצעית להכיר ולדעת מתי ובאי
זו הקבלה הוא אפשר שילקה הירח ומתי זו הפעם אין אפשר שילקה אבל כיון
לקות הירח כדי לדעת כמה ילקה מקצתו כקוות לקוות ומה יהיה אז מתמעט כל
לקות זה יודע על פי הלוחות שנערוך לזה כמראה הלוחות ועתה ראה כי עלה
מתוך הן לקות הירח על דרך כלל שילקה מעט כמות מחצית קוטרו וזה יהיה
כשיהיה המרחק האמיתי בעת ההקבלה האמיתית שערך על כדי חצי קוטר
עגולת האופל ופחות מכדי שני חצאי הקוטרים המחוברים ויש שיש שילקה כולו
כדי חצי קוטרו ויש שיהיה כשיהיה המרחק אז כדי חצי קוטר עגולת האופל
ויש שילקה מעט יותר מחצי קוטרו אבל לא כלו וזה יארע כשיהיה המרחק ה'
האמיתי אז פחות מחצי קוטר עגולת האופל ויותר מכדי שהוא חצי קוטר רל
עגולת האופל שערך על חצי קוטר עגולת הירח ויש שילקה כלו אבל לא יש
ישהה בלקותו ההיא כלל אלא מיד כשישלים כלקות יתחיל החלק האחרון ממנו
והוא המערבי מעגולתו אז מיד יתחיל החלק ממנו שכלפי המזרח לצאת מהלקות
ההיא ויאיר וזה יהיה מרחק מרכז הירח בעת ההקבלה האמיתית מהתלי כדי ה'
מעלות על דרך הרוחב ויש שילקה כלו וישהה בלקותו ההיא זמן כלו כמה ..
חלקים עד שיתחיל החלק ההוא ממנו שכלפי מזרח ויצא לצאת מצורת האופל
להאיר וזה יארע בכל שיהיה המרחק אז פחות מכדי שהוא חצי
קוטר עגולת האופל שערך על חצי קוטר הירח ומ"ש אם לא יהיה ... אז

שום פרסה נקט אם יזכרו שקיה כעב הירח אז נקט בגלות אז פתוח כמו אז ימצא
כמו זה וזה לפי שאין יהיה מעבר מרכז הירח על חלקי אלכסון עגולת האופל
ההיא שהיא גדולה מכל אמינותה · ורוב כי מעבר מרכז הירח באלכסון מרחק אין
על חלקי יתר מרוב מיתרי עגולת האופל · וכן יש לך לרחב ולהאמין כי לפי ארבע
אלישבע הלקות הוא רוב המולה האמיתית · והעקר הוא שמרחק עד שמבשר אין
להבא ואמה מלמוד כל זה כי שם ומשם לבד יש ללקות הירח שאין עבה שהם
הראשון הוא משיתחיל לבוא בעגולת האופל ועד אחריתו זמן הלקות · והשני הוא
מזמן ועד סופה · והלקות שיש עבה שהם יש לה ד׳ זמנים · הראשון הוא נמשך
משיגיע הירח לבוא את עגולת האופל ממוך מחלק המזרחי ממנו עד שישקע
כלו כי ניכנס אותה כבואם בחלק מזן שכלפי מערב ואז ובסוף הזמן הזה הוא
תחלת הזמן השלם · והזמן השני הוא נמשך מזמן ועד אחריתו זמן הלקות · והזמן ה׳
השלישי הוא נמשך מתחלת אחריתו זמן הלקות ועד שיגיע הירח לבוא עגולת ה
האופל בבואם מחלק המזרחי ממנו ואז יתחיל להאיר ואז הוא סוף זמן
השהות · ותחלת זמן הרביעי נמצא שהזמן השני והשלישי האלה מחוברים הם עצמם
זמן השהות · והזמן הרביעי הוא משיתחיל להאיר ועד שיצא כלו מהאופל ויכלה
החלקות ואז יגיע לבוא לבוא מעגולת האופל ממוך מחלק המערבי ממנו שהוא
המעבר · ובסבר חזר להאיר ושב לאיתנו · ואמה יכול להבין טעם כל זה מעצמך
ולקחנו [illegible] בצורת והמיוחד כפי הראוי ולכל זה שאמרנו יש עבה ומשפט שהוא נוהג
על פי מעבר מרחב הירח תוך המולה האמיתית וגם על פי מעבר מינו
תוך ההיא ולמחוק מחלקים כפי שאמרתי הוא רוב לעבור לכל כראוי הלחות
ולשם אחור ואורות דרך החישוב והתקון על פיהם ובאחרית הפרק הזה אקבע
הדיון ויבוא ללקות הירח בכל נפש כשהוא מקבל נבהו ולהתן מהארץ ובאתי
מקבל קודם מינה ומלת קנה תגיע לשאר לקויות המזיקות ועוד אקבע
הדיון ויבוא ללקות החמה כפי הראוי הזה לפי חלוף תלותה ממקום בגבולות הא
הישוב · ורוב כי כל חסרון התקונה חשבון וידוע יחלוף לפי מהלך הירח הא
האמיתי במחב כל זמן וזמן ולידעת כי אינו מתפשר בשום פנים ולא יוכל שילקה
הירח בשני חדשים רצופים וגם לא החמה עד לאחר ה׳ חדשים לפחות אלא
שאפשר הוא שילקה הירח והחמה שניהם בחודש אחד הוא בתוך החודש והיא בב
בתחלת החודש או בסופו אבל לא לשניהם אחר כמעבר · ואחר שנתפרסר כל
זה מענין לקות הירח ומשפטיה ומעלת הענין מתחיל מעתה להשכיל מה
ולהודיע מעט מזער מענין לקות החמה ומעלה ומשפטיה ואומר
תחלה ואומר כי ענין המאור ומעלה הוא בגרם שמקחה ללקות הדבר ההוא ה
הנראה כאשון ענין הנראה את אותו ולכנו כן · וזה כבר אמרנו ובארנו אותן החסרון
באוקיינוס ההיא על ידי נגינש הכוכבים היוצאים מחשבה מלבין ענין הנראה
ההוא ונכשכים עד שטח הדבר הנראה ההוא ועושין כמו משולש חוץ במחשבה
מהלך השמש ראשו הוא מרכז ענין הנראה ההוא ותחתונו הוא שטח הדבר הנראה
ההוא והמשולש הזה יקרא משולש הראיה והוא לבך עוקצי ·
ולבריאת הענין נקודה א׳ הוא מרכז הענין הרואה והוא ראש משולש הראיה
ונקדה ב׳ג והיא על דרך משל כמו שטח הדבר הנראה הוא הקרקע המשולש

64

ועוד אלה אלו ואחרים הסבה טעם המטה שעבר
כנראה יהיה משותפת אמנם זה כשתשבה ושיהי
הדבר הנראה ההוא משעה כמו החמה או ירח
או יהיה משותפת ומשוה בו שעה ׳ ועתה כאשר
וראוי כי שיהיה לו שום גוף שבה כמו גוף הזה
מהמראה ויבא כגוף המשותפת מה ואפי׳ יהיה
גוף לאור בזוית מהדבר הנראה אלא שיתכן
לשום כל זמנה מעין הרואה עד שהוא מלבד
חלל המשותפת כי אין מסבב כן מחסה את כל דבר
הנראה ההוא ולסתירת מעין הרואה וזה לפי שאין
עבר לו הדבר העשוי ההוא למשותפת כן אישוש
הרואה לבין שטח הדבר הנראה ההוא חוץ
ומבדיל ביניהם ועוד המטה כמו ונעשה מונעם מן
להגיע לשעט בדבר הנראה ההוא ואין ימנע שיראה
על הדבר המונע ההוא כי הוא בראיה הענין שוה
לדבר הנראה ההוא ואמנם שהוא מבעדו גם כאשר
יפול ולפי זה תלך לבנות כגוף ירח או כפתות מהנה
עד כאיסר ולהסתיר מעבר עינך הר גדול שעומד
לנגדך אם נשים הדבר ההוא קרוב מאד לאישונך
לסגור נגד הדבר הנראה ואין יהיה האיסר ההוא שוה
בראיה הענין להר או לדבר הגדול ההוא הנראה
איך לא והנה שניהם נכנסין כאחד ונראין במשותפת
המטה אחת ולא כל אחת מהם את חלל ולא העבירה
זה על זה ולא המסיר ממנו ׳ ואחר שעברו זה יתבאר
כי כשלבריים כששם לבין עינו ולבין אי זה שרף יש לו
לאכסון גוף הירח אינו להסתיר גוף החמה בראיה הענין
וזה כדי לחשב על ירח ולהבין ולהשכיל מעניינו לקות החמה
ומשפטיה עבור נעשין על אחד משני המאורות בכלל מין
שחכין לזה מעין שנלקות כמו שמפורש בספרת ונראה
כי שניהם הם שנים זה לזה בראיה הענין כשהוא הירח
או עומד במקום גבהו ורחוק מן הארץ ׳ ואמנם שירח
הוא גם לאור כנגדו לתחלה בכדי מה שיתבאר בפרק
אחרי זה אלא שהירח מגולגל זה כיון שהוא קרוב לעין
הרואה כדי מה שיתבאר בזה הם כדי שהוא אפשר
כשום זמן נראה שיכנסו שניהם במשותפת המטה אחת
ויהלא כל אחת מהם חלל המשותפת ההוא כלו עד שיהיה
או שרכם זה אינו זה לפי מרכז קטניהם ומרחקם מרכז הארץ מעבר גוף הזה
וגוף כלל כך זה אינו זה ׳ והענין כמו שאמרנו הוא הירח מגולגל ואמנם שהוא גם
לאור כבר לפני התחלה כמו שיתבאר הנה הוא כל זמנו א״כ נתבאר כל מה
כלל עד שאם יקרה שיכסה כל גופה עבירה במשותפת הכשך כמו שהוא כ״י שימלא
כל חלל המשותפת הנה יעבור לו אין חוצץ ומבדיל כנגד לבבה ומסתיר אותה
מהנה נעדרת לפי כן והמראה ונמנע אותה מהגיע להאיר לעין מצד ענין לקות החמה
ומסכים כשלקות נעלה ונראה שבירח ונסתר כשנעבר יש לך להתבונן ולמעשה

שיהיה כמו זה לא יהיה לשני המאורות זה אצל זה אלא כנגד הקיבוץ הנראה שאז
הוא נראה הירח עומד ממנו באורך הרקיע ובמהלך מדוע נכח החמה לתקופה
ועד שיהיה אז כאלו זה ישר הוא יוצא ממרכז העין העובר ונעבר על מרכז הירח
ויצא עוד ונמשך ונעבר על מרכז גוף החמה גב ואז ובכל זמן נראה כמו זה היא
החמה לנוכח כל נקודה ונאיר כל שום שהות יקבל לו מרכז הירח ממנו ויסור מנבחה
ויעבור לפניה לפני מזרח ונקלה היא אז ונשוב להאיר כבראשונה ונראה חודש
ממנו שעה ז' לפנים מקודם לעיניה לנוכח החמה כל נקודה במעלים שלמעלה ופלא
גדול הוא שלקח החמה כל נקודה לפני שיצטרך לכל הענינים האלה והלוים להם
וכדי לבאר עוד יכון לנוכח החמה על דרך אחרת מחוור מראש ואומר כי יש לנו
לחשב כאלו מאפסים הבטה עגולים שנים זה לזה הם יוצאים כנגד כל קיבוץ שיהיה
יורים ונמשכים בתלל העולם ממרכז עין הרואה ועד לגלגל החמה ונקודה האחד
מהם הוא שטח עגולת נכח החמה המקביל לשטח האופק והמשופע הזה יהיה
שיורה משופע המשופע כתלה ועמידתו הוא לעולם כשטח החגורה · ויהיה
המשופע השני הוא עגולת נכח הירח ולפי האמת אינו אלא הגלגל המכונה שלו
בגלגל החמה · ועמוד המשופע הזה על דרך זמה הוא וסבב כשטח הגלגל
העשה והוא משופע ומשופע בירח כשנחשב אותו יוצא על ישות ונמשך לגלגל
החמה וסובב כל קיבוץ ויקבוץ נראה הם שני המשופעים האלה עוברים ממונים
זה לגבול זה באורך הרקיע שמתערב לבורח ונשק מרחב הירח הנראה הוא
נחשב אז בין מרכז הרקיע זה לבין מרכז הרקיע זה · ועל דרך כלל אומר כי שני
עגולות הרקיע שני המשופעים האלה ורחבם זה לגבול זה בגלגל חמה כנגד הקיבוץ
הנראה הוא כמו מהבא עגולת האופק ועגולת הירח כנגד הנקודה המשופעת
בגלגל הירח אלא שאז לפי מה שהעבור העין הם שנים זה לזה ועגולת האופק
היא גדולה מעגולת הירח כמו ונספר מה שנספר ונשכל זה יש לנו להתחת
ואומר כי כשיהיה מרחב הירח הנראה כנגד הקיבוץ הנראה כפי לגסון הירח
שהוא לא רחוק ושלש חלקים ... יהיה יותר מזה נם הוא משפטו מרחב הזה
הקבועים כי אז לא תלקה החמה כלל בראש החודש ההוא לפי כי אז הם שני
המשופעים שמלת נעברים זה מזה ונעשים לה זה מעל זה לצפון ולדרום ואם
הם אז ממונים זה לגבול זה לבורח ולמערב וכפי זה היא שלקה החמה ללקות
במב ראשי החדשים אבל כשיודע שיהיה המרחב הנראה לירח כנגד הקיבוץ
הנראה כשום עזום פחות משיעור שאמרנו אז יכסה לו הירח בכל משופע
החמה ויסתיר הירח אותה אז ניתשב מרמה כפי מה שנכנס מלק כל לשם
וכשיודע שלא יהיה לירח אז שום מרחב נראה עד שיעשו שני המשופעים האלה
לפני כן סבר משופע אחד אז יהיה נראה הירח עולה ממון באורך ומרחב
נכח החמה מתחת חוץ ולפרגל פנה וכן המשמשה מסתיר אותה מראשי
הקיום ההוא ויחשב אז היום לשם ויחשב כולה והוא יעשן לנוכח החמה כבלי
נקודה שאמרנו ונזיר כל שום שהות יקבלו להם שני המשופעים האלה ויסור זה
מזה ונגלה החמה מפני כן ונהיר לאנשי הקיום ההוא ולפי שכבר החדשים
הוא מרחב הירח הנראה כנגד הקיבוץ הנראה יותר ויותר מהשיעור שאמרנו
לפי היא כל כולה החמה כהם ללקות · ועוד לפי שכמה רק יהיה עוד
הקבוץ כבלה קבועות לשלה ואין יעשן לנוכח החמה כלה כמו שאין יעשן ללקות.

לגלגל הירח יומם ולגלגל החמה ושעשיתם מה שיספיק לך לפי כוונתך, ועוד אם
תרצה מספר גלגל החמה והמרחק שיש ביניו לבין גלגל הירח: וגם
לבן אינוש שני הגלגלים האלו שהישגם הוא לגלגל הירח כלו כשהוא בגלגל חלליות
לבנה ומרחק מרכז הארץ וגם שהוא כגלגל קטן מרכז והמרכז השכליים
הוא לגלגל החמה כמו המחלקה במעלות והנה נודע לי מוסף אלה שטלגב
הישוב משנה מיתון לרום הוא מרכז עין ראוה השוק כמספר הארץ ונגזרת
ב' משנה הוא מרכז עין שמעון השוק כנגד עמו ונגזרת ג' המלינגה

כשהם היא פרק שבין לבי השוכן באקלים ימשלם על רוח משל׳ ונעגלב זה מהעבור ה׳
היא רחוק שבין חמה ונעגלב זה׳ מהעבור היא גוף הירח מצד הקיבוץ האמיתי ב׳
והנה הוא נזכר כל כפשוטו מצד כנגד ולרחבו אין כחמי וזין ונעגלב זה להעבור
היא רחוק שבין החמה והנה היא מוחית ורחוקה אור כפי שהיא מבוארת (ואומי)
מקומות אלה ואמשיך עליה גם הדבות שלשת אנשים שאמרו שנושים על ידי כן
ג׳ פשוטים אות גוה בזה כמו שהם כבוא׳ ואומ׳ שהחמה לוקה מלה כבינוס
ראובן לפי שהירח בקיבוץ הנה הוא נראה מרובה באקלימין כמו נבח והחמה
ולרחבו הוא זמן כמו שהעבור ולפי בא לו הירח ונבנם על כמשופטו המסוגל בה
בחמה נכסה אותה לפי כן ונסתירה לאנשי המקום ההוא ובמקום לו לא לקה הח׳
מלנה לא כברי מה שנעשה מגוף הירח במשופטו המסוגל בה ובמקום שמשון לא
לקה המנה כלום לפי שהירח הוא בקיבוץ הנה ררומי כמו שהעבור ולפי הוא
עלין וסר מלמשופטו המסוגל בה אקלימין בחמה ומשכל זה הם חוזרים אותה אין
לפי מאירה ומוחית מלה כמו שהיא נבראה וזה לך לאות על שנרמזי החמה
מצד ליקותה אין דבר נעדרי שיורתבה בנפה לא גוף הירח הוא נעדר אין
נבחנת תוכן ולהבדל בנוגע לבינה ולסתירה אותה מלה והיא אין בנעשה מאירה
ומוהירה כמו כשאר הכוכבים ואין הדין כן בליקות הירח לא ודרותו בנגד ליקותו
הוא חסר נעלם שימושו לה קטנה הוא שיעברו המאורה אין מלה השופטו עליו
מהחמה על ידי גוף הארץ שגדל לו אין למוצגו כן לבנה ולפי הוא נראה
לו אין לכל הדרכנים כן נזהר ונחשיך כמו שהוא בעבנו מצד היא נכוחה
סגולות ומשפטים יש עוד לליקות החמה שהם צריכים לדין ולמלמוד גדול מה שאין
צריכים כן לליקות הירח וזה כי הדבר גורם לליקות הירח הוא זמן מהלך מצד הה׳
המקבלה האמיתית כברי מה שנתבאר ומשפט אחר יש לו קוה עם שתי ניקודות
הרלי ומשני צריכים כמו שכתוב מנבול ליקותו ואין הדין כן בליקות החמה לא משפט
ימוש לליקות מליקונה כן שיהיה הירח אין לגמון החמה מה שאינו כן שיהיה
לרחמיה שרין זה הוא מחלוף חילוף גדול בבריאות הישוב כמו המחלמם כרח
בחרבם ומפי המחלבים רישב ההוא מענין הינם בבריאה מלנה להם עד שהוא
אפשר שלקה החמה בכל נפה לבני אקלים פלוני אחר ולבני אקלים פלוני אחר
לא ילקה מלנה לא מקצתם ובאקלים אחר שלישי לא נלקה אין כלל והתורה
התורה שנכתבה מצר לך על זה ׳ ולא עוד אלא אפי׳ במקומות ההם שהיא
לקה אינה נראית ליקותה בכלם בבת אחת אלא באקלים זה היא כפי נעשה
ליקותה ובאקלים ההוא לא המחלה עדין לליקות וליקות הירח אין הדין בה לא
על מרה אחת ובבת אחת היא נראית ליקות בכל הישוב ואין שום חלוף כוה
בין המקומות המדומים לבין הישובים והיה כל החילוף הזה בליקות החמה מ׳
מפני שהאורם ללקותה כמו שאמרת הוא גוף הירח שהוא לפני אקלים זה
ונכנס כמשופט המסוגל בחמה ואין דין שיהיה כך בהסתר לפי שאר האקלימים
הואיל ומשופט המסוגל כמו אין הירח נראה לו באורך ובמחב מצד הקיבוץ
וגם שיתן למראה החמה כנגד ההיא אמנם שהוא ממש מונבר שכל זה הוא
מחלף ומשתנה מאד באקלימי כפי המחלמם ברחבם וגם כפי הינות הירח אין
כמנו לחמה משהוא ממשי לה וגם כפי השתנות הענק ההוא להיות בריום

ימים ומשכל זה יש טורח גדול וחשבון עמוק כמון לקות החמה ימים ומשכל
ומפני שהם ונגד מעגלי היום ומפני היות הירח או כפעם לחמה או רחוקה ממנה
מחוץ מארכן הארץ ומפני יסוד לב בעל החכמה הואת פעמים רבות לפי
החשבון ונעלם לו לחות הפעמים ונמצא גנזו ללקות החמה כמו ללקות הירח
ואמרו כי החמה לוקה בכל שנה לפני המולד כמו בין פחות לו' מעלות
ו' חלקים או יותר משלש מעלות לי"ד חלקים או פחות מעלות לי"ד חלקים ויותר
ו' מעלות ו' חלקים ואם יהיה לפני המולד בשעת המולד חוץ לגבולים האלה
אין לקות החמה ולא לוקה בראש החדש ההוא. ואחר שנתבאר כל זה
מענין לקות החמה וטעמיה וסגולה זו שאחתם הפרק אומר כי רז"ל
שהשכילו בכל החכמה ולא נבצרה מהם מזימה שנתבאר להם ידעו את
כל זה מענין לקות החמה וטעמיה באו להם ורמזו על דרך משל ומליצה
כמנהגם תמיד להסתיר החכמות ולדבר בהם במשלים וחידות ורמזים כמו
בחידות ומשלים כמשלים כמו שאמרו כבוד ה' הסתר דבר וכו' ואמרו
מאי זה דבר ברא בכבודו שרים מעשה וכו' להבין משל ומליצה וכן היו
הנביאים מסתירים דברי האלהות ומדברים בהם במשלים וחידות כדי לשבר
את האזן כדי שהיא יכולה לשמוע כמו מראות יחזקאל ומראות זכריה וזולתם
וזה מאמר הפלא בזה הענין רבי משה בספר מורה הנבוכים. ואשוב לענין
שהתחלתי בו ואומר כי רז"ל רמזו לענין לקות החמה וסבתה וסבת וחברו בו
על דרך חידה במסכת סוכה ואמרו שם. תנו רבנן בד' דברים חמה
לוקה סימן אב"ד שמת שלא נספד כהלכה ועל שני אחים ששפך
דמם כאחד ועל משכב זכור ועל נערה המאורסה שצעקה ואין
מושיע לה ונראה ראיה שכל אחד מהד' הדברים האלה שאמרו אם נראין
ונחשב כן מענין שלך כי הוא דמיון וחידה למה שאמרו למעלה
מענין לקות החמה וסבתה ואחר מענין שני המאורות זה אצל זה בשעת
לקותה. וזה כי אב"ד שמת הוא הירח שעלתה אורו בשעת הקיבוץ ונעלם
שלפי נראה הוא אב חשוב ודן מיתת החכמים שהיו כמו הראשון
ידמו השמש למלך והירח למשנה ושבכל חודש וחודש ימות ונמצא שלם
שיחשך מאורו ולא שפך כהלכה שאמרו הוא דמיון למה שהוא בשעת
הקיבוץ כזה עומד על אם הדרכים שהוא הקו ונשי על מלבן וכו' כמבואר
שהוא שטח המסלול וגם עלין ועומד כנגדן ולכן כן והיה לו לחות דרך
ולנטות על ימין או על שמאל כאשר רז"ל והוא לא עשה כן ועבר לא עבר
שכלן והסיר גבול שלא כהלכה וכן כן אומר כי שני אחים ששפך דמם
כאחד הוא משל ומליצה על שני המאורות שנעלם להם כנגד כאחד
בפנים זה כנגד זה ונעשה דמם לפי ונקבל ונשפך לארץ כאחד.
ומשכב זכור שאמרו הם כלו שני המאורות שיש את דמם כנגד כאחד
ונחה לו השמש על הירח שלא כדרך העולם ונלקח הנקבה ונחשך
שניהם או לפי כן נחשב נכון זה את זה. והנערה המאורסה שצעקה
ואין מושיע לה היא החמה כנגד כאחד והירח היא שעשה עלה על

הדרך ונפשה והשיג אותה בין המערבים ונקף עלה ונצחה ונשנה אותה ואין מיעוט מירי · זה יבין המראה לפי דעתי עד שהיה באה וכמו שהן— הנה ואבג חוזרתה כן היא וכל זה יודע כי לא הייתי כותב דבר זה ולא כי לדבר כשהן לגלי שראיתי כליה חסירי דעת שהם חסרים בעניניהם המיוחדים לגמ על המראה הזה והיו מלעגים כחלומות · ואתה יש לך להתבונן מענייני ולידע כי למערב · ולקה הירח לפני לידת מפני שכבר הוא אין להם יומים ולמערב יורח הירח והוא כבר נכנס לקונה ולמערב · ישקע והוא עולה כמו לקות וסבין זה נכל לומר לקות החמה יולם והירח למערבים ולקה כבל גופו ושהוא לקות · והחמה לקה כבל גופה כין כן אבל לא תמ' שהוא כלל והיה זה בירח מפני שעגולת הארץ הלוקה אותו היא גדולה מאד ועגולת הירח הלוקה את החמה אינה גדולה ממנה והחכמים באורך באותות והראו שאין אפשר ולא יכול שילקה החמה את הירח בשנה הת' החדשים רצופים וגם לא עד ה' חדשים · וכי אפשר הוא ויכול שילקה שנים בחודש. אחד זה בתוך חדש וזה בתחלת החודש ההוא או בסופו ושני הלקיות הללו מיינה בהפרש המאור לגבורת הלוי האחרי והשני לעגולת הלוי השני כמו שהודענוך ··

פרק חמשה עשר

בביאור איך נגלה לחכמים על פי מחקרים ונודע דרך

כל אחד משני המאורות ודרך מרחקם מן הארץ וגו' ודרך גובה ראשם ושפלם על הארץ ודרך שאר כוכבי הרקיע ודרך גבהם ומרחקם מן הארץ דע כי אין לעניינו הפרק הזה גם הוא צורך כל כך ולא מעלת מחמת העבמור— לפי לא ראיתי להאריך בהם ולא לבאר משפטיהם ודיניהם כפי הראוי ל להם ומה שאמרנו לזה בכאן אינו אלא להראותך ונתן לגבורות האלה י"ה וכח מעשין וכדי לגמר מאמר הזה ולהשלימו · ואתחיל ואומר כי החכמים כל כשנגלה להם על פי מחקרם וידעו כל מה שיוכל לדעת ולבנין לתכונת גלגל השמים וסדר מעשתם ומשפטי נטיותם כמסבותם בגבורותם ודיני ומרחקם יום יום על הלוויות ושקיעתם ונטייתם זה לזה לצפון ולדרום ורבועם זה את זה וזמני שני המאורות והקפתם ומשפטי לקותם וכל כיוצא בזה משאר מופתי צבא השמים ואותותם עד לא נחה חכם עד שבאו להסי— כשלם הזה ונודע כדי מחקרם ושעתו ובוננו וידעו דרך כל אחד משני המאורות ושאר כוכבי השמים ושעור גבהם ומרחקם מן הארץ · ונמלא קוה על אורך חצי לכסון סוד הארץ וידעו מה מילים · ש כן כלו שהם שהודענוך כשעבר ונשו אותו כלו · זה הנחה כדי לאחר בו ולשער ולידע כל דרך צבא השמים ומרחקיהם כמו שאמרנו בקירוב ונשכל זה הספר ש יום כבאן חצי לכסון הארץ ולהראות קהו אחר וגם אשער ולא אינם דרך אחר אחר להמון צבא השמים שאומר אותם כבאן דע כי כשאמרו ר ואומר כי אורך חצי לכסון גוף החמה על דרך משל הוא ה' ונם ושתיה כי הסתנה כזה היא לומר שאורך חצי לכסון גוף החלה הזה הוא כמו ה' פעמים ולחצית לחצי לכסון הארץ שלחנו כלו שהודענוך כשעבר היא

כ' אלפים ונקודה מילים ונמצא זה הדין כשאמר המורה שאומרי אותם כאן ואמר
שהטעות זה רב כי דרך כשלביים. כתבתי על דרך כל אחד לשם המאמרים
ומוחניים ומחוץ ראש משופע על הארץ היכף כך · ומבין תחלה יודע על
כי העגול שעין באלכסנדרי ונמין כמה זמן יש באורך זו מרחק מרכז הירח מן
מרכז הארץ כנגד העגול על המבט הזה שאמר · אחר בשעה אחת הנוגלות
הנראות הנעמדות על נבח הראש באלכסנדריא נסבב נקודת ה' שהיא מרכז ה
הארץ כמו שעשינו כבר בשעורי למתמאכי הזה ואחר רבוע עגולת הא"ב
שעל גב הארץ וכאלו נקודת ח' מרכז הוא מרכז אישון עין המעיין או מרכז
הכל שעגו כו ונקודת ורבוע ל' למרכז גב"ר שמגלגל הירח היא מרכז הירח
כנגד העגול ונקודת ט' מרכז גט"ב החקוק כמו שכתבנו העגול העליון היא נקודת
נבח הראש באלכסנדרי ונקודת נ' מרכז זה כאן הידו קטנה על קו המספק
לשם ואמשיך זו הם"ט שהוא זו הזוית לשם וגם זו הט"ן ב
המנורה שעל נקודת ז' ממקום הוא חונה מרכז הירח
כנגד העגול וכמו כן אורית זו אלו"ח שהוא זו המבט
המראה את הירח או על נקודת ח' ממקום ולפי זה
כפי קשת ז"ח היא קשת שינוי מראה את הירח
בדרך גבהו על האפק ואמר כי כשלדים חשב
לדרך זו הט' מהיעוט שהוא מחוץ מרכז הירח
ממרכז הארץ כנגד העגול יודע וכמו כמה זמן
יש כן על הדרך הזאת · אמר כאשר שניף
ה' משולש אט"ה היא ימנוה הנאיל ונעלה
היא חסרה זמן ט"ז הידועה לו על פי החשבון כמו שהוא קשת מחוץ הירח
מנבח הראש כנגד המקיע לשם כנגד העגול וזוית ל' מרכז ג"ט היא ידועה
הנאיל ועל דרך קיום כפי נשת זה הידועה על פי העגול כפי לה שיתבאר
ולפי כא לו על דרך שלמדת בהקדמות וכן ידוע ערך צלעות המשולש הזה
זה אצל זה ועל ידי כן חשב ידוע אורך זו הל' כמדה שבה הוא אורך
זו צ"ה זמה אחד ועל ידי ידיעתו מרחק הפרשי הזה חשב וכן ולמד דרך
החשבון לכל מרחקי הירח הנראים לו בכל עת ועת ממרכז הארץ כפי
מעברת כנגד הגיא מגלגל הקטן וגם מגלגל היוצא מרכז כמו שהוא ערך
כל זה ונסודר בספרו ונשרין מינא שאורך מרחב מרכז הירח ממרכז
הארץ כשהוא שניר מגלגל גבהו כשהוא כנגד המולד או עת המקבלה
האמצעית חונה על תם הקטן הוא כרי ס"ר זמה ושתות שוה מאותם
אפי נס"ה אלף מילין ומזו שחשב ומינא שמרחק ממרכז הארץ כשהוא כנגד
הרביעי חונה על שפת גלגל הקטן שאין הוא מגלגל רחוק ממרכז ה
הארץ הוא ל"ג זמה ולג' חלקי מ"ס בקטה שהוא כמו זמה אלף מילין כמינא
שגם גלגל הירח הגדול שכולל כל גלגלי לשו זה ל' זמה וכמו ג' חומשי זמה
שהם על דרך זימב ז"ן אלף מילין · ואחר שנודע לו כן כבר על ידי שני
מראה וכבר כמוה ולא מינא לה שני מראה עבר נראה לו לפני כן נודע
דרך לחזור ממרכז הארץ על הדרך הזאת שהוא כבר נחזר ונהג

כי מעת אחד נקלה ונחשב על פני הירח מתי מרחק מרכז החמה ממרכז הארץ
וגם מרה אורך הלבנה וגם מרה אלכסון צלע הירח וגם מרת גובה ראש משולש
צל הארץ ומרחק מהארץ וכמו כלה וגם יש כאורך כל אחד מהם ונעמיד לו הצל
על המצב הזה ותוך הצורה השטח שלכסון שעלתה ושאר זויה ונשארים
כולם הם נכונים כשטח אחד שנעמיד ממלא העולם
ולא אלך החיונה סבב צורת ר ואלכסון אלך היא חיצונה
כאן על מרכז צלע החמה ומשולש כלו שסבב
צורת ואלכסון ככל היא חיצונה כאן על הארץ והנה
יתאמו להם שש זוי אלו צלע עד שנפגשו על נקודת ש
שהוא ראש משולש צל הארץ כמו שזו קש הוא ג
עמודת וכמו נתבאר שעקרה כל זה ונשארו כשעבר
ונבאר אמנם לזו ראש מהצורה ואמרים משני עד
נקודת נ ממנה שהיא מרכז הארץ ואברי לו
נב ממנה ... שני מנה שנים זה לזה שאורך כל
אחד מהם הוא סד זנים ושתות עד שמניה לו
נקודת פ לפי זה הוא מרכז שעולה המעגל העליונה
והקטנה משאר מחיוניה ויהיה לו עמק מהצורה
כנגד לו אלך ממנה הוא אלכסונה ונאמר
ושטן המקביל לו אלך ואותו אלו אלך נב
החוקים אות על נקודה ה ממנה ועל נקודת
ח ממנה ונחוג סבב נקודת ט ואלכסון הטח
שעולה הירח משהוא כנגד הקיבוץ האמתי
שנראה מכלל נבת והנה בא לו כנגד הקיבוץ
הזה ונעמם עם החמה משולשב השטח
כנה מהארץ ונסה אותה לפי כן והסוכה
ממנו ועל דרך כלל אורה שמשולש אלך
מהצורה היא דמיון למקום החמה בכל
נקודה כמו שמשולש אלך הגבול דמיון
הוא למקום הירח בכל נקודה והוא כמש
הקטבל חונה לה אז לעשות לו עמק
מהצורה וכמו נתבאר שעם כל זה
ומשפטין בבדק שעבר ואחר שנתיישבה
הצורה הזאת על תכונתה כאשר נראה
איך חשב לו תלמיים על פי תבאות
הצורה הזאת נירחב וכן כלה זנים
יש כאחד אחר כן מרחק החמה ממרכז הארץ ואורך אלכסונה ואורך אלכסון
הירח ומרחקו מהארץ ואורך ... על הארץ שהגיע לירח על הדרך הזאת
שאומר נמצא ... טח ונמצא ... ממנו אל ...
הוא ירחב ... ... היא נעתקת ... ירחב ... על
פי הבקיות כי היא ... ... טח שהוא ... אלכסון

היות הוא יותר ואורך יהלוך של מיעוט כמו שנתבאר כי הוא ס״ד פעם ושמינית וגה וכו
נשיחשב של קו זה מיעוט כי אורך זו של שהוא חצי קוטר שגלגל האופק מגע קוטר
מה חלקי לה׳ שניים מינה אחד ונמצא עולה טעם וזה כפוף שעבר הרי שחצי קוטר
הארץ לפי זה הוא כמו ג׳ חלקים ומין שני חולש׳ טעם מקוטן הירח · ואורך חצי
קוטר הירח וחצי קוטר שגלגל המופל מחוברים הם זה אחד וג׳ חלקי׳ · שניים
לא שאורך זה של פק מהצורה מחוברים הם כמו שני קוים הואיל והם כמו כל
של שהוא חצי קוטר הארץ וזה יתבאר לבראש כמו שכ׳ זו פק המרחק לזו כל על
עוות ט׳ ויהיה מן זו פק כלל זו יחלי כמו שזו זה הוא כלל זו יחלי כמו שזו וזה
הוא כלל זו יחלי וכן יהיה זו של כלל זו כמו שהוא זו פי כלל זו פק הילוך
זו עוה פק מחוברים הם כמו ב׳ פעם כמו שאורך · ונעבה כששלך לוס מיח
זו עוה פק שהוא פעם אחד וג׳ חלקי׳ יוא שניים כמו שנתבאר יעלה בחריגן
שאורך זו מן השאר הוא ט׳ חלקי׳ מט שניים מינה אחד · ונערך הואיל וערך
זו על כל אישל זו עוה מלת הוא כערך זו על אישל זו מן היתוב וכמו כן שערך
זו לט כל אישל זו יחלי מלת הילוך בריחה שפה הוא אורך זו על כל מדה אחת
בה הוא אורך זו עולה מלת קן חלקים מה שניים ויהיה לפי כן אורך זו טל.
השאר ג׳ חלקי׳ · שנים ולפי שערך יהלוך על משולש מן אישל יהלוך כמו
משולש פק הגדל הוא כערך זו עוה אישל זו קן נמחייב לומר שערך זו על
שהוא מרחק מרכז הירח ממרכז הארץ כשהוא הירח עגלה כמו הקדמ׳ אישל
זו מן שהוא מרחב מרכז השמש ממרכז הארץ הוא כערך ג׳ חלקי׳ יוא
שניים אישל ט׳ חלקי׳ וכן הוא ערך זו עוה שהוא חצי קוטר הירח אישל זו ילך
שהוא חצי קוטר השמש ונשתנה זה כתלמיוס וחשב להם כמדה אחת
שבה הוא מרחק מרכז הירח ממרכז הארץ ס״ד פעם ושמינית קרוב ויצא ונעלה
בזה שמרחק מרכז השמש ממרכז הארץ הוא אלף ורי פעם על דרך קירוב
ושאורך אורך חצי קוטר צלע השמש הוא ה׳ פעם ומחצה ושאורך חצי
קוטר הירח הוא ז׳ חלקי׳ לב׳ שניים מס חלקים בקנה ואחרי כל זאת בא לו
שני וחשב לאורך זוית מסובב על הארץ שהוא כשען זו עוה משולש מן
מש אישל יהלוך פק משולש שפק הוא כערך זו על נוה שהוא ונה אחד
אישל זו פק שהוא בריחה הזאת מה חלקי׳ לה׳ שניים כמו שנתבאר לפי בריחה
שבה שניים זו עוה כל מדה אחת בה יהיה אורך זו עוה שהוא מרחק מרכז
הירח ממרכז הארץ י״ד חלקי׳ ככ׳ שניים ואורך זו שט ג׳ חלקי׳ לח׳ שניים
ונשתלך וחשב להם במדה האחת שבה הוא אורך זו עוה שהוא קוטר על
הארץ שבקש לדעת הוא רסח פעם שהם אלף אלפי מילים וקן אלף מיל ושער
קן מילין שזה מהלך קנ שניים ומין תשע ימים עבור ונעל המעבר הזה כשל
כשנחשב למרחק מרכז השמש ממרכז הארץ שהוא אלף ור״י פעם כמו שכ׳
שנתבאר ונמצא אותו כי הוא ר׳ אלפי אלפי וקן אלף מיל ונשעה עשר אלף
מיל ונפך מילים שזהו מהלך קנא שנים וקכ ימים עבור על דרך קירוב
ושאורך קוטר השמש הוא יא׳ פעם שזה מב׳ אלף מילים שזה מהלך ג׳
שנים וכמו׳ חדשים ואם נחשב לירח נמצא שמרחק מרכזו ממרכז הארץ
הוא רל״ה אלף מילים וכב מילים עבור · נמצא שמהלך מרחק מרכז ע

הירח ממרכז הארץ כשהוא בקצה מרחקו וכמו נ״ח פעם ועוד ושאמרנו כי
לכסון הירח אלפים ורמ״ה מילין ואחר שחשב בטלמיוס על הדרך האמורה
וידענו כל מה שסדרנו · נמצא לו וכפי הרחב עוד מחלק ולבנין הערך והיחס
שיש לגוף החמה ולגוף הירח ולגוף הארץ שלשתם זה אל זה על הדרך הזה
הזאת אמר המחבר ולכסון הארץ כמו שאמרנו הוא כמו ג׳ פעמים וב׳ חמשי׳
פעם מלכסון הירח ולכסון גוף החמה הוא כמו פעמים ומחצה מלכסון ה׳
הארץ לפי נתחייב לנו שלכסון גוף החמה הוא כמו י״ח פעם וכמו ד׳
חומשי פעם מלכסון הירח ועל כשנחשב להם על הדרך שזכרנו בסוף
המאמר הראשון והוא שנקח לו הג׳ פעמים וב׳ חומשי פעם שאמרנו ונכפול
אותם במעוקב והעוקב נכפול אותו כמו יצא לנו ממון ומעלה בערך שגוף
הארץ הוא כמו ל״ט פעם ורביע מגוף הירח ועל הדרך הזה כשנקח הה׳
פעמי׳ ומחצה ונכפול אותם במעוקב והעוקב נכפול אותו כמו יצא לנו כמו
קס ומעלה בערך שגוף החמה הוא כמו קס״ו ושליש פעם מגוף הארץ [illegible]
שכמו גוף החמה יחזיק ויכיל קס״ו כדורים ושליש כל כדור מהם הוא כמו
כדור הארץ · ועל הדרך הזה כמו כן כשנקח הי״ח פעמים וד׳ חומשי פעם
ונכפול אותם במעוקב והעוקב יכפול אותו כמו יצא לנו ומעלה בערך כמו
כן שגוף החמה הוא כמו ו׳ אלפים ותתקמ״ד פעם ותשע פעם מגוף הירח ואמנם
שהם שנים זה לזה בבירורית הענין כמה נכון בטלמיוס במאמר כל מה שסדרנו
בזה · והחכמים שעברו [illegible] לגבי [illegible] ומנות על כל זה ומצאנו הכל
כפי שאמרו [illegible] ואף כמו הם כתוב שענינו [illegible] מחקרים
שהיה כפי [illegible] כמו שמספרים בספריהם [illegible] אחר אחר
משאר כוכבי לכת [illegible] מרחק הארץ · ומצאנו כי הכוכב [illegible] כוכב
ממרכז הארץ [illegible] לכסון גלגל הגדול הכולל שאר גלגלים הוא [illegible]
שהם [illegible] אלף מיל [illegible] מילין ממרחק כוכב [illegible] ממרכז הארץ הוא [illegible]
[illegible] שהם [illegible] אלפים [illegible] אלף מיל [illegible] ראש משופע על הארץ
הוא [illegible] ועובר גלגל הירח עד גלגל כוכב ועוד עוד בגלגל [illegible] גלגל
נוגה [illegible] נפרד כן מות עוד ומצאנו שמרחק כוכב מאדים ממרכז
הארץ הוא ח׳ אלפים [illegible] שהם [illegible] אלף [illegible] מילין [illegible] אלף מיל
[illegible] מילין עוד · ושמרחק כוכב צדק ממרכז הארץ הוא [illegible] אלף [illegible]
שהם [illegible] אלפי [illegible] אלף [illegible] מילין · ושמרחק כוכב שבתאי ממרכז
הארץ שכבר כן ימצא כי הוא מרחק [illegible] בגלגל השמיני שבו הם [illegible]
הקבועים הכוכבים הנושבים ממרכז הארץ הוא [illegible] אלף [illegible]
[illegible] אם נקח אחד אחר מספר [illegible] המרחקים האלה ונכפול אותם כמספר
מיל [illegible] לכסון הארץ שאמרנו [illegible] יצא לנו ומעלה בערך מספר המילין
שיש בכל מרחק ומרחק מהם ידוע [illegible] · [illegible] הוא [illegible] כל זה [illegible]
אחר [illegible] הנזכרים [illegible] שמספר מילי מרחק כוכב שבתי
ממרכז [illegible] הוא [illegible] אלף [illegible] מילין [illegible] אלף מילין [illegible] מילין
עוד [illegible] שנים [illegible] שנה ושש שנה [illegible] יום · ואם נחשב

על ידי זה למספר המילים שיש בהקף חגורת הגלגל הנקרא בעקלימינין ה'
הגלגל השמיני נמצא שהוא כ' אלף אלפי' ונה' אלף אלפים ונמשך אלף מיל ותקמ"ח
מילין עוד שומת מהלכו מכל אלף שנה ושנ"ר שנה וק' יום ויותר רגע מזה מהלך ומהלכו
כל נקודה ונקודה יותנה מגלגל המישור וכל יום ויום עד שחוזר למקומה הראשון
ונענה כאן הראוי כח היד המוקף העושה את הגלגל העליון המניע והמוליך הנה
יהי שם ה' מבורך על כל ברכה ותהלה ונעור מקצת חכמים בחקירה המדייק
על הערך והיחס שיש לגוף אחד מכוכבי לכבר איל כדור הארץ ונמצא
שכוכב הכוכב הנק' מרכב והוא הקטון שבכל צבא השמים הוא חלק אחד מי"ט
אלף מגוף הארץ וכוכב נוגה הוא חלק אחד מל"ו מגוף הארץ וכן גוף מאד'
מאדים הוא כמו פעם ומחצה ושמינית פעם מגוף הארץ. וכן גוף כוכב
כוכב צדק הוא כמו ע"ה פעמים מגוף הארץ וכן גוף שבתי כמו צ"א מגוף הארץ /
והמאור המכובד הגדול שבגלגל השמיני אמרת כי הוא גדול כמו ק"ז פעמים מן
גוף הארץ. וכן גוף אחד מהכוכבים הקטנים שבו הוא כמו י"ח פעמים מגוף ל'
הארץ הרי שאין בכל כוכבי השמים וכסילותיה יותר גדול מהכוכב הנק' מסכב
ולא יוכר גודל מהחמה. ומספר הכוכבים המישבים שהכירו בהם חכמי הבקי
הוא אלף וכ"ב כל זה והכלה לך השכל כי החכמים ירעו אותם בחקירה הדק
והבנו על האותות והמופתים הם המיסודים בספריהם אבל לא נשגו מהם כל
מלאכה מה שהם הגלגל העליון שהם שמי השמים מה יש חוצה לך כל שכן
שיעבירו על אמתת שום דבר מסוד העולם העליון הנחתם וזה כדי לקיים מה
שנ' אין חקר לתבונתו ואין קצבה לגבורתו הא"ל.

פרק ששה עשר בתחילת הבריאה הנה ראוי היה מדרך האדם לשבח
חסדי הבורא ולהודות לפניו טובה על השתלשלותם לרבו
ולכבד את כל זה מהנהגת צבא השמים ונפלאותם בבחינת מזימותם לגלו שהכירו את
מטעם כן הבריאה את רוחם באחדותו לעקור שרשן מה אמונתו ולסבור ולבחור
מהשגחתו הא' ית' כנביאים ולהרחיק על מלאכת מעלותם ולהסיר חקותם וכשחנוש
מדת הזרעל והלוגה מהם בכל מחקרם הנה ונעורים היה כדי לבנין את הענינים
ולפנא סדר מערכת המזלות והגלגלים לכל עם ועם יחידו כדי שיתגלגל
להם על ידי כן לפי מחשבתם הרעה ונעשים הנגבורות ויהיו העבודות וישמרו
הכאות ויורדין להם לפי כן ויודיו דרך הכוכבים והגלגלים שהיו ראוי משרים
לגרים ולמשרתים וולגם מהאמורות הלכתישים חושבים בהם ואומרים עליהם
כי הם אלהות וכחם מלעל ואולת כי העליונים הם כרתו את עצמם ועשו את
העולם התחתון וחקקו אותו כפי תפיסת ודעתם ואמרו על העולם שהוא קדמון
נמצא מאין נפי כח הכוכבים והגלגלים ורעתם הוא להחיות ולהמית ולהצליח
ולהריע ולהרב ולשגב ולהשיגע מדיהם עד שבכלל מפני זה אילנות ופה
ופתרים עליהם ויצו לבנות להם היכלות ולעשות על שמותם מזבחות ולשחט
אשרים ולעשות מנחם ולזבח ולנסך ולקטר לפניהם ולהשתחוות ולהתפלל
ולהתפלל אליהם ולעבדם כפי נימוסיהם הרעים שחטו בהם ואולי לפי מחשבתם
ואת הרעה יקריבו אליהם ויקבלו מזבח ולחמים וישימו את נפשם עליהם לטובה
ולא לרעה ויתעלו מכל צרה ויעזקו ויפרו וירבו ויעשירו ויזון חילם ויצ'
ויאריכו ימים ויצלחו בכל מעשיהם ויגברו על אויביהם ויחנו להם ואסיף
כפה רחם והלוגשפם כי השמש הוא האלוה הגדול המאיר והחזק והשליט

בכל משרת עבודתו היא כפי שכירותו הוא שיש וכן כל אחד מהכוכבים אמ׳
אלוה שלהם שהם אלהות וראוי שיעבדום משרת עבודתם היא כפי וכן משמש.
ועוד דבר עם נביאיו פה אל פה ויגלה אליהם והודיעם שדרך עבודתו היא להתפלל
ולהתחנן ולהתפלל לפניו ולעשות מצות ומעשים ושדרך מעשה אחד אחד
היא להתפלל ולספר ולברך ולהקריב קרבנות ולהקטיר עד שיסוף הם עונים
ולמבוא ולהקריב לו שנים ורבים ולהקטיר כל דבר נבחר וראוי ולמסף לו כי
הכהנים וכמה עניינים כמוסים רעים ותקונים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם
שרם לגם ודרוש האומות ההם ומפריהם וחבר בו כמה ספרים כגון ספר העבודה
העבודה הלבנית וספר ז׳ כוכבי לכת וזולתם החשים את העולם ומלאו אותו ד׳
זמן הראשון. פה א׳ פה מתעבודתיהם תגע לדרך האמת והעמיק והטעו הבראים
והסכלים ברוב המיתלות והכלים והתהו מכשוליהם ואלו הם הספרים האיסוריים
שאסרו עליהם חז״ל למכור אותם ולספר מהם ית׳ ה׳ אלהינו שהבדילנו מהם ולא שם
חלקנו כהם ונתן לנו תורתו לנו לעם סגולה ולעשו נחלה כדכתי׳ ואמרי׳ אתכם
מן העמים ונקי׳ והייתם לי סגולה מכל העמים והראית במראה הגדולה שאנחנו
שמענו ונשמע ראו ולא נראה פעולה הקדושה על הר סיני ונתן תורה לעיני ישראל
עו׳ ה״ל עוד ולמד אותם כדכתי׳ אנכי עומד בין ה׳ וביניכם ונתן ראה לנותי׳
אתכם וזה כי שקנה נשרש טובה וגרנה לחיי העולם הבא והודיענו והוא עלינו
להבדל ולהזהר מתעבודת הגוים כבריה ממיוחד מן המרה כדי שכתוב ושם נשא
עינו השכינה ונתן פה אל [illegible] הגוים אל עבודת ועבדה אותו ורעו וזרש
הריחניים כבוד אלהים החרפים בו ובגדו [illegible] לו שנהיה מונהגים בדרכים
כמנהג הגלגלים ומיכבו מנגעים גרבו ושיאותו ורבים ומפלים ונשר כוכבי השמי׳
במשמרותם ולהיות כמעשהם והגלגלים בכסילם והם מוף הירחים והלבנה וה׳
מזה כדמותם וחילוף פרקי השנה נמשה ומנהג ממלכת שמי המאורות על דרך
המרע ומשפטי ענייניהם והכלבם ומעשי הגלגלים וספרם ואיך הארץ ומעבר
בארבע הכל הגלגל על כל פה של תולה ארץ על כל מה ואיך הם כי היסוד
הגלגל עשרים יצורים מעתב לארץ גלגלים בראשית ומראות שאר הנבראים
של הגלגל שלמותם כדי להשכיל מהם כך ולהבין בגדולת מעלתו יתברך ונפלאו
ותשרך ושבין מתשבחים נסחו הגדול השולט ובלחמה אותם כדכתי׳ ואתה מחיה
את כולם והשכל ניתן אותם להבין במעשה הא׳ ואמ׳ שאין מהם שיענם וראו.
ויבין שהיה הכלכל מנהיג בריעה כלה כדי להשכיל על ידיהן בתחלה הבור
ונפלאתיו ויהי טעם כי ברא זה והעבא היה לוקח לשיא ולברוא כי העולם
בהכל העולם השוכבים בתעתועם ולא שיניס לב להשכיל ולהבין בפועל הא׳
ובמעשה ידיו ואמ׳ ואת פועל ה׳ לא יביטו ואמ׳ רז״ל אי זה היא חכמה ובינה
שהיא לעיני העמים הוי אומ׳ זה חשבון תקופות ומזלות ואמרו שיש לנו לראות
ולהביט ולדעת ולהודיע שהגלגלים והכוכבים הם פועל ה׳ ית׳ ומעשה אצבעותיו
וגלגלים כרשותו ששולט משרתן ועובדין ועושים רצון חשוקם כלם כאין נגדו
מאפס ותוהו נחשבו לו ואמרתם אמרתי עוד שהיה עבודת של עולם הוא של
שנעבוד תחלה והכיר מציאות הא׳ וגדולתו והיה מכריז בכל העולם כיום
שיעבוד וישלים את הרבים ומדריכים ומקריבים לעבודת הא׳ ומכריזים להודות
ולהכיר כי יש לעולם אלוה מי מכריז הכל ומשגיח בו הדר ויקרא שם אכתב

[illegible] ה' אל עולם ואין קריאה באין [illegible]

ויקרא שם בשם ה' אל עולם · וכן ה' אלהי השמים וכל כדי להורות לבריאת ולהודיע
מציאות הבורא ואלהותו והיו בני דור [illegible] ועוונם על מה
שהיו [illegible] הכוכבים [illegible] ושלטונם וממשלתם והוא עה"ה אמר להם אמנם
כי יש להם ממשלה [illegible] בתחתונים אבל לא [illegible] כמו שאתם
סוברים אלא אלוה יחיד יש לעולם שהמציאו מאין ועשה אותם כפי חפצו ורצונו
והוא סובב אל הגלגלים והכוכבים [illegible] ועל כן הוא ממשלתם · וכמו
[illegible] כמו [illegible] והמסור ביד האומן כן הם חשובים כולם [illegible]
ועל דרך [illegible] ועבר [illegible] יציאות הבורא ויחודו
והשגחתו בנבראים ויצחק וישראל [illegible] באמונתו והלכו בדרכו עד שנתן
[illegible] למעמד הר סיני · וראו [illegible] ונתן התורה ע"י משה
[illegible] ונעשה [illegible] על הדברים אשר דבר ה' נעשה ונשמע · ועוד
צריך שתהיה [illegible] בידיעת [illegible] שני המאורות ומערכתם ומהלך
[illegible] ושפלי [illegible] וריחוקם [illegible] וקרבתם
[illegible] הישוב [illegible] ושאר [illegible]
[illegible] שני המאורות והקבוצם כדי לחשב [illegible] ולידע [illegible]
החמה ומולד הלבנה ונודע זמן החודש האמיתי והאמצעי לצורך קביעת
ראשי החדשים וכל מועדי ה' בזמנם ובמועדם שנצטוינו עליהם · ואעפ"י שכל זה
הוא מסור בידינו מן רבותינו ז"ל בקבלה [illegible]
צריכים אנו ומחויבים לדרוך האמת לידע עיקר הדבר ושרשו כדי להגדיל [illegible]
ולהאדירה [illegible]
שהיה קיבוע ראשי החדשים והמועדות [illegible] על פי הראייה [illegible] לכוין
בראשי החדשים [illegible] ולידע באיזה חלק [illegible] מהיום
והלילה יחול [illegible] הקיבוץ האמיתי של חודש [illegible] במקום ירושלים ולכוין
ולידע עוד [illegible] יראה [illegible]
לחמה ואיך [illegible] שיהיה [illegible] הפסק [illegible]
ההיא וכל זה [illegible] היו צריכים לידע אותו כדי להכיר [illegible] ולהבחין
אם הוא אפשר [illegible] שתראה הלבנה החדשה בסוף יום כ"ט לחודש הישן
אם לאו · ועל ידי הידיעות האלה [illegible] היו ב"ד בודקים את העדים [illegible]
אם הם עדי שקר אם לאו · [illegible] אם [illegible] אותו ··

תם מאמר השלישי · ת"ל

